Theodor Storm

Renate
og andre krøniker

Lorem Ipsum

Theodor Storm

Renate

og andre krøniker

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Theodor Storm: *Renate og andre krøniker* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Theodor Storm: *Renate og andre krøniker* is based upon sources in the public domain worldwide.

This edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Aquis submersus

I vor "slotshave", som hørte til det tidligere hertugelige slot, men i mands minde havde henligget ganske forsømt, var allerede i mine drengeår de en gang i gammelfransk stil anlagte avnbøgehække vokset op til tynde, spøgelsesagtige alleer; da de imidlertid endnu bærer nogle blade, så ved vi, der her på stedet just ikke er forvænte med rigt løv, at sætte pris på dem også i denne form; og især af os eftertænksomme mennesker vil altid en eller anden være at træffe dér. Vi plejer da at vandre i den sparsomme skygge til det såkaldte "bjerg", en lille bakke i det nordvestlige hjørne af haven, oven for en fiskedams udtørrede bassin, hvorfra man har den videste udsigt.

De fleste ser sagtens mod vest, for at fryde sig ved marskens lyse grønt og videre ude havets sølvstrøm, på hvilken den langstrakte øs skyggespil svømmer; mine øjne vender sig uvilkårligt mod nord, hvor i en knap mils afstand det grå, spidse kirketårn stiger op af det højere liggende, men øde kystland; for dér ligger en af min ungdoms tumlepladser.

Præstesønnen fra hin landsby besøgte sammen med mig min fødebys lærde skole, og utallige gange er vi lørdag eftermiddag vandret sammen derud, for derpå søndag aften eller tidligt mandag morgen at vende tilbage til byen til vor Cornelius Nepos eller senere til vor Cicero. Der var den gang midtvejs endnu et godt stykke uopdyrket hede tilbage, således som den tidligere havde strakt sig på den ene side næsten til staden, på den anden hen imod landsbyen. Her summede på de duftende lyngblomster bierne og de hvidgrå humler, mens den smukke,

guldgrønne løbebille løb under de tørre stængler; her, i duftskyerne fra ericaerne og de krydrede porsebuske, svævede sommerfugle, som man ikke traf andetsteds. Min efter fædrehuset længselsfulde ven havde ofte sin nød med at trække den drømmende kammerat med sig gennem alle disse herligheder; men havde vi først nået de opdyrkede jorder, så gik det til gengæld så meget hurtigere fremad, og snart så vi, når vi var kommet ind på den lange sandvej, over en hyldehæks mørke grønt præsteboligens gavl, fra hvilken pastorens studerekammer med sine små, blinde ruder hilste ned til de kendte gæster.

Hos præstefolkene, hvis eneste barn min ven var, levede vi altid som blommen i et æg, ganske afset fra den vidunderlige naturalforplejning. Kun sølvpoplen, det eneste høje og derfor også eneste fristende træ i landsbyen, der vuggede sine grene endnu et godt stykke oppe over det mosklædte stråtag, var os forbudt ligesom Paradisets æbletræ og blev derfor kun hemmeligt besteget af os. Ellers var alt os tilladt, så vidt jeg mindes, og benyttedes da også på bedste måde, alt efter den alder, hvori vi befandt os.

Hovedskuepladsen for vore bedrifter var det store "præstevænge", hvortil en låge fra haven førte ind. Her vidste vi med det drengene medfødte instinkt at opspore lærkernes og værlingernes reder, hvilke vi så aflagde de hyppigste besøg, for at se, hvor vidt æggene eller ungerne vel kunne være kommet i de sidste to timer; her i et dybt vandhul, der som jeg nu tror, ikke var mindre farligt end hin poppel, og hvis rand var tæt omgivet af gamle pilestubbe, fangede vi de flinke sorte biller, som vi kaldte "vandfranskmænd", eller lod vi en anden gang vor

på et særlig anlagt værft byggede krigsflåde af valnøddeskaller og æskelåg svømme. Ud på eftersommeren kunne det da også hænde, at vi gjorde et røvertog fra vænget af til degnens have, som lå lige overfor præstens, på den anden side af vandgraven; for vi skulle dér hente vor tiende af to forkrøblede æbletræer, for hvilket vi rigtignok lejlighedsvis modtog en venskabelig trussel af den godmodige gamle mand. – Så mange ungdomsglæder voksede der i dette præstevænge, i hvis tørre sandbund ingen andre blomster ville trives; kun den skarpe duft af de guldknappede regnfang, som stod i masse på alle skrænter, sporer jeg endnu i erindringen, når mindet om hine tider bliver levende hos mig.

Men alt dette beskæftigede os kun forbigående; men en varig interesse vaktes hos mig af noget andet, som selv købstaden ikke havde mage til. – Jeg mener dermed ikke noget sådant, som jordhvepsenes rørbygninger, der overalt ragede frem af staldens murrevner, selv om det var morsomt nok i den stille middagstime at iagttage de travle smådyrs ud- og indflyven; jeg mener en meget større bygning: den gamle og usædvanlig statelige landsbykirke. Indtil spåntaget på det høje tårn var den fra grunden af opført af store granitkvadre og beherskede, som den stod dér på det højeste punkt i landsbyen, det vide rundskue over hede, strand og marsk. – Men den største tiltrækningskraft havde for mig kirkens indre; allerede den uhyre nøgle, der syntes at stamme fra apostlen Petrus selv, satte min fantasi i bevægelse. Og virkelig, den åbnede også, når vi lykkeligt havde fået den overladt af den gamle degn, døren til mange vidunderlige ting, ud fra hvilke en længst henrunden tid snart med mørke, snart med barnligt fromme blikke, men altid

i en hemmelighedsfuld tavshed skuede op på os levende. Der hang midt ned i kirken et skrækkeligt overmenneskeligt krucifiks, hvis magre lemmer og fortrukne ansigt var overstrømmede af blod; tæt ved, på en murpille hang ligesom en rede den brune, udskårne prædikestol, på hvilken alle slags dyre- og djævlemasker syntes at trænge sig frem af blomster- og frugtguirlander. Men en særlig tiltrækningskraft havde det store, udskårne alterskab i kirkens kor, på hvilket Kristi lidelseshistorie var fremstillet i bemalede figurer; så sælsomt vilde ansigter, som Caiaphas' eller soldaternes, der i deres gyldne harnisker spillede om den korsfæstedes kappe, fik man ikke at se derude i hverdagslivet; en trøstelig kontrast dertil dannede den ved korset nedsunkne Marias yndige ansigt; ja hun kunne let have besnæret mit drengehjerte med en fantastisk kærlighed, når ikke en anden genstand bestandig på ny havde draget mig bort fra hende med en endnu stærkere hemmelighedsfuld tillokkelse.

Blandt alle disse underlige, ja vel endog uhyggelige ting hang i kirkens skib det uskyldige billede af et dødt barn, en smuk, omtrent femårig dreng, som hvilende på en kniplingsbesat pude holdt en hvid vandlilje i sin lille, blege hånd. Ud af det fine åsyn talte foruden dødens gru, ligesom råbende om hjælp, endnu et sidste spor af liv; en uimodståelig medlidenhed greb mig, når jeg stod foran dette billede.

Men det hang ikke alene dér; tæt ved skuede ud af en mørk træramme en skummel, sortskægget mand i præsteornat. Min ven sagde mig, at det var drengens fader; den lille skulle, således gik sagnet, en gang have fundet sin død i vandgraven i vort præstevænge. På rammen læste vi årstallet 1666; det var

længe siden. Bestandig på ny følte jeg mig draget til disse billeder; et fantastisk begær efter at erfare noget nærmere, om end nok så lidt, om barnets liv og død, greb mig; selv ud af faderens skumle åsyn, der trods præstekraven næsten mindede mig om soldaterne på alterskabet, stræbte jeg at læse det.

Efter slige studier i den gamle kirkes dæmrende belysning viste de gode præstefolks hus sig da så meget hyggeligere. Rigtignok var det ligeledes højt bedaget, og min vens fader håbede, så længe jeg kan mindes, på at få et nyt opført; men da degneboligen led af den samme alderdomssvaghed, så blev der hverken bygget det ene eller det andet sted. – Og dog, hvor venlige var ikke alligevel værelserne i det gamle hus; om vinteren den lille stue til højre, om sommeren den større til venstre for forstuen, hvor de af reformationsalmanakkerne udklippede billeder hang i små mahognirammer på den hvidkalkede væg, hvor man fra det mod vest vendende vindue kun havde en fjern vejrmølle, men for øvrigt den hele vide himmel for sig, der om aftenen forklaredes i et rosenrødt skær og fyldte hele værelset med sin glans! De kære præstefolk, lænestolene med de røde plysses sæder, den gamle rummelige sofa, på bordet ved siden af aftensmaden den hyggeligt snurrende temaskine, – det var alt sammen den lyse, venlige nutid. Kun én aften – vi gik den gang allerede i anden klasse – påkom den tanke mig, hvilken fortid der vel knyttede sig til disse rum, om ikke en gang endog hin døde dreng havde sprunget omkring her lyslevende, med røde kinder, hvis billede nu ligesom opfyldte det mørke kirkerum med et vemodig yndefuldt sagn.

Foranledningen til disse grublerier gav sagtens den omstændighed, at jeg om eftermiddagen, da vi på min tilskyndelse atter havde aflagt et besøg i kirken, nede i en mørk krog af billedet havde opdaget fire med rød farve skrevne bogstaver, der hidtil var undgået min opmærksomhed.

"Der står C.P.A.S." sagde jeg til min vens fader, "men vi kan ikke tyde dem."

"Nå," svarede denne, "indskriften er mig vel bekendt, og tager man rygtet til hjælp, så kunne vel de sidste bogstaver være at tyde som, *aquis submersus*, altså, 'druknet' eller ordret oversat, 'sunket i vandene'; kun med det forudgående C.P. er man endnu bestandig i forlegenhed! Den unge *adjunctus* hos vor degn mener rigtignok, det kunne betyde *casu periculosoi*: 'ved et farligt tilfælde'; men de gamle herrer på hin tid tænkte mere logisk; når drengen druknede ved det, så var tilfældet ikke blot farligt."

Jeg havde hørt begærligt til. "*Casu*?" sagde jeg, "det kunne vel også betyde *culpa*?"

"*Culpa*?" gentog præsten, "ved skyld? – men ved hvis skyld?"

Da trådte den gamle præsts skumle billede for min fantasi og uden megen betænkning udbrød jeg: "Hvorfor ikke *culpa patris*?"

Den gode pastor blev næsten forskrækket. "Ej, ej, min unge ven," sagde han og løftede advarende fingeren imod mig. "Ved faderens brøde? – Således vil vi dog, trods hans mørke udseende, ikke anklage min salig embedsbroder. Næppe havde han vel heller ladet skrive noget sådant om sig."

Dette sidste var også min ungdommelige forstand indlysende; og således forblev da indskriftens egentlige betydning nu som før en fortidens hemmelighed.

At for resten hine to billeder også, hvad udførelsen angik, udmærkede sig væsentligt fremfor nogle gamle præsteportrætter, som hang tæt ved dem, dermed var jeg selv for længe siden kommet på det rene; men at sagkyndige ville erkende en dygtig elev af gammelhollandske mestre deri, erfarede jeg rigtignok først nu af min vens fader. Hvordan imidlertid en sådan var blevet ført til denne fattige landsby, eller hvorfra han var kommet, og hvad han havde heddet, det kunne han heller ikke sige mig noget om. Billederne selv bar hverken navn eller malersignatur.

Åringer gik hen. Mens vi lå ved universitetet, døde den gode præst, og min skolekammerats moder fulgte med sønnen til dennes imidlertid andetsteds opnåede præstekald; jeg havde ingen anledning mere til at vandre ud til hin landsby. – Da, efter at jeg allerede selv havde taget bopæl i min fødeby, traf det sig, at jeg skulle skaffe logis til en skoledreng, en søn af én af mine slægtninge, hos skikkelige borgerfolk. Mens jeg tænkte på min egen skoletid slentrede jeg i eftermiddagssolskinnet gennem gaderne, da jeg på hjørnet af torvet, over døren til et gammelt, spidsgavlet hus fik øje på en plattysk indskrift, der oversat omtrent ville lyde som så:

> Som røgens, der i luft forgår,
> så er menneskenes kår.

Ordene måtte formodentlig ikke være synlige for en drengs øjne; for jeg havde aldrig bemærket dem, så ofte jeg også i min skoletid havde købt mig en varm tvebak hos den dér boende bager. Næsten uvilkårligt trådte jeg ind i huset; og se – der

fandtes virkelig her et kvarter for den unge fætter. Deres gamle mosters stue havde nu i åringer stået tom, – sådan sagde den venlige mester mig, – siden hun døde og efterlod dem hus og bedrift; de havde allerede længe ønsket sig en ung logerende til den.

Jeg førtes op ad en trappe, og vi trådte ind i et temmelig lavt, gammeldags møbleret værelse, hvis to vinduer med deres små ruder vendte ud til det store torv. Tidligere, fortalte mester, havde der stået to ældgamle linde udenfor døren; men han havde ladet dem omhugge, da de skyggede alt for meget og ganske dækkede den smukke udsigt her.

Om betingelserne blev vi snart enige i alle måder; men mens vi så endnu talte om den måde, værelset nu skulle indrettes på, var mit blik faldet på et i skyggen af et skab hængende oliemaleri, der pludselig fængslede hele min opmærksomhed. Det var endnu vel vedligeholdt og forestillede en aldrende mand med et alvorligt og mildt blik, i en mørk dragt, som den i midten af det syttende århundrede bares af de fornemme folk, der mere beskæftiger sig med statssager eller studier end med krigshåndværket.

Den gamle herres hoved havde, hvor skønt og tiltalende og hvor fortræffeligt malet det end var, dog ikke frembragt denne bevægelse hos mig; men maleren havde lagt ham en bleg dreng i armen, som i sin lille, slapt nedhængende hånd holdt en hvid vandlilje; – og denne dreng havde jeg jo længe kendt. Også her var det vel døden, som havde trykket hans øjne i.

"Hvor er dette billede fra?" spurgte jeg endelig, da jeg pludselig blev opmærksom på, at bageren var standset i sine forklaringer.

Han så forundret på mig. "Det gamle billede? Det er fra vor moster," svarede han; "det stammer fra hendes oldefaders broder, der var maler og for mere end hundrede år siden boede her. Der findes endnu flere af hans efterladenskaber."

Med disse ord pegede han på en lille kasse af egetræ, på hvilken allehånde geometriske figurer var indskåret med stor sirlighed.

Da jeg tog den ned fra skabet, hvorpå den stod, faldt låget tilbage, og det viste sig, at den indeholdt nogle stærkt gulnede papirsblade med meget gamle skrifttræk.

"Må jeg læse de blade?" spurgte jeg.

"Kan det more Dem, " svarede bageren, "så må De gerne tage hele historien med Dem hjem; det er så gamle papirer; de har ingen værdi."

Men jeg udbad mig og fik også tilladelse til at læse disse værdiløse papirer på selve stedet; og mens jeg satte mig i en mægtig klaplænestol lige over for det gamle billede, forlod mesteren værelset, vel endnu forbavset, men dog med det venlige tilsagn, at hans kone snart skulle regalere mig med en god kop kaffe.

Men jeg læste og havde snart under læsningen glemt alt omkring mig.

Så var jeg da atter hjemme udi vort Holstenland; det var søndagen Cantate anno 1661! – Mine malerredskaber og mit øvrige tøj havde jeg ladet blive tilbage i staden og vandrede nu fro fremad på vejen gennem den majgrønne bøgeskov, som fra søen stiger op i landet. Ret for mig fløj af og til et par småfugle og læskede deres tørst i vandet, som stod i de dybe hjulspor; for

en mild regn var falden ved nattetid, og endnu var det helt tidligt på formiddagen, så at solen end ikke ret havde oversteget skovens skygge.

Det livsalige drosselslag, der lød til mig fra lysningerne, fandt sin genklang i mit hjerte. Ved bestillingerne, dem min dyrebare mester van der Helst havde tilsendt mig i det sidste år af mit ophold i Amsterdam, var jeg friet fra alle bekymringer; en god tærepenning og en veksel på Hamburg bar jeg end i min lomme; dertil var jeg stateligt klædt: mit hår faldt ned på en kort kappe af fint gråværk, og lüllicher kården fejlede ej ved min hofte.

Men mine tanker ilede mig forud; stedse så jeg hr. Gerhardus, min ædle, gunstige protektor, hvorlunde han fra tærskelen af sit kammer ville strække mig sine hænder imod, med sin milde hilsen: "Gud signe din indgang min Johannes!"

Han havde fordum med mine kære, ak, alt for tidligt til den evige herlighed indgåede fader studeret retten i den stad Jena og havde også senere ret ivrigen beflittet sig på kunster og videnskaber, så at han havde været den højsalige hertug Friedrich en kyndig og ivrig rådgiver ved hans ædle, hvorvel formedelst krigsfærden forgæves bestræbelser til oprettelsen af et landsuniversitet. I hvor vel en adelig mand, var han dog stedse forbleven sin kære fader huld og tro, havde og efter hans salige hedengang antaget sig min forældreløse ungdom mere, end til at håbe stod, og ej aleneste bødet på mine sparsomme midler, men også ved sit fornemme bekendtskab blandt den hollandske adel bragt det dertil, at min dyrebare mester van der Helst antog mig til sin lærling.

Mente jeg jo dog at vide, at den ærværdige mand sad dér umolesteret på sit herresæde, hvorfor den Almægtige ej noksom kunne prises; for alt imens jeg udenrigs havde beflittet mig på kunsten, var derhjemme krigsnøden i kommet over landet; sålunde, at de tropper, der var hiddragne til kongens bistand mod den rasende svensker, havde huseret fast værre end fjenden, ja selv bragt flere af Herrens tjenere i en ynkelig død. Ved den svenske Caroli pludselige hedenfart var der nu vel vorden fred; men krigens grufulde spor var overalt at skue; mangt bondehus, hvor man havde vederkvæget mig som dreng i med en drik sød mælk, havde jeg på min morgenvandring set ligge nedbrændt ved vejen og mangen ager i øde ukrudt, på hvilken før ved denne tid rugen skød sine grønne spirer.

Dog, sådant betyngede mig i dag ikke alt for svart: jeg havde kun forlængsel efter, hvorlunde jeg skulle ved min kunst bevise den ædle herre, at han ej havde forødet gunst og gave på nogen uværdig; tænkte ej heller på stimænd og forløbent pak, som endnu fra krigens tid af skulle drive deres uvæsen i skovene. Men vel pinte mig et andet, og det var tanken om junker Wulf. Han havde aldrig været mig god, havde vel endog anset som tyveri fra ham, hvad hans ædle fader havde gjort mod mig; og mangen gang, når jeg, som oftere efter min kære faders død, tilbragte vakancen om sommeren på godset, havde han gjort mig de skønne dage helt beske og sure. Om han dennesinde var i sin faders hus, var ej kommet mig til kundskab; jeg havde ikkun fornummet, at han end før fredsslutningen havde haft omgængelse ved spil og bæger med de svenske officers, hvad ej er at rime med ret Holsten-troskab.

Alt imens jeg overvejede dette ved mig selv, var jeg fra bøgeskoven skreden ind på stien gennem den liden granlund, som alt ligger gården nær. Som en yndefuld erindring omviftede mig den krydrede duft; men snart tren jeg fra skyggen ud i det klare solskin. Dér lå til begge sider de med hasselbuske hegnede enge, og ikke længe efter, så vandrede jeg imellem de tvende rækker mægtige egetræer, som fører op til herresædet.

Jeg ved ikke, hvilken bange følelse pludseligen betog mig, uden al årsag, som jeg den gang tænkte; for der var idel solskin trindt om, og ned fra himmelen klang en hel hjertelig og opmuntrende lærkesang. Og se, hist på vænget, hvor forvalteren har sine bistader, stod jo også endnu det gamle pæretræ og hviskede med sine unge blade i den blå luft.

"Signe dig Gud!" sagde jeg sagte, men tænkte derved mindre på træet end på den hulde Guds skabning, i hvilken, som det senere skulle føje sig, al mit livs lykke og nød, som og al dets nagende bod skulle være lagt, for nu og al evighed. Det var den ædle herr Gerhardi dotterlil, junker Wulfs eneste søster.

Item, det var snart efter min kære faders død, da jeg første gang henlevede den hele vakance her; hun var daomstunder et niårs pigebarn, som lod sine brune piske lystigt flyve; jeg talte et par år mere. Så tren jeg da en morgen ud af porthuset; den gamle gårdvogter Diedrich, der bor over indkørselen, og ved hvem jeg havde fået mit sovekammers anvist, havde forfærdiget mig en bue af asketræ, også støbt mig boltene til den af ordentligt bly, og jeg ville nu ud efter rovfuglene, dem der skreg nok af omkring herskabshuset; da kom hun springendes fra gården af hen imod mig.

"Hør, du, Johannes," sagde hun, "jeg skal vise dig en fuglerede; dér, i det hule pæretræ; men det er vipstjerte, dem må du ikke skyde!"

Dermed var hun alt igen sprungen forud; dog før hun endnu var kommet træet på tyve skridt nær, så jeg hende pludseligen stå stille. "Bussen, bussen!" skreg hun og slog som forfærdet med sine små hænder i luften.

Men det var en stor ugle, som sad oven hullet i det hule træ og spejdede ned, om han vel kunne snappe en udflyvende småfugl. "Bussen, bussen!" skreg den lille atter. "Skyd, Johannes, skyd!" – men uglen, den grådigheden havde døvet, sad endnu bestandigen og stirrede ind i hullet. Da spændte jeg min askebue og skød, at rovdyret lå sprættende på jorden; men ud af træet svang sig en kvidrendes småfugl mod himlen.

Siden den stund var Katharina og jeg to gode kammerater tisammens; i skov og urtegård, hvor pigen var, dér var og jeg. Men derudover skulle mig helt snart en fjende opstå; det var Kurt von der Risch, hvis fader sad en mil derfra på sin rige gård. Under gelejde af sin højlærde hovmester, ham herr Gerhard gerne plejede underholdning med, kom han ofte i besøg; og da han var yngre end junker Wulf, så var han henvist til mig og Katharina; men besynderlig syntes den brune herremandsdotter at gefalle ham. Dog var dette ganske og aldeles omsonst; hun lo ikkun ad hans krumme fuglenæse, der som hos hartad alle af den slægt, sad ham mellem de tvende mærkeligt runde øjne. Ja, når hun ikkun blev ham va'r langt borte, rakte hun mangen gang sit lille hoved frem og råbte: "Johannes, bussen! Bussen!" Da skjulte vi os bag skurene eller

løb vel også sporenstregs ind i skoven, der i en bue strækker sig om agrene og så atter drager sig tæt op til urtegårdens mure.

Derudover, da junkeren af Risch det observerede, kom det ofte til slagsmål imellem os, hvorved dog, al den stund han var mere hidsig end stærk, fordelen mestendels blev min.

Da jeg den sidste gang, ihvorvel kun korte dage, dvælede her, for at tage afsked fra herr Gerhardus før min udfart til det fremmede, var Katharina hartad som en jomfru; hendes brune hår lå nu fanget i et gyldent net, i hendes øjne, når hun løftede deres slør, var ofte et spillende lys, som fast gjorde mig beklemt. Også var hun givet i en gammel, skrøbelig frøkens varetægt, som man i huset ikkun kaldte "faster Ursel"; hun lod ikke barnet ud af sine øjne og gik overalt med en lang trikotage ved hendes side.

Som jeg så en oktobereftermiddag vandrede op og ned med de tvende i skyggen af urtegårdens hække, kom en lang opløben knøs, iklædt kniplingebesat læderkofte og fjerhat, ganske à la mode, op ad stien os imod; og se, det var junker Kurt, min gamle modstander. Jeg mærkede straks på stunden, at han end bestandig courtiserede sin skønne naboerske; så og, at dette besynderligen behagede den gamle frøken. Det var et "hr. baron" ved hvert spørgsmål og svar; derhos lo hun højst obligeant med en hæslig fin stemme og stak næsen højt i vejret; men mig, når jeg alt imellem sagde et ord, nævnede hun stedse "han" eller blot "Johannes", hvorpå junkeren kneb sine runde øjne sammen og teede sig, som så han ned på mig, da jeg dog overragede ham med det halve hoved.

Jeg så på Katharina; men hun agtede ej på mig og gik høvisk ved junkerens side, givendes ham svar igen med god manér;

men den lille røde mund fortrak hun alt imellem med et stolt, spottende smil, så at jeg tænkte: "Trøst dig, Johannes; herremandssønnen ror nu dine årer!" Trodsigen blev jeg tilbage og lod de andre tvende gå for mig. Men al den stund disse var trådt ind i huset, og jeg stod end derude ved herr Gerhardi urtebede, pønskendes på, hvorlunde jeg, ligervis som fordum, skulle fange et dygtigt slagsmål an med ham af Risch, kom pludseligen Katharina løbendes tilbage, rev en stjerneblomst op af bedet og hviskede mig til: "Johannes, ved du hvad? Bussen ligner en ung ørn; faster Ursel har sagt det!" Og borte var hun atter, førend jeg vidste deraf. Men mig var med én gang al trods og vrede som bortblæst. Hvad angik mig nu herr baronen? Jeg lo højt og hjertensfro ud i den gyldene dag; for ved de overmodige ord havde der atter været hint søde øjenspil. Men dennesinde havde det lyset mig lige ind i hjertet.

Snart derpå lod mig herr Gerhard kalde op i sin stue; han viste mig end en gang på et kort, hvorlunde jeg skulle gøre den lange rejse til Amsterdam, overantvordede mig brevskaber til sine venner dér og talte derefter længe med mig som min kære salig faders ven. For alt den samme aften skulle jeg vandre til staden, derfra en borgermand ville tage mig på sin vogn med til Hamburg.

Da nu dagen sank, tog jeg afsked. Nede i stuen sad Katharina ved en baldyreramme; jeg måtte tænke på den grækiske Helena, som jeg nyligen havde set hende i et kobberværk; så fager tyktes mig den unge nakke, som pigen bøjede over sit arbejde. Men ikke var hun ene; over for hende sad faster Ursel og læste højt ud af en franzøsisk historiebog. Som jeg tren nærmere, løftede hun næsen mod mig. "Nu, Johannes," sagde hun, "han vil vel

sige mig farvel! Så kan han også straks gøre frøkenen sin reverents!" – Da var alt Katharina opstanden fra sit arbejde; men idet hun rakte mig hånden, tren junkerne Wulf og Kurt med megen spektakel ind i stuen, og hun sagde ikkun: "Lev vel, Johannes!" Og så gik jeg bort.

I porthuset trykkede jeg den gamle Dieterichs hånd, som alt holdt stav og ransel rede til mig; så vandrede jeg mellem egene ad skovvejen til. Men mig var det derved, som kunne jeg ej ret gange bort, som havde jeg en afsked til gode, og helt ofte stod jeg stille og skuede bag mig. Ej heller var jeg gangen ad genvejen gennem granerne, men, som uden ret at vide det, på den meget længere kørevej. Dog alt steg aftenrøden foran mig op over skoven, og jeg måtte ile, skulle ej natten overfalde mig. "Farvel, Katharina, farvel!" sagde jeg sagte og satte trøstigen min vandringsstav til.

Da, på det sted, hvor fodstien udmunder i vejen, – i stormende fryd stod mit hjerte stille, – pludseligen ud fra granernes mørke kom hun selv løbendes; med glødendes kinder sprang hun over den tørre grøft, så at det silkebrune hårs strøm styrtede ud af det gyldene net; og sålunde opfangede jeg hende i mine arme. Med strålendes øjne, endnu snappendes efter vejret, stod hun der og så på mig. "Jeg – jeg er løbet fra dem!" stammede hun endeligen; og så, trykkende en liden pakke i min hånd, føjede hun sagte til: "Fra mig, Johannes, og ikke skal du foragte det!" Men med én gang formørktes hendes åsyn; den liden, svulmende mund ville end mæle noget; men da brød en tåreflod ud af hendes øjne, og vemodigen rystendes på hovedet rev hun sig løs. Jeg så hendes klædebon forsvinde på den mørke gransti; så hørte jeg end i det fjerne kvistene rasle, og så stod

jeg ene. Der var så tyst, man kunne høre bladene falde. Da jeg løste pakken, da var det hendes gyldne fadderpenning, den hun ofte havde vist mig; en liden seddel lå derhos, den læste jeg nu ved aftenrødens skær. "At du ej skal komme udi nød," stod der skrevet derpå. – Da strakte jeg mine arme ud i den tomme luft: "Farvel, farvel, Katharina, farvel!" Vel hundrede gange råbte jeg det ind i den stille skov; – og først da natten faldt på, nåede jeg staden.

Siden den tid var hartad fem år henrundne. Hvordan skulle jeg i dag genfinde alt?

Og alt stod jeg ved porthuset og så dernede i gården de gamle linde, bag hvis lysegrønne løv herskabshusets tvende takkede gavle nu lå gemt. Men som jeg ville trine ind ad porten, jagede fra gården af to grå bulbidere med pighalsbånd helt vildt mig imod; de opløftede et skrækkeligt hyl, og den ene sprang op på mig og viste sine hvide tænder ret foran mit ansigt. Sligt velkommen havde jeg ingensinde fået her. Da, til min lykke, råbte fra kammerset oven porten en barsk, men mig helt kær stemme: "Hallo! Tartar, Tyrk!" Hundene slap mig, jeg hørte det komme ned ad trappen og ud af døren, som var i portgangen, tren den gamle Dieterich.

Da jeg så på ham, så jeg vel, at jeg havde været længe i det fremmede; for hans hår var vordet snehvidt, og hans fordum så muntre øjne skuede helt mat og drøveligen på mig. "Herr Johannes!" sagde han endeligen og rakte mig begge hænder.

"Guds fred og god dag, Dieterich!" genmælede jeg. "Men hvornår har I bekommet slige blodhunde her på gården, som anfalder gæsterne lig ulve?"

"Ja, herr Johannes," svarede den gamle, "dem har junkeren indbragt."

"Er da han her hjemme?"

Den gamle nikkede.

"Nu," sagde jeg; "hunde kunne vel være fornødne; fra krigen af er end meget omløbendes pak blevet tilbages."

"Ak, herr Johannes!" og den gamle mand stod end bestandigen, som ville han ej lade mig ind på gården. "I er kommet i en slet stund!"

Jeg så på ham, men sagde ikkun: "Visseligen, Dieterich; af mangt et vindueshul skuer nu i bondens sted ulven ud; har vel også set sligt; men der er jo vorden fred, og den gode herre på slottet vil hjælpe, hans hånd er stedse åben."

Med disse ord ville jeg, ihvorvel hundene atter knurrede ad mig, gange ud i gården; men oldingen tren i vejen for mig. "Herr Johannes," udbrød han, "førend I ganger videre, så hør mig an! Eders brev er vel rigtigen ankommet med den kongelige post fra Hamburg; men den rette læser har det ej mere kunnet finde."

"Dieterich!" skreg jeg, "Dieterich!"

"Ja, ja, herr Johannes! Her er den gode tid forbi; al den stund vor dyrebare herr Gerhardus ligger på båre hist i kapellet, og gueridonerne brænder ved hans kiste. Det skal nu vorde anderledes på gården; men – jeg er en ufri mand, mig bør det at tie."

Jeg ville spørge: "Er frøkenen, er Katharina end i huset?" Men ordet ville ej over min tunge.

Hist ovre, i en sidebygning af herskabshuset var et lidet kapel, der dog, som jeg vidste, på lange tider ej var benyttet.

Dér altså skulle jeg søge herr Gerhard.

Jeg spurgte den gamle portvogter: "Er kapellet åbent?" og da han bejaede det, bad jeg ham at holde hundene an; så gik jeg over gården, hvor ingen mødte mig; ikkun en liden fugls sang kom oppe fra lindetoppene.

Kapellets dør stod ikkun på klem, og sagte og helt beklemt tren jeg ind. Dér stod den åbne kiste, og kerternes røde flamme kastede deres flakkende lys på den ædle herres elskede åsyn; dødens fremmedhed, som lå derpå, sagde mig, at han nu monne være et andet lands gæst. Men som jeg ville nedknæle ved liget til bøn, hævede sig over kistens rand mig ret imod et ungt, blegt ansigt, som ud af sorte slør skuede fast forskrækket på mig.

Men ikkun som et pust, der flyver forbi, så tittede de brune øjne hjerteligen op til mig, og det var hartad som et fryderåb: "O, Johannes, er det Eder! Ak, I er kommet for silde!" Og over kisten havde vore hænder fattet hinanden til hilsen; for det var Katharina, og så skøn var hun vorden, at her i dødens påsyn en hed livets strøm gennemfor mig. Visseligen, øjnenes spillendes lys lå nu skræmmet tilbages på bunden; men ud af den sorte hue trængte sig de brune lokker, og den svulmende mund var så meget rødere i det blege ansigt.

Med et fast forvirret blik på den døde mælede jeg: "Vel kom jeg i den forhåbning, ved hans levendes billede at takke ham med min kunst, at sidde mangen time lige over for ham og fornemme hans milde og lærerige ord. Lad mig da nu stræbe at fastholde de snart forsvindendes træk."

Og da Katharina under tårer, som strømmede over hendes kinder, nikkede mig stumt til, satte jeg mig i en stol og

begyndte på et af de blade, som jeg bar hos mig, at efterdanne den dødes åsyn. Men min hånd bævede; jeg ved ej, om aleneste for dødens majestæt.

Alt imens fornam jeg der ude fra gården af en røst, den jeg kendte for at være junker Wulfs; straks derpå peb en hund, som efter et spark eller et piskeslag; og så en latter og en ed af en anden røst, der ligervis tyktes mig bekendt.

Da jeg så på Katharina, stirrede hun med hartad forfærdede øjne mod vinduet; men røsterne og skridtene gik forbi. Da rejste hun sig, kom hen til min side og så til, hvorlunde faderens billede fremkom under min stift. Ej længe derpå, så kom dér ude et enkelt skridt tilbages; i samme øjeblik lagde Katharina hånden på min aksel, og jeg følte, hvor hendes unge legeme bævede.

Straks blev også kapeldøren reven op, og jeg genkendte junker Wulf, ihvorvel hans ellers blege ansigt nu var vorden rødt og opblæst.

"Hvi kukkelurer du evigen her ved kisten?" råbte han til søsteren, "junker von der Risch har været her at formelde os sin kondolence; du kunne vel have kredenset ham drikken!"

Midlertid havde han observeret mig og gennemstingede mig med sine små øjne. – "Wulf!" sagde Katharina, idet hun med mig gik hen til ham, "det er Johannes, Wulf!"

Junkeren fandt det ej fornødent at række mig hånden; han mønstrede ikkun min fiolblå kofte og mælede: "Du bærer dér en broget fjederham; man må nu allenfals titulere dig *sieur*!"

"Kalder mig, som Eder tykkes!" sagde jeg, idet vi tren ud i gården. "Ihvorvel dér, hvorfra jeg kommer, *herren* ej fejlede mig

for mit navn. – I ved vel, Eders faders søn har stort krav hos mig."

Han så mig an, i nogen måde forundret, men sagde så ikkun: "Helt vel, så kanst du vise, hvad du haver lært for min faders penge; og skal ydermere lønnen for dit arbejde ej være dig forholdt."

Jeg mente, hvad lønnen anbelangede, den havde jeg længst erholdt forud; men da junkeren svarede, han ville gøre, som det sig sømmede en adelsmand, så spurgte jeg, hvad for arbejde han havde at anbetro mig.

"Du vedst dog," sagde han og holdt så inde, idet han så skarpt på sin søster – "når en adelig dotter forlader huset, da må hendes billede blive dér tilbage."

Jeg følte, at ved disse ord Katharina, som gik ved min side, greb efter min kappe; men jeg genmælede roligen: "Den skik er mig bekendt; men hvad mener I dermed, junker Wulf?"

"Jeg mener," sagde han hårdt, som ventede han indvending; "at du skalst male billedet af dette huses dotter!"

Mig gennemfo'r det fast som en rædsel; ej ved jeg, om det mest var over tonen eller meningen af disse ord; tænkte vel og, til slig gerning var det knap nu den rette tid.

Katharina tav, men et bønligt blik fløj mig imod fra hendes øjne, så svarede jeg: "Når Eders ædle søster vil forunde mig det, så håber jeg ej at gøre Eders faders protektion og min mesters lære til skamme. Rydder mig ikkun mit gamle kammers over porten hos Dieterich, så skal ske, som I ønsker. "

Junkeren var dermed tilfreds, sagde og til sin søster, hun kunne lade mig berede et måltid.

Jeg ville endnu gøre et spørgsmål om påbegyndelsen af mit arbejde, men forstummede atter pludseligen; al den stund en sådan mægtig fryd var opstegen i mig over det tildelte hverv, at jeg frygtede, den kunne med hvert ord bryde frem. Så var jeg ej heller vorden de tvende glubske køtere var, som solede sig hist ved brønden på de hede stene. Som vi nu kom nærmere, sprang de op og fo'r mig med åbent svælg imod; Katharina gav et højt skrig, men junkeren en skingrende fløjten, hvorpå de hylendes krøb for hans fod. "Ved Helvedes element!" udbrød han leende, "et par vilde karle; en grisehale eller flandersk klæde, det er dem ét!"

"Nu, junker Wulf," – jeg kunne ej vel afholde mig fra de ord – "skal jeg end en gang være gæst i Eders faders hus, da må I lære Eders hunde bedre sæder."

Han så mig an med sine små, lynendes øjne og drog et par gange i sin knebelsbart. "Det er kun så deres velkomsthilsen, sieur Johannes," sagde han så, idet han bukkede sig for at klappe bestierne. "På det enhver kan vide, at her er begyndt et andet regimente; for – hvo som kommer mig på tvært, ham hidser jeg i Djævelens gab!"

Ved de sidste ord, som han heftigen udstødte, havde han hævet sig højt i vejret; så fløjtede han ad sine hunde og skred over gården ad porten til.

En kort stund skuede jeg efter ham; da fulgte jeg Katharina, som under lindenes skygge, stum og med sænket hoved, steg op ad den frie trappe til herskabshuset; lige så tavse ginge vi tilsammens op ad de brede trin til det øvre stokværk, hvor vi tren ind i den salige herr Gerhardi stue. – Her var end alt, som jeg fordum havde skuet det; de guldblomstrede lædertapeter,

kortene på væggen, de skønne pergamentbind på hylderne, over arbejdsbordet det herlige skovbillede af den ældre Ruysdal – og så derfor den tomme stol. Mine blikke blev hængendes derved ligervis som hist nede i kapellet den hedengangnes legeme, så tyktes mig dette gemak nu afsjælet, og ihvorvel fra skoven derude den unge vår lyste gennem vinduesglarene, dog lige som opfyldt af dødens stilhed.

Jeg havde i dette øjeblik hartad forglemt Katharina. Da jeg vendte mig om, stod hun helt stille midt i stuen, og jeg så, hvorlunde hendes barm gik i voldsom bevægelse under de små hænder, som hun havde presset derimod. "Ej sandt," sagde hun sagte,

"Her er ingen mere, ingen uden min broder og hans glubske hunde!"

"Katharina", udbrød jeg; "hvordan er det dog med Eder? Hvad er dette her i Eders faders hus?"

"Hvad det er, Johannes?" og fast vildt greb hun mine hænder, og hendes unge øjne gnistrede som i vrede og smerte.

"Nej, nej; lad først vor fader komme til ro i sin grav! Men da – du skalst jo male mit billede, du bliver en stund her – da, Johannes, hjælp mig; for den dødes skyld, hjælp mig!"

Ved slige ord, ganske og aldeles betvungen af medlidenhed og elskov faldt jeg ned for den skønne, søde og tilsvor hende mig selv og alle mine kræfter. Da løste sig en mild tårekilde fra hendes øjne, og vi sad tilsammens og talte længe til den hedenfarnes amindelse.

Da vi så atter nedsteg til det nedre stokværk, erkyndigede jeg mig og om den gamle frøken.

"O", sagde Katharina, "faster Ursel! Vil I hilse på hende? Ja, hun er her end; hun har sit kammers her neden; al den stund trapperne alt længst er vordet hende for besværlige." Vi tren alt så ind i en liden stue, som vendte ud mod urtegården, hvor i bedene foran de grønne hække tulipanerne just spirede op af jorden. Faster Ursel sad, i sin sorte dragt og florhue, ikkun som en skyggegestalt at skue, i en høj stol og havde et nonnespil for sig, det herr baronen – efter sin faders hedenfart var han nu virkeligen en sådan – havde medbragt hende til skænk fra Lübeck, som hun siden fortalte mig. "Så?" sagde hun, da Katharina havde nævnet mig, idet hun forsigtigen flyttede de elfenbens pinde, "er han dér atter, Johannes? – Nej, det går ej op! *Oh, c'est un jeu très-compliqué!*"

Så kastede hun pindene imellem hverandre og betragtede mig. "Ih", mente hun, "han er helt stadseligen påklædt; men ved han da ej, at han indtriner i et sørgehus?"

"Jeg ved det, frøken," genmælede jeg; "men da jeg tren ind ad porten, vidste jeg det ej."

"Nu," sagde hun og nikkede helt mildt; "egentligen hører han jo ej heller til tjenerskabet."

Over Katharinas blege åsyn fløj et smil, hvorved jeg vel turde holde mig fritagen for alt svar! Jeg priste tværtimod for den gamle dame det yndefulde ved hendes kammers; for vedbenden fra det lidet tårn, som hævede sig der ude ved muren, havde og spundet sig hen til vinduet og vuggede sine grønne ranker uden for ruderne.

Men faster Ursel mente, ja, når ikkun nattergalene ej var dér, som alt på ny fangede an med deres natteuro; hun kunne knap desforuden fange søvn; og så var det og alt for afsides; man

kunne herfra ej beholde tyendet i øjesyn; og hist ude i urtegården passerede intet uden allenfals, når drengen pudsede på hækkene eller buksbomrabatterne.

Og dermed havde besøget ende; al den stund Katharina mindede om, at det nu var på tide at styrke mit mødige legeme.

Jeg var nu indlogeret i mit kammers over porten, til synderlig glæde for den gamle Dieterich; for om fyraftenen sad vi på hans kiste, og lod jeg ham, ligervis som i drengeårene, fortælle for mig. Han røg da ofte en liden pibe tobak, hvilken skik ved krigsfolket og var kommet i gang her, og fremdrog allehånde historier af de trængsler, som de havde måttet lide ved de fremmede tropper på gården og nede i landsbyen; men én gang, da jeg havde bragt talen på den gode frøken Katharina, og han først ej havde kunnet finde en ende derpå, brød han dog pludseligen af og så mig an.

"Ved I hvad, herr Johannes?" sagde han, "det er jammerskade, at I ej har et våben ligervis som han af Risch hist ovre!"

Og da slig tale jagede mig blodet op i ansigtet, slog han mig med sin hårde hånd på skulderen, menendes: "Nu, nu, hr. Johannes; det var og et dumt ord af mig; vi må jo dog blive, hvor Vorherre har sat os."

Ej ved jeg, om jeg denne sinde var enig med ham, men spurgte ikkun, hvad for en mand han af Risch nu var vorden.

Den gamle så mig helt fiffig an og smøgede af sin korte pibe, som voksede den dyre urt ved vejkanten. "Vil I vide det, herr Johannes?" begyndte han så. "Han hører til de muntre junkere, som ved Kieler omslag skyde borgermændene knapperne ned af husene; I kan tro, han har ypperlige pistoler! Gige ved han ej

så godt at spille; men al den stund han lider et godt stykke, så bankede han nyligen rådsmusikanten, som bor ved Holstenporten, med sin kårde op af sengen ved midnatstide, lod ham ej heller tid til at drage i kofte og bukser. Men i solens sted stod månen på himmelen, det var *octavis trium regum,* og det frøs, så det knagede; og måtte sålunde musikanteren, med junkeren og hans kårde bag sig, spille for ham i den blotte skjorte gennem gaderne! – Vil I vide mere, herr Johannes? – hjemme hos ham glæder bønderne sig, når Vorherre ej velsigner dem med døtre; og dog – men efter sin faders død har han penge, og vor junker har, som I vel ved, alt forud tæret på sin arv."

Jeg vidste visseligen nu nok; også havde den gamle Dieterich alt gjort en ende på sin tale med de ord: "Men jeg er kun en ufri mand."

Med mine malerredskaber var og mine klæder kommet fra staden, hvor jeg havde efterladt alt i *Den gyldne Løve*, så at jeg nu, som det sig sømmede, gik i mørk dragt. Men dagens timer anvendte jeg straks til min nytte. Nemlig, der fandtes øverst i herskabshuset ved siden af den salige herres gemak en sal, rummelig og høj, hvis vægge hartad ganske var dækkede med legemsstore billeder, så at ikkun ved kaminen end stod plads åben for tvende. Det var herr Gerhardi forfædre, mestendels alvorligt skuendes mænd og kvinder, med et åsyn, man vel kunne forlade sig på; han selv i sin kraftige mandsalder og Katharinas tidligen bortdøde moder dannede slutningen. De tvende sidste billeder var helt fortræffeligen malede af vor landsmand, Eiderstädteren Georg Owens, i hans kraftige manér; og jeg søgte nu med min pensel at eftergøre min ædle

beskytters træk; vel i forringet målestok og ikkun mig selv til glæde; dog haver det senere tjent mig til et større billede, som end her i mit ensomme kammers er min alders dyreste selskab. Men hans dotters billede lever med mig i mit indre.

Ofte, når jeg havde henlagt paletten, stod jeg end længe for de skønne billeder. Katharinas åsyn genfandt jeg i forældrenes: faderens pande, moderens ynde omkring læberne. Men hvor var her junker Wulfs hårde mundkroge og små øjne? – Det måtte være kommet fra en fjernere fortid! Langsomt gik jeg ned ad de ældre billeders række mere end hundrede år tilbages. Og se, dér hang i en sort, alt af ormene søndergnavet træramme et billede, det jeg alt som dreng var standset for, som holdt det mig fast. Det forestillede en adelsfrue på ungefähr fyrretyve år; de små grå øjne skuede koldt og stikkende frem fra det hårde ansigt, som ikkun til hælvden var synligt mellem det hvide hageklæde og slørhuen. En sagte gysen gennemfo'r mig for den alt forlængst hedengangne sjæl; og jeg talede til mig selv: "Her, hende er det! Hvor gådefulde veje går dog naturen! Et *saeculum* og der over rinder det hemmeligen fort i slægternes blod som under et dække; da, længst forglemt, dukker det pludseligen atter op til de levendes vande. Ej for den ædle Gerhardi søn; for denne her og hendes blods sentfødte ætling skal jeg beskytte Katharina." Og atter tren jeg hen for de tvende yngste billeder, ved hvilke mit sind kvægedes.

Sålunde dvælede jeg på de stunder i den stille sal, hvor ikkun solgrannene spillede om mig, blandt de hedenfarnes skygger.

Katharina så jeg ikkun ved middagsbordet med den gamle frøken og junker Wulf ved siden; men såfremt ikke faster Ursel talede i sin høje tone, så var det stedse et stumt og drøveligt

måltid; så at mangen gang maden blev mig stor i munden. Ej var sorgen for den hedengangne årsag der udi, men der lå noget mellem broder og søster, som var borddugen gennemskåren dem imellem. Katharina fjernede sig altid snart, hartad uden at røre ved spiserne, og hilsede mig knap med øjnene; men junkeren, når hans lune stod dertil, søgte da at holde mig fast ved bægeret; havde jeg sålunde at værge mig herimod og, al den stund jeg ikke ville ud over mit bestemte mål, ydermere mod alslags flosculer, som spidsedes imod mig.

Imidlertid, efter at kisten alt flere dage havde været lukket, skete herr Gerhardi bisættelse nede i landsbyens kirke, hvor familiebegravelsen er, og hvor nu hans ben hviler hos hans forfædres, med dem den højeste en gang måtte beskære dem en glædelig opstandelse!

Men der var denne sørgefest vel kommet mange folk fra staden og de omliggendes godser, dog af de pårørende hartad få og selv disse ikkun fjerne, al den stund junker Wulf var den sidste af sin stamme og herr Gerhardi gemalinde ej havde været af dette lands slægter; hvisårsag det og skete, at alle snarligen droge fort.

Junkeren trængte nu selv på, at jeg skulle påbegynde det mig overdragne arbejde, hvortil jeg oppe i billedsalen alt havde udvalgt mig pladsen ved et imod norden vendendes vindue. Vel kom faster Ursel, der formedelst sin gigt ej mægtede at komme op ad trapperne, og mente, det kunne bedst ske i hendes kammers eller i gemakket derved, så var det til underholdning for begge parter; men jeg, helt gerne undværendes sligt kompagni, havde i vestsolen dér en ret malergrund derimod, og kunne al hendes tale intet både hende. Tværtimod var jeg alt

den næste morgen i færd med at dække sidevinduerne i salen og opstille det høje staffeli, det jeg med Dieterichs hjælp selv havde forfærdiget mig i de sidste dage.

Som jeg just havde lagt blindrammen med lærredet derpå, åbnedes døren fra herr Gerhardi stue, og Katharina tren ind. – Hvisårsag, turde være svært at sige; men jeg følte, at vi denne sinde stod hartad forskrækkede lige over for hinanden. Fra den sorte klædning, den hun end ikke havde aflagt, skuede det unge ansigt i hel sød forvirring op på mig.

"Katharina," sagde jeg, "I ved, jeg skal male Eders billede; lader I det gerne ske?"

Da drog der sig et slør over hendes brune øjenstjerner, og hun sagde sagte:

"Hvi spørger I dog så, Johannes?"

Som en lykkens dug sank det i mit hjerte. "Nej, nej, Katharina! Men sig, hvori kan jeg tjene Eder? – Sæt Eder, på det vi ej skulle vorde overraskede så ledige, og så tal! Eller snarere, jeg ved det alt. I har ej fornødent at sige mig det!"

Men hun satte sig ej, hun tren hen til mig. "Mindes I end, Johannes, hvorlunde I en gang skød bussen ned med Eders bue? Det gøres denne sinde ej behov, ihvorvel han atter lurer ved heden; al den stund jeg ej er nogen liden fugl, der lader sig sønderrive af ham. Men, Johannes, – jeg haver en blodsforvandt! – Hjælp mig imod ham!"

"I mener Eders broder, Katharina!"

"Jeg ejer ingen anden. – – Den mand, jeg hader, vil han give mig til ægteherre! Under vor faders lange sygeleje haver jeg kæmpet den skændelige kamp med ham, og først ved hans kiste

har jeg aftrodset ham det, at jeg tør sørge for fader i ro; men jeg ved, end ikke det vil han holde."

Jeg mindedes en stiftsfrøken i Pretz, herr Gerhardi eneste søster, og mente, om hun ej kunne anråbes om beskyttelse og tilflugt.

Katharina nikkede. "Vil I være mit bud, Johannes? Skrevet til hende har jeg alt, men i Wulfs hænder gerådede svaret, ej heller har jeg erfaret det; ikkun min broders frembrydendes raseri, som selv havde opfyldt den døendes øren, havde de end været åbne for verdens larm; men den nådige Gud havde alt tildækket det elskede væsen med den sidste slummer."

Katharina havde nu dog på min bøn sat sig ret for mig, og jeg begyndte at tegne omridsene på lærredet. Sålunde kom vi til rolig rådslagning; og al den stund jeg, når arbejdet var videre fremskredet, måtte til Hamburg for at bestille en ramme hos træsnitteren, så bestemte vi, at jeg da skulle tage vejen over Pretz og sålunde forrette mit budskab. Men først måtte nu værket ivrigen fremmes.

Der er ofte en hel sælsom modstrid i menneskehjertet. Junkeren måtte alt vide, at jeg var hans søster god; og dog – om nu hans stolthed bød ham at agte mig ringe, eller troede han at have gjort mig ræd nok ved sin første trussel – hvad jeg havde frygtet for, traf ej ind; Katharina og jeg var på den første som på de følgende dage uforstyrrede af ham. En gang tren han vel ind og skældede på Katharina formedelst hendes sørgeklædning, men slog så døren i efter sig, og vi hørte ham snarligen fløjte en ryttervise i gården. End en anden gang havde han ham af Risch ved sin side. Da Katharina gjorde en heftig bevægelse, bad jeg hende blive på sin plads og malede roligen videre. Siden

begravelsesdagen, da jeg havde vekslet en kold hilsen med ham, havde junker Kurt ej vist sig på gården; nu tren han nærmere og beskuede billedet og talede helt skønne ord, men undrede sig og, hvi frøkenen havde så stærkt formummet sig og ej hellere ladet sit silkebløde hår bølge i skønne lokker ned over nakken; som en engelsk poet så fortræffeligen havde udtrykt det: "bagtil kastendes lette kys til vindene"? Men Katharina, som hidindtil havde tiet, pegede på herr Gerhardi billede og sagde: "I kommer nok ej mere i hu, at det var min fader!"

Hvad junker Kurt hertil genmælede, mindes jeg ej mere; men min person tyktes ganske og aldeles ikke at være tilstede for ham eller dog allenfalds ikkun som en maskine, hvorved et billede malede sig på lærredet. Om dette begyndte han nu over mit hoved at bemærke det ene og det andet; men da Katharina ej mere gav ham noget svar, så rekommanderede han sig snarligen, ønskendes damen angenem underholdning.

Dog ved dette ord så jeg fra hans øjne et rask blik ligervis som en knivsod fare mig imod. – –

Vi havde nu ingen videre forstyrrelse at lide, og med årstiden rykkede og arbejdet frem. Alt stod der ude på agrene rugen i blinkendes bølger, og nede i urtegården sprang alt roserne ud; men vi tvende – nu tør jeg vel nedskrive det – vi havde nu gerne ladet tiden stande stille; ved min sendelse vovede hverken hun eller jeg, end ej med et ord, at røre. Hvad vi talede, ved jeg knap at sige; ikkun at jeg fortalte om mit liv i det fremmede og hvorlunde min tanke altid havde stundet hjemefter; så og, at hendes gyldne penning en gang i sygdom havde bevaret mig for nød, som hun i sit barnehjerte havde forud betænkt det, og hvorlunde jeg senere havde stræbet og været i stor ængstelse,

indtil jeg atter havde udfriet klenodiet af lånehuset. Da smilede hun lyksalig; og derhos blomstrede det hulde åsyn stadigen sødere frem fra billedets dunkle grund; mig tyktes, som var det knap mit eget værk. – Alt imellem var det, som skuede noget varmt på mig ud af hendes øjne; dog, ville jeg så gribe det, flyede det sky tilbage; og alligevel flød det gennem penslen hemmeligen ud på lærredet, så at, mig selv næppe bevidst, et sansebedårendes billede fremstod, som det aldrigen før og aldrigen siden er udgået fra min hånd. – – Endeligen var det dog på tide, og det blev fastsat, den næste morgen skulle jeg tiltræde min rejse.

Da Katharina havde overantvordet mig brevet til sin faster, sad hun end én gang for mig. Den dag spilledes ej med ord; vi talede alvorligen og bekymret med hinanden; imedens satte jeg end hist og her penselen til, undertiden kastendes mine blikke på det tavse selskab på væggene, det jeg før i Katharinas nærværelse knap havde ihukommet.

Da, mens jeg malede, faldt mit øje og på billedet af hin gamle frøken, som hang ved siden af mig og holdt sine stikkende, grå øjne hæftede på mig frem fra det hvide slør. Jeg gøs, nær havde jeg forrykket stolen.

Men Katharinas søde stemme trængte til mit øre:

"I er jo fast blegnet; hvad fo'r Eder til hjertet, Johannes?"

Jeg pegede med penselen på billedet. "Kender I hende, Katharina? Disse øjne har alle de dage skuet på os her."

"Hun der? – For hende har jeg alt som barn haft frygt, og selv om dagen er jeg mangen gang som blind løbet her igennem. Det er en tidligere Gerhardi gemalinde; for langt over hundrede år siden har hun boet her."

"Hun ligner ej Eders skønne moder," svarede jeg; "dette åsyn har visseligen formået at sige nej til enhver bøn."

Katharina så helt alvorligen over til mig. "Så hedder det og," sagde hun; "hun skal have forbandet sit eneste barn; men den næste morgen drog man den blege frøken op af en dam, der siden er vorden udtørret. Bag hækkene mod skoven skal det have været."

"Jeg ved det, Katharina; der vokser end siv og flæg af jorden dér."

"Ved I da og, Johannes, at en af vor slægt end bestandig skal vise sig, så snart ulykke truer huset? Man ser hende først her glide forbi vinduerne og så hist ude forsvinde i sumpen."

Uvilkårligen vendte sig mine øjne atter til billedets ubevægelige blik.

"Og hvisårsag?" spurgte jeg, "forbandede hun sit barn?"

"Hvisårsag?" – Katharina tøvede en liden stund og så mig an fast forvirret, men med al sin huldsalighed. "Jeg tror, hun ville ej tage sin moders søskendebarn til ægteherre."

"Var det da så slem en mand?"

Et blik hartad som en bøn fløj over til mig, og dybt rosenrødt dækkede hendes ansigt. "Ej ved jeg det", sagde hun beklemt; og sagtere, så at jeg knap kunne høre det, lagde hun til: "De siger, hun har haft en anden kær; han var ej af hendes stand."

Jeg havde ladet penselen synke; for hun sad for mig med sænkede blikke; når ej den fine hånd havde bevæget sig sagte fra hendes skød op til hjertet, hun havde været som et livløst billede.

Så huldt det var, jeg sagde dog endeligen: "Sålunde kan jeg jo ej male; vil I ej se mig an, Katharina?"

Og som hun nu hævede øjenhårene fra de brune stjerner, da var der intet dølgsmål mere; varm og ufordulgt gik strålen til mit hjerte. Jeg var sprungen op.

"Ville hin frue, Katharina, forbande dig og?"

Hun åndede dybt. "Også mig, Johannes!" Da lå hendes hoved ved mit bryst, og fast omslyngede stod vi for anefruens billede, som koldt og fjendsk stirrede ned på os.

Men Katharina drog mig sagte bort. "Lad os ej trodse, min Johannes!" sagde hun. – I den samme stund fornam jeg en støj på trapperne, og var det, som arbejdede sig noget med trende ben møjsommeligen op ad trinene. Da Katharina og jeg desformedelst atter havde sat os på vor plads og jeg taget pensel og palet i hænde, åbnedes døren, og faster Ursel, hende vi mindst var forventendes, kom hostendes ind ved sin stok. "Jeg hører," sagde hun, "han vil til Hamburg for at besørge rammen: da må jeg jo dog bese mig hans værk!"

Det er vel noksom bekendt, at gamle jomfruer har de aller fineste, sanser i elskovssager og sålunde hel ofte bereder de unge folk sorg og nød. Som faster Ursel knap havde kastet et blik på Katharinas billede, det hun hidindtil ej havde set, fo'r det helt stolt over hendes rynkede ansigt, og spurgte hun straks: "Har da frøkenen set ham sålunde an, som hun sidder dér på billedet?"

Jeg genmælede, at det var jo just det ædle maleris kunst, ej blot at give en afskrift af ansigtet. Men der måtte alt have været hende noget synderligt påfaldende på vore øjne eller kinder; for hendes blikke ginge sprudendes hid og did. "Arbejdet er vel snart til ende?" sagde hun så med sin højeste røst. "Dine øjne

har en krank glans, Katharina; den lange sidden har ej tjent dig vel."

Jeg svarede, at billedet var snarligen fuldendt, ikkun ved gevandtet var der end hist og her lidt at gøre.

"Nu, da har han vel ej mere frøkenens nærværelse behov! – Kom, Katharina, din arm er bedre end den dumme stok her!"

Og så måtte jeg se den runkne gamle bortføre mit hjertes huldsalige klenodie, just som jeg troede mig det vundet; knap kunne de brune øjne end sende mig en stum afsked.

Den næste morgen, mandagen før Johannis, tiltrådte jeg min rejse. På en hest, som Dieterich havde besørget mig, travede jeg i den årle morgenstund ud af porten; da jeg red gennem granerne, brød en af junkerens køtere frem og fo'r mit dyr i haserne, ihvorvel samme var af dens egen stald; men han, der sad deroppe i sadlen, tyktes dem dog fordægtig. Vi kom alligevel uden blessure derfra, jeg og øget, og nåede om aftenen i god tid til Hamburg. Den næste formiddag så jeg mig om og fandt og snarligen en snitter, som havde så mange billedlister færdige, at man ikkun behøvede at føje dem sammen og sætte siraterne derpå i hjørnerne. Sluttedes altså handelen, og lovede mesteren at sende det alt efter mig.

Nu var vel i den berømte stad for en nyfigen helt meget at beskue: så som i skipperlavet sørøveren Störtebekers sølverbæger, som kaldes stadens andet vartegn, og hvilket, som det hedder i en bog, ingen tør undlade at se, som vil siges at have været udi Hamburg; så og underfisken med en ørns grangivelige ben og klør, den de just da om stunder havde fanget udi Elben, og hamburgerne, som jeg siden hørte, tydede

på en sejr til søs over de tyrkiske pirater; men, ihvorvel en ret rejsende ej bør forbigå slige sælsomme ting, så var dog mit gemyt alt for stærkt besværet både af bekymring og hjertensforlængsel desformedelst, da jeg havde omsat min veksel hos en handelsherre og bragt det i rigtighed i mit natherberge, besteg jeg ved middagstid atter mit øg og havde snarligen det store Hamburgs larm bag mig.

Eftermiddagen derpå nåede jeg Pretz, meldte mig i stiftet hos den værdige dame og stededes og straks for hende. Jeg kendte i hendes statelige person letteligen min dyrebare salig herr Gerhardi søster; ikkun var, som det mangen gang viser sig hos ugifte kvinder, åsynets træk dog noget strengere end hendes broders. Jeg havde, selv efter at jeg havde overantvordet hende Katharinas skrivelse, en lang og hård eksamen at bestå; men så tilsagde hun sin bistand og satte sig til sit skrivebord, imedens pigen måtte føre mig ind i et andet gemak hvor jeg beværtedes helt vel.

Det var alt silde på eftermiddagen, da jeg atter red fort; dog regnede jeg, i hvorvel mit øg nu mærkede de mange tilbagelagte mil, på at banke på hos den gamle Dieterich end før midnat. – Den skrivelse, den gamle dame havde medgivet mig til Katharina, bar jeg vel forvaret i en liden lædertaske under koften på mit bryst. Sålunde red jeg fremad ind i den stigendes dæmring, snarligen ikkun tænkendes på hende, den eneste, og altid på ny kvægende mit hjerte med yndelige tanker.

Men det var en lun juninat; fra de dunkle enge hævede sig lugten af markblommerne, fra gærderne duftede gedebladene; i luft og løv svævede usete de små natinsekter eller fløj undertiden surrendes i snuden på min snøftendes hest; men

oppe på den blåsorte uhyre himmelklokke over mig, strålede i sydost Svanens stjernebillede i sin urørte herlighed.

Da jeg endeligen atter var på herr Gerhardi jorder, resolverede jeg mig straks til end at ride over til landsbyen, som er beliggendes til siden for kørevejen. Bag skoven; al den stund jeg kom i hu, at kromanden, Hans Ottsen, havde en passelig liden vogn; med den skulle han den næste dag sende et bud til staden for at afhente Hamburgerkisten til mig; og ville jeg ikkun banke på hans kammersvindue for at betyde ham sådant.

Altså red jeg langs skovkanten, hvor mine øjne hartad forvirredes af de grønlige johannisgnister, der med deres spillendes lys omfløj mig her. Alt ragede, stor og mørk, kirken op for mig, bag hvis mure herr Gerhardus hvilede hos sine; jeg hørte, hvorlunde just i tårnet hammeren hævede sig til slag, og fra klokken klang midnatstimen ned i byen. "Men de sover alle," sagde jeg til mig selv, "de døde i kirken eller under den høje stjernehimmel her på kirkegården, de levendes end under de lave tage, der ligger dér stumme og mørke for dig." Så red jeg videre. Dog, som jeg kom til dammen, hvorfra man bliver Hans Ottsens kro va'r, så jeg derfra et dunstet skær trænge ud på vejen, og fidler og klarinetter lød mig imod.

Al den stund jeg jo dog ville tale med værten, så red jeg derhen og fik min hest ind i stalden. Som jeg dernæst tren ind i dansestuen, var den stimendes fuld af mennesker mænd og kvindfolk, og en sådan skrigen og vild alarm mødte mig, som jeg i tidligere år, selv ved dans, ej havde formærket. Skinnet af talglysene, som svævede under en bjælke på et krydsholdt, drog mangt skægget og forhugget ansigt frem af mørket, som man ej gerne mødte alene i skoven. – Men ej aleneste bondeknøse og

gement folk fornøjede sig her; hos musikanterne, som sad hist ovre foran våningsrummet på deres tønder, stod junker von der Risch; han havde sin kappe over den ene arm, ved den anden hang et simpelt kvindemenneske. Men stykket tyktes ej gefalle ham; for han rev fidleren gigen ud af hånden, kastede en håndfuld penge på hans tønde og forlangte, at de skulle spille ham op til den nymodiske totur. Da så musikanterne straks lød ham og faldt i som gale med den nye tone, skreg han på plads og svang sig ind i den tætteste hob; og bondeknøsene gloede på, hvorlunde tøsen lå ham i armen ligervis som en due for glenten.

Men jeg vendte mig bort og tren ind i bagstuen for at tale med værten. Dér sad junker Wulf ved vinkruset og havde den gamle Ottsen hos sig, ham han da med allehånde løjer bragte i stor bekneb; såsom når han truede ham med at forhøje hans afgifter og rystede af latter, når den ængstede mand hel ynkeligen suppliserede om nåde og overbærelse. – Da han var blevet mig va'r, lod han ej af, før han fik mig til at bænke mig selvtredje ved bordet, spurgte om min rejse og om jeg og havde fornøjet mig vel udi Hamburg; men jeg svarede ham ikkun, at jeg kom just tilbages derfra, og ville rammen snarligen kunne indtræffe, hvis Hans Ottsen kunne lade den afhente med sin enspændervogn.

Alt imens jeg nu forhandlede sådant med sidstbemeldte, kom og han af Risch stormendes ind og skreg til værten, han skulle skaffe ham en kølig drik. Men junker Wulf, hvis tunge alt lallede tungt i munden, greb ham ved armen og drog ham ned på den tomme stol

"Nå, Kurt!" udbrød han, "est du end ej mæt af dine tøse? Hvad skal Katharina sige dertil? Kom, lad os spille alamode en ærbar

hasard tilsammens!" Derhos havde han draget et spil kort frem af koften. "*Allons donc! – Dix et dame! – Dame et valet!*"

Jeg stod og så til ved spillet, som da om stunder just var vordet mode; ikkun ønskendes, at natten måtte forgå og morgenen oprinde. – Men den drukne tyktes denne sinde at være den nøgternes overmand; ham af Risch slog stadigen hvert kort fejl.

"Trøst dig, Kurt!" sagde junker Wulf, idet han småleendes skrabede speciesdalerne sammen i en dynge:

"Lykke i elskov
og lykke i spil
sjælden for én
sig føje vil!

Lad maleren her fortælle dig om din smukke brud! Han kan hende udenad; der får du det at vide efter kunstens regler."

Men den anden måtte vel, som mig bedst bekendt, just ej vide stort om elskovslykke; for han slog bandendes i bordet og så hel bister på mig.

"Ej, du est iversyg, Kurt," sagde junkeren veltilfreds, som smagte han hvert ord på sin svære tunge; "men trøst dig: rammen er alt færdig til billedet; din ven maleren kommer justement nu fra Hamburg."

Ved disse ord så jeg ham af Risch spidse øren ligervis som en sporhund, når den får færten. "Fra Hamburg i dag? – Da må han have betjent sig af Fausti kappe, al den stund min rideknægt så ham end i dag i middagsstunden i Pretz! I stiftet, hos din faster har han været på besøg."

Min hånd fo'r uvilkårligen til brystet, hvor jeg havde forvaret den liden taske med brevet; for junker Wulfs drukne øjne

hvilede på mig, og var det mig ej anderledes, end som så han dermed hele min hemmelighed ligge åben for sig. Det varede ej heller længe, så fløj kortene klaskendes mod bordet. "Oho!" skreg han, "i stiftet, hos min faster! Du driver vel dobbel håndtering, knægt, skal man se! Hvem har sendt dig i det ærinde?"

"Ej I, junker Wulf!" genmælede jeg, "og det må være Eder nok!" – Jeg ville gribe efter min kårde, men den var ej på sit sted; faldt det mig da også ind nu, at jeg havde hængt den ved saddelknappen, da jeg bragte mit øg i stald.

Og nu skreg junkeren alt igen til sin yngre kumpan: "Riv koften op på ham, Kurt! Det gælder den blanke dynge her, du finder et skønne brevskab, det du ikkun ugerne så overbragt!" I samme øjeblik følte jeg alt den andens hænder på mit bryst, og en rasendes brydekamp fangede an os imellem. Jeg følte vel, at jeg ej mere skulle få bugt med ham så let, som i drengeårene; men da føjede det sig til min lykke så, at jeg fik tag om begge hans håndled, og han sålunde stod som lænket for mig. Ingen af os havde mælet et ord derved; men som vi skuede hinanden udi øjnene, da vidste hver af os vel, at han havde sin dødsfjende for sig.

Sådant tyktes og junker Wulf at mene; han stræbte at rejse sig fra sin stol, som ville han komme ham af Risch til hjælp, men turde vel have nydt for meget af vinen, al den stund han tumlede tilbages på sin plads. Da skreg han så højt, som hans lallendes tunge end formåede: "Hej, Tartar, Tyrk! Hvor er I! Tartar, Tyrk!" Og jeg vidste nu, at de to glubske bestier, som jeg før havde set luske om i dansesalen ved skænken, skulle fare mig i den nøgne strube. Alt hørte jeg dem komme snøftendes

gennem de dansendes tummel, da rev jeg med et ryk pludseligen min fjende til jorden, sprang så ud af stuen gennem en sidedør, som jeg voldsomt smældede i efter mig, og nåede sålunde det frie.

Og trindt om mig var pludseligen atter den stille nat og måne- og stjerneglans. I stalden efter mit øg vovede jeg ej først at gå, men sprang fluks over en vold og løb over marken ad skoven til. Snarligen nåede jeg denne og stræbte nu at holde retningen mod herregården; for skoven strækker sig til tæt uden for urtegårdsmuren. Vel var himmellysenes glans her udelukket af træernes løv; men mine øjne vænnedes helt snart til dunkelheden, og da jeg følte tasken sikker under koften, så travede jeg rask fremad; for jeg tænkte end at hvile resten af denne nat i mit kammers og så at rådslå med den gamle Dieterich om, hvad der dernæst måtte ske; al den stund jeg helt vel så, at jeg her ej længere havde noget blivendes sted.

Alt imellem stod jeg og lyttede; men jeg måtte vel ved min bortgang have slaget døren i lås og sålunde have bekommet et godt forspring: af hundene var ingen lyd at fornemme, men vel hørte jeg, da jeg just tren ud af skyggen på en af månen oplyst plads, ej meget fjernt nattergalene slå. Og derhen, hvorfra jeg hørte deres slag, rettede jeg min gang; al den stund mig vel var bekendt, at de her omkring ikkun havde reder i herregårdens hække; vidste nu og, hvor jeg befandt, mig og at jeg ej mere havde synderligen langt til gården.

Jeg gik altså efter den yndelige klang, som klarere og klarere trængte ud til mig fra mørket. Da pludseligen fangede mit øre en anden lyd, som hastigen kom nærmere og fik mit blod til at isne. Ej kunne jeg tvivle mere derom; hundene brød gennem

underskoven; de holdt sig i mit spor, og alt fornam jeg tydeligen bag mig deres snøften og deres gevaltige spring i skovbundens tørre løv. Men Gud forundede mig sin nådige beskærmelse; fra træernes skygge styrtede jeg mod urtegårdsmuren, og ved hjælp af et hyldetræs grene svang jeg mig over. – Da sang her i urtegården end bestandigen nattergalene; bøgehækkene kastede dybe skygger. – I en slig månenat havde jeg en gang før min udrejse vandret her med herr Gerhardus. "Se dig det end en gang an, Johannes!" havde han den gang sagt; "det turde ske, at du ved din hjemkomst ej mere fandt mig hjemme, og at ingen velkomst da stod skrevet for dig på porten; – men jeg så ej gerne, at du forglemte dette sted her."

Det fløj mig denne sinde gennem tankerne, og jeg måtte bittert le; for nu var jeg her som et hidset vildt; og alt hørte jeg junker Wulfs hunde rende helt rasende derude imod muren. Samme var, som jeg havde set dagen før, ej på alle steder så høj, at jo de glubske bestier vel kunne komme over, og rundt om mig var intet træ, intet uden de tætte hække og hist ovre ved huset den salig herres blomsterbede. Da, just sum hundenes gøen ligervis som et triumfhyl genlød indenfor urtegårdsmuren, blev jeg i min nød det gamle vedbendtræ va'r, der med stærk stamme strækker sig op ad tårnet; og da nu hundene styrtede fra hækkene ud på den månelyse plads, var jeg alt højt nok, til at de i deres spring ej kunne nå mig; ikkun min kappe, der var gledet mig af skulderen, havde de revet til sig med deres tænder.

Men jeg, sålunde fastklamret og frygtendes, at det oventil svagere greneværk ej i længden kunne bære mig, så mig søgendes om, om jeg ej kunne fange bedre hold; men intet var at se uden de mørke vedbendblade omkring mig. – Da, i sådan

nød, hørte jeg over mig et vindue åbnes, og en røst lød ned til mig – måtte jeg høre den atter, når du, min Gud, nu snart lader mig kalde fra dette jordeliv! – "Johannes!" sagde den; sagte, dog tydeligen hørte jeg mit navn, og jeg klatrede højere på de svagere og svagere grene, imens de slumrendes fugle omkring fo'r op, og hundene nede fra udstødte et hyl. – "Katharina! Er det virkeligen dig, Katharina?"

Men alt kom en bævendes hånd ned til mig og drog mig mod det åbne vindue; og jeg skuede i hendes øjne, der fulde af forfærdelse stirrede nedad.

"Kom!" sagde hun. "De sønderriver dig." Da svang jeg mig ind i hendes kammers. – Dog, da jeg var derinde, slap hånden mig, og Katharina sank ned på en stol, som stod ved vinduet, og havde tæt tillukket sine øjne. Hendes tykke hårfletninger lå over det hvide natgevandt ned i hendes skød; månen, som havde oversteget hækkene derude, skinnede klart ind og viste mig alt. Jeg stod som fasttryllet for hende; så yndigen fremmed og dog så ganske min egen tyktes hun mig: kun mine øjne mættede sig på al denne skønhed. Først da et suk hævede hendes unge barm, talte jeg hende til. "Katharina, kære Katharina, drømmer I da?"

Da gled et smerteligt smil over hendes åsyn: "Jeg tror hartad så, Johannes! – Livet er så hårdt; drømmen er sød!" Men da nede fra urtegården hylet på ny lød derop, fo'r hun forskrækket i vejret. "Hundene, Johannes!" udbrød hun. "Hvad er det med hundene?"

"Katharina," sagde jeg, "om jeg skal tjene Eder, da må det ske snarligen; for det er langt fra, at jeg end en gang skulle komme gennem døren ind udi dette hus." Derhos havde jeg draget

brevet frem af tasken, og fortalte tillige, hvorlunde jeg i kroen var gerådet i strid med junkerne.

Hun holdt skrivelsen hen i det lyse måneskin og læste; da så hun mig an med store, hjertelige øjne, og vi aftalte, hvorlunde vi den næste dag ville mødes i granskoven; al den stund Katharina først skulle udforske, til hvilken dag junker Wulfs afrejse til Kieler St. Hansmarkedet var anberammet.

"Og nu, Katharina," sagde jeg, "har I ej noget, der ligner et våben, et jernalenmål eller sådant, på det at jeg kunne værge mig mod de tvende dyr dernede?"

Men hun fo'r brat op som af en drøm. "Hvad siger du Johannes!" udbrød hun; og hendes hænder, dem hun hidindtil havde holdt i skødet, greb efter mine. "Nej, ikke bort, ikke bort! Dér nede er døden; og går du, da er også her døden!" Da knælede jeg ned for hende og lå ved hendes unge barm, og vi favnedes i svar hjertensnød. "Ak, Käthe," sagde jeg, "hvad formår da den stakkels kærlighed! Om end din broder Wulf ej var: jeg er ingen adelsmand og tør ej anholde om din hånd."

Sødt og hjerteligen skuede hun på mig; men da kom det som skælmeri af hendes mund: "Ingen adelsmand, Johannes? – jeg tænkte, du var det og! Men – ak nej! din fader var kun mins ven – det gælder vel ej for verden!"

"Nej, Käthe; og sikkerligen ej heller her," genmælede jeg og favnede tættere hendes jomfruelige liv; "men hist ovre i Holland, dér gælder en dygtig maler vel lig en tysk adelsmand; tærskelen til mynheer van Dyks palads i Amsterdam er det vel selv den højeste en ære at overskride. De har villet beholde mig derovre, min mester van der Helst og andre! Om jeg gik did

tilbages, end et år eller to; da – vi kommer vel bort her fra; bliv mig ikkun standhaftig mod dine vilde junkere!"

Katharinas hvide hænder strøg over mine lokker; hun kærtegnede mig og sagde sagte: "Efterdi jeg har ladet dig ind i mit kammers, må jeg vel og vorde din hustru."

– – Lidet anede hun vel, hvilken ildstrøm disse ord gød i mine årer, dér blodet alt desforuden bankede hedt. – Forfulgt af tre frygtelige dæmoner, af harme og dødsangst og elskov, lå nu mit hoved i den elskede kvindes skød.

Da skingrede en høj fløjten; hundene dernede blev pludseligen stille, og da det fløjtede end en gang, hørte jeg dem løbe bort som gale.

Fra gården af lød nu skridt; vi lyttede, at vort åndedræt standsede. Men snart sloges hist ovre en dør først op, så i, og så skødes en slå for. "Det er Wulf," sagde Katharina sagte; "han har spærret hundene inde i stalden." – Snarligen hørte vi og under os døren til gangen gå, nøglen drejes, og derpå skridt i den nedre korridor, som tabte sig, hvor junkeren havde sit kammers. Så blev alt stille.

Nu var det endeligen sikkert, ganske sikkert; men med vor hvisken havde det på én gang en ende. Katharina havde lænet sit hoved tilbages; ikkun vore hjerter hørte jeg banke. – "Skal jeg nu gå, Katharina?" sagde jeg endeligen.

Men de unge arme drog mig stumt op til hendes mund; og jeg gik ej.

Ingen lyd var mere at fornemme, uden aleneste fra træernes kroner nattergalenes slag og fra det fjerne den liden bæks rislen, som flyder bag om hækkene. – –

Ifald, som det hedder i viserne, den skønne hedenske fru Venus end undertiden om natten stander op og vanker om at bedåre de stakkels menneskehjerter, da var det denne sinde en sådan nat. Månens glans på himmelen var udslukket, en tung duft af blomster bølgede ind ad vinduet, og hist over skoven spillede natten med stumme lyn. – O vogter, vogter, hvi var din røst så fjern? – –

Vel husker jeg end, at pludseligen hanernes galen lød højt fra gården af, og at jeg holdt en bleg og grædende kvinde i mine arme, der ej ville slippe mig, ikke påagtendes, at morgenen dæmrede frem over urtegården og kastede et rødt skær ind i vort kammers. Men da, som hun det mærkede, drev hun mig, som skræmmet af dødsensangst, bort.

Endnu et kys, endnu hundred; end et flygtigt ord: når der ringedes til middag for tyendet, da ville vi træffes i granskoven; og da – selv vidste jeg knap, hvorlunde det var tilgangen – stod jeg i urtegården, nede i den køle morgenluft.

End en gang, imens jeg optog min af hundene flængede kappe, skuede jeg op og så en liden bleg hånd tilvinke mig til afsked. Men hartad forskrækket blev jeg, da mine øjne, idet jeg vendte mig om på stien, tilfældigen strejfede de nedre vinduer ved tårnet! For mig var det, som så jeg bag ét af samme ligervis en hånd; men den truede efter mig med opløftet finger og tyktes mig farveløs og knoglet som dødens hånd. Dog var det ikkun som i blink, at sådant gik forbi mine øjne; tænkte vel først på sagnet om stammoderens genfærd, men sagde så til mig selv, at det ikkun var mine egne forstyrrede sanser, der havde foregøglet mig sådant spil.

Sålunde, ej det videre agtendes, skred jeg hastigen igennem urtegården, men mærkede snart, at jeg i min ilfærdighed var gerådet ud på sivsumpen; sank da og min ene fod i til over anklen, ret som om noget ville drage den ned. "Ej," tænkte jeg, "griber husspøgelset dog efter dig!" Ilede jeg dog fort og sprang over muren ned i skoven.

De tætte træers mørke tiltalte mit drømmendes gemyt; her om mig var end den salige nat, fra den mine sanser ej ville løse sig. – Først da jeg en rum tid efter tren ud på den åbne mark, vågnede jeg fuldeligen. Et lidet rudel rådyr stod ej langt fra mig i den sølvgrå tåge, og over mig fra himlen lød lærkens morgensang. Da afrystede jeg alt unyttigt drømmeri; men i det samme øjeblik steg og som en brændendes nød det spørgsmål op i min hjerne: "Hvad mere nu, Johannes? Du har tilrevet dig et dyrt liv; vid nu, at dit liv intet gælder uden hendes!"

Dog hvor meget jeg end monne gruble, det tyktes mig dog det bedste, at jeg, når Katharina havde fundet et sikkert ly i stiftet, jeg da gik tilbages til Holland, dér forsikrede mig vennehjælp og så straks kom igen for at hente hende. Kanske, at hun endog blødgjorde den gamle fasters hjerte; og i værste fald – det måtte og gå det foruden!

Alt så jeg os på et muntert barkskib befare den grønne Zuidersøs vover, alt hørte jeg klokkespillet fra Amsterdams rådhustårn og så ved havnen mine venner springe frem af mængden og hilse mig og min skønne hustru med højt tilråb og gelejde os i triumf til vort lidet, men hyggelige hjem. Mit hjerte var fuldt af mod og håb, og kraftigere og raskere skred jeg fremad, som kunne jeg sålunde snarere nå lykken.

– Men anderledes er det tilgået.

I min grublen var jeg efterhånden kommet ned udi landsbyen og tren her ind i Hans Ottsens kro, hvorfra jeg om natten så hastigen måtte fly. – "Ej, mester Johannes!" råbte mig den gamle fra storstuen imod; "hvad havde I dog fo'r i går med vore nådige junkere? Jeg var justement hist ude ved skænken; men som jeg atter indtren, bandede de jer helt grusommelig; og hundene rasede ej mindre ved døren, den I havde slaget i lås bag jer."

Da jeg af sådan tale formærkede, at den gamle ej vel havde begrebet striden, så genmælede jeg ikkun: "I ved, han af Risch og jeg, vi har alt som drenge mangen gang haft en dyst tilsammens; da måtte det nu i går sådanne friskes op igen."

"Jeg ved det, jeg ved det vel!" sagde den gamle; "men junkeren sidder nu om stunder på sin faders gård; I skulle vogte jer, herr Johannes; med slige herrer er ej godt at spise kirsebær."

I dette havde jeg ej årsag at modsige ham, men lod mig bringe brød og morgendrik og gik så ud i stalden, hvor jeg hentede min kårde og tog stift og skitsebog ud af ranselen.

Men der var endnu længe til middagsringningen. Altså bad jeg Hans Ottsen, at han ville lade øget bringe ved sin karl til gården, og da han mig sådant havde tilsagt, skred jeg atter ud i skoven. Men jeg gik indtil den plet på lynghøjen, hvorfra man ser herskabshusets tvende gavle rage op over urtegårdshækkene, som jeg da alt havde valgt dette til baggrund for Katharinas billede. Nu tænkte jeg, at hun, når hun forhåbentligen selv skulle leve i det fremmede og vel ej mere betræde sit fædrenehus, hun da ej ganske og aldeles skulle savne synet af samme; drog jeg altså min stift frem og begyndte at tegne helt omhyggelig enhver plet, hvorpå hendes øje en gang

måtte have hvilet. Som farvet skilderi skulle det da bringes i stand udi Amsterdam, på det at det straks måtte møde hendes øje, når jeg førte hende ind i vort kammers dér. – Efter et par timers forløb var tegningen færdig. Jeg lod end som hilsen en kvidrende fugl flyve derover; da opsøgte jeg lysningen, hvor vi skulle mødes, og strakte mig under skyggen af en tæt bøg, inderligen længendes efter, at tiden måtte være hengået.

Jeg måtte ej des mindre være indslumret derved; al den stund jeg opvågnede ved en fjern lyd og begreb, at det var middagsklokken på gården. Solen strålede alt varmt derned og spredte lugten af hindbærrene, hvormed lysningen var begroet. Det randt mig i hu, hvorlunde fordum Katharina og jeg på vore skovture havde hentet os sød vejtæring her; og nu begyndte et sælsomt fantasiens spil: snart så jeg hist mellem buskene hendes sarte barneskikkelse, snart stod hun for mig, skuende mig an med de salige pigeøjne, som jeg nyligen havde set hende, som jeg nu straks i næste øjeblik skulle trykke hende lys levende til mit bankende hjerte.

Da pludseligen overfaldt det mig som en rædsel. Hvor blev hun dog af? Det var alt længe siden, at det havde ringet. Jeg var sprunget op, jeg gik omkring, jeg stod og spejdede nøje i alle retninger mellem træerne; angst overlistede mit hjerte. Men Katharina kom ikke; intet skridt raslede i løvet; ikkun oppe i bøgetoppene susede af og til sommervinden.

Fuld af slemme anelser gik jeg endeligen bort og tog en omvej til gården. Da jeg nær ved porten kom ind iblandt egene, mødte mig Dieterich. "Herr Johannes," sagde han og trådte mig hastigen imod; "I har i nat været i Hans Ottsens kro; hans karl

bragte mig Eders øg tilbages; – hvad har I haft fo'r med vore junkere?"

"Hvi spørger du, Dieterich?"

"Hvi jeg spørger, herr Johannes? – Desformedelst, at jeg gerne hindrede en ulykke Eder imellem."

"Hvad skal det sige, Dieterich?" spurgte jeg atter; men jeg var hel beklemt, som skulle ordet blive stikkendes udi halsen.

"I ved det vel selv, herr Johannes," genmælede den gamle. "Mig har kun en liden fugl sunget sådant for. Det kan vel være en time siden; jeg ville hidkalde drengen, der pudsede på hækkene i urtegården. Da jeg kom til tårnet, hvor vor frøken har sit kammers oppe, så jeg den gamle faster Ursel stå tæt tisammens med vor junker. Han havde slaget armene overkors og mælede ej et ord; men den gamle talte så meget mere og jamrede ordentligen med sin fine røst. Derhos pegede hun snart på jorden, snart op på vedbenden, som gror ved tårnet. – Forstået, herr Johannes, har jeg intet af alt det; men da, og nu pas vel på, da holdt hun med sin knoglede hånd, som om hun med den truede, noget op for junkerens øjne; og da jeg så nøjere til, var det et lidet stykke gråværk, justement sådant, som I har dér på Eders kappe."

"Videre, Dieterich!" sagde jeg; for den gamle fæstede sine øjne på min forrevne kappe, som jeg bar på armen.

"Meget er just ej tilbages," svarede han, "al den stund junkeren vendte sig pludseligen til mig og mig spurgte, hvor I var at antræffe. I må tro mig, havde han i virkeligheden været en ulv, hans øjne havde ej kunnet funkle blodigere."

Da spurgte jeg: "Er junkeren på slottet, Dieterich?"

– "På slottet? Ja, jeg tror så; dog hvad har I i sinde, herr Johannes?"

"Det har jeg i sinde, Dieterich, at jeg straks på stunden må tale med ham."

Men Dieterich havde grebet mig med begge hænder. "Gå ej, Johannes," sagde han indtrængendes; "fortæl mig i det ringeste det, som sket er; den gamle har jo dog ellers vidst godt råd for Eder!"

"Siden, Dieterich, siden!" genmælede jeg, og med disse ord rev jeg mine hænder ud af hans.

Den gamle rystede på hovedet. "Siden, Johannes," sagde han, "det ved ikkun Vorherre!"

Men jeg skred nu over gården hen imod huset. – Junkeren var netop i sin stue, sagde i forstuen en pige, som jeg derom adspurgte.

Jeg havde ikkun én gang før betrådt denne stue, som lå i nederste stokværk. I stedet for hans salig faders bøger og karter, var her nu anbragt på væggen mangehånde våben, håndrør og armbrøster, så og alle slags jagtgeråd; ellers var det uden pryd og viste noksom, at ingen varigen og med sin ganske sjæl og sind her dvælede.

Fast var jeg veget tilbage alt på tærskelen, da jeg ved junkerens "Kom ind!" havde åbnet døren, al den stund jeg, som han vendte sig fra vinduet mig imod, så en rytterpistol udi hans hånd, ved hvis hjullås han håndterede. Han skuede mig og an, som kom jeg fra dårehuset. "Ja, så!" sagde han langtrukkent; "i sandhed, sieur Johannes, – det er da vel aldrigen hans spøgelse?"

"I tænkte, junker Wulf," genmælede jeg, idet jeg tren nærmere, "at der letteligen kunne findes andre veje for mig end den, der fører til Eders kammers."

– "Så tænkte jeg, sieur Johannes! Hvor I gætter vel! Dog ej des mindre kommer I mig justement tilpas; jeg har ladet Eder søge."

I hans røst bævede noget, der ligervis som et lurendes rovdyr lå på sprang, at min hånd uvilkårligen fo'r til kården. Dog sagde jeg: "Hør mig og und mig et roligt ord, herr junker!"

Men han afbrød min tale: "Du vil gunstigen først høre mig til ende! Sieur Johannes," – og hans ord, som først var langsomme, blev lidt efter lidt som et brøl – "for et par timer siden, da jeg med tungt hoved opvågnede, da randt det mig i hu og angrede mig som en nar, at jeg i rusen havde jaget dig de vilde hunde i hælene; – men siden faster Ursel har vist mig den fjer, som hun har plukket dig ud af hammen, – ved Helvedes elementer! nu fortryder jeg ikkun på, at bestierne ej har udrettet mig sådant stykke arbejde!"

End en gang søgte jeg at komme til orde; og al den stund junkeren nu tav, så tænkte jeg, at han og ville høre. "Junker Wulf, vel er det sandt, jeg er ingen adelsmand; men jeg er ingen ringe mand udi min kunst og håber vel og en gang at blive de større voksen; så beder jeg Eder da sømmeligen: giv mig Eders søster Katharina til ægtehustru." – –

Da stoppede mig ordet i munden. Ud af hans blege åsyn stirrede mig det gamle billedes øjne an; en skraldende latter skingrede mig i øret, et skud – – da styrtede jeg til jorden og hørte end blot, hvorlunde kården, den jeg mig fast uafvidendes havde draget, faldt mig klirrendes ud af hånden på gulvet.

Det var mange uger derefter, at jeg i det nu alt blegere solskin sad på en liden bænk udenfor det sidste hus i landsbyen, skuendes med matte øjne over til skoven, hinsides hvilken herregården var beliggendes. Mine tåbelige øjne søgte stedse på ny det punkt, hvor, som jeg mig forestillede, Katharinas kammers hist ovre vendte ud til de høstligt gule trætoppe; for om hende selv havde jeg ingen kundskab.

Man havde bragt mig med min vunde til dette hus, det junkerens skovfoged beboede; og foruden denne mand og hans kone og en mig ubekendt kirurgus var ingen kommet til mig under mit langvarige sygeleje. – Hvorlunde jeg havde erholdt skuddet i mit bryst, derom havde ingen adspurgt mig, og har jeg ej heller givet nogen kundskab derom; at påkalde hertugens domstole imod herr Gerhardi søn og Katharinas broder, det kunne aldrigen komme mig udi tanker. Sådant stolede han vel og på, eller, hvad mere troligt er, han trodsede alle disse ting.

Ikkun én gang havde min gode Dieterich været hos mig; han havde i junkerens navn overbragt mig tvende ruller dukater som løn for Katharinas billede, og jeg havde taget pengene, i de tanker, at det var en part af hendes arv, den hun som min hustru senere vel ej ville erholde for meget af. At geråde udi en fortrolig samtale med Dieterich, efter hvilken jeg havde stor forlængsel, var ej lykkedes mig, al den stund min værts gule rævefjæs hvert øjeblik skuede ind i mit kammers; dog fik jeg så megen kundskab, at junkeren ej var rejst til Kiel, og at Katharina ej senere var vorden set af nogen hverken i hus eller urtegård; næppe kunne jeg end bede den gamle at formelde frøkenen min hilsen, om det måtte træffe sig så, og sige hende,

at jeg tænkte snarligen at rejse til Holland, men end snarere at vende tilbages, hvilket han alt lovede mig troligen at udrette.

Jeg grebes dernæst af den allerstørste utålmodighed, så at jeg imod kirurgi vilje, og førend hist i skoven de sidste blade faldt fra træerne, satte min rejse i værk, nåede og efter kort frist velbeholden den hollændiske hovedstad, hvor jeg modtoges helt kærligen af mine venner, og kunne og fremdeles anse det for et gunstigt varsel, at tvende billeder, dem jeg dér havde tilbageladt, begge ved min dyre mester van der Helsts huldrige mellemkomst, var solgt til anselige priser. Ja, det var dermed ej nok: en mig alt tidligere vel bevågen købmand lod mig formelde, han havde ikkun ventet på mig, at jeg skulle male hans kontrafej for hans i Haag gifte datter; blev mig og straks tilsagt en stor betaling derfor. Mente jeg da, når jeg fuldendte dette, at jeg havde nok af det hjælpende metal i hænde til, også uden andre midler, at indføre Katharina udi et velforsynet hjem.

Altså, da min venlige velynder var af de samme tanker, gav jeg mig med al iver til arbejdet, så at jeg snarligen glad så afrejsens dag rykke nærmere og nærmere, lidet agtendes, med hvad for slemme hindringer jeg hist ovre end kunne have at kæmpe.

Men menneskets øjne se ikke det mørke, som er for ham.

Da nu billedet var fuldendt, og rigelig ros og guld mig derfor var til del vorden, da kunne jeg ej drage bort. Under arbejdet havde jeg ej agtet min svaghed, den slet lægede vunde kastede mig atter på sottesengen. Da til julefesten vaffelboderne opsloges på alle torvepladser, da begyndte min sygdom og holdt mig længere end den første gang bundet. Vel fejlede det ej på

den bedste lægekunst og kærlig vennepleje: men i angst så jeg dag efter dag henrinde, og intet budskab kunne komme fra hende, intet til hende.

Endeligen, efter hård vintertid, da Zuidersøen atter slog sine grønne vover, gelejdede vennerne mig til havnen; men i stedet for det frejdige mod tog jeg denne sinde svar hjertensbekymring med om bord. Dog gik rejsen godt og rask til ende.

Fra Hamburg af agede jeg med den kongelige post; dernæst som for nu fast et år siden, vandrede jeg til fods igennem skoven, i hvilken end knap de første skud grønnedes. Vel prøvede alt finkerne og droslerne deres vårsang; dog hvad bekymrede jeg mig om dem denne sinde! – Men jeg gik ej til herr Gerhardi herresæde; hvor stærkt end mit hjerte bankede, jeg bøjede af sideværts og skred langs skovkanten ad landsbyen til. Da stod jeg snarligen i Hans Ottsens kro og ansigt til ansigt med ham selv.

Den gamle så mig hel underligt an, men mente så, jeg lod jo ganske frisk. "Ikkun," føjede han til, "må I ej mere lege med skydevåben; de sætter værre pletter end sådan en malerpensel."

Gerne lod jeg ham forblive udi sådan mening, der, som jeg vel formærkede, var almindeligen udbredt her, og spurgte da for det første efter den gamle Dieterich.

Da måtte jeg erfare, at han end før den første vintersne, så som ofte passerer slige stærke folk, var gangen heden ved en pludselig, om og let død. "han fryder sig," sagde Hans Ottsen, "at han er kommet til sin gamle herre hist oppe; og er det og bedre for ham."

"Amen!" sagde jeg; "min hjertenskære, gamle Dieterich!"

Men idet mit hjerte ikkun, og stadigen ængsteligere, sukkede efter kundskab om Katharina, tog min frygtsomme tunge en omvej, og jeg mælede beklemt: "Hvorlunde lever Eders nabo, han af Risch?"

"Oho", sagde den gamle; "han har taget sig en hustru, og en, som nok skal sige ham besked."

Ikkun i det første øjeblik forskræktes jeg; for jeg sagde mig fluks selv, at han ej ville tale sålunde om Katharina; og da han nu nævnede navnet, da var det en aldrendes, men rig frøken fra nabolaget; forhørte jeg mig altså modigen videre, hvorlunde det stod til ovre i herr Gerhardi hus, og hvorlunde frøkenen og junkeren levede med hinanden tilsammens.

Da kastede den gamle mig atter sine sælsomme blikke til. "I mener nok," sagde han, "at gamle tårne og mure ikke kunne snakke og."

"Hvad vil I sige med den tale?" udbrød jeg; men den faldt centnertungt på mit hjerte.

"Nu, herr Johannes," og den gamle så mig helt tillidsfuldt ind i øjnene, "hvor frøkenen er henkommen, det må I dog bedst vide! Det var jo ej den sidste gang, I var her, i høst; det undrer mig ikkun, at I nu er kommet her tilbages; al den stund vel junker Wulf, tænker jeg, justement ej har gjort gode miner til slet spil."

Jeg så den gamle mand an, som var jeg selv vorden vanvittig; men da fik jeg pludseligen en tanke. "Ulykkelige!" skreg jeg, "I tror dog vel ikke, at frøken Katharina er vorden min ægtehustru?"

"Nu, slip mig!" genmælede den gamle – for jeg rystede ham ved begge aksler. – "Hvad går det mig an! Så går rygtet! I ethvert

fald, siden nytår er frøkenen ej mere blevet set på slottet."

Jeg svor ham til, den tid havde jeg ligget syg udi Holland; jeg vidste intet af alt det.

Om han mig troede, skal jeg ej kunne melde; men han fortalte mig, at den gang skulle en ubekendt gejstlig ved nattetide og i stor hemmelighed være kommet på herregården; vel havde faster Ursel alt tidligen drevet tyendet til sengs; men én af pigerne, som havde luret ved dørsprækken, ville og have set mig gange over forsalen til trappen; senere havde de tydeligen hørt en vogn køre ud af porthuset, og havde siden hin nat ikkun faster Ursel og junkeren været på slottet.

– – Hvad jeg fra den stund af har foretaget, og alt forgæves, for at finde Katharina eller endog blot et spor af hende, det skal her ej optegnes. I landsbyen var ikkun den tåbelige snak, hvoraf Hans Ottsen havde ladet mig smage en prøve; desformedelst ilede jeg til stiftet, til herr Gerhardi søster; men damen ville ej stede mig for sig; i øvrigt berettedes mig og, at intet som helst ungt fruentimmer var set hos hende. Da rejste jeg atter tilbages og ydmygede mig så vidt, at jeg gik til ham af Risch og som en bedendes fremtren for min gamle modstander. Han sagde hånligen, bussen havde vel hentet sig fuglen; han havde ej agtet derpå. Ej heller plejede han nogen slags omgængelse med dem på herr Gerhardi gård.

Men junker Wulf, som måtte have fornummet noget derom, lod formelde til Hans Ottsens kro, at, såfremt jeg understod mig til at trænge mig ind på ham, da ville han end en gang lade mig jage med hundene. – Da gik jeg ud i skoven og lurede lig en stratenrøver på ham ved vejkanten; vore klinger blottedes; vi fægtede, indtil jeg sårede ham udi hånden, og hans kårde fløj

udi buskene. Men han så mig ikkun an med sine onde øjne; talet har han ej. – Tilsidst er jeg kommet til Hamburg i længere forblivende, derfra jeg tænkte, uden hindring og med større omsigt at drive mine efterforskninger.

Dog haver det alt været omsonst.

Men jeg vil nu for det første lade pennen hvile. Thi for mig ligger dit brev, min Josias; jeg skal holde din dotterlil, min kære salig søsters barnebarn, over dåben. – På min rejse skal jeg drage forbi skoven, som er beliggendes bag herr Gerhardi gård. Men alt det hører jo fortiden til.

Her slutter det første hefte af håndskriftet. – lad os håbe, at dets forfatter må have højtideligholdt en munter dåbsfest og kvæget sit hjerte blandt sine venner ved den glade nutid!

Mine øjne hvilede på det gamle billede lige over for mig, jeg kunne ikke tvivle om, at den smukke alvorlige mand var herr Gerhard. Men hvem var denne døde dreng, som mester Johannes havde lagt så blødt til hvile i hans arm? – Tankefuld tog jeg det andet og tillige sidste hefte, hvis skrifttræk var en smule mere usikre. Det lød, som følger:

> Gelick as Rook un Stoof verswindt,
> Alsus sind ock de Minschenkind.

Den sten, hvorpå disse ord stod indhuggede, sad over døren til et gammelt hus. Når jeg gik forbi, måtte jeg altid vende mine øjne derhen, og på mine ensomme vandringer har de samme ord ofte længe været min følgesvend. Da de sidste høst nedbrød

det gamle hus, har jeg af resterne tilkøbt mig denne sten, og er den nu ligervis vorden indmuret på mit hus, hvor den efter min død end skal minde mangen én, som ganger forbi, om det jordiskes ringhed. Men mig skal den være en amindelse om, før end og på mit ur viseren stander stille, at fare fort med optegnelsen af mit levnet. For du, min kære søstersøn, du der nu snart skal vorde min arving, du kan da med mit ringe jordiske gods også tage min jordiske sorg, den jeg i levendes live ej har villet anbetro nogen, ej heller dig, al kærlighed uagtet.

Item; *anno* 1666 kom jeg for første gang til denne stad ved Nordsøen; al den stund jeg af en rig brændevinsbrænderenke havde bekommet det hverv, at male *Lazari Opvækkelse*, hvilket billede hun tænkte at skænke sin salig husbond til skyldig og venlig ihukommelse, men den herværende kirke til prydelse, hvor det da og end den dag i dag er at skue over døbefonden med de fire apostle. Derhos ønskede i lige måde og borgemesteren, herr Titus Axen, som forhen havde været rådmand udi Hamburg og derfra var mig bekendt, sit kontrafej malet af mig, så at jeg for en god stund her havde at arbejde.

– Men mit logement havde jeg hos min ældre broder, som alt længe havde beklædet stadens sekretariatspost; det hus, hvori han som ugift mand boede, var højt og rummeligt, og var det det samme hus med de tvende linde på hjørnet af torvet og kræmmergaden, hvori jeg, siden det er mig tilfaldet i min kære broders stervbo, nu som en gammel mand lever og i ydmyghed afventer genforeningen med de forudgangne kære.

Mit værksted havde jeg indrettet i enkens store forsal; dér var et godt overlys, og fik jeg alt lavet og opstillet, som jeg det

forlangte. Ikkun at den gode kone selv var alt for nærværendes; for hvert øjeblik kom hun ude fra sit skænkebord travendes ind til mig med sine blikmål udi hånden, trængte med sit fede corpus lige ind på malestokken og snusede om på mit billede; ja, en formiddag, da jeg justement havde undermalet Lazari hoved, forlangte hun sågar med mange overflødige ord, at den opvækkede mand skulle stille hendes salig husbonds ansigt til skue, endog jeg aldrigen havde set denne for mine øjne, så og havde af min broder fornummet, at samme, som brændevinsbrændere plejer, havde ombåret med sig tegnet på sin håndtering som en blårød næse udi ansigtet; da måtte jeg, som man letteligen kan tænke, vende den lodne side ud imod den ufornuftige kvinde. Da så fra boden af nye kunder råbte på hende og bankede med målene på skænken. Og hun endeligen måtte forlade mig, da sank min hånd med penselen mig ned i skødet, og jeg måtte pludseligen mindes den dag, da jeg efterdannede en helt anden hedengangens åsyn med stiften, og hvo da havde standet så stille hos mig i det lidet kapel. – Og sålunde drømmende om det forbigangne satte jeg endeligen atter penselen til; men da samme en god stund var gangen frem og tilbages, måtte jeg til min egen forundring bemærke, at jeg havde overført herr Gerhardi ædle træk på Lazari ansigt. Frem af sit liglagen skuede den dødes åsyn på mig ligervis som i stum klage, og jeg tænkte: sålunde vil han en gang træde dig imod udi evigheden!

Jeg kunne den dag ej male videre, men gik fort og listede mig op på mit kammers over gadedøren, hvor jeg satte mig til vinduet og gennem udsnittet i lindetræerne så ned på torvet. Men der var stor trængsel dér, så at indtil hist ovre ved

rådsvejerboden og end videre indtil kirken alt fuldt af vogne og mennesker; for det var en torsdag og end på den tid, at gæst turde handle med gæst, så bysvenden sad ledig på vor nabos bislag, al den stund der foreløbigen ingen mulkter var at fange. Ostenfelder konerne med deres røde trøjer, pigerne fra øerne med deres hovedklæder og fine sølversmykker, derimellem de højtbelæssede kornvogne og derpå bønderne i deres gule læderbukser – alt dette kunne vel afgive et billede for en malers øje, besynderligen, når han, som jeg havde ganget i hollændernes skole; men mit gemyts tyngsel gjorde mig det brogede billede mat. Dog var det ingen anger, som jeg forhen havde prøvet den; en smertelig forlængsel kom mere og mere over mig; den sønderrev mig med vilde kløer og så mig alligevel an med hulde øjne. Hist nede lå den klare middag over det vrimlendes torv; mon for mine øjne dæmrede en månenats sølverglans; som skygger opsteg et par takkede gavle, et vindue klirrede, og ligervis som udaf drømmen slog nattergalene fjernt og sagte. O du min Gud og Frelser, du som est barmhjertigheden selv, hvor var hun i denne stund, hvor havde min sjæl at søge hende? – –

Da hørte jeg ude på gaden under mit vindue mit navn nævnes af en hård stemme, og da jeg skuede ud, så jeg en høj, mager mand udi en præsts sædvanlige dragt, ihvorvel hans mørke og bydendes åsyn med det sorte hovedhår og det dybe indsnit oven næsen vel snarere havde passet for en krigsmand. Han viste netop en anden, undersætsig mand af bondeagtigt udseende, men lig ham udi sorte uldstrømper og spændesko, med sin stok hen til vor dør, idet han selv straks skred fort igennem torvetrængselen.

Da jeg så straks derpå hørte dørklokken ringe, gik jeg ned og bød den fremmede ind i dagligstuen, hvor han fra stolen af, på hvilken jeg havde nødet ham at tage plads, betragtede mig hel nøje og opmærksom.

Var samme da degnen fra landsbyen norden for staden; og erfor jeg snart, at man dér havde en maler nødig, al den stund man ville skænke kirken pastorens billede. Jeg udfrittede ham en smule, hvad for fortjeneste da denne havde indlagt sig af menigheden, såsom de tænkte at bevise ham sådan ære, da han dog formedelst sin alder ej kunne have siddet længe udi embedet; men degnen genmælede, at pastoren rigtignok en gang havde anlagt proces imod menigheden formedelst et stykke agerland, ellers vidste han justement ej, hvad synderligt kunne være forefaldet; men der hang alt udi kirken hans tre formænd i embedet, og da man, som han måtte bekende, havde fornummet, at jeg forstod helt vel at gøre slige ting, så skulle for den gode lejligheds skyld nu og den fjerde pastor med derind; denne selv bekymrede sig visseligen ej stort derom.

Jeg hørte på alt dette; og såsom jeg helst pauserede en tid lang med min Lazari, men herr Titus Axens billede formedelst indtruffen sygdom ej kunne påbegyndes, så tog jeg til at erkyndige mig nærmere om bestillingen.

Hvad der bødes mig udi løn for sådant billede, var vel ringe, så at jeg først tænkte: de tager dig for en styvermaler, af den slags, som drager med udi trosset, for at afskildre soldaterne for deres tilbageblevne kærester; men det tiltalt mig pludseligen, for nogen tid hver morgen at vandre i den gyldne høstsol ud over heden til landsbyen, da her i vort hus ej fandtes passelig lejlighed.

Dermed tyktes degnen helt veltilfreds, ytrendes, at det var alt forud besørget; pastoren havde ligervis betinget sig dette; item, skolestuen i hans degnebolig var dertil udvalgt; samme var det andet hus udi landsbyen og lå nær ved pastorboligen, ikkun bagenom derfra adskilt ved præstevænget, så at sålunde og pastoren kunne letteligen trine derover. Børnene, som dog om sommeren intet lærte, sendtes da hjem.

Altså gav vi hinanden hånden derpå, og da degnen forsynligen og havde medbragt målene, så kunne alle de malersager, som jeg behøvede, alt om eftermiddagen befordres derud med præstens vogn.

Da min broder så kom hjem – først sent på eftermiddagen; for et højvist råd havde den gang megen nød med et rakkerlig, det de ærlige folk ej ville bære til graven – mente han, jeg fik dér et hoved at male, som det ej ofte sad på en præstekrave, og skulle forsyne mig vel med sort og brunrødt; fortalte mig og, at pastoren var som feltkapellan kommet herind i landet med brandenburgerne og havde som sådan drevet det hartad vildere end selve officererne; var for øvrigt nu en dygtig stridsmand for Herren, der vidste hel mesterligen at tage sine bønder. – Fremdeles bemærkede min broder, at ved sammes embedstiltrædelse her på egnen skulle adelig protektion have medvirket, som det hed, hist ovre fra det holstenske; archi\1– diakonen havde ved klosterregningen ladet falde et ord derom. Videre vidste min broder dog ej derom at melde.

Så så da den næste morgens sol mig skride rask over heden, og var det mig ikkun ukært, at denne alt havde opslidt sin røde dragt og sin krydderduft, og landskabet sålunde mistede sin

ganske sommerpryd; for af grønne træer var på langt hold ingen at skue; ikkun det spidse kirketårn i den by, jeg ilede til – som jeg alt kunne kende, helt opbygget af granitkvadere – steg stedse højere op for mig mod den mørkeblå oktoberhimmel. Mellem de sorte stråtage, som lå ved dets fod, fandtes ikkun forkrøblet træ\1– og buskværk; al den stund nordvestvinden, som her kommer frisk op fra søen, vil have fri vej at fare frem.

Som jeg nåede byen og straks fandt vejen til degneboligen, styrtede mig i samme stund hele skolen med lystig skrigen imod; men degnen bød mig velkommen i sin dør. "Mærker I vel, hvor gerne de løber fra fibelen!" sagde han, "en af lømlerne havde alt fra vinduet set jer komme."

I præsten, der straks derpå tren ind i huset, genkendte jeg den samme mand, som jeg alt dagen før havde set. Men på det mørke billede var der nu lige som sat et lys; det var en smuk, bleg dreng, som han førte ved hånden; barnet kunne vel ungefähr være fire år og så fast forsvindendes liden ud ved siden af mandens høje, knoglede gestalt.

Da jeg ønskede at se de tidligere præsters billeder, så ginge vi tilsammens hen i kirken, som er så højt beliggendes, at man til de andre sider kan skue ned over marker og hede, men imod vesten til den ej synderlig fjerne havbred. Det måtte netop være flodtid; for dynerne var overstrømmede, og havet stod som det lyse sølv. Da jeg bemærkede, hvorlunde ovenfor samme spidsen af fastlandet og fra den anden side øens ende strakte sig hinanden imod, pegede degnen på vandfladen, som ligger dem imellem. "Dér", sagde han, "har en gang mine forældres hus ligget; men *anno* –34 ved den store stormflod drev det lig hundrede andre bort på de vilde vande; på den ene halvdel af

taget kastedes jeg ind på denne strand, på den anden sejlede min fader og broder ind i evigheden."

Jeg tænkte: "Så står kirken vel på rette sted; også uden pastoren prædikes her lydeligen Guds ord."

Drengen, som sidstbemeldte havde taget på armen, holdt hans nakke fast omslynget med sine små arme og trykkede sin fine kind mod mandens sorte, skæggede ansigt, som fandt han sålunde sikkerhed mod den ham skrækkendes uendelighed som lå udbredt her for vore øjne.

Da vi var indtrådte udi kirkens skib, tog jeg de gamle billeder i øjesyn, og så og et hoved deriblandt, der vel havde været en god pensel værdig; dog var det alt tilhobe styvermaleri, og skulle sålunde van der Helsts elev her komme udi hel besynderligt kompagni.

Som jeg justement sådant i min forfængelighed betænkte, lød præstens hårde røst ved min side: "Ej er det efter mit sind, at støvets skin skal vare, når Guds ånde har forladt det; men jeg haver ej villet modsætte mig menighedens ønske. Dog, gør det ikkun kort, mester, jeg har bedre brug for min tid."

Efter at jeg havde tilsagt den mørke mand, i hvis åsyn jeg ej desmindre fandt behag for min kunst, min bedste umage, spurgte jeg efter et udsnittet billede af Maria, som var vorden mig af min broder berømmet.

Et hartad foragteligt smil fløj over præstens ansigt. "Dér kommer I for silde," sagde han, "det gik sønder, da jeg lod det bortskaffe af kirken."

Jeg så ham fast forskrækket an. "Og ville I ej tåle Frelserens moder i Eders kirke?"

"Frelserens moders træk er ej overleverede," genmælede han.

"Men vil I da formene kunsten at søge dem med fromt sind?"

Han så en stund mørkt ned på mig; for, ihvorvel jeg ej tør regnes blandt de små, så overragede han mig dog med et halvt hoveds højde; – da sagde han heftigen: "Har ej kongen indkaldet de hollændiske papister hist på den sønderrevne ø; ikkun for ved menneskeværk, ved diger, at trodse den højestes straffedom? Har ikke end for nylig kirkeforstanderne hist ovre i staden ladet sig snitte tvende helgener udi deres stolestader? Beder og våger! For og her går Satan end fra hus til hus! Disse Mariabilleder er intet uden sanselystens og papismens ammer; kunsten har til alle tider bolet med verden!"

En dunkel ild glødede udi hans øjne; men hans hånd lå kærtegnendes på den blege drengs hoved, mens denne klyngede sig til hans knæ.

Jeg forglemte derudover at besvare pastorens ord; men mindede dernæst om, at vi skulle tilbages til degneboligen, hvor jeg så begyndte at prøve min ædle kunst på selve dens modstander.

Sålunde vandrede jeg fast hver morgen over heden til landsbyen, hvor jeg altid alt traf pastoren ventendes på mig. Talt blev ikkun lidet os imellem; men billedet havde en desto raskere fremgang. Sædvanligen sad degnen hos os og snittede allehånde sager helt nydeligen af egetræ; og har jeg mig tilkøbt det skrin, hvorpå han den gang arbejdede, og deri for åringer siden nedlagt de første blade af dette skrift, som og med Guds vilje disse sidste deri skulle hvile.

– I præstens bolig blev jeg ej indbuden og betren ej heller samme; men drengen var altid med ham i degneboligen; han

stod ved hans knæ eller han legede med kiselsten i et hjørne af stuen. Da jeg en gang adspurgte ham, hvad han hed, svarede han: "Johannes!" – "Johannes?" genmælede jeg, "så hedder jeg jo og!" – Han så mig an med store øjne, men sagde intet mere.

Hvi gik mig disse så til sjælen? En gang overraskede mig endog et barskt blik fra præsten, efterdi jeg lod penselen hvile ledig på lærredet. Der var noget i dette barns åsyn, som ej kunne stamme fra dets korte liv; men det var intet fro træk. Sålunde, tænkte jeg, ser et barn ud, der er undfanget under et kummerbetynget hjerte. Ofte gad jeg udstrække mine arme efter ham; men jeg havde sky for den hårde mand, der tyktes at vogte ham lig et klenodie. Vel tænkte jeg hel ofte; "Hvilken kvinde kan vel være denne drengs moder?" –

Degnens gamle pige havde jeg en gang adspurgt om præstens hustru; men hun havde ikkun givet mig kort besked: "Hende kender man knap; i bønderhusene kommer hun næppe, når der er barselgilde eller bryllup." Pastoren selv talte ej om hende. Fra degnens urtegård, som løber ud i en tæt gruppe af hyldebuske, så jeg hende en gang langsomt vandre over præstevænget til sit hus; men hun vendte ryggen imod mig, at jeg ikkun kunne iagttage hendes slanke, ungdommelige gestalt og desforuden et par krusede lokker af den slags, som ellers ikkun bæres af de fornemmere, og som vinden viftede bort fra hendes tindinger. Billedet af hendes barske ægteherre trådte for min sjæl, og mig tyktes, dette par passede ej vel tilsammens.

– – På de dage, hvor jeg ej var derude, havde jeg og genoptaget arbejdet på min Lazaro, så at efter nogen tids forløb disse billeder begge hartad var fuldendte.

Så sad jeg en aftenstund efter fuldbragt dagværk med min broder nede udi vor dagligstue. På bordet ved ovnen var lyset fast nedbrændt, og det hollændiske slagur havde forkyndt os den ellevte time. Men vi sad ved vinduet og havde forglemt nutiden; for vi mindedes den korte tid, som vi havde henlevet tilsammens udi vore forældres hus. Så og mindedes vi vor kære eneste søster, som var bortdød udi den første barselseng og nu alt forlængst med fader og moder ventede på en salig opstandelse. – Vi havde ej slaget skodderne for; for det gjorde os vel, igennem mørket, som derude hvilede på stadens jordiske våninger, at skue op udi den evige himmels stjernelys.

Til slutningen forstummede vi begge, og som på en mørk strøm drev mine tanker til hende, hos hvem de til hver en tid fandt rast og urast. – – Da, lig en stjerne fra usynlige højder, skød det pludseligen ned i mit bryst: den smukke blege drengs øjne, det var jo hendes øjne! Hvor havde jeg haft mine sanser! – – Men da, hvis det var hende, hvis jeg alt havde set hende selv! – Hvilke skrækkelige tanker stormede ind på mig!

I det samme lagde min broders ene hånd sig på min skulder; med den anden pegede han ud på det mørke torv, hvorfra dog nu et lyst skær glimtede over til os. "Se dog!" sagde han. "Hvor godt er det ej, at vi har udstoppet gaderne med sand! De kommer fra klokkestøberens bryllup; men på deres stoklys ser man, at de dog raver frem og tilbages."

Min broder havde ret. De dansendes lys vidnede tydeligen om bryllupsgildets fortræffelighed; de kom os så nær, at de tvende malede ruder, dem min broder nyligen som en glarmesters mesterstykke havde købt, glødede som i ild med deres mættede farver. Men da nu selskabet ved vort hus højt

talendes drejede ind i kræmmergaden, hørte jeg én af dem sige: "Ja, tilvisse, det har Djævlen os forpurret! Havde jeg ikke hele mit liv glædet mig til, en gang at høre en rigtig heks sådan synge flammerne!"

Lysene og de lystige folk ginge videre, og derude lå staden atter stille og mørk.

"O ve!" sagde min broder; "*hans* sorg er min trøst."

Da randt det mig først i hu, at staden den næste morgen havde et grusomt spektakel i vente. Vel var det unge kvindemenneske, som formedelst tilstået forbund mod Satan skulle brændes til aske, samme morgen fundet dødt i sit fængsel; men det døde legeme måtte ej desmindre ske dets pinlige ret.

Det var nu mange mennesker lig en spand koldt vand over ryggen. Havde ikke også bogkræmmerenken Liebernickel, som har sin bod under kirketårnet, om middagen, da jeg indtren hos hende efter tidenden, klaget sig på det heftigste for mig, at nu den vise, hun derom alt forud havde ladet forfærdige og trykke, knap ville skikke sig som en knyttet næve til et blåt øje. Men jeg, og med mig min kære broder, havde så mine egne tanker om heksevæsenet, og frydede mig, at Vorherre – thi ham var det dog vel – så nådigen havde taget det elendige kvindemenneske i sit skød.

Min broder, som havde et blødt hjerte, tog alligevel til at beklage sig over sit embedes pligter; al den stund det ham påhvilede, hist ovre fra rådhustrappen at oplæse dommen, så snart som rakkeren det døde legeme havde fremkørt, så og siden efter at assistere justifikationen selv. "Det skærer mig alt nu i hjertet," sagde han, "det gruelige glædeshyl, når de kommer

ned ad gaden med kærren; for skolerne vil slippe deres drenge og lavsmestrene deres lærlinge løs. – I dit sted," føjede han til, "du som er en fri fugl, ville jeg vandre ud til landsbyen og male fort på den sorte pastors kontrafej!"

Nu var vel fastsat vorden, at jeg først den næstfølgende dag atter skulle komme derud; men min broder overtalte mig, uvidendes om, hvor han pustede til utålmodigheden udi mit hjerte. Og sålunde skete det, at alt måtte fuldkommes, hvad jeg troligen skal nedskrive udi disse blade.

Den næste morgen, da overfor mit kammersvindue end knap kirketårnshanen blinkede i det røde morgenskær, var jeg alt opsprungen fra mit leje; og snarligen skred jeg over torvet, hvor bagerne, forventendes mange kunder, alt havde åbnet deres brødboder; i ligemåde så jeg, hvorlunde ved rådhuset vagtmesteren og fodknægtene var udi bevægelse, og havde én alt ophængt et sort tæppe over den store trappes gelænder. Men jeg gik gennem den hvælving, som er under rådhuset, ilsomt ud af byen.

Da jeg hinsides slotshaven var kommet ind på stien, så jeg hist ovre ved kalkkulen, hvor de har hensat den nye galge, en mægtig brændestabel opdynget. Et par mænd håndterede end derved, og måtte det vel være bøddelen og hans karle, som lagde let brændstof mellem træet; men fra staden af kom alt de første drenge løbendes derhen. – Jeg agtede ej videre på dette, men skred rask fremad, og som jeg tren frem fra træerne, så jeg på min venstre hånd havet flamme op udi de første solstråler, der i øst opsteg over heden. Da måtte jeg folde mine hænder og inderligen bede til Gud.

Da jeg kom ud, hvor den brede landevej fører gennem heden, mødte mig lange rækker af bønder; de havde deres små drenge og tøse ved hånden og drog dem afsted med sig.

"Hvi har I slig hast?" spurgte jeg én af flokkene; "der er jo ingen markedsdag udi staden i dag."

Nu, som jeg det vel vidste, de ville se heksen, den unge satanskvinde, blive brændt.

– "Men heksen er jo død!"

"Vel sandt, det er ærgerligt," mente de; "men da det er vor jordemoder, den gamle mo'r Syvs, søsterdotter; da kunne vi ej blive derfra, men må tage til takke med, hvad der er tilovers."

– – Og flere og flere kom gangendes; og nu dukkede og vogne frem af tågen, som i dag var fuldtlæssede med mennesker i stedet for med korn. – Da gik jeg sideværts ind over heden, ihvorvel natteduggen end randt af græs og urter; for mit gemyt længtes efter ensomheden; og jeg så i afstand, hvorlunde, som det mig tyktes, hele landsbyen drog indefter. Da jeg stod på kæmpehøjen, som her ligger midt på heden, kom det over mig, som måtte jeg og vende tilbages til staden eller allenfalds gange til venstre ned til søen eller til den liden by, som ligger nede, tæt ved stranden; men for mig i luften svævede noget, som en lykke, som et rasendes håb, og det rystede min hjerne, og mine tænder slog imod hverandre. "Hvis det virkeligen var hende, som jeg nyligen med mine egne øjne haver set, og hvis da i dag" – – Jeg følte mit hjerte slå lig en hammer i mit bryst; jeg gik langt om gennem heden; jeg ville ej se, om og præsten agede til staden på én af vognene. – Men jeg gik dog endeligen til hans landsby.

Da jeg nåede derhen, gik jeg ilsomt til degneboligens dør den var aflåset. En stund stod jeg tvivlrådig; da begyndte jeg at banke med min knyttede hånd. Derinde forblev alt roligt; dog, som jeg bankede stærkere, kom degnens gamle, halvblinde Trine ud fra et nabohus.

"Hvor er degnen?" spurgte jeg.

"Degnen? Aget med præsten til staden."

Jeg stirrede den gamle an; det var mig, som gennemfo'r mig et lyn.

"Fejler jer noget, herr maler?" spurgte hun.

Jeg rystede på hovedet og sagde ikkun: "Så er der vel i dag ingen skole, Trine?"

– "Bevares! Heksen skal jo brændes!"

Jeg lod den gamle åbne mig huset, hentede mine malersager og det fast fuldendte billede ud af degnens sovekammers og stillede, som sædvanligen, mit staffeli op udi den tomme skolestue. Jeg malede noget på klædningen; men søgte derved ikkun at belyve mig selv: jeg havde ingen sans for at male, var jo ej heller desårsag hidkommen.

Den gamle kom indløbendes, stønnede over de onde tider og talte om bonde- og bysager, dem jeg intet forstod af; jeg selv følte stærk trang til atter at adspørge hende om præstens hustru, om samme var gammel eller ung, så og, hveden hun var kommet; men jeg kunne ej bringe ordet over mine læber. Derimod fangede den gamle en lang snak an om heksen og hendes slægt her udi byen og om mo'r Syv, som med spøgelsessyner var behæftet; fortalte og, hvorlunde hun om natten, da gigten ej forundte den gamle kvinde hvile, havde set trende liglagen flyve over pastorens tag. Men sådanne syner

slog altid rigtigen til, og hovmod stod for fald; al den stund dog pastorinden trods al sin fornemhed ikkun var et blegt og svageligt kreatur.

Jeg gad ej længere anhøre slig snak, gik desårsag ud af huset og hen ad vejen, dér hvor præsteboligen med sin front ligger ud imod gaden; vendte og mine øjne udi ængstelig forlængsel til de hvide vinduer, men kunne bag de blinde ruder intet opdage, uden et par blomsterpotter, som de her overalt er at se. – Jeg kunne nu vel være vendt om, men jeg gik dog videre. Som jeg indtren på kirkegården, bar fra stadsiden vinden en klynkendes klokkeklang til mine øren; men jeg vendte mig og skuede ned mod vesten, hvor havet lig det blinkendes sølv henflød langs himmelranden. Dog havde dér været en skrækkelig ulykke, hvorved på én nat den højestes hånd havde slaget mange tusind mennesker. Hvi krummede jeg mig da lig en orm? Vi ser ej, hvorhen hans veje føre!

Ej mindes jeg mere, hvorhen mine fødder den gang end have ført mig: jeg ved ikkun, at jeg er gangen i en kreds; for da solen hartad stod i sin middagshøjde, nåede jeg atter degneboligen. Men jeg gik ej ind udi skolestuen til mit staffeli, men gennem baglågen atter bort fra huset. – –

Den fattige urtegård er mig uforglemmelig, skønt mine øjne den siden hin dag ej mere har skuet – lig præsteboligens på den anden side gik den som en bred stribe ind i præstevænget; men midt imellem begge var en gruppe tætte pilebuske, som sagtens tjente til indfatning for en vandgrav; al den stund jeg en gang havde set en pige opstige derfra med en fyldt spand lige som fra en fordybning.

Da jeg uden mange tanker, ikkun med sindet opfyldt af en ubetvingelig uro, vandrede hen langs degnens afplukkede bønnebede, hørte jeg hist ude fra vænget én kvindestemme af en hel yndig klang, hvorlunde den kærligen tiltalte et barn.

Uvilkårligen gik jeg efter denne lyd; sålunde har vel engang den grækiske hedninggud draget de døde efter sig med sin stav. Alt var jeg ved den yderste rand af hyldebuskadset, som her uden indhegning udløber i vænget, da så jeg den liden Johannes med en armfuld mos, som det gror her udi det kummerlige græs, gå hist ovre bag pilene; han havde vel dér på barnevis anlagt sig en have dermed. Og atter nåede den klare røst mit øre: "Tag nu ikkun fat, nu har du en hel hob! Ja, ja, jeg skal imens søge end mere; hist ved hylden gror nok!"

Og nu tren hun selv frem fra pilene; jeg havde jo alt længst ej tvivlet mere. – Søgendes med øjnene på jorden skred hun mig imod, så at jeg uforstyrret kunne betragte hende. Og mig var det, som lignede hun nu atter helt sælsomt det barn, hun engang havde været, for det jeg engang havde nedskudt "bussen" fra træet; men dette barneåsyn var nu blegt, og hverken lykke eller mod deri at læse.

Sålunde var hun efterhånden kommet nærmere uden at vorde mig va'r; da knælede hun ned ved en stribe mos, der drog sig hen under buskene; men hendes hænder plukkede ej deraf; hun lod sit hoved nedsynke på brystet, og det var, som ville hun ikkun uset for barnet udhvile i sin smerte.

Da udbrød jeg sagte: "Katharina!"

Hun skuede op; men jeg greb hendes hånd og drog hende som en viljeløs ind til mig under buskenes skygge. Dog da jeg nu sålunde endeligen havde fundet hende og stod for hende,

intet ord mægtig, da så hendes øjne bort fra mig, og med en hartad fremmed røst sagde hun: "Det er nu én gang så, Johannes! Jeg vidste vel, at du varst den fremmede maler, jeg tænkte ikkun ej, at du ville komme i dag."

Jeg hørte dette, og da fik jeg det frem: "Katharina; – – – så est du præstens hustru?"

Hun nikkede ej; hun så mig an, stift og smerteligen. "Han har bekommet embedet for det," sagde hun. "Og dit barn det ærlige navn."

– "Mit barn, Katharina?"

"Og følte du ej det? Han har jo dog siddet på dit skød, én gang dog, han selv har fortalt mig det."

– – Måtte ej noget menneskes bryst sønderrives af slig smerte! – "Og du, du og mit barn, I skulle være forlorne for mig!"

Hun så mig an, hun græd ej, hun var ikkun ganske dødbleg.

"Jeg vil ej have det så," skreg jeg; "jeg vil –"... Og en vild tankeflugt rasede gennem min hjerne. Men hendes liden hånd havde lig et køligt blad lagt sig på min pande, og hendes brune øjenstjerner ud af det blege åsyn så bedendes på mig. "Du, Johannes," sagde hun, "du vilst ej være den, der gør mig end elendigere."

"Og kanst du da leve sålunde, Katharina?"

"Leve? – – Det er jo dog en lykke, at han elsker barnet. – Hvad mere kan jeg forlange?"

– "Og om os, om det, som én gang har været, ved han altså?" – –

"Nej, nej!" udbrød hun heftigen. "Han tog synderinden til hustru; mere ej. O Gud, er det ikke nok, at hver ny dag tilhører

ham?" I dette øjeblik lød en spæd sang over til os. – "Barnet," sagde hun. "Jeg må til ham; han kunne komme til fortræd!"

– "Bliv dog; han leger jo glad hist med sit mos."

Hun tren hen til udkanten af buskadset og lyttede ud. Den gyldne høstsol skinnede så varmt ned, kun et let pust kom op fra søen. Da hørte vi fra den anden side gennem pilene vort barns spæde røst synge:

> To engle små mig dække,
> to engle små mig vække,
> og tvende hist mig viser
> all' Himlens paradiser.

Katharina var trådt tilbages, og hendes øjne så mig an, store og åndeagtige. "Og nu lev vel, Johannes," sagde hun sagte. "Vi ses ej mere her på jorden!" Jeg ville rive hende til mig; jeg strakte begge mine arme ud efter hende; dog hun holdt mig tilbages og sagde blidt: "Jeg er den anden mands hustru; glem det ej."

Men mig havde ved disse ord en fast vild vrede grebet. "Og hvis, Katharina," sagde jeg hårdt, "har du været før den tid, du vordede hans?"

En smertelig klagelyd brød frem af hendes bryst; hun slog hænderne for ansigtet og udbrød: "Ve mig! O ve, mit arme, skændede legeme!"

Da var jeg mig ej længere selv mægtig; jeg rev hende voldsomt til mit bryst, jeg holdt hende som med jernhager og havde hende endeligen, endeligen atter! Og hendes øjne sank i mine, og hendes røde læber tålte mine; vi omslyngede hinanden ømt og inderligen; jeg kunne have dræbt hende, hvis vi sålunde kunne have døet tilsammens. Og da så mine blikke fulde af

salighed hvilede på hendes åsyn, da sagde hun, hartad kvalt af mine kys: "Det er et langt, sørgeligt liv! O, Jesu Crist, tilgiv mig denne time!"

– – Der kom et svar; men det var hin mands hårde stemme, af hvis mund jeg nu for første gang hørte hendes navn. Råbet kom hist ovre fra præstens urtegård, og end en gang og hårdere kaldtes der: "Katharina!" Da var vor lykke forbi; med et blik, fuldt af fortvivlelse så hun mig an; da, stille som en skygge var hun borte.

– – Da jeg indtren udi degneboligen, var og degnen der alt. Han begyndte straks at snakke løs om den arme hekses justifikation. "I bryder jer vel ej stort derom," sagde han; "ellers var I vel ej i dag gangen til landsbyen, hvor herr pastoren sågar har drevet bønderne og deres kvinder til staden."

Jeg havde ej tid til svar; et skingrendes skrig gennemskar luften; jeg beholder det mine levedage udi ørene.

"Hvad var det, degn?" råbte jeg.

Manden rev et vindue op og lyttede ud; men intet videre skete. "Så sandt hjælpe mig Gud," sagde han. "Det var en kvinde, som sålunde skreg; og hist ovre fra præstevænget kom det."

I det samme var og den gamle Trine kommet i døren. "Nu, herre?" råbte hun mig til. "Liglagnerne er faldet på pastorens tag!"

– "Hvad skal det sige, Trine?"

"Det skal sige, at de just nu drager pastorens liden Johannes op af vandet."

Jeg styrtede ud af stuen, gennem urtegården ind i præstevænget; men under pilene fandt jeg ikkun det dunkle vand og spor af fugtigt dynd ved siden af på græsset. Jeg

betænkte mig ej; det fulgte ganske af sig selv, at jeg gik gennem den hvide låge ind i præstens urtegård. Som jeg ville ind i huset, tren han mig selv imod. Den høje, knoglede mand så helt forstyrret ud, hans øjne var røde, og det sorte hår hang ham vildt ned i ansigtet. "Hvad vil I?" sagde han. Jeg stirrede ham an; for ordet fejlede mig. Hvad ville jeg egentligen?

"Jeg kender Eder!" blev han ved. "Kvinden har endeligen udsagt alt."

Da løstes min tunge. "Hvor er mit barn?" udbrød jeg.

Han sagde: "Dets forældre har ladet det drukne."

– "Så lad mig gange ind til mit døde barn!"

Men da jeg ham forbi ville trine ind i forstuen, trængte han mig tilbages. "Kvinden," sagde han, "ligger ved liget og råber til Gud af sine synder. I skal ej derind, for hendes arme sjæls saligheds skyld!"

Hvad jeg udi den stund selv har talt, har jeg fast forglemt: men præstens ord indgravede sig udi min hukommelse. "Hør mig!" sagde han. "Hvor meget jeg end hader Eder, derfor Gud en gang i sin nåde ville lade mig bøde, og I formodentligen ej mindre mig, – end er én ting os imellem. – Gang nu hjem og bered en tavle eller et lærred! Med sådant skal I i morgen årle komme igen og derpå male det døde barns åsyn. Ej mig eller mit hus, kirken her, hvor han har levet sit korte, uskyldige liv, kan I skænke billedet. Måtte det dér påminde menneskene om, at alt er støv for dødens knokkelhånd."

Jeg så på den mand, der kort før havde skældet den ædle malerkunst for en verdens bolerkvinde; men jeg tilsagde ham, at alt skulle ske, som han det ønskede.

– – Hjemme ventede mig imidlertid et budskab, der pludseligen lig et lyn hævede mit livs skyld og bod frem af mørket, i at jeg så led for led den hele kæde lyse for mig.

Min broder, hvis svage konstitution var vorden hårdeligen angrebet af det afskyelige spectacul, han den dag havde måttet assistere ved, havde opsøgt sin seng. Da jeg indtren til ham, rejste han sig op. "Jeg må hvile end en stund," sagde han, idet han flyede mig et blad af ugetidenden udi hånden; "men læs dog dette! Dér vil du se, at herr Gerhardi gård er geråden udi fremmede hænder, al den stund junker Wulf, uden at efterlade hustru eller barn, ved en gal hunds bid er afgangen ved en jammerlig død."

Jeg greb efter bladet, som min broder rakte mig; men der fejlede ej meget i, at jeg var tumlet. Mig var det ved dette skrækkens budskab, som sprang Paradisets porte op for mig; men alt så jeg engelen med flammesværdet stande ved indgangen, og udi mit hjerte skreg det atter: O, vogter, vogter, hvi var dit råb så fjernt! – – Denne død kunne vordet liv for os; nu var det ikkun én rædsel mere. Jeg sad oppe på mit kammers. Det vordede dæmring, det vordede nat; jeg skuede op i de evige stjerner, og endeligen søgte og jeg mit leje. Men søvnens vederkvægelse fandt jeg ej. I mit ophidsede sind var det mig hel sælsomt, som var kirketårnet hist ovre rykket mit vindue nær; jeg følte klokkeslagene drøne igennem sengestedets brædder, og jeg talte dem alle den hele nat igennem. Dog endeligen dæmrede morgenen. Bjælkerne udi loftet hang end som skygger over mig, da sprang jeg op; og end før den første lærke steg op af stubmarkerne, havde jeg alt staden udi ryggen.

Men så årle jeg var udgangen, jeg traf alt præsten på sit huses tærskel. Han gelejdede mig ind udi forstuen og sagde mig, at trætavlen var rigtigen ankommen, så og mit staffeli og øvrige malersager hidskaffet fra degneboligen. Så lagde han sin hånd på klinken til en stuedør.

Dog jeg holdt ham tilbages og sagde: "I fald det er udi denne stue, så forund mig at være ene ved mit tunge værk!"

"Ingen vil forstyrre Eder," genmælede han og drog hånden tilbages. "Hvad I har behov til Eders legems nødtørft, vil I finde ovre i hin stue." Han pegede på en dør på den anden side af forstuen; så forlod han mig. Min hånd lå nu i steden for præstens på klinken. Der var dødsstille i huset; en stund måtte jeg samle mig, inden jeg åbnede. Det var et stort, hartad tomt gemak, med nøgne, hvidkalkede vægge; vinduerne vendte ud imod øde marker og den fjerne strand. Men midt udi solen stod et hvidt leje opredet; på puden lå et blegt barneansigt; øjnene var tillukkede; de små tænder skinnede lig perler mellem de blege læber.

Jeg sank ned ved mit barns lig og fremsagde en inderlig bøn. Da beredte jeg alt, hvad til arbejdet var nødvendigt, og så malede jeg, – rask, som man må male de døde, der ej for anden gang vise det samme ansigt. Alt imellem skræmmedes jeg op lige som af den vedholdendes store stilhed; dog når jeg standsede og lyttede, så vidste jeg snarligen, at det intet havde været. En gang var det og, som trængte sagte åndedræt til mit øre. – jeg tren hen til den dødes seng; men da jeg mig nedbøjede til den liden blege mund, berørte ikkun dødskulden mine kinder. Jeg så mig om; der var end en dør udi stuen; den førte kanske til et sovekammers, derfra var det vel kommet!

Men så skarpt jeg lyttede, jeg fornam intet mere; mine egne sanser havde vel drevet deres spil med mig. Så satte jeg mig da atter, så på det lidet lig og malede videre. Og da jeg betragtede de små hænder, hvorlunde de hvilede dér på lagenet, så tænkte jeg; "En liden gave må du dog give dit barn!" Og jeg malede ham på billedet en hvid vandlilje udi hånden, som var han dermed legendes indslumret. Slige blomster fandtes sjældent her i egnen, og sålunde var det vel en forønsket skænk.

Endeligen drev hungeren mig fra arbejdet; mit mødige legeme krævede styrkelse. Altså lagde jeg pensel og palet fort og gik over forstuen til den stue, mig af præsten var anviset. Men som jeg indtren, var jeg hartad vegen tilbages af overraskelse; for Katharina stod overfor mig, vel udi sorte sørgeklæder, men dog med al den trolddomsglans, som lykke og elskov kunne lægge udi en kvindes åsyn.

Ak, jeg vidste det ikkun alt for snart; hvad jeg her skuede, var ikkun hendes billede, det jeg selv en gang havde malet. Ej heller for dette havde der altså været plads udi hendes faders hus. – Men hvor var hun da selv? Havde man bragt hende bort, eller holdt man hende og her fangen? – længe, længe så jeg billedet an; den gamle tid opsteg og pinte mit hjerte. Endeligen, da jeg måtte så, brød jeg en bid brød og nedskyllede et par glas vin; så gik jeg tilbages til vort døde barn.

Da jeg atter var indtrådt og ville sætte mig til arbejdet, viste det sig, at i det lidet ansigt øjenlågene havde hævet sig en smule. Da bøjede jeg mig ned, udi den tro, at jeg end en gang kunne skue mit barns blik; men da de kolde øjestene lå for mig, da greb mig en gru; det var mig, som så jeg hin stammoders

øjne, som ville de end her ud af vort barns ligansigt forkynde: "Min forudanelse har dog indhentet Eder!"

– Men i samme stund – jeg kunne ej for al verden lade det være – favnede jeg med begge arme det lidet blege lig og løftede det op til mit bryst og krystede for første gang under bitre tårer mit elskede barn. "Nej, nej, min stakkels dreng, din sjæl, der tvang selv den barske mand til kærlighed, den skuede ej ud af slige øjne; hvad her fremskinner, er aleneste døden. Ej af en rædselsfuld fortids dyb er det fremsteget; ej andet var det end din faders brøde; den har nedstyrtet os alle i den sorte strøm."

Omhyggeligt lagde jeg da atter mit barn i dets puder og trykkede sagte hans øjne til. Så dyppede jeg min pensel udi en mørk rød farve og skrev neden i billedets skygge de bogstaver: C.P.A.S. Det skulle betyde: *Culpa Patris Aquis Submersus*, "ved sin faders brøde nedsunken i vandet." – Og med klangen af disse ord udi mit øre, der som et stingendes sværd gennemfo'r min sjæl, malede jeg billedet til ende. Under mit arbejde havde stilheden atter hersket udi huset, ikkun i den sidste time var på ny en sagte støj indtrængt igennem den dør, bag hvilken jeg havde formodet et sovekammers. – Var Katharina der, for uset at være mig nær ved mit tunge hverv? – Jeg kunne ej udfinde det.

Det var alt silde. Mit billede var færdigt, og jeg ville gange bort; men det var mig, som måtte jeg tage end en gang afsked, uden den jeg ej kunne komme derfra. – Sålunde stod jeg nølendes og skuede gennem vinduerne ud på de øde marker, hvor alt dæmringen begyndte at brede sig; da åbnedes døren fra forstuen, og præsten indtren til mig. Han hilste tavs; da blev han ståendes med foldede hænder og betragtede vekselvis

ansigtet på billedet og det lidet ligs for ham, som anstillede han en omhyggelig sammenligning. Men da hans øjne faldt på liljen i barnets hånd, opløftede han som i smerte begge sine hænder, og jeg så hvorlunde en tårestrøm brat udstyrtede af hans øjne. Da strakte og jeg mine arme ud imod den døde og råbte overlydt: "Farvel, mit barn! O min Johannes, Farvel!" – –

Men i samme øjeblik fornam jeg sagte skridt i sidekammerset; der famledes som med små hænder ved døren; jeg hørte tydeligen mit navn nævnes – eller var det det døde barns? – Da raslede det som af kvindeklæder ned bag døren og larmen af et legemes fald hørtes. "Katharina!" råbte jeg. Og alt var jeg sprunget til og ruskede i klinken på den fast aflåsede dør; da lagde præstens hånd sig på min arm. "Det tilkommer mig!" sagde han. "Gak nu bort! Men gak i fred; og Gud være os alle nådig!"

– – Jeg gik da virkeligen bort; førend jeg det selv begreb, vandrede jeg alt ude på heden på vejen til staden. End en gang vendte jeg mig og skuede tilbages til landsbyen, der nu ikkun som en skygge fremragede af aftenens mørke. Dér lå mit døde barn – Katharina – alt, alt! – Min gamle vunde brændte udi mit bryst; og sælsomt, hvad jeg aldrigen her havde fornummet, jeg blev mig pludseligen bevidst, at jeg fra den fjerne strand hørte brændingen larme. Intet menneske mødte jeg, ingen fugls røst fornam jeg; men i havets dumpe brusen klang det mig atter og atter, lig en uhyggelig vuggesang: Aquis submersus, – aquis submersus!

Her endte håndskriftet.

– Hvad herr Johannes en gang i den fulde følelse af sin kraft havde dristet sig til at udtale, at han vel også en gang håbede at skulle kunne måle sig med stormændene i sin kunst, det skulle forblive ord, talt ud i den tomme luft.

Hans navn hører ikke til dem, der nævnes; knap turde det være at finde i et kunstnerleksikon. Ja selv i hans snævrere hjemstavn ved ingen om en maler af hans navn at sige. Om det store Lazarusbillede taler vel vor bys krønike; men billedet selv er i begyndelsen af dette århundrede ved nedbrydelsen at vor gamle kirke tilligemed de andre kunstskatte bortkommet og forsvundet.

Aquis submersus.

Renate

I nogen afstand fra min fødeby, men ikke længere borte end at man kan gøre lystture dertil, ligger landsbyen Schwabstedt, hvilket navn ifølge nogle krønikeskrivere skal sige så meget som: *Svavestätte*, dvs. det yndige sted. – Højt oven for den engrige dal, gennem hvilken Treenefloden snor sig i smukke bugter, ligger den gamle sognekro, hvis vært lige til den nyeste, alle traditioner sløjfende tid altid har heddet Peter Behrens, og hvor "mutter Behrens", skiftende med de skiftende slægter, men altid pæn, hvad enten det nu var en ung eller gammel kone, sørgede for sine gæsters legemlige fornødenheder som en sand moder. Det lange lindetræslysthus med det snehvidt dækkede kaffebord, den stejle granittrappe, som beskygget af gamle sølvpopler førte ned til floden, bådfarterne mellem de svømmende nøkkeroser, alle disse ting tilsammen ville for mange ældre folk danne en egen smuk plet i deres ungdoms paradis.

Og Schwabstedt havde endnu mere at byde den *ungdommelige* fantasi; for sagn og halvt udviskede traditioner fletter deres dunkle vedbendranker om dette sted. Hvis man ville opsøge synlige spor, måtte man jo rigtig nok være nøjsom; øst for landsbyen, hvor en gang de frygtede fetaljebrødre skulle have haft en havn, så man nu fra floddalen en kløft ind i landet; af de slesvigske bispers faste borg, som en gang knejsede oven for floden tæt ved landsbyen, var der ikke andet tilbage end de fordybninger, som betegnede borggravene, og nogle knappe murlevninger, der hist og her ragede op over grønsværen; hvis

man da ikke vil regne de vildsvinetænder med, af hvilke vi drenge en gang rodede en mængde frem under græstørven, så at vi fik et håndgribeligt bevis på den store rigdom af vildt og skov, der en gang skal have været her.

Men mere endnu end af disse lokaliteter blev min nysgerrighed ægget af en avlsgård, som øjensynligt var prisgivet til forfald og lå ved siden af bispehøjen, næsten gemt under ældgamle, høje egetræer. Dette hus, som allerede udmærkede sig frem for de andre bøndergårde ved sine to stokværk, fik efterhånden en hemmelighedsfuld tiltrækningskraft for mig; men ungdommelig frygtsomhed afholdt mig fra at nærme mig til det. Jeg var vist allerede en lang dreng, da jeg udførte dette vovestykke; jeg erindrer det endnu med alle biomstændigheder.

Mens jeg tøvende gik omkring i det ensomme gårdsrum og snart så op på husets blindvinduer, snart til de gamle træers grene, hvor et par skader skreg i deres rede, kom en gammel kone om hjørnet og gav sig til at samle pinde i sit forklæde. Da jeg kiggede ind under hendes grove stråhat, genkendte jeg på det brune, skarpe ansigt den meget bekendte: "Mutter Pottepose", som gik omkring i byen og alt efter årstiden handlede med liljekonvaller og grønne kranse eller nødder og tranebær.

"Mutter Pottepose!" udbrød jeg, "bor De i det store hus her?"

"Gud bevares, unge herre," svarede den gamle på plattysk; "jeg holder bare lidt sammen på krammet her."

Og efter yderligere spørgsmål erfarede jeg, at der en gang havde hørt megen jord til den gård; men at jorden allerede for hundrede år siden var blevet skilt fra den, og at gården selv –

for således kaldtes huset endnu – i den nærmeste fremtid skulle sælges til nedbrydning, og træerne fældes.

Det gjorde mig ondt for de stakkels skader, som med så meget besvær havde bygget deres reder der oppe; men så spurgte jeg: "Hvem boede her da for hundrede år siden?"

"Den gang?" udbrød den gamle og satte hånden i siden. "Den gang boede heksen her!"

"Heksen?" gentog jeg. "Har der været hekse her hos jer?"

Den gamle gjorde en bevægelse med hånden. "Nå da! Lad herren bare det være godt!" hvormed hun ville sige, at jeg ikke skulle være alt for hastig med at have nogen mening om de ting.

Da jeg spurgte, om heksen da var blevet brændt, rystede hun heftigt på sit gamle hoved. "Nå da, nå da!" udbrød hun igen, hvorpå hun gav til kende, at amtmanden og landfogeden ikke rigtig havde villet gå i tøjet; for – nå, det forstod jeg jo nok – –; og hun gjorde med et betydningsfuldt nik en bevægelse, som om hun talte penge. Godsets sønderlemmelse var nemlig først sket efter heksens død, hun selv havde strengt drevet sin avl og været svært dygtig til landvæsenet.

Men hvordan denne heks da egentlig havde hekset, lod mutter Pottepose ikke til at vide. "Djævelsværk, herre!" sagde hun. "Sådan som den slags nu bedriver!" Så meget var imidlertid sikkert: om søndagen, når andre kristne mennesker gik i kirke for at høre Guds ord, satte hun sig på en hest og red mod nord over hede og mose; hvad hun havde bedrevet dér, var det vel ikke let at få noget at vide om. Men det var pludselig holdt op, og senere havde hun aldrig forladt sit store, mørke værelse om søndagen; mutter Potteposes oldemoder havde

endnu set det blege ansigt med de store brændende øjne bag de små vinduesruder.

Mere formåede jeg ikke at få ud af den gamle.

"Og var den hest, hun red på, sort?" spurgte jeg endelig for dog nogenlunde at fuldstændiggøre det fantasibillede, jeg hurtigt havde dannet mig.

"Sort?" udbrød mutter Pottepose, ligesom fornærmet over så overflødigt et spørgsmål. "Kulsort! Det kan herren være vis på."

Jeg vedblev længe at tænke på heksen i Schwabstedt, og på forskellige steder stillede jeg mange spørgsmål om hendes nærmere skæbne; men hvad mutter Pottepose ikke havde fortalt, det kunne andre heller ikke fortælle. Jeg anede rigtig nok ikke, at jeg skulle søge svaret i den allernærmeste nærhed, nemlig på mine forældres loft.

Mange år senere, da jeg for længe siden havde glemt disse ting, sad jeg en dag ved et chatol, som havde tilhørt min bedstefader og var stillet til side, og rodede i dets skuffer for at finde hans kærestebreve til min bedstemoder. Ved den lejlighed fik jeg fat i et hæfte med øjensynligt endnu langt ældre skrift, hvis indhold jeg, efter et andet senere fund, som vil blive omtalt, nu skal meddele forneden.

I udtryksmåden har jeg forandret, hvad der syntes mig at være nødvendigt for at give en livligere fremstilling af indholdet; ved indholdet selv har jeg ikke rørt.

Og hermed lader jeg forfatteren af den gamle opsats selv tage ordet.

1700. Ved denne tid var min i Gud hvilende fader kapellan eller diaconus i landsbyen Schwesen, hvor han måtte vandre fra hus til hus for at indsamle sine knappe indtægter, for det meste bestående af smør, korn og kød, og foruden sin prædiketjeneste tillige måtte holde skole. Men da mine kære forældre tog alt af deres egen mund for at give mig, og på den anden side velsindede mennesker undte mig en plads ved deres bord om middagen, så kom jeg til den latinske skole i Husum, hvis rector den gang var den fortræffelige Nicolaus Rudlof, og jeg havde mit kvarter hos en from skrædderenke. Jeg var også med Guds hjælp rykket op i *secunda*, da mig vederfores en livsfare, som let kunne have beredet mine studier et pludseligt endeligt.

Og så var det da en eftermiddag den sidste søndag Octobris at jeg efter mit vanlige lørdagsbesøg under mit fædrene tag vandrede fra vor landsby tilbage til staden! Men alt i forvejen havde jeg løbet mig træt; for da menigheden i de sidste år ikke længer ville have en svinehyrde, en *gergesener*, som min salig fader plejede at sige, så var vore grise løbet bort fra den grønne eng yderst i landsbyen, sålunde, at vi på årets sidste hede dag havde måttet anstille en meget vild jagt. Men desuagtet skred jeg også nu fremad med ilsomme skridt, da det efter sligt forehavende var blevet sent, og den synkende sol alt kastede en rødlig dis hen over heden; for efter den nys forligte krig med kongen af Danmark strejfede alskens løsgængerske folk omkring og øvede rov og indbrud; tillige sagde man, at lygtemændene den forrige nat havde opført vilde danse hist ovre hen imod skoven, hvor de gamle kvinder hentede tranebær; et skue, som det på alle måder var bedst at gå uden om.

Da jeg endelig kom ned til staden og torvet, tegnede alt husenes gavle sig mørkt på aftenhimlen, og efterdi det var søndag, var der stor stilhed i gaderne; kun fra den gamle kirke bag lindene lød der sagte orgelspil.

Jeg vidste vel, at det var organisten Georg Bruhn, den endnu mere berømmelige Nicolaus Bruhns broder og successor, som yndede i tusmørket at øve sin mesterlige kunst kun for sig og sin Gud alene; og da jeg blev va'r, at kirkedøren under de såkaldte moderlinde stod åben, gik jeg derind og satte mig stille på et af de gamle munkesæder ved den nordre side. Men ihvorvel træerne derude alt havde kastet de fleste blade, var der dog en dæmring herinde, så jeg næppe kunne skelne billederne og figurerne på de epitafier, som pryder denne mægtige kirke. Og dog vedblev denne uforlignelige mester at spille deroppe, og som jeg nu sad sålunde i min krog, ganske alene og blev mere og mere indhyllet af dunkelheden, i hvilken fløjternes og oboernes toneløb spillede ind lig blide lys, da var det mig, som om de to engle hist ovre på altertavlens krucifiks fløj ned til mig og dækkede mig med deres gyldne vinger. Hvor længe jeg hvilede under slig varetægt, er mig ubevidst; men nu fo'r jeg op, idet tårnurets slag klang drønende i det vide rum. Gennem de næsten bladløse træer skinnede månen ned på de høje vinduer; i synderlighed var der et mægtigt rytterstandbillede af St. Jørgen med dragen, som egentlig hørte herberget til, men for tiden var stillet ved siden af alteret, og som nu stod i så klar en belysning, at jeg fra mit sæde tydeligt kunne se rytterens bistre åsyn og ligervis det opspilede gab af dragen, som lå under den stejlende hingsts hove.

Men tonelegen på orgelet deroppe var standset, og altertavlens engle svævede atter ved den korsfæstedes side. Rundt om mig var der stor stilhed: men da jeg åbnede kirkestolens dør for at gå ud, var der stærk genlyd af mine trin i kirkens skib. Ilsomt løb jeg først til den nordre udgang, så til tårnporten og endelig til den søndre dør; men jeg fandt dem alle fast tillukkede, og al banken, som jeg nu foretog med mine næver, syntes ikke at nå noget menneskes øre. Da jeg derpå rådvild vendte mig om, faldt mit blik på det store epitafium, som findes lige over for en pille, ved hvis fod den gamle borgmester Ægidius Herfort ligger begravet. Men på samme var fremstillet, hvorlunde Døden, et naturligt skelet, helt udsnittet i træ, hg en uhyre edderkop kryber op ad den salig mands kontrafej. Sådant behagede mig just ikke vel; for i skyggen af grenene, der vippede uden for vinduerne og drev deres leg med månens lys, tyktes det mig hartad, som om det gyselige uhyre bevægede hovedet og udstrakte sine spidse knokkelfingre imod den salig mands ansigt. Da faldt det mig også ind, at samme vel en gang kunne klatre ned af pillen eller endog vende sig om og springe hen på den nærmeste kirkestol. Vidste vel nok, det var kun et tåbeligt fantasma, men jeg sneg mig dog ned ad gangen til helgenens store rytterbillede, tænkende fast mod min vilje, at jeg hos ham kunne finde skærm og hjælp. Vel randt det mig i hu, at dette var papistiske tanker og træbilledet kun at betragte som et symbolum; men jeg lagde dog min hånd på ridderens sporede fod. Da fornam jeg, hvorlunde den store nøgle klirrede i den forreste port hist ovre, og jeg ville allerede styrte hen imod udgangen, da jeg så den tunge port blive åbnet, men i samme øjeblik blive lukket igen.

Herpå formåede jeg hverken at se eller at fornemme noget menneskes trin. Dog tyktes det mig, at der var nogen hos mig i kirken, og nu, da jeg med beklemt bryst lyttede, hørte jeg tydeligt en snøften og traven nede i tværgangen. Skælvende satte jeg min fod på rytterens for sålunde at svinge mig op på træhesten. Hermed har der vel fulgt nogen støj; for på samme tid lød der et frygteligt skingrende hyl, og jeg så en sort og mægtig hund styrte imod mig med store spring. Men jeg stod allerede oppe på hestens ryg; den ene hånd havde jeg lagt om ridderens hals, og med den anden efter den barmhjertige Guds indskydelse grebet hans lanse, som kun var stukket løst gennem handsken.

Da påfulgte der en kamp mellem en fjortenårig dreng og et vildt og stærkt bestia. Med funklende øjne sprang udyret op imod mig, den rev i mit skotøj med sine kløer, og jeg så ned i det åbne svælg med den røde, dampende tunge; kun et spand tid var fornødent, så havde de hvide tænder, som blev vist mig, grebet mig og revet mig ned. Men jeg værgede mit liv og stak uhyret med min lanse i dets lodne skind, så det flere gange hylende fløj til side.

Jeg er mig ikke bevidst, at jeg i slig nød har påkaldt menneskenes hjælp; kun en stum og varm bøn til Gud og hans engle steg op fra mit bryst; også ihukom jeg mine kære forældre, hvis de skulle finde mig så elendigen sønderrevet her ved Guds alter. For da dyret stedse på ny sprang løs på mig med hæs snøften, så indså jeg vel nok, at jeg dog til sidst måtte blive dets bytte. Mine sanser begyndte alt at svinde, og det tyktes mig, som om det ikke længer var hunden, men Døden selv, der var krøbet ned fra epitafiet og sprunget løs på mig fra en af

kirkestolene. Alt greb de knoklede hænder min lanse, da fornam jeg en råben og larmen nede i kirken, og det tyktes mig atter, at den ene af krucifiksets engle fløj ned til mig og med sine arme rev den bistre død bort fra mit unge legeme.

"Tyrk, Tyrk, du helvedeshund!" hørte jeg en liden tapper stemme råbe neden for, og da jeg svimlende kastede et blik derned, så jeg lige ved siden af uhyrets vilde hoved et yndigt åsyn med tvende mørke øjne, som ængsteligt stirrede på mig. Vel stræbte endnu udyret hvæsende at komme op til mig; men tvende små brune arme havde klamret sig om dets hals og gav ikke slip, og dyrets tunge stræbte og et par gange kærtegnende hen efter det skønne åsyn. Alt dette blev jeg va'r med ét blik, mens månen endnu lyste klart gennem kirkevinduerne. Endnu hørte jeg en mandsrøst råbe: "Et barn, en dreng, præstesønnen fra Schwesen!" Så svigtede sanserne mig, og jeg styrtede ned fra træhesten.

– – Da jeg var blevet mig selv mægtig igen, fandt jeg mig liggende på sengestedet i mit herberg og så min gamle skrædderenke sidde ved siden af mig på en stol, holdende sin grønne flaske med hjertedråberne i skødet. Men jeg gjorde dog, som om jeg endnu lå i afmagt, for åsynet ved siden af det vilde dyrs hoved stod yndigt for mig, så snart jeg kun lukkede mine øjne; overvejede også hos mig selv, at var det end en engel, så havde håret dog været strøget tilbage under en liden guldfunklende hue af samme art, som landsbypigerne bærer om søndagen; ja jeg betoges fast af lyst til endnu en gang at bestige St. Jørgens ganger. Først da den gode morlille stak sin kvalmende lampe hen under min næse, rejste jeg mig op fra mine puder. Da opsendte hun den ene gang efter den anden et

højt lovet-være-Gud, hvorpå hun tappede til mig af sin grønne flaske og sagde: "Det er godt, Josias, at du i morges hørte Guds ord hos din fader; for under tårnet ved den gamle døbefont skal undertiden Djævlen sidde, og det skal være en slem ting at gå forbi ham med verdslige tanker."

Men jeg spurgte helt ængsteligen, om de havde båret mig den vej ud.

"Ja, Josias;" svarede hun; "det var jo degnen; hvo der går i sit lovlige kald, behøver ikke at frygte noget."

Da glædedes jeg ved tanken om, at jeg havde været mine sanser helt berøvet; for om mine engle-tanker, som jeg havde medbragt fra kirken, var åndelige eller verdslige, det var mig alt andet end tydeligt. I øvrigt randt det mig i hu, at den grusomme *quadrupes*, jeg havde kæmpet med, måtte være degnen Albert Carstens' hund; den havde, som jeg vidste, tilhørt en dansk kaptajn, der havde ligget i kvarter hos degnen, men havde måttet lade sit liv under stormen på Finkenhaus-skansen. Og den gode morlille fortalte mig endvidere, at man havde lukket hunden ind i kirken formedelst de mange indbrud. Men hvorfra den engel var kommet, som havde stået mig bi, det blev ikke meldt mig; ikke heller gad jeg senere, hvorfor var jeg mig ikke selv bevidst, spørge mig for hos andre folk. Og heller ikke har jeg i min øvrige skoletid, hvor meget jeg end spejdede på torvedagene, nogen sinde genfundet det yndefulde åsyn med den funklende hue.

***Anno Dom.* 1705.** På *administratoris*, højfyrstelig Durchlauchtighed Christian Augusts tid blev der holdt synderligt hus med de gejstlige embeder; den mægtige råd von

Goertz havde jo endogså ladet pastoratet Boel i Angeln sælge til den højstbydende på børsen i Hamburg, til en ødeland og spillefugl, hvem man senere, da han lå på sit dødsleje, holdt spillekort for øjnene for at se, om han endnu kunne kende farverne. Og dog lykkedes det min kære fader, at han fra sit elendige diakonat i Schwesen kom til det mere indbringende pastorat i Schwabstedt og fik stadfæstelse på det. Da jeg alt var inskriberet ved universitetet i Kiel, gjorde de subsidier, der nu langt rigeligere tildeltes mig af mine kære forældre, mig en stund helt overmodig; for stoltserede jeg omkring med høje støvler, iført en rød rokkelore og med kårde ved siden, ja, jeg havde endogså en gang en æresstrid med én af adel, al den stund han havde proklameret min husværts ærbare datter, som mig ellers ikke vedkom, for en studenterfrille. I øvrigt stod jeg ikke tilbage, hverken i *theologicis* eller i *philosophicis*; men i førstnævnte holdt jeg mig mest til de ældre *professoribus*, eftersom der blandt *magistri legentes* fandtes sådanne, der i modstrid med Pauli og vor dr. Martini lære eftertragtede at forringe djævlens magt og at ophæve hans rige hos denne verdens børn. Men sligt var ikke efter mit eget og min kære faders sind.

Såsom nu repetitionen i følge det gamle ord er studiernes moder, besluttede vi efter absolveret *biennio*, at jeg i den hensigt skulle tilbringe sommeren af det betegnede år i mine forældres hus og dernæst til yderligere erudition for en tid besøge det berømte universitet i Halle. Altså ankom jeg en eftermiddag med gunstig lejlighed til Husum og benyttede da til de øvrige tvende mile de hellige apostles befordring.

Vel havde jeg hidindtil end ikke været i Schwabstedt og var derfor ukendt med vejen; men samme førte først gennem marsklandet, hvor den går lige ud ad diget; og hvor den så drejede op ad gennem sand og hede, fandtes vel hist og her en hytte, så jeg til nød kunne spørge mig for. Pludseligt, da vejen havde snoet sig op ad en højning, og aftenen alt kastede sine skygger, så jeg for min fod landsbyen med sine rygende tage, som den lå udstrakt dér mellem buske og træer langs med den yndige Treeneflod. Da bankede mit hjerte, al den stund jeg nu skulle hjem til mine kære forældre, og jeg kastede næppe et blik på den gamle bispegårds tårn ved flodbredden, der knejsede ligesom forgyldt i aftenrøden; men jeg svingede min stav og sang helt lystigt:

Ad bakkens skråning kommer
Studenten glad i hu!
Hr. fader og fru moder,
giv mig et håndtryk nu!

Så var jeg alt der nede, og landsbyhundene kom gøende farende efter mine støvler, mens de kvindemennesker, der stod uden for dørene, gloede efter min røde kjole og stødte hinanden i siden med albuerne. Men da jeg var vandret forbi de små huse og kom ind i landsbyen, da så jeg bag denne, hen imod floden, en stor bygning på to stokværk; den lå ligesom i ensomhed og hartad skjult under vældige træer; heller ikke var der noget levende væsen at se, hverken ved huset eller ved laden; kun oppe fra trækronerne hævede der sig nu og da store fugle, som fløj frem og tilbage.

Da spurgte jeg en gammel mand: "Hvo lever hist nede?"

"Og det ved I ikke?"

"Nej; eftersom jeg spørger om det."

"Dér bor adelbonden," svarede han, strøg med hånden om sit stubbede skæg og gik til sit hus.

Altså vandrede jeg da frem ad med sådan besked; men jeg vendte, mig selv fast uafvidende, tit mit hoved tilbage mod vinduerne hist ovre, der funklede så mørkt og hjemligt under de dunkle træer. Da jeg nu havde vandret sålunde en stund ligesom i tanker, hørte jeg pludselig en røst oven fra råbe til mig: "Josias, Josias!" Og det var min kære moder, som stod oven for kirkegården på en høj, hvorpå de havde bygget klokketårnet, og hun havde skuet ud efter mig i aftenen. Da var jeg fluks ved hendes side og trykkede hende til mit bryst og spurgte, hvorvel vort hjemsted nu monne være beliggende; og da hun pegede blot hen over vejen til et venligt hus med have, løftede jeg den fine og lette kvinde op på min arm og bar hende ned ad højen.

Og atter, men nu fra huset, blev der kaldt: "Josias, Josias!" og røsten fortsatte under hjertelig latter: "Men omgås man så med sin moder?" Det var min kære fader; han var trådt ud af døren og tog nu moderen ud af sønnens arme; for han var af dem, som vel ved, hvad en spøg betyder, når den vælder frem af ren hjertensglæde. Men da min moder på sin livfulde vis trængte ind på ham, for at han ligesom hun skulle beundre sin statelige søn med ord, da svarede han forsigtigt: "Ja, ja, moder; jeg ser, at hr. broder *studiosus* er helt vel lykkedes; lader os se, om han nu ikke er mindre værd som *theologus*."

Da førte mine forældre mig til mit kammer; det havde en skøn udsigt over skoven, og har samme da ofte efter min aftenbøn lullet mig i søvn med sin brusen. Vel bestod gulvet kun

af mursten; men min moder havde derover udbredt et dække af den art, som småfolk her forfærdiger af flodsiv.

Snart stillede jeg mine bøger og de vel indbundne kollegiehefter på det store bord og sad til min kære faders glæde med stor iver ved mit arbejde. Min moder forstyrrede mig stundom, søgte at drive mig ud i det fri og sagde: "Hvad mon vel folk ville sige, hvis dine friske kinder blev indfaldne under din moders røgt!" Og en aften, da det just havde slået ni fra klokketårnet, råbte hun endog: "Dér sidder du endnu, Josias, og ved dog, at kirkeværgens datter har bryllup! Ved slig lejlighed sømmer det sig for pastorens søn at træde en dans med bruden!" Og hun tog min kjole ned fra krogen, børstede den omhyggeligt og stak en bryllupsdaler i lommen. Og nu fornam jeg også i det fjerne fedel- og trompetklang, og det varede ikke længe, så var jeg midt iblandt bryllupsgæsterne.

Men husene her er på gammelsachsisk vis byggede sålunde, at kvæget, der, som den gang, om sommeren græsser i vang og eng, ved vintertide har sit kvarter på begge sider af den store forstue, mens stuerne for bonden og hans folk, hvilke de kalder "döns", ligger lige over for porten bag forstuen.

Da jeg nu tren ind fra den sommerlige aftenstilhed udenfor, var det mig først, som om jeg så et sælsomt og bevægeligt skyggespil; for talgkerterne på deres piller kastede kun et dunkelt, rødt lys hen over hovedet på dem, som flokkedes her eller parvis dansede deres svejtrit og med råben og stampen stod musikanterne bi. Og da det store rum var hartad fuldt af gæster, varede det en stund, før jeg så bruden med sin brammende krone; jeg gjorde da min reverens og drejede mig, skønt der i den trængsel hørte en egen bondekunst dertil, en

halv snes gange rundt med samme. Men herefter sad jeg hos en kræmmer fra staden, hvem jeg kendte fra min skoletid, eller hos denne og hin af de ældre bønder, som sad under spillemændenes tønder eller ved ølkruset i dønsen.

Sålunde kunne vel tiden være gået til midnat, da så jeg på trinnet op til den øvre stue et pigebarn, der stod afsides fra de andre, som om det ikke sømmede sig for hende at blande sig med hoben; og da jeg nærmede mig hende bag fra, blev jeg va'r, at hun vel var klædt i bondedragt, men at hendes skørt var af sort silketaft og huen på hendes brune hår af rødt fløjl og rigt baldyret med guld. Og da nu spillemændene begyndte en ny dans, tren en ung karl hen til hende og gav hende et vink til at stille sig i rækken med ham; men hun drejede kun let sit hoved, som om hun næppe så ham, og rørte sig ikke af stedet. Da stampede knægten helt bistert med en ed i gulvet, og det varede ikke længe, da så jeg ham forsvinde i trængslen med en anden.

Men den sirlige pige stod endnu ved dørstolpen; og havde jeg forhen, da hun vendte sit hoved, bemærket, at det just ikke var længe siden, hun havde kastet sine børnesko; for hendes brunlige kinder var endnu dækkede ligesom af spæde ferskendun.

"Sig mig," spurgte jeg en gammel kvinde, som netop gik forbi mig med et lille fad øl, "hvem er den smukke pige dér?"

"Hun dér, unge herre? Det er Renate fra Adelgården."

"Fra Adelgården? Dér nord for landsbyen?"

"Ja, ja, herre! O, hun er stolt! De fra gården ville altid gælde for noget bedre; men de er dog også kun bønder, er de!"

"Og hvem var den unge karl," spurgte jeg atter, "som hun sendte bort nu nyssens?"

"Ham så jeg ikke, herre; men han var vel ikke højfornem nok."

Da så jeg helt muntert på min røde kjole og mine høje støvler, talende til mig selv sålunde: "Du er den rette mand!" Altså gik jeg nærmere hen til hende og sagde: "Med forlov, jomfru, skulle vi to ikke danse sammen en gang?" Men efter så sirlig en tiltale modtog jeg til svar et stød af hendes lille albue, så jeg næsten vaklede.

"Hvad vil den dumme dreng?" udbrød hun; og da hun med disse ord drejede sit hoved hen imod mig, så jeg et par store mørke øjne, som betragtede mig med harme.

Da jeg så svarede: "Det var ikke smukt, jomfru; men jeg skræmte dig vel," skete det på én gang, at det faldt mig ligesom skæl fra øjnene; det var englen fra St. Jørgens støtte, hende, som lige havde givet mig så kraftig en hilsen! Men da hun stum, med åben mund vedblev at se mig ind i ansigtet, udbrød jeg: "Ja, ja, jomfru, betragt mig kun; det er mig, og jeg har ikke glemt englen."

Ved disse ord fløj en yndefuld rødme hen over det unge åsyn; men da jeg nu tænkte på rask væk at drage hende ned fra trinnet til dansen, forstummede pludselig spillemændenes giger og trompeter, og alle løb frem og tilbage i forstuen med stor tumult, al den stund nu overrækkelsen af brudegaverne skulle gå for sig. Snart var også et bord gjort rede; bag det sad brud og brudgom, hver med et lerfad foran sig. Da trængte alle sig frem og bragte efter vanlig vis nogle en kronedaler, andre et lybsk markstykke, de fornemmere vel også et sølvklenodie, og den, i hvis fad det blev lagt, drak giveren til af et glas, der ligeledes stod foran enhver af de to tillige med en flaske vin. Også jeg greb altså i min lomme og havde ikke stor møje med at

finde mit skønne sølvstykke, dog var mine tanker hos den unge jomfru, som jeg intet sted kunne få øje på. Jeg gik da op på de trin, hvor hun før stod, og se, midt i trængselen skinnede den gyldne hue; jeg blev og va'r en sølv-suppeske, der holdtes i vejret af en liden hånd. Men tæt foran pigen bredte sig den unge karl, hvem hun forhen havde nægtet en dans; han vinkede ad sine kammerater, hvorpå de alle sluttede sig fast sammen, sålunde at pigen ikke kunne komme frem.

For tusind, hvor var jeg da hastigt nede af trappen og brugte mine arme, så jeg snart stod ved hendes side! "Renate," sagde jeg, "skal jeg hjælpe dig?"

Hun nikkede hartad ængstelig til mig; men i den tætte hob, hvor vi stod, greb jeg hendes ene hånd, som var fri, og sagde: "Nu takker jeg dig hjerteligen for din hjælp den gang ved St. Jørgens billede."

Hun slog øjnene ned og svarede: "Å ja, I sønderflængede min arme Tyrks skind helt ynkeligen!"

"Og ville du da hellere, at det vilde dyr skulle have sønderrevet mig?"

Hun lo sagte; men sagde derpå sørgmodigt: "Det var intet vildt dyr; det var den frommeste hund i hele landsbyen!"

"Ikke ville jeg dog skøtte om at møde den!" svarede jeg.

"Her møder ingen den mere," sagde hun; "taterne har lokket den til sig en nat; nu må den vel trække deres karre eller lade deres skidne børn ride på sig."

Idet hun sagde dette, rykkede knægtene foran os frem imod brudebordet. Da tog jeg hendes lille hånd fast i min. "Nu!" hviskede jeg til hende, og med et ryk banede jeg vej for os begge; men jeg mærkede nok, at Renate hævede sin næse, som om hun

ikke ville se nogen af dem, der veg til side med en ed eller hånlig latter. Da tren vi sammen hen til brudefolkene. Jeg kastede min sølvpenge i brudgommens fad og tømte i ét drag det glas, hvoraf han drak mig til; men da jeg vendte mig til pigen, så jeg, at hun tog det fulde glas tilbage fra sine læber og gav det til bruden.

Da vi så banede os vej tilbage gennem hoben, lød der atter spottende tale bag os, så jeg sagde: "Du har skaffet dig fjendskab, Renate; var hin unge karl dig ikke god nok til en dans?"

Da betragtede hun mig helt fornemt med sine mørke øjne og sagde: "Ham kender I ikke, hr. studiosi; det er bondefogedens søn; det er en pralhans, han brasker med sin faders pengepose og mener, han har kun nødig at vinke."

Troligt nok, tænkte jeg; for da for tiden kostede endnu en læst byg hundrede og hveden mere end hundrede og halvtredsindstyve daler; det gjorde bønderne overmodige, de unge endnu mere end de gamle.

Vi stod atter ved den åbne dør til øverstestuen, hvor nogle af gæsterne fra byen sad ved kortbordet med de fornemmere bønder, og hvor der brændte mange lys. Således kunne jeg helt roligt iagttage hendes åsyn.

Altså betragtede jeg det, så at jeg fra den stund aldrig har kunnet glemme det; hvorfor jeg klager til Gud og dog takker ham. Men det var yndigt ovalt formet, panden noget smal og mundens overlæbe kastet lidt op ad, som om hun just ville sige: "Ja, tro mig, jeg lader ikke vinke sålunde ad mig!"

Brudebordet var alt ryddet, og spillemændene sad på deres høje sæder og prøvede atter deres instrumenter. "Hvad tykkes

dig, Renate," ville jeg just spørge, "skulle vi da nu danse?" Da hørte jeg pigens navn blive nævnet inde i stuen, og da jeg vendte mit hoved, så jeg hende alt stå hos en mager mand; han havde ligesom hun mørke, spidse øjenhår, og jeg tænkte, det måtte være hendes fader. Men hun havde lagt sin arm om mandens nakke og han sin om hendes liv; sålunde holdt han sine kort i hånden og så sit barn ind i ansigtet, ikke agtende, at de andre forlangte trumf og hjerter-es af ham. Men da Renate nævnede sin faders navn, tren jeg nærmere og hilste på manden.

Samme strejfede med et skarpt blik min brammende habit og sagde: "I ser helt lystig ud, hr. studiosi; men de sorte fjer vil vel nok snart vokse ud!"

Hvorpå jeg ligeså spøgende svarede, at de ville vel nok vokse ud; for uden sådanne fandtes jo ingen udvoksen ravn, hvilken fugl jo dog, som bekendt, var pastoren blandt fuglefolket.

Herpå betragtede han mig atter med sine skarpe øjne og mente, han vidste og, hvorlunde *modi* var ved universiteterne; "for," sagde han, "I ved vel, min svogers søn der ovre i Husum hører også til Eders orden."

Da spurgte jeg sømmeligen om dennes navn og fik til svar: "Det er degnen Albert Carstens; min Renate var i hans hus sidste år for at lære noget mere, end man kan forhverve her i bondeskolen."

Herover forfærdedes jeg såre og tænkte: "Ve din arme engel, som er kommet under en slig ateists tag!" For det var mig bekendt, at samme Carstens, mens han endnu var *studiosus*, havde været her i landsbyen og talet meget heftigt imod *exorcismum* og tillige atter havde fremtaget et gammelt

mandatum, som de gottorpske kalvinister havde tilvejebragt i det forrige *sæculum*, hvorefter det overlodes til forældrenes tykke, om de ved dåben ville have Antikristen i deres barn besvoret eller ej. Sådant havde voldet min fader stor nød ved hans embeds tiltrædelse, al den stund den ordsnilde trosrenser også havde draget diakonen og mange andre troende kristne over til sit sværmeri.

Da nu slige ubehagelige tanker fo'r mig gennem hovedet, følte jeg pludselig min hånd grebet, og Renate sagde: "Men, hr. studiosi, I ville jo danse med adelbondens datter!"

"Ja, ja," tilføjede bonden, "danser kun med hinanden; Renate har lært det i staden. Og besøg os en gang, hr. studiosi; adelbonden har vel endnu en flaske af den rhinske vin i sin kælder."

Da flygtede alle tunge tanker. Med den skønne pigelil ved hånden ligesom dukkede jeg ned i den mørke trængsel, så at det tyktes mig, som om vi tabte os i den. Hen over os spillede og blæste musikanterne på deres tønder, og rundt om os stampede og skreg de unge karle og piger. Men alt det bekymrede os ikke meget; hvor der blot opstod et frit rum, dér greb jeg det lette barn i mine arme og svingede hende, og kunne vi ikke komme frem, da stod vi stille og betragtede hinanden, fulde af glæde og nysgerrighed. Og når jeg nu tænker tilbage, så kan jeg ikke sige, hvad der glædede mit hjerte mest; heller ikke, hvorlunde natten forløb for os i sådan skøn veksel; for da jeg en gang så hen over de dansendes hoved til den åbne dør, var himlens stjerner næsten blegnede, og en mat lysstråle strejfede loftets bjælker. "Se, Renate," sagde jeg, "sålunde ender glæden."

Da følte jeg, at hun trykkede sig sagte op til mig, men hun svarede intet, og heller ikke skuede hun op. Men da jeg blev va'r, at hendes kinder glødede, sagde jeg: "Er du ikke tørstig, Renate? Lad os gå hen til bordet hist ovre."

Og da hun nikkede, gik vi derhen; og jeg tog et glas fra en frisk pige, som lige havde drukket, for atter at fylde det af et ølkrus. Men Renate tog et andet, som stod på bordet, og bukkede sig ned over en spand vand.

"Ej," udbrød jeg leende, "drikker du ligesom småfuglene, hvad Vorherre selv har brygget?"; men hun havde blot skyllet glasset.

"Å nej, hr. studiosi," svarede hun fast skamfuld; "skænk kun i; jeg kan nok drikke, hvad mændene drikker."

Men da hun strakte sin lille hals og drak helt tørstigt, kom en meget gammel kone med en sort hue på sit hvide hår løbende, rykkede i hendes taftes skørt og hviskede: "Bonden er alt gået hjem; bonden er alt gået hjem!"

Og da Renate satte sit glas og råbte: "Jeg kommer alt, Marik!" da var den gamle forsvunden.

Men jeg greb pigens hånd og sagde: "Du ville dog vel ikke undfly mig sålunde? Jeg skal gå med dig, Renate, såfremt du går!"

Og så gik vi da tavse sammen ud af bryllupshuset. Og da vi kom til højen ved bispegården, hvorover stien fører, da blev vi stående under tårnet og så ned i dybet under os; for i den fremstigende morgen flød strømmen med dunkelrød glans ud i det endnu dæmrende land. Men der kom endnu en skarp vind viftende fra østen, og da Renate gyste, lagde jeg min arm om hendes blottede hals og drog hendes kind tæt op til min. Da værgede hun sig blidt og sagde: "Lad være, hr. studiosi, nu må

jeg hjem!" og pegede på sin faders hus, som lå sideværts under de mørke træer. Og da der nu også lød hanegal dernede fra, så jeg hende alt løbe ned ad højen; men så vendte hun sig om og betragtede mig uforbeholdent med sine dunkle øjne.

"Renate," råbte jeg.

Da nikkede hun end en gang og skred derpå ilsomt over de duggede enge hen imod gården. Men jeg dvælede endnu længe deroppe i den skarpe morgenluft og stirrede ned på de mørke ege, fra hvis halvt visnede toppe et par skader hævede sig og skrigende rystede nattesøvnen af deres tunge vinger.

Solen stod højt på himlen næste dag, da min moder bragte mig morgensuppen på sengen; og da hun på sin kærlighedsfulde vis udspurgte mig om den foregående aftens lystighed, hørte hun ikke ugerne om mit bekendtskab med den rige bondes datter og spandt alt, som mødre pleje, sine faste tråde for fremtiden. Men som hun om eftermiddagen, da hendes spind var næsten færdigt, fuld af glæde udbredte samme for min kære fader, syntes han ikke at have ganske den samme mening, men gned sig, som han plejede at gøre i tvivlsomme tilfælde, betænksomt med fingren på næsen og rokkede sagte med hovedet.

"Hvad, fader," udbrød min moder opbrusende, "er den kære Guds gave, penge og gods, dig måske i vejen? Og mener du, at en fremtidig Guds tjener altid må leve i armod, eftersom sådant, Gud bedre det, desværre har været vor lod?"

"Nej, nej, moder!" svarede han. "Nej, sandelig ikke sålunde!"

"Nu vel, Gud være lovet!" udbrød min moder. "Hvad er der da for et 'men' derved?"

"Ja, moder, I kvinder ville endogså gøre Eder til koblere for Eders egne sønner; men – jeg tænker, Josias går vel andre veje."

Dermed gik han ind i sit kammer og satte sig til at studere på sin prædiken for næste dag, og jeg, som havde stået hartad skamfuld hos, havde nu vel mærket, at min kære fader ikke mere ville høre tale om disse ting; – ikke mindre, at en betænkelighed med hensyn til folkene på gården, hvilken den end monne være, verserede hos ham.

Men herved voldtes der mig stor uro. Jeg løb ud af huset og op på klokkehøjen og så over mod slotstårnet, hvorfra jeg om morgenen med Renate havde skuet ud over det stille land; løb atter tilbage, satte mig til mit arbejde, men udrettede intet andet, end at jeg vel hundrede gange tegnede bogstavet R i mine hæfter, ret som om jeg i henseende til dette ene bogstav endnu stod tilbage udi skrivekunsten.

Og der det blev aften, følte jeg mig drevet hen til den kro, som ligger oven for Treenefloden; måske jeg kunne erfare noget dér; jeg talte også med denne og hin og drejede da lejlighedsvis samtalen hen på adelbonden. Da så jeg vel, at han havde få venner; de sagde ham på, at ihvorvel han fra fundament af ikke var bonde, så lykkedes dog alt for ham; for da for flere år siden sygen havde raset blandt kvæget, var der ikke faldet et eneste høved i hans stald, og mens på deres loft mus og rotter fortærede deres korn, så havde markvogteren i en måneklar høstnat med egne øjne livagtigt set, hvorlunde sådant kryb, grueligt at skue, i store hobe fra adelbondens lade var løbet ned til Treenen og med piben og skrigen havde styrtet sig i floden. Den blege bondeskrædder greb endogså fat i min kjoleknap og drog mig hen i en krog, hvor han hemmelighedsfuldt sagde:

"Unge herre, unge herre! Ved I, hvad den sorte kunst betyder?" Slog sig da på munden og pegede hen i den retning, hvor gården lå.

Vel var jeg mig bevidst, at endogså gejstlige herrer havde befattet sig med slige kunster, som da også den forrige pastor i Medelby skulle have været besynderlig bevandret derudi, og så at sådant, var det end ikke et endeligt *pactum* med den onde, dog var et formasteligt spil om sjæl og salighed, hvilket formedelst den menneskelige svaghed helt letteligen kunne føre til evig fordømmelse; men jeg så ligervis, at disse folk misundte adelbonden hans rigdom, var uvilligt stemte imod ham på grund af hans hoffærdighed og ikke heller kunne glemme, at hans fader imod menighedens vilje havde ladet sig indrette et ophøjet sæde i kirken.

– – Jeg vandrede altså, som jeg havde lovet adelbonden, næste eftermiddag efter prædikenen ad Bispehøjen langs med fodstien ned til gården. Da jeg nærmede mig, lå den store bygning helt stille under sine gamle ege; ikke heller gøede nogen hund fra forstuen; kun oppe i træernes top lod skaderne høre deres skrigen, som om de holdt vagt ved huset. Imidlertid fornam jeg trin inden for, og den gamle bondekvinde, der om natten havde kaldet Renate bort fra brylluppet, åbnede døren; hun havde en lang uldhose i hånden, på hvilken hun vedblev at binde.

"Er han præstens søn?" spurgte hun; og da jeg svarede ja, åbnede hun en dør og lod mig gå ind i et værelse, sigende: "Gå han kun ind; der står også en løjbænk; jeg skal kalde på bonden."

Det var et bredt og højt, men dog mørkt gemak; for mod nord og øst hang grenene over alt ned for vinduerne, så at man næppe nok kunne skue floden gennem samme. Blandt sæderne var vel og en kanapé, men ellers kun et par dragkister og andet bondehusgeråd ved de hvide, kalkede vægge; dog brammede på et chatol en tekande med et halvt dusin kopper, hvad jeg hidindtil kun havde set hos bønderne på de store marskgårde. Men ved siden deraf så jeg, og det tyktes mig en sælsom prydelse, en uformelig, gruelig skikkelse, næsten én fod høj og, som det syntes, formet af rødt ler. Mens jeg endnu betragtede samme utyske med modstræbende nysgerrighed, tren bonden ind i stuen. "Ja, ja, hr. studiosi," sagde han og gav mig hånden, "betragt det kun! Der bedes til alle slags ting i denne verden! Den røde her, det er en hedningegud; den har min farbroder, som var styrmand, bragt med fra den anden side havet."

Jeg så nu først, hvor høj den mand var, som talede sålunde. Hans åsyn var noget blegt; men han bar sit hoved med det sorte skæg og det mørke, studsede hovedhår kækt på skuldrene.

Den gamle kvinde, som var kommet ind med bonden og vandrede frem og tilbage med sin bindehose, pegede med samme på afguden og hviskede mig i øret: "Det er Fingaholi! Pastoren må ikke vide det; men tro I mig, han er helt god at have mod rotter og mus."

Jeg mindedes skrædderens tale; men bonden, som vel havde fornummet det, lo og sagde: "Jeg tænkte, du havde fordrevet dem, Marike!"

Den gamle sendte ham et ondt blik og begyndte atter at vandre frem og tilbage, småskændende og bindende.

Ude i træerne skræppede skaderne, og jeg tyktes mig på én gang helt ensom i det store, dunkle gemak.

Da åbnede døren sig på ny, og det var mig, som om der nu pludselig kom lys, og det var dog kun en brun og bleg pige, som var kommet ind. Hun stillede en bakke med flaske og glas på bordet foran kanapeen, hvorpå bonden sagde: "Dér er den rhinske, hr. studiosi; sæt jer nu, så vil vi tales lidt ved."

Men Renate, som havde kastet et bekymret blik på den gamle kvinde, tog hendes arm og talede sagte til hende, imedens hun vandrede nogle gange op og ned med hende. Da blev den gamle atter rolig og gik snart ud. "Det er min faders barnepige, hr. studiosi," sagde Renate, "hun tror endnu bestandig, at kun hun alene kan binde hoser til ham. Men ellers er hun kun svag – ser I, her!" Hun strøg sig med fingeren over panden. Så tren hun hen til bonden, der alt hældte den klare vin i glassene, og ligesom spøgefuldt truende med sin lille hånd sagde hun: "Fader, fader, hvad har han nu atter haft for med sin Marike?"

Men han betragtede hende mut og svarede: "Lad det være godt, Renate; den gamle dåre, hun kunne være i stand til at bringe mig i rettens klør! Kom, hr. studiosi," tilføjede han, "og probér en gang! Jeg ved ikke, om den findes bedre i præstegården."

Jeg gjorde altså besked og svarede, at i præstegården var vin helt sjælden, men at min kære fader havde svar nød med at holde øllet godt i den fugtige kælder.

Da lo manden og tog på sølvknapperne i sin vams. "Lad pastoren kun tale med adelbonden, da skal han snart have en kælder til sit øl."

Jeg så på Renate, som sad ved vinduet og baldyrede på en navneklud, tænkte og stadigt, at hun atter skulle vende sine store øjne hen imod mig; men hun så kun på sit arbejde, og jeg blev i min ukyndighed angående et jomfrueligt hjerte fast uvillig stemt, fordi hun sålunde ville fornægte vort bekendtskab. Men jeg tænkte, at jeg måtte gengælde bondens høflige tilbud med noget og begyndte altså at prise gårdens skønne beliggenhed oven for Treenefloden, hvilket han syntes helt gerne at høre.

"Det har I nok ret i, hr. studiosi," sagde han, "og det har også sin særlige sammenhæng. Den stammer endnu fra den katolske tid, fra den gamle gottorpske bisp Schondeleff, som residerede hist ovre i den øde tårnbygning, hvor senere kongens amtmand havde sit sæde. I må nemlig vide, før de *anno* 1621 byggede staden og den store Ejder-sluse der nede, kom vandet også her op, og hvad I gennem vinduet kan se dér nede, var da et bredt og mægtigt vand, som med sine bugter gik ind i skoven. Men på alle have drev den gang noget vildt og farligt pak omkring, som kaldte sig ligedelere; I ved, fetaljebrødrene under Godeke Michels og Störtebeker, hvis hoved de huggede af på Grasbrook i Hamburg."

Om samme havde jeg da rigtig nok fornummet noget; ikke mindst, at de ofte, når de blev jagede af hansestæderne eller mecklenburgerne, retirerede med deres skibe op ad Treenen, hvor de havde den tætte skov i ryggen. Jeg bemærkede altså det og sagde tillige: "Men man fortæller, at biskoppen selv anviste sådanne røvere en havn her."

Da lo bonden og strøg sit sorte skæg. "I mener ifølge den regel, at, hvor mården har sin rede, dér henter han ikke høns!

Det er kællingesnak; den gamle Schondeleff forligedes helt ilde med dem og havde vel endog måttet lade sit liv, hvis min moders oldefader ikke havde hugget ham fri med sin gode økse. Men derfor har han skænket ham denne gård med skov og jord og givet ham tilnavnet "måg", fordi han havde handlet mod ham ikke som en tjener, men som en ven og måg."

Og da jeg spurgte, hvor sådan krigsdåd da var sket, svarede bonden: "Det er kun en fjerdingvej øst for landsbyen ved fetaljehavnen, som rigtig nok nu kun er en tom hulning, hvorfor de også plejer at kalde den "Hulbek"; men tæt bag ved står endnu skoven som den gang, og fra højen er der en vid udsigt helt ind i ditmarskerlandet. "

Vel må jeg tilstå, at mine tanker kun var halvt til stede ved slig samtale; de vandrede over til vinduet, hvor Renate sad, endnu bestandig bøjet over sit arbejde. Inden for var det blevet endnu mørkere; men uden for bag træerne spillede eftermiddagssolens stråler, så afridset af hendes yndefulde åsyn hævede sig lig et skyggebillede på grøngylden grund.

"Nå, hr. studiosi," udbrød bonden – jeg var vel forstummet, mens jeg skuede der hen – "af hvad årsag ser I hen til vinduet så længe? I mener vel også, at jeg skulle lade nogle favne brænde hugge ud af mine gamle træer?"

Da tømte jeg hurtigt mit glas; for jeg var fast til mode, som om jeg var blevet grebet på forbudne veje, men tillige, som om jeg blev holdt fangen her ved bordet af bonden og hans rhinske vin. Altså sprang jeg op fra min stol og sagde: "Hvad mener I, adelbonde; det er endnu lys dag uden for; kom med Eders datter og vis mig, hvor jer frænde befriede bispen!"

Bonden svarede, han ville vel gå med ud af landsbyen, derpå måtte han gøre en gang ned til mosen, hvor hans folk havde skåret tørv i denne uge; men hans datter kunne jo nok vise mig vej.

Og da jeg så hen til Renate, nikkede hun til sin fader og rejste sig fra sit sæde; men bonden gik først omkring i gården med mig og gennem stald og lade, og jeg blev mange ting va'r, som tyktes mig anderledes og tillige forstandigere, end det ellers hos bønderne nedarves fra fader til søn.

"Se en gang her hen, hr. studiosi," sagde bonden, "I kan tro mig, for denne rendes skyld ville de karle allerhelst æde mig, kun fordi jeg ved sidste ombygning ikke igen ville forny det gamle kram. Men det forstår sig, når studene skulle trække, må de have et bræt for hovedet." Han tog en fork, som lå i vejen, og kastede den med et kraftigt sving hen i en krog.

Da vi forlod stalden, kom Renate til os, og vi vandrede nu sammen gennem landsbyen. Et bøsseskud på den anden side, tæt ved skoven, tog bonden afsked med mig. "Nu kender I gården," sagde han, "glem så ikke at komme igen. Rådmand Feddersen i Husum skal have en hel del tørv til sit bryggeri, jeg må se til, at det rigtige antal stykker findes i stakkene."

Og vi tvende gik da videre.

Kun mosen ligger mellem her og dér, en fugl kan snart svinge sig derover; men tredive år er vel siden hin dag vandrede ind i evigheden – uden at forøge den; for kun mennesket færdes i timeligheden – og her sidder jeg i landsbyen Ostenfelde som en for tidligt med legemssvaghed belemret pastor *emeritus* og besværlig kostgænger hos *pastor loci*, min kære, kærnesunde

fætter, Christian Mercatus. Så havde jeg da tid nok til at optegne hin eftermiddags hændelser lige så vel som mine øvrige livsforhold. Samme ligger mig jo dog på sinde i et væld af huldsalig erindring; jeg har og indrettet mig et helt ark papir dertil og ladet degnen skære mine penne, og nu formår mit indre øje ikke at se andet end en ensom vej mellem grønne buske, hvilken efterhånden snor sig op ad mod skoven. Men jeg ved vel, det er den vej, som vi gik hin eftermiddag, og det er mig, som omviftedes jeg endnu af en sommerlig duft af gedeblad og ville roser. – –

"Renate!" sagde jeg, efter at vi længe havde vandret sammen i tavshed.

"Ja, hr. studiosi!" Hun havde drejet sit hoved og vendte sine dunkle øjne hen imod mig.

Da kunne jeg intet sige og tænkte dog: "Det kan aldrig gå, at en studeret og fremtidig kirkens mand sålunde aldeles går fra teksten lige over for en bondepige." Men samme pige var jo englen fra St. Jørgens støtte, og det faldt mig da ind at spørge: "Renate, har I da nu ingen hund på gården?"

"En hund? Nej, hr. studiosi; opdrættelsen ville ikke lykkes. Jeg lider ikke heller nogen, siden de har stjålet min Tyrk."

"Men jeg tænkte, at Tyrk havde tilhørt degnen i Husum?"

"Ja vel; men han havde vænnet sig til mig og løb efter mig; så lod min fætter mig have ham."

"Og nu," sagde jeg, "har I kun kragefuglene i Eders gamle træer."

"I spøger, hr. studiosi," svarede hun; "men hos os behøve vi næppe en hund; min stakkels fader lider af åndenød og sover altid meget let. Når han anfaldes hårdt, kalder han stundom på

mig, og vi vandrer da sammen mangen en time i stuen og gennem forstuen ind i salen, hvor billederne af slottet og af den gamle biskop hænger. Så er de, som muligvis står uden for, aldrig sikre på, at et par øjne ikke skuer ud i natten gennem vinduet."

Hun så ret bekymret ud, da hun fortalte dette, og jeg sagde: "Du er dog endnu så ung, Renate!"

"Ja; men min fader har ingen anden; min moder er død for lang tid siden."

Hermed var vi kommet ind under de brede bøgetræer i skoven; en drossel slog i toppen af et træ, og i det fjerne hørte vi noget bryde gennem buskene. "Det er hjorte," sagde pigen; "i hertug Adolfs tid skal her have været en mængde af dem."

Da skilte hun med sine hænder grenene ad og sagde: "Her er det, hr. studiosi!" – Og vi stod der oppe ved Störtebekers havn og så ned i den udstrakte Treenedal. Men det var kun en hulning, som gik ind i det sandede højland her; vandet flød nu i sit skønt snoede løb gennem engene langt borte derfra. Renate førte mig til et tykt, rynket egetræ og pegede på en næsten arret spalte i dets stamme. "Se, hr. studiosi, her huggede min stammefader sin økse ind, da krigsarbejdet var gjort, og røverne løb dér ned ad til deres skibe. Han havde også en datter, som hed Renate ligesom jeg, og al den stund hendes fader havde lovet det i kampen, skulle hun gå i kloster; men da hun voksede op, sagde hun nej dertil, og fra hende nedstammer jeg."

Hun havde lænet sig til et træ og foldet hænderne foran sig i skødet; så skuede hun ud i aftenens gyldne lys, som nu efterhånden glimtede op over jordranden. Men jeg betragtede dette unge alvorlige ansigt, og spurgte fast bekymret mig selv,

hvad da hun monstro ville have sagt i sådant tilfælde; og jeg priste i stilhed vor fader, dr. Martinum, fordi han havde gjort ende på klostrenes uvæsen hos os.

Mens jeg tænkte sålunde, rettede hun sig pludselig. "Tag det ikke fortrydeligt op," sagde hun hastigt; "men jeg beder Eder, følg mig nu gennem skoven; herfra går der en genvej over til mosen."

Og da jeg så uro i hendes åsyn, spurgte jeg, om hun var bekymret for sin faders skyld.

Da rystede hun sig, som om hun vågnede af en drøm, og sagde: "Der er vist intet i vejen, hr. studiosi; men hvis Eder så tykkes, da lad os ile; måske han kommer os i møde!"

Så gik vi da ind i den tætte skov. Der blev mere og mere stille omkring os, og mørket tiltog mægtigt; jeg kunne næppe endnu skimte Renates yndefulde skikkelse, mens hun så rask skred frem foran mig mellem de høje stammer. Stundom var det mig, som om min lykke gækkede mig dér foran, og som om jeg måtte holde på den, hvis jeg ikke ville miste den. Men jeg vidste helt vel, at pigens tanker nu ene var rettede på hendes fader.

Endelig dæmrede det mellem træerne som gråt aftenlys; vi var ved udkanten af skoven, og der lå en udstrakt og tåget egn for os; hist og her blinkede endnu en vandpøl, og sorte tørvestakke sås ved siden af; en stor mørk fugl fløj hen ad jorden med dorsk vingeslag, som om den søgte noget, den havde tabt. Renate stod ved min side; jeg hørte hendes åndedrag og kunne se, at hendes øjne skuede ængsteligt ud til alle sider i natten foran os; for i ryggen på os bag skovens vældige skygger lå det sidste dagslys. Da måtte jeg sige med salmisten: "Herre, du skaber mørke, og det bliver nat; men

himmel og jord er dine; for du har skabt dem og alt, hvad som bor i dem!"

Imidlertid berørte Renate med den ene hånd min skulder, og med den anden pegede hun ud på mosen.

"Hvad mener du, Renate?" spurgte jeg.

"Ser I det da ikke? Hist ovre!"

Da jeg anstrengte mine øjne, tyktes det mig, at jeg langt borte så en skikkelse skride af sted i tågen; men det var kun i et nu. "Var det din fader?" spurgte jeg atter.

Da nikkede hun og sagde; "Tilgiv, min angst var tåbelig; han er alt på den anden side af vor mose og på fast jord."

"Så lad os ile," udbrød jeg; "måske kunne vi indhente ham!"

Men hun tog mig om armen med begge hænder. "Mosen, hr. studiosi, kender I mosen? Vi kunne ikke komme over den." Og som om hun grebes af en pludselig gru, drog hun mig tilbage og sagde: "Kom, her fører vejen ned langs skoven!" og hun slap ikke min arm, så længe vi havde den mørke, bundløse jord ved siden af os ....

Her er håndskriftet mangelfuldt; først mangler der nogle blade, og det følgende er næsten ganske ødelagt af vandpletter. Men man kan dog få ud af det, at *studiosus* Josias var en musikven og tillige med sin fader hyldede dr. Luthers anskuelse, at der var langt skønnere *musica* og sang i det latinske sprog, hvorfor man på ingen måde skulle have fjernet det fra gudstjenesten. – Allerede som dreng havde han hørt til de udvalgte disciple, som assisterede den daværende husumer kantor Petrus Steinbrecher før froprædikenen og fra orgelet i den den gang vældige kirke sang med i et *Te Deum laudamus* "til

Guds ære og til opvækkelse af enhver kristens devotion." I Schwabstedt har der vel den gang også endnu været rester af den latinske kirkesang; for det lykkes ham – hvor, er ikke til at opdage – at samle et antal af unge kirkesangere og sangerinder om sig, som det hedder, "til bedre indøvelse af de bekendte og til indstudering af nogle nye sange." Renates stemme, der "lig et sølverlys svævede op over alle de andre", synes at have forøget den trolddom, som den unge bondepige så ubevidst øvede på vor gudskyndige yngling. Man ser ikke, hvor vidt ellers de to unge folks samkvem har strakt sig denne sommer; først mod dens slutning begynder den atter til et vist punkt stadigt førte del af håndskriftet, som vi nu atter vil give ordet.

..... *Septembris*, en aften, da jeg sad med min salig fader i sammes studerekammer for at affatte en supplik til vor allernådigste hertug; thi da min kære fader formedelst overdrevne *studia* i sin ungdom led af en øjensvaghed, så han gerne, at jeg førte pennen for ham. Anliggendet med vor kælder havde nemlig endnu bestandig ingen fremgang. Vel havde adelbonden, alene støttet på min tidligere omtale – for min fader ville ikke anmode ham om hans tjeneste – endnu en gang bragt sagen frem for menigheden; men bønderne havde svaret ham, at den gamle præst havde kunnet prædike godt med sit øl, så ville vel kælderen også være god nok for den nye.

Denne aften var det nu et meget hårdt vejr, og det brusede sålunde ude i skoven, at man ofte næppe kunne opfatte ordene inde i stuen.

"Skriv nu sådan," sagde min fader og rykkede nærmere hen til mig. "Ihvorvel de fleste af mine skriftebørn hjerteligen gerne

undte mig en bedre kælder, så fandtes dog og sådanne, som stred halsstarrigt derimod; fra *medio maji* til nu har jeg hidtil ikke haft friskt og køligt, men kun surt øl; og hvad plage det har været mig, kender Gud bedst, men hvor meget af sådan Guds gave jeg har måttet lade gyde i svinetruget, *salvo honore*, det vil jeg her forbigå."

Jeg mindes endnu alle disse min kære faders ord; for jeg hævede pennen, fordi jeg blev noget betænkelig ved at påkalde Hans højfyrstelige Nådes compassion sålunde i anledning af *pastoris* sure øl. Men da jeg lige havde udtalt mig i så henseende, hørte jeg nogen tale højt med vor gamle Margrete ude i gangen. Herpå blev og vor stuedør heftig revet op, og der viste sig en mand i tilsølede rejseklæder, tilsyneladende af min faders alder og vel og af gejstlig stand, men med stort, brunrødt åsyn, hvorfra et par små skinnende øjne lod helt hurtige blikke fare hen over os. "*Salve, Christiane, con frater dilectissime!*" råbte han; "kommer helt sent under dit gæstfrie tag; men Djævelen, som altid er på nakken af mig, såsom jeg er hans beske modstander, havde med sin Helvedes kunst gøglet min hest fra vejen ind i mosen, så jeg måtte lade et par bønder grave den ud mellem tørvestakkene; han, den urene, har vel lugtet, at jeg bærer et nysmedet våben imod ham under min vams." Og hermed slog den heftige mand sig for brystet og fremdrog af sin kappe et tykt *manuscriptum*; det kastede han på bordet midt imellem mit skriveri. "Se dér," råbte han, "min *Helvedes Morpheus* har vel læst den hollandske sværmer, den uforskammede dr. Balthasar Becker og hans "Trolddoms-Verden" teksten; men der opstår bestandig flere frække advokater for troldmænd og hekse!

Nitimur in vetitum, hr. broder! Det er fornødent med knyttet næve at værge sig mod den ufornuftige fornuft!"

Af sådan tale fattede jeg, at en helt højlærd mand havde betrådt vort hus; og det var hr. Petrus Goldschmidt, fordum pastor i Sterup, der som husumer en gang havde besøgt den derværende skole og senere universitetet sammen med min kære fader. Men han havde efter sin højt berømte *Morpheus* tilendebragt et andet værk, som var rettet mod den halliske professor Thomasius, der i sin da først på tysk oversatte bog *De crimine magiæ* havde erklæret alt forbund med Djævelen for hjernespind og sålunde som en rigtig *advocatus* stræbt at fravriste den jordiske retfærdighed alt hekse- og troldepak. Til edition af sit nye værk manglede hr. Petrus kun endnu indsigten i nogle skrifter, som han selv ikke besad; men han vidste, at samme fandtes blandt min faders bøger; *ad eksemplum* kan nævnes *Remigii Daemonologia*, Christ. Kortholdi traktat om den glødende ring og nogle andre.

"Vel har jeg et sikkert hoved, *Christiane*," udbrød han; "men jeg mistror viseligen den menneskelige skrøbelighed, og ilde ville det klæde pastoren i Sterup af løgnens fader at lade sig gribe i falske citater!"

Da nu min fader bød ham velkommen, kastede han fornøjet hat og kappe, og jeg lyttede med attention til de tvende, velerfarne mænds ordskifte, som snart var ivrigt i gang. Vel havde jeg på grund af mine studier og ungdommelige *allotria*, som havde optaget min tid, hverken læst den goldschmidtske *Morpheus* eller hans modstanderes skrifter, men imod sidstnævnte fattede jeg, da den højlærde mand eksplicerede dem, ret snart stor afsky og blev også, da jeg ytrede samme, til

gavns rost af ham og advaret mod i fremtiden at give mig i kast med slige ateister og sværmere.

Også ved risengrøden, som min kære moder til ære for gæsten satte på nadverbordet, fortsattes disse samtaler, så at min moder vel gerne havde hørt noget om andre sager, hvorfor hun begyndte med mange ord at undskylde sit mådelige øl og at beklage kælderens usselhed.

Men den kære Guds mand greb det fulde krus, som stod for ham, tømte det i ét drag og sagde med et gravitetisk buk: "Fru pastorinde, man skal ikke heller forsmå Guds gave i slig form!" Så bortstrøg han dråberne fra sit skæg og begyndte en ny samtale om *eksorcismo*, så min kære moder ikke kunne gøre andet end at bringe det tømte krus til fadet for atter at få det fyldt. Men hr. Petrus spurgte derpå min fader, hvilken *formula* der nu var brugelig her ved dåben, og da min fader svarede, at han sagde til barnet: "Forsager du djævelen og al hans gerning?" da sprang den vældige mand op fra sin stol, så hans ske fløj hen over bordet. "*Christiane, eheu, Christiane!*" udbrød han. "Hvor kan da slig en pattekalv vide, om den har Antikristen i sine tynde tarme? *Exi immunde spiritus!* Far ud, du urene ånd! Sålunde bør du tale! Da kan det vel lykkes dig, at du ser den Onde fare ud af dåbsbarnets mund lig en stinkende røg!" Han greb på ny sin ske, hvilken min moder havde lagt tilbage på sin plads, og viste endnu en gang mine kære forældres velmente gæstfrihed al mulig ære. Men da min fader tilbørligen fremførte, at barnet jo dog gav svar gennem faddernes mund, da rystede hr. Petrus kun på sit løvehoved og svarede: "Ja, hvis de klodshoveder blot ikke havde onde ånder i deres egne legemer!"

Under samtalen om slige materier var det blevet over midnat, så vi førte den højt ærede mand til hans sovekammer.

"Lad dig ikke forstyrre, *Petre*, såfremt du skulle høre noget," sagde min fader, idet han stillede natlyset på bordet; "det er kun rotterne, som bor på vort loft."

Da undslap der mig et par ord, som jeg sagde for spøg: "vi burde bede adelbonden om hans Fingaholi!"

Hvorpå gæsten studsede og sagde: "Hvad er Fingaholi for noget?"

Og da jeg havde fortalt ham det, kneb han sine kraftige læber sammen med sin tommel- og pegefinger og svarede: "Den Fingaholi, som I nævner, unge mand, er kun en fetisch; men den, der med vor Guds tilladelse har fået magt over sligt kryb, han er en helt anden og intet livløst og afmægtigt billede lig denne hedningeafgud eller de papistiske helgener."

Herpå svarede jeg, at det var kun en gammel og svagsindet kvinde, som havde talet om disse sager. Men han vendte sig om mod min fader og mælede igen: "*Christiane, Christiane!* Agt vel på menigheden! Og tag den helvedes gøglenar, såfremt du finder ham, ved ørene, så du kan exstirpere ham tillige med hans sohale *fundatim*!"

– – Denne nat lå jeg helt længe vågen på mit leje, så gennem ruderne de sorte skyer flyve hen over den klare himmel og lyttede til den brusende lyd fra skoven. Fast angrede jeg, at jeg havde talet til vor gæst om Fingaholi; for vant som jeg var til min kære faders milde væsen, huede gæstens kraftige tale mig ikke straks, ihvorvel hans gejstlige visdom og iver for Guds rige retteligen gjorde krav på min ærbødighed.

Selv syntes han imidlertid at glæde sig ved en ret kraftig søvn; for da larmen uden for havde lagt sig hen imod morgen, trængte en vældig og ensformig snorken fra gæstekamret op gennem loft og vægge.

I de to dage, i hvilke hr. Petrus Goldschmidt endnu forblev hos os, sad samme om formiddagen ivrigt ved min faders bøger, hvorhos han, når jeg kom ind til ham, med rette udæskede min forbavselse formedelst hans prompte kendskab til de sælsomste *loci*. Mit tilbud om at være ham til tjeneste afviste han med en yndefuld håndbevægelse. "Driv Eders egne *studia*, unge mand! Hvad én formår, dertil skal man ej bruge to!"

Men om eftermiddagen, når min kære fader hvilede sig, tog han sin stok og trekantede hat og vandrede omkring i landsbyen, talte med kvinder og oldinge og klappede børnene på deres lyse hoveder, så at næste dag alle løb til døren, når de på afstand hørte ham rømme sig lydeligen.

Og da den mærkværdige mand den tredje dag havde besteget sin ganger og var redet bort, blev der helt stille i huset. Min kære fader så lidt træt ud, og min moder sagde spøgende: "Jeg må pleje dig, Kristian; en så mægtig og robust gudskløgt passer ikke for enhvers konstitution!"

Men i landsbyen var der som i et bistade, når bierne skulle sværme; overalt en mumlen, som ikke ville være lydelig og dog ikke kunne være tavs; de ældre talte atter om den heks, som de for tyve år siden skulle have set på bålet i Husum, men hvis herre og mester natten i forvejen havde knækket hendes hals i slutteriet; fra Flensborg kom én, han havde hørt på Søndertorv, at heksene atter en gang havde forgiftet alle fisk i fjorden; i

landsbyen selv blev der meldt uhyggelige ting om denne og hin; men ihvorvel jeg næsten beklemt lyttede til deres tale, om adelsbonden blev der intet sagt.

Så nærmede da den stund sig, da også jeg skulle tage afsked og det for en lang tid. Renate havde i nogle dage været på besøg hos degnen i Husum, og da jeg aftenen før min afrejse kom til gården, var hun endnu ikke vendt tilbage. "Jeg havde ventet hende i dag," sagde bonden; "nu bliver det vel i morgen; så kan I møde hende undervejs eller gå til degnen i Husum!"

Da viste den gamle Marike med den lange bindehose sig i døren, så først forstyrret på bonden og ville atter gå. Men han råbte til hende, at hun i dag skulle hente den rhinske vin i kælderen til afskedsdrik; og den gamle mumlede noget i skægget og løb ud af døren. Efter en stund kom også en yngre pige og satte en flaske på bordet; men den gode vin smagte mig helt ilde den dag, mens vi to sad der så alene i det store gemak, hvorfor jeg også snart tog afsked, og var jeg helt sælsomt til mode, da jeg tren ud af huset og stod under de gamle egetræer, som alt havde dækket jorden med deres gule, høstlige løv.

Adelbonden stod endnu hos mig og havde grebet min hånd. "Lev vel, hr. studiosi," sagde han; "og hav Eders øjne ret åbne derude, og når I kommer hjem, da tænker jeg, I genfinder vel adelbondens dør!"

Han betragtede mig med sine mørke øjne, som om han ville holde mig tilbage, eller som om han endnu havde noget at sige mig. Men han sagde intet mere, og jeg gik bort uden at ane, at jeg aldrig skulle gense denne mand.

– – Da jeg samme aften havde ønsket mine kære forældre god nat, åbnede jeg mit kammervindue og skuede ud over

landsbyen. En stund betragtede jeg et enkelt lysskær ovre i *diaconi* hus, indtil og det slukkedes; men mit sind var fuldt af uro, og endelig, da slæt elleve lød fra klokketårnet, var jeg alt ude i den frie nat og vandrede snart over Bispehøjen ned ad den bekendte sti.

Det var i *octobris* begyndelse, og en klar måneglans hvilede over Guds skønne verden; gården lå under sine dunkle træer, som om den slumrede i det med blidt lys fyldte verdensrum. Det var så stille, at jeg kun hørte bladene falde og stundom skriget af en hjort ovre i skoven. Jeg lyttede hen imod huset; men derfra kom ingen lyd; så vandrede jeg hen under træerne og skuede gennem et vindue ind i den store stue. Tæt foran mig så jeg ryggen af Renates stol rage op; ellers var der stille og mørkt der inde. Jeg mægtede dog ikke at vinde bort derfra og gik tæt op ad muren omkring hjørnet dér hen, hvor husets dør var. Dér, i den dybe skygge, rørte noget sig, og et glædens gys vældede hen over mit hjerte; for ihvorvel jeg ikke så noget, vidste jeg dog, at det var en brusen af hendes klædning, jeg havde fornummet.

"Renate!" udbrød jeg.

Da hvilede et par varme hænder i mine. "Jeg vidste vel, Josias, at I ville komme!"

Hun lyttede end en gang ved døren; så drog jeg hende ud i det lyse måneskin, for jeg attråede meget at skue hende.

Vi knyttede vore hænder sammen og vandrede sålunde over den udstrakte gårdsplads ned imod floden. Hvad vi talede, har vel ikke været meget; dog mindes jeg end, at vi begge betragtede vore skygger, hvorlunde de forenede sig foran os på grønsværen, og når månelyset ville vinde plads imellem dem, så

nejede vi os tavse henimod hinanden og skuede derpå efter, hvorlunde de atter flød sammen til én. Så stod vi på den høje flodbred og så tavst ud over landet og lyttede til den rislende flod, som hist nede med sine vande drog ud imod havet.

Da slog det midnat fra landsbyen der ovre, og med hvert slag, hvortil vi lyttede med tilbageholdt åndedrag, sluttede vore hænder sig fastere sammen. "Renate," hviskede jeg, "det var den sidste dag."

"Ja, Josias!" svarede hun lige så sagte.

"Og vil jeg da atter finde dig, når jeg vender hjem?"

"Så tænker jeg; hvem skulle vel hente mig?"

"Hvem, Renate? Prøv dog blot at blive ved med at holde dem fra livet!"

Jeg ved ikke, hvad der tvang mig til at tale sålunde; for lig en grib havde pludselig skinsygens angest anfaldet mig. Men hun kastede sit hoved tilbage, så guldet i hendes hue funklede.

"Hvad er det, I siger, Josias!" sagde hun. "Med sådanne lømler har jeg intet at gøre, hvad enten de komme eller ikke!"

Det var nu vel et hoffærdigt ord; og dog måtte jeg lyve, om det ikke den gang lagde ligesom balsam på mit hjerte.

Men der hændtes nu noget andet, som pludselig forjog slige tanker hos mig.

Vi stod nemlig, mens vi talede sålunde, ved den store ladeport, hvor måneskinnet faldt så klart, at det var lyst som om dagen. For nogle uger siden havde jeg set Guds rige gaver køre ind dér under piskesmæld; nu var alt ganske stille.

Og dog; eller skuffedes mit øre? Der var noget, som rørte sig inde i laden; Renates hånd skjalv i min, og hendes øjne stirrede; og nu væltede der lig en bred grå skygge noget frem under

ladeporten, stadigt mere og mere, som dreves det af uhørlige piskeslag. Det løb, så vi næppe kunne vogte vore fødder, forbi os og hen over de duggede enge ned til floden; og jeg ved ikke, hvor det forsvandt i natten.

Vel mærkede jeg, at Renate bævede over sit hele legeme; men jeg tav længe; for hvad mine øjne havde skuet her, det kunne jeg nu ikke mere fornægte. Endelig sagde jeg: "Det var helt sælsomt, Renate; du blev meget bange, ikke sandt?"

Da rettede hun sig og sagde: "Rotterne gør mig ikke bange, de løber her og alle vegne; men jeg ved helt vel, hvad man siger om min fader; det ved jeg helt vel! Jeg hader dem, disse dumme, overtroiske folk! Jeg kunne ønske, at *han* kom over dem, hvem de alle tider fører i deres onde munde!"

Over sådan tale forfærdedes jeg; for pigen hævede truende sin lille hånd mod himlen. "Renate!" udbrød jeg, "Renate!"

"Ja, ja; det ønsker jeg!" sagde hun atter. "Men han er afmægtig; han kan ikke komme!"

Jeg havde draget hendes hævede hånd ned. "Fremman ham ikke, Renate," udbrød jeg; "bed til Gud og vor Frelser om at holde ham fjernt fra dig! Men det er den husumer ateists ånd, som taler ud af din unge mund."

"Ateist?" spurgte hun. "Jeg kender ikke det ord; hvem vil I udskælde med det?"

Hvad art af forklaring jeg gav hende, mindes jeg ikke længere. Men hun rystede kun på hovedet og sagde sørgmodigt: "Og vor stakkels gamle Marike, hende har de nu fået helt forvirret, så man knap mere kan være under tag sammen med hende! Her bliver meget ensomt, Josias, når heller ikke I kommer mere."

Jeg tog hendes hoved i begge mine hænder, og da jeg vendte hendes åsyn imod det fulde månelys, så jeg, at det var meget blegt og hendes øjne fulde af tårer. Da kunne jeg ikke undlade at drage hende til mig; og hun tålte det og lagde sit hoved i min arm, som om hun var træt, og så op til mig, som om hun gad hvile således.

Men i det samme hørte man inde fra huset hendes navn gentagne gange blive råbt med en angstfuld og stønnende stemme, så jeg næsten blev bange.

"Min fader! Min stakkels kære fader!" udbrød hun. Da følte jeg hendes arme om min hals og et varmt kys på min mund. "Lev vel, Josias! Kære Josias, lev vel!"

Og da døren blev lukket indenfra, da stod jeg alene i gården og hørte kun løvets falden og vandenes sagte, natlige sang. Men det uhyggelige væsen, til hvis færd jeg før havde været vidne, hvilede endnu på mig som et gys og stred imod mit unge hjertes salighed.

Da jeg næste morgen alt havde taget afsked fra mine kære forældre og ville stige til vogns, kom den blege skrædder løbende og sagde, at han skulle til bys til alenkræmmeren og derfor ville bede, om han måtte benytte den unge herres lejlighed. Altså havde jeg en rejsefælle og oven i købet én, hvis mund altid løb over, mens jeg hellere havde været alene med mit bekymrede hjerte. Jeg indsvøbte mig derfor i min kappe og hørte kun som i drømme, hvorledes hans urolige tunge rodede omkring i alt det urene væsen, som i den senere tid havde gået i svang blandt landsbyfolkene.

Men da vi fra den sandede jord kørte ind i marsklandet, begyndte han atter, vel vidende, at han derved fik mig til at høre efter. "Ja, unge herre," sagde han; "I kender jo den fremmede pastor bedre end jeg; men det er en rigtig allerhelvedeskarl! Han har endog lukket munden op på den gamle Marike fra gården. I har vel set, unge herre, at bondens ene hose altid slæber ham om hælen! Det har jo altid hedt sig, at han kun måtte have ét hosebånd på, ellers tog det en slem ende med hele hans rigdom og med ham selv; men jeg gad give jer et godt råd; rør ikke ved det; for da nyfigenhed en dag plagede mig, gav han mig på næbbet med disse ord: 'Ja skrædder, det ene har katten hentet; vil du have det andet til at binde om din rynkede hals og hænge dig med?'"

Da jeg svarede, at jeg ikke havde lagt mærke til sligt ved bondens hoser, sagde han: "Ja, ja; I kommer kun på gården om søndagen, så har bonden sine lange støvler på!"

Da dette virkelig forholdt sig således, tav jeg; men skrædderen skød et stykke skråtobak ind bag sin magre kind og sagde, idet han strakte sin lange hals hen imod mit øre: "Der ligger nok ofte to hosebånd ved hans seng; men bonden vogter sig; han ved nok, hvem der har lagt det andet derhen! Den gamle Marike har vel forsøgt at binde snævrere hoser til ham, for at de ikke skulle glide ned; men når hun giver sig af med det – det fortalte hun mig selv i går – så forekommer det hende, at der danser hende fluer for øjnene, eller at det myldrer med utøj på hendes gamle legeme. Det ser også ud til, at legen varer ham – I ved nok, hvem jeg mener, unge herre – for længe; for om natten har bonden ofte hårde anfægtelser at kæmpe imod, så han ikke kan blive i sin seng; der er noget, som vælter sig

omkring på ham og trykker ham for brystet; så springer han op og vandrer om i sine mørke stuer og råber på sit barn."

Da jeg ved disse ord rejste mig i mit sæde, sagde skrædderen: "Jeg ved, unge herre, at I har haft meget samkvem med pigen, jeg ved ikke heller andet ondt om hende, end at hun er meget stolt lige over for folk af vor slags; men hun passer vel også bedre til jer lige!"

På sådan vis talede manden endnu i lang tid, ihvorvel jeg ikke opmuntrede ham mere med et eneste ord. Men det var en slem fortæring, jeg således havde fået med på vejen. Vel sagde jeg hundrede gange til mig selv, at det var et sludderhoved, som meddelte mig sligt, sådan én, der snapper stumper af de rygter, som svæver omkring i luften, for at fylde sit tomme hoved dermed; men den bitre smag ville dog ikke gå bort fra min tunge.

1706. Med hensyn til mine studier i Halle vil jeg her kun bemærke, at jeg dér hørte mange højt berømte *theologos* og andre i mit gebet arbejdende mænd og samvittighedsfuldt besøgte deres *collegia*, så jeg turde håbe i kort tid at tilegne mig en solid systematisk erudition. Heller ikke fornam jeg nogen attrå efter på ny at ombytte den sorte habit, som jeg havde ladet den blege skrædder forfærdige til mig før min afrejse, med en rød.

Kun stundom, især når jeg på min spadseregang om aftenen vandrede langs med Saaleflodens bred, når bølgerne rødmede og deres sagte rislen klang i mit øre, betoges jeg af tunge, længselsfulde tanker om hjemmet; og når månen da hævede sig i sydøst og fyldte egnen med sit blege lys, så jeg i hver mørke

plet gården ved den fjerne Treeneflod, og mit hjerte skreg efter den pige, som jeg havde forladt dér.

Efter en sådan gang, da alt et år var henrundet, og høsten atter udstrøede sit røde løv, kom jeg en aften hjem til mit kammers, og da jeg havde tændt lys, fandt jeg et tykt brev med min kære faders skrift på bordet. Jeg brød seglet, og mine hænder skjalv af glæde; for min moder plejede altid at lægge et lille blad med deri, og selv om der og kun stod et enkelt og tilfældigt ord om Renate, så kunne jeg læse det vel hundrede gange. Men denne skrivelse, hvilken jeg troligt har opbevaret tillige med de få andre, som jeg endnu skulle modtage fra denne kære hånd, var fra min fader alene og lød efter mange hjertelige ord som følger:

"Men hvad der bringer slig forvirring over menigheden, at selv mit manende ord næppe en gang høres, det tør ikke heller længere forties for dig, min Josias.

Det var sidste løverdag, da jeg om eftermiddagen sad ved min prædiken, at gårdmand Hansen trådte ind til mig med hastige trin. "Hvad er der, gårdmand?" spurgte jeg; "I ved, at jeg ikke lider at blive forstyrret ved denne tid."

"Ja, ja, hr. pastor," svarede han; "ved I det alt? Han er borte og kommer ikke igen!"

Og da jeg næsten forskrækket spurgte: "Hvem er borte?" svarede han: "hvem anden end adelbonden? Jeg har allerede længe tænkt, at det ville ske!"

"Så tal da, gårdmand," sagde jeg og skød mit skriveværk til side; "hvad er der i vejen med ham?"

"Det ved jeg ikke, hr. pastor; pigerne har i nat hørt en stønnen og larmen i hans kammer; men da datteren ikke er

hjemme, vovede ingen sig der ind; først da den gamle Marike stod op, hang de i skørterne på hende. Der lød også en høj skrigen, da de trådte ind ad kammerdøren; for alt, hynder og puder, lå strøet omkring på gulvet, som om hele sengen var væltet; men den gamle kone krøb på knæ omkring i alt det kram, rodede i det og tog hver smule sengehalm op, som om hun derunder ville søge bonden, af hvem dog intet spor var at opdage."

"Nå, gårdmand," sagde jeg forsigtigt; "det er endnu tidligt på dagen; adelbonden kommer vel nok igen."

Men han rystede på hovedet. "Hr. pastor, det er alt en time over middag."

Da jeg så erfor, at datteren atter var i besøg hos degnen og klosterprædikanten Carstens i Husum, formåede jeg gårdmanden til at sende hendes faders vogn med budskab til byen. Men alt kl. tre er hun af sig selv kommet til gården, og det har forbavset de kvinder, som flokkedes dér, at den unge pige, som dog næppe er atten år gammel, er gået så tavs omkring mellem dem og hverken har grædt eller udstødt nogen klage over sin fader; kun hendes øjne har set langt mørkere ud end ellers i det blege åsyn. Man fortæller, at fuglene den dag har gjort en sådan larm i de gamle træer, at det var, som om alle skaderne i den gamle skov havde sat hverandre stævne.

Pigen har påstået, at hendes fader måtte være forulykket i mosen, fra hvilken han endnu i de sidste dage havde ladet køre tørv; men da hun foruden sine to karle endnu har villet opbyde folk i landsbyen, har kun få fulgt hende; for hendes ord vandt ingen tiltro, og de få er også vendt hjem før tusmørket, da der

ved tørvemosen intet spor var af bonden, og mosen var alt for umådelig stor til at de kunne gennemsøge hver sump og pøl.

Da nu den almægtige Gud havde indhyllet mark og skov med samt den øde mose i mørke, er smeden held Carstens, som havde bragt sin svigermoder, der havde stået sin datter bi ved hendes barsel, tilbage til Ostenfeld, ved midnatstide kørt hjem igen langs skovens rand. Manden har haft sit gamle trohjertede spand i tøjlen og har vel været lige ved at falde i søvn; men da de ellers så fromme dyr pludselig er blevet urolige og prustende have søgt ind imod skoven, har han mandet sig op og er da næsten selv blevet bange; for ovre i mosen har han i mørket set et skin ligesom af et lys; det har snart stået stille og snart flakket hid og did. Han har troet, at lygtemændene ville begynde deres dans; men som en behjertet mand har han under kørslen flere gange set der hen, og da det til sidst kom nærmere, har han skimtet en dunkel skikkelse, som vandrede omkring ved siden af lyset mellem de sorte grave og stakke. Da har han bedet en stille bøn og pisket løs på hestene for blot at komme hjem. Men årle den næste morgen har folk nede på landevejen set adelbondens datter uden hue, med flyvende hår og en knust lygte i hånden skride hen imod sin faders gård.

Da jeg så gik derhen om formiddagen, som min embedspligt byder, meldte man mig, at hun atter var ude i mosen med sine karle; men da jeg kom igen langt ud på eftermiddagen, trådte hun mig i møde i næsten sønderrevne og tilsølede klæder og skuede helt mørkt på mig med sine dunkle øjne. Jeg ville henvise hende til Ham, uden hvis hjælp og vilje al vor kraft kun er idel afmagt; men hun sagde: "Hav tak for jer gode mening, hr. pastor; men der er ikke tid til sligt; skaf mig folk, såfremt I

vil hjælpe mig!" Hvad jeg svarede, hørte hun ikke en gang; for hun var gået ud i laden med sine karle efter stiger og tove. På hjemvejen, hvilken jeg altså nødtvungent tiltrådte, lykkedes det mig at sende et par unge fyre efter hende, og overtalt af din gode moder, der mente, at det ville trøste den unge pige, har også vor Margrete sluttet sig til dem. Denne forstandige og, som også du nok ved, på ingen måde ængstelige person er imidlertid vendt hjem sent om aftenen med vaklende knæ og bestyrtet åsyn. Det havde været ganske frugtesløst – således berettede hun, da hun atter kunne drage sit vejr – at søge efter manden. Men da endelig alle de unge karle var gået bort helt fortrydelige, og Margrete var blevet ganske alene tilbage med pigen, som ikke var til at få af stedet, så er ved mørkets frembrud den ene lygtemand efter den anden dukket op af mosen, og der er begyndt en mumlen og en flimren, så de kunne se de vandpøle glimte, ved hvilke denne gruelige dans har fundet sted. – Lad nu det stå ved sit værd. Men der er hændet noget andet mere, og jeg vil nu først minde dig om, at vi endnu aldrig har grebet vor gamle Margrete i en løgn.

Mens nemlig lygtemændene dansede sålunde, har bondens datter skuet til lig en stum støtte; men da Margrete har grebet hendes hånd for i hast at få hende hjem med sig, har hun pludselig jamret overlydt for sin faders skyld og ligesom skreget ud i det tomme rum, om der ikke var nogen, som kunne bringe hende budskab om ham. Og det har kun varet en kort stund, så er der fra den mørke luft ligesom til svar kommet et skrækkeligt hyl, og det har lydt, som om hundrede stemmer råbte imellem hverandre, og som om den ene havde endnu mere at melde end den anden.

Da har den gamle påkaldet Gud og hans hærskarer; men pigen, der var som lænket fast til jorden, har hun ikke kunnet bringe af stedet med sine stærke arme, før larmen over dem var forsvunden i mørket, ligesom den var kommet.

Hvis det, som jeg har måttet skrive her, smerter dig, min Josias, da pigens jordiske skønhed, som mig vel bekendt, har dåret dit uerfarne hjerte, så fæst din hu og lid til Ham, som har sagt: "Hvo, som mister sit liv for min skyld, skal finde det." Og overvej dette, så du kan vælge det rette!

Til slutning vil jeg da endnu omtale, at vor gæsteven Petrus Goldschmidt, hvem jeg i min gejstlige bekymring formedelst oven for omtalte ting ofte har ønsket her hid, for nylig er blevet kreeret til superintendent i staden Güstrow og tillige på grund af sin lærdom og fortjeneste af Guds rige til *doctor honoris causa* af fakultetet i ..." (*Her er håndskriftet ulæseligt*).

– – Således lød min kære faders brev. Og jeg vil her ikke dvæle ved den tunge hjertesorg, det voldte mig, og hvorledes jeg i mange søvnløse nætter kæmpede med mig selv og min Gud og mente, at jeg ikke kunne undlade at drage hjem for at frelse den armes legeme og sjæl, og hvorledes da det vågnende dagslys altid viste mig, hvor umuligt sligt forehavende var.

Men, som man siger, at den ene lidelse er en hjælper mod den anden, således skete det og med mig. For endnu før den hellige julefest modtog jeg et brev fra min moder om, at min kære fader var betaget af en uventet svækkelsestilstand, og at samme trods alle anvendte jordiske midler havde afkræftet ham meget; og derpå nogle få uger senere et andet brev, der bød mig at haste med tilendebringelsen af mine studier, da den kære og

trofaste mand ikke længe selv ville kunne varetage sit embeds tarv.

Sådanne tidender, der på ny ramte mit hjerte, drev mig tidligt og sent til strengt arbejde, og jeg indså snart, at jeg kun på den vis kunne forkorte vejen til mit hjem.

1707. Det var dog først hen imod marts måned i vedføjede år, at jeg som min faders ordinerede *adjunctus* indtraf i mine kære forældres hus. Kun til trøst, men ikke til glæde; for jeg fandt min fader på hans sotteseng, hvorfra jeg vel så, at han ifølge Guds alvise beslutning ikke mere ville rejse sig. Da han nu i de dage, som han vel erkendte for sine sidste, ikke kunne undvære sit eneste barn, så havde jeg endnu ikke set nogen fra landsbyen, heller ikke Renate. At spørge mine forældre om hende nu, derfor bluedes jeg, og så hørte jeg da kun end en gang af vor gamle Margrete, hvad jeg alt havde læst i min faders breve.

Det var søndagen *Reminiscere*, at jeg for første gang skulle prædike for min kære fader. Han havde i lang tid ikke kunnet uddele den hellige nadver, hvorfor mange havde meldt sig for at modtage den af hans søn. Jeg tænkte, Renate ville være blandt dem; men hun kom ikke.

Natten i forvejen, i hvilken jeg havde delt sygevagten med min kære moder, havde stormen bruset meget stærkt; men nu lå alt i den lyse morgensol, og just da jeg tren ind på kirkegården, tonede der drosselslag fra skoven lig en opstandelseshilsen. Og det varede ikke længe, så stod jeg for altret i kirken og sagde med andagtsfuldt hjerte mit: "*Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam*"; og menigheden

responderede andægtigt: "*Et salutare tuum da nobis!*" "Ja, Gud fader," sagde jeg stille, "skænk os din velsignelse; også hende, for hvem jeg her i støvet beder til dig!" Og da nu sangen "*Benedicamus Domino*" begyndte, istemmet af mændenes hårde stemmer, da var der også en tone, der lig et sølvklart lys skinnede ned i mit sorgfulde hjerte; for jeg vidste, hvis røst jeg havde hørt.

Altså besteg jeg prædikestolen næsten glad i hu, og da jeg hævede mine øjne, så jeg i den høje stol lige over for mig et blegt åsyn, som jeg trods gitteret godt kunne genkende. Da begyndte jeg min prædiken: "Og se, en kananæisk kvinde råbte og sagde til ham: 'Herre, Davids søn, forbarm dig over mig; min datter plages ilde af Djævelen!' Men han svarede hende ikke et ord. Da trådte hans disciple til ham, bad ham og sagde: 'Skil dig af med hende; for hun råber efter os.' Men han svarede og sagde: 'Jeg er ikke udsendt uden til de fortabte får af Israels hus!'" – Og mit hjerte svulmede, og ordet kom mig på læberne; hvad jeg hjemme havde mærket mig som min prædiken, var kun et støvgran, hvorover min sjæl løftede sig, og min tale brød frem lig en strøm fra hellige kilder. Man hørte næppe et åndedrag i den overfyldte kirke; mænd og oldinge så op til mig, og kvinderne sad i deres stole med bedende åsyn. Sandet i timeglasset ved siden af mig randt ned; men jeg mærkede det ikke og vidste ikke, hvorledes jeg kom til slutningen af min tale: "'Herre, Herre! Lok dem med din liflige røst; for dit bord står stedse beredt, hvor de kunne nyde dig og din velsignelse og nåde. Amen.'"

Og da jeg efter Fadervor kastede et blik over til gitteret, så jeg de store mørke øjne i det blege ansigt stirre på mig.

"Lok dem med din stemme, o Herre!" således bad jeg endnu en gang og gik derpå ned i sakristiet for at iføre mig den højtidelige messeklædning, som endnu benyttedes den gang.

Da jeg trådte hen til altret, brændte allerede kærterne i de store stager, og fra stolene flokkedes alle, mand og kvinde, gammel og ung omkring mig; men mens jeg uddelte Herrens legeme og lod kalken gå rundt til alle læber, lød det uophørligt i mit hjerte: "Herre, før også hende, også hende til dit bord!" Men over menighedens sang svævede endnu stadigt hendes stemmes sølvtone. Da forstummede den pludselig, mens de sidste nærmede sig til altret, og jeg hørte lette trin ned fra den høje kvindestol. – Men der var endnu andre, som begærede nåden; en olding og hans gamle hustru kom vaklende, understøttede af deres børnebørn, og skuede op til mig med sløve øjne, og da jeg bød dem kalken, formåede deres skælvende læber næppe at holde sig ved dens rand.

De blev ledet bort igen; og dér stod hun, Renate, for mig; bleg og med sænkede øjne, iført en sort klædning og med en lille sort hue på det brune hår. Efter fast to års forløb genså jeg hende for første gang; jeg tøvede; for mit hjerte løb over; og idet jeg tog hostien ud af patenen og lagde den mellem hendes læber, bad jeg: "Herre, helliggør min sjæl!" Så først sagde jeg: "Tag det! Dette er mit legeme, hvilket er givet for Eder!"

Jeg vendte mig om til altret og tog kalken. Men da jeg holdt samme hen til hendes læber, så jeg, at hendes skønne åsyn var fortrukkent, og at hun gyste for den drik, som var deri. Da sagde jeg indstiftelsesordene: "Dette er mit blod, som udgydes for Eder!" Og hun bøjede sit åsyn ned over den hartad tømte kalk; men jeg formåede ikke at se, om hendes læber berørte

den. Men da jeg – af hvad grund ved jeg ikke – skued' til siden, så jeg hostien ligge i snavset på gulvet; hendes læber havde forsmået den, og spidsen af hendes fod trådte på det brød, hun havde annammet som Herrens legeme.

Jeg skjalv over hele kroppen og havde nær ladet kalken falde. "Renate!" udbrød jeg sagte; i dødelig angst slap dette udråb ud af min mund: "Renate!"

Jeg så nok, at pigens skønne legeme bævede; men derpå vendte hun sig bort uden at se op og knugende det hvide lommetørklæde med sine hænder, og under menighedens slutningssang så jeg hende vandre langsomt ned ad den lange gang.

– – Hvorledes jeg fik aflagt min messedragt og kom tilbage til mine forældres hus, formår jeg næppe at sige; jeg vidste kun, da jeg stod hjemme ved min pult, at selv en ung præst som jeg ikke burde have stormet hen ad kirkegangen med så voldsomme skridt. I øjeblikket formåede jeg ikke at træde hen til min faders sygeleje; jeg begravede mit hoved i begge hænder; og med lukkede øjne spejdede jeg efter den pligtens vej, ad hvilken jeg burde vandre.

Men kun en kort stund, så gik jeg ad den velkendte fodsti ned til gården. Atter ligesom fordum skreg skaderne oppe i træerne, og da jeg var trådt ind i værelset til venstre for forstuen, tyktes det mig større og ensommere end nogen sinde før. Og dog havde jeg straks fået øje på Renate; hun sad på sin plads ved vinduet, med sænket hoved og foldede hænder. Da jeg så nærmede mig, rejste hun sig langsomt, som om hun var træt, og i den lange sorte klædning, som hun nu bar, syntes hun mig større og fast som en fremmed. Men da jeg blev stående og

nævnede hendes navn, da udbrød også hun: "Josias!" og udstrakte sine arme imod mig.

Var det kærlighed, som Gud har sat imellem mand og kvinde, der talede ud af hendes røst, eller var det et råb om hjælp, det formåede jeg ikke at erkende; men jeg drog hende ikke til mit bryst, hvortil mit hjerte tilskyndede mig med sine mægtige slag; jeg blev stående, hvor jeg stod, og sagde: "Du tager fejl, Renate; det er ikke Josias, det er præsten, som står her for dig."

Da lod hun sine arme synke og sagde med dumpt klingende røst: "Så tal! Hvad har I at sige mig?"

Og da hun nu betragtede mig med sit alvorlige åsyn og sine store øjne, da lød det som et skrig i mit hjerte: "Du kan ikke give slip på hende; hos denne kvinde er al din jordiske lykke!" Men jeg påkaldte min Gud, og han hjalp mig til under mit hellige embedsværk at bandlyse alle verdslige tanker.

"Renate!" sagde jeg; "hvem var det, som fristede dig til den dødssynd, at du spyttede Herrens legeme bort fra dine læber? Nævn hans navn, så vi kunne besejre ham ved Guds engles hjælp!"

Men hun rystede kun på hovedet. "O de stakkels gamle folk!" udbrød hun. "Jeg ved, at det var en synd! Men da jeg så deres ansigter så vansirede af oldingealderens skrøbeligheder, da gyste jeg over, at jeg skulle drikke med dem af samme kalk, og den hellige hostie faldt fra mine læber ned i støvet. Bed for mig, Josias, at denne brøde må forlades mig!"

Jeg troede hende ikke. "Således vil Fristeren undslippe dig," tænkte jeg, og jeg sagde højt: "Et almindeligt glas kan du væmmes ved; men Herrens kalk er ren for alle, hvem den bydes! Et Helvedes blændværk har forvirret dit øje, og det kommer fra

ham, med hvem og din fader drev sin usalige leg, til hans sjæl og legeme fortabtes derved."

Ved disse mine ord styrtede hun på knæ og hævede sine arme og skreg:

"Min fader, o min arme fader!"

"Ja, skrig du kun for hans skyld, Renate!" sagde jeg. "Og gid Guds albarmhjertighed må lyse ned til ham i hans dybe pøl!"

Hun så op på mig og sagde med fast stemme: "Den vil lyse for ham, Josias, så godt som for alle andre, der rammes af en brat død!"

Men jeg udbrød: "Det er Djævelens hovmodighed, der taler fra dine læber! Ydmyg dig for Ham, hos hvem der alene er frelse, og udtøm dit hjerte for mig, som står her i Hans sted!" Og da hun tav, vedblev jeg: "Da du om natten vandrede omkring i mosen med vor gamle Margrete, hvem påkaldte du da, for at han skulle bringe dig budskab om din fader, og hvad var det, som fra den tomme luft gav dig svar med græsseligt hyl?"

"Jeg ved ikke af noget hyl at sige," svarede hun; "men du, du Guds præst" – og der brændte en trodsig ild i hendes skønne øjne – "vidste jeg, der var budskab dér, jeg gik fluks derud og skreg min nød ud over mosen og spurgte ikke meget om, hvorfra jeg fik svar!"

"Renate!" udbrød jeg. "*Exi immunde spiritus!*" og udstrakte begge mine hænder mod hende. "Bekend! Bekend, med hvilke onde ånder også du har drevet dit spil!"

Hun havde rejst sig fra gulvet; og da jeg betragtede hende, var der en kold glans i hendes øjne. Hun strøg med hænderne hen over sit klædebon og sagde: "Jeg forstår ikke, hvad I taler; men mig er til mode, som om det store gemak her er mere

mørkt end nogen sinde før." Og da der i samme øjeblik blev banket på døren, til hvilken jeg vendte ryggen, og samme blev lukket op, tilføjede hun: "Træd nærmere, Margrete! Eders herre er her!"

Men jeg vendte mig om og så vor gamle Margrete stå for mig; hun betragtede mig helt alvorsfuldt og sagde efter en liden stund: "Kom hjem, hr. Josias; for jer kære fader skal nu dø ret snart, og han ønsker at tale et sidste ord med Eder."

Da var det, som om gulvet styrtede ned under mig, og jeg forlod Renate og ilede til min faders dødskammer.

Da jeg kom ind, sad han imellem sine hynder og talede højt; men hans stemme tyktes mig fremmed, som om jeg aldrig havde hørt den.

"Det er din bedstefader, han taler om," hviskede min moder til mig.

"Han ser mig ikke, moder," svarede jeg sagte.

"Nej, Josias, han er hos dem, som er gået forud for ham til Guds trone."

Og min fader så lige ud for sig med stråleende øjne og talte videre: "Længe, meget længe har jeg prædiket for ham – Josias gjorde også gerne dette for mig – for han blev meget gammel; hans legemlige syn var slukt, og verdens larm trængte kun utydeligt til hans øre. Men da han følte, at hans sidste stund nærmede sig, bød han mig og mine søstre at føre ham til kirken, og vi gelejdede ham op på prædikestolen. Da vendte han åsynet om til alle sider og hilsede umærkeligt med hånden; og hans sølvhår hang ned over hans blinde øjne. Han tænkte, det var søndag, og at menigheden var samlet. Han tog fejl; mine søstre stod der oppe ved hans side, og neden for var kun jeg

alene. Men oldingen på prædikestolen opløftede sin røst, og den gav stærk genlyd i den tomme kirke; for han tog afsked og talede indtrængende til alle, som ikke var til stede her."

Den syge havde udstrakt sine arme over dynen, og hans udtærede ansigt strålede som af et indre lys. "Ja, min fader," sagde han, "fra evigheden hist hører jeg din stemme, hvorledes du talede: 'Og som din hånd en gang har ført mig her op, så lad den nu også føre mig ned herfra! Men, min Gud og herre, du opklarer mørket foran mig; og ligesom mine fædre ville min søn og mine børnebørn forkynde dit ord fra din stol. Lad dem være dine, o Herre! Tag deres svage ånd i din nådes varetægt!'"

Efter disse ord tav min kære fader; og da nu min moder slyngede sine arme om ham, sank hans hoved tilbage på hendes skulder. – Men han hævede det atter, og da hun sagde: "Kære Kristian, spar på dine kræfter og hvil dig lidt," da rystede han sagte på hovedet og sagde kun: "Senere; senere, Maria!" Da så han kærligt, men med næsten bønfaldende blikke op på mig og sagde langsomt og ligesom med stor anstrengelse: "Du kommer fra gården, Josias; det ved jeg. Bonden lever ikke længere, og gid Gud må være ham en barmhjertig dommer – men hans datter lever! Josias, det rette liv er først det, hvortil døden allerede har oplukket porten for mig!"

Den døende mands hånd greb ud i det tomme rum efter min, og da jeg havde givet ham den, holdt han den fast med sine magre fingre.

Han begyndte end en gang: "Vi er en gammel slægt af præster; de første af vore sad ved dr. Mortens og Melanchtons fødder. Josias!" han udråbte mit navn, så det gik gennem min sjæl som et sværdhug – "glem ikke vort hellige kald! –

Adelbondens hus er ikke et sådant, at en Guds tjener derfra skal hente sig en ægtehustru!"

Den døendes åndedrag blev stærkere; men hans stemme sank ned til en hvisken, og da vi lyttede lydløst, kom endnu ligesom langvejs fra de ord: "Lov mig – – alt jordisk er forfængelighed – –"

Derpå forstummede han helt; hans fingre slap min hånd, og Herrens fred udbredte sig over hans blegnende åsyn. Men jeg bøjede mig hen til den dødes øre og sagde: "Jeg lover dig det, min fader! Gid din flygtende sjæl endnu må fornemme din søns ord!"

Da betragtede min moder mig medynksfuldt; så drog hun lagenet hen over det elskede døde åsyn, sank ned ved sengen og sagde: "Gud give os en salig efterfølgelse og forene os atter glade i evigheden. "

Efter at min kære faders grav var lukket, kom der endnu flere af de første forårsdage; fra stråtaget af vort hus dryppede sneen ned, og fuglene bar solskin på deres vinger; men skabelsesordet: "Der vorde lys!" ville endnu ikke fuldbyrdes på mig. Da skete det søndagen derefter, at jeg om eftermiddagen vandrede ad fodstien tilbage fra landsbyen Hude til Schwabstedt; jeg var i min embedsklædning; for jeg havde bragt en syg vor hellige religions trøst. De første dage af min embedsvirksomhed havde været meget besværlige, og jeg vandrede af sted i dybe tanker.

Men i nærheden af landsbyen krydser en bæk den vej, som fra skoven fører ned til Treenefloden. Ved samme plejer de fugle at samle sig, som ynder vandrige steder, og der var også nu en

munter syngen af bogfinker og drosler, som om de alt ville melde majmåneds ankomst. Fængslet af stedets yndighed gik jeg ikke over det gangbræt, som fra stien førte over bækken, men nogle skridt op imod skoven og satte mig ved bredden af bækken et sted, hvor den udvider sig til en lille dam. Men vandet var efter sædvane ved denne tid så klart, at jeg dybt nede på bunden øjnede vandliljernes rodfletninger med de spirende blade og altså kunne beundre Guds visdom også i sådanne småting, der sædvanlig er skjulte for vort øje.

Da fo'r jeg brat op, og fuglene, der atter havde begyndt deres sang, som var blevet forstyrret ved mit komme, brusede også op og fløj bort; for fra den anden side af bækken lød der råb: Hejda, hejda! som når bønderkarlene ved klapjagter rejser hjorten. Men da jeg vendte mit hoved, så jeg en hob unge karle bryde frem gennem granerne der ovre. "Hun skal svømme, hun skal svømme!" råbte de. "I vandet med heksen!" Og nu først så jeg midt iblandt dem en kvinde, der forskræmt flygtede fra den ene til den anden og søgte at undslippe hen imod gangbrættet. Men én af karlene løb i forvejen der hen og stillede sig i vejen for hende. Jeg kendte ham godt fra det store bryllup; for det var bondefogedens søn; og det vildt, som blev jaget her, var Renate.

Nu kom jeg hurtigt på benene, løb ned imod broen og råbte over til dem: "I dér, hvad har I for?"

Da skreg de atter: "Heksen! Heksen!"

Men jeg spurgte dem: "Vil I dømme? Hvem har sat Eder til at være dommere?"

Og da de herpå tav, trådte én af hoben frem og sagde: "Brændet er blevet dyrt; de utysker løbe frit omkring, og

amtmanden og landfogeden snapper dem ikke." Og alle skreg de atter: "Hejda! Hejda! I vandet med heksen!"

Da satte jeg min fod på gangbrættet og råbte: "Rør hende ikke! I Guds navn, jeg forbyder jer det!"

Men den knøs, som stod på brættet, stødte mig tilbage. "I trodser på jer præstekjole!" sagde han. "Ellers ville I spare de store ord; jeg råder jer til ikke at være for sikker i jer sag!" Og han stod foran mig med knyttede næver, og hans små øjne gnistrede under det krusede hår.

Da overvældede min vrede mig, så jeg løsnede min gejstlige kappe og smed den fra mig på jorden; for den gang var der endnu ungt blod i mine årer. Og da jeg kastede et blik der over, så jeg, at én af knøsene havde grebet Renate og holdt hendes hænder bag på ryggen; men hendes øjne hvilede på mig og stod lysende i det blege åsyn.

"Af vejen!" skreg jeg og greb fat i knøsen med begge mine næver; og ved jeg med mig selv endnu den dag i dag, at jeg havde styrtet ham ned i den dybeste afgrund, hvis jeg havde formået det, og der havde været en sådan under os.

Det var dødsstille et øjeblik; for han havde også taget fat på mig, og vi stod som støbte i malm lige over for hinanden. Da så jeg, at de søgte at slæbe Renate ned til bækken; og uden at give en lyd fra mig kæmpede jeg med min fjende, knæ mod knæ og øje i øje. "Så sagte, du hekspræst!" skreg han med hæs stemme. "Hun skal svømme, før Djævelen lægger hende i brudeseng med dig!"

En høj latter og hejdaråben lød som svar der ovre fra; forgæves søgte jeg at få øje på Renate. Men jeg havde alt trængt knøsen tilbage på gangbrættet og greb efter hans hals for at

kaste ham ned, da følte jeg selv et stød i brystet, og med et skrig, som den stærke smerte mod min vilje aflokkede mig, sank jeg til jorden.

Det har vel gjort hele skaren bange; for jeg mærkede ikke, at der endnu lå nogen fremmed hånd på mig, og hørte, hvorledes troppen drog bort på den anden side af vandet.

Men da jeg møjsommeligt havde rejst mig op, da slyngedes to kvindearme om min hals, og den røst, som jeg ingen sinde har kunnet glemme, udtalte sagte mit navn: "Josias, ak, Josias!" Og da jeg med min hånd strøg pigens hår tilbage, som hang ned over hendes pande og øjne, da så jeg om hendes mund, hvad jeg endnu må kalde et saligt smil, og hendes åsyn viste sig for mig i usigelig skønhed.

"Renate!" udbrød jeg sagte, og mine øjne hang ved hendes læber i længselsfuldt begær.

De bevægede sig endnu en gang, som om de ville give mig svar; men jeg lyttede forgæves; pigens arme gled bort fra min hals, der var en skælven om hendes mund, og hendes øjne lukkede sig.

Jeg stirrede angstfuldt hen på hende og vidste ikke, hvad jeg skulle gøre. Men da jeg således blev va'r, hvorledes liv blev til død i hendes skønne åsyn, var jeg pludselig til mode, som om mine øjne så langt hen over jordens rand, og i mine øren tonede min døende faders røst: "Glem ikke vort hellige kald! – – alt jordisk er forfængelighed!"

Og mens jeg endnu holdt den afmægtige skikkelse i mine arme, så jeg, at vor nabo, smeden Held Carstens, kom gående hen ad vejen med sin hustru. Da fortalte jeg dem, hvorledes pigen var blevet skræmmet af de unge karle, og bad dem om at

tage sig af hende; for der var en anden pligt, som kaldte mig bort.

Smeden nærmede sig tøvende, og idet han betragtede den afmægtige pige, sagde han: "Hende dér? – – Ja, hvis I befaler det, hr. Josias!"

Da bad jeg dem på ny om det, og nu kom også konen, der i landsbyen havde ry for at være helt forstandig. Da jeg så lod den unge piges legeme glide fra mine arme over i hendes, følte jeg pludselig en gennemborende smerte i brystet, så der kun manglede lidet i, at jeg atter var styrtet om.

Og således gik jeg da dobbelt såret hjem uden tiere at se tilbage. Men i min faders dødskammer har jeg denne aften bedet længe og inderligen.

Hvor meget end min kære moder talede derimod, og skønt min faders embede var så godt som lovet mig, vidste jeg dog, at jeg ikke længere kunne blive på dette sted. Og så begav jeg mig da næste dag til Slesvig for at se mig om efter et andet embede. Men da jeg ankom dér, grebes jeg af et ildebefindende, så min moder måtte hentes til mit sygeleje. Og da der så en nat endog brød en blodstrøm frem af min mund, skreg hun højt, at nu måtte hun og give slip på sit eneste barn.

Men jeg helbrededes ved Guds hjælp, fik og et gejstligt embede i den nordlige del af vort land, i mange miles afstand fra Schwabstedt og tjente endnu i tyve år denne menighed med redelig vilje og efter bedste evne. Dér begrov jeg min kære moder og begræd hende såre; efter hendes død havde jeg ingen, i hvem kærligheden vandrede så synligt ved min side.

Om Renate hørte jeg nyt nogle gange; først, og det kort efter min afrejse, at hun den gang var løbet over vandet og på vandliljernes blade, som havde båret hende, for at nå hen til mig. Men om sådant ved jeg intet; det måtte jo også have været et blændværk af den Onde, siden jeg selv havde set bladene ligge i deres hylstre under vandets krystal.

Fem år senere omtrent fortalte en mand, som vandrede gennem landet med sivmåtter, at der en aften var kommet en vældig stor hund til hendes gård, tilsølet og afrakket og med en itureven strikke om halsen. Da havde hun knælet ved siden af den og omfavnet det gamle dyr med begge arme og draget dets plumpe hoved op til sit bryst.

– Om hun endnu vandrer på denne jord, om Gud alt barmhjertigt har annammet hende, derom er intet budskab kommet til mig.

Her ender håndskriftet.

Men tilfældet, som har forundt os at hæve ligklædet fra et forsvundet menneskelivs båre, løfter det endnu en gang; om end mindre, end mange, som læser dette, måske ønsker.

Det i begyndelsen af vor fortælling omtalte chatol på loftet i vort gamle hus blev til en tonende fortid, så snart man havde mod og udholdenhed til at rode op i støvet i dets indre. Det havde jeg ikke altid. Men et par år efter fundet af vort håndskrift, en søndag eftermiddag i høsten, sad jeg dog igen en gang ved dets indeklemte skuffer og trak den ene efter den anden ud, ofte med meget besvær. Papirer og atter papirer, og næsten stadigt hin velbekendte, læselige skrift fra forrige århundrede. Jeg havde allerede løst båndet på mange

småpakker og atter lagt dem til hvile, efter at have læst hist og her i dem. Da fandt jeg én, som indeholdt forskellige papirer angående arven efter en gammel præst i Ostenfeld; som det fremgik af hosliggende breve, der var stilede til en broder af min oldefader, havde han taget sig af denne sag til fordel for en præsteenke i Husum. Og snart lagde en ualmindelig lang skrivelse, dateret 1778 fra en østslesvigsk landsby og underskrevet "Jensen *past.*", fuldstændig beslag på min opmærksomhed; for det var øjensynligt det brev, med hvilket en gang pastor Josias' manuskript, rigtig nok S.P.R. [Note 1)], var blevet sendt til min oldefaders broder.

De første sider indeholdt foruden et smukt udført stamtræ kun meddelelser om hin ostenfeldske pastors arveforhold; denne, så jeg snart, var vor Josias' fætter, i hvis hus han havde optegnet minderne fra sin ungdom. Men så stod der endvidere:

Jeg mindes helt vel vort af dig omtalte ungdomsbesøg hos min onkel, den gamle ungkarl i Ostenfeld pastorat; og at du har bevaret så varm en affektion for onkel Josias, har været mig ganske særlig behageligt; men de spørgsmål, som du stiller angående ham, vil du alle finde besvarede i hans vedlagte egenhændige manuskript.

Det var i sandhed to højst forskellige mennesker, hr. Josias med Johannes-hovedet og den djærve, opbrusende *pastor loci*. Ofte har jeg i min egen embedsvirksomhed måttet mindes den første søndag dér. Du kom først til os om aftenen; men jeg sad allerede om formiddagen i kirken ved onkel Josias' side. Endnu ser jeg blandt nadvergæsterne ved altret de sorgbærende kvinder, som efter den tids skik var indhyllede i sorte tørklæder til op over hagen, og hvorledes onkel pastor fuld af

utålmodighed rev den enes tørklæde til side med ordene: "Bort, bort med det!" som kunne høres over hele kirken, mens han med den anden hånd løftede kalken i vejret. Men onkel Josias rystede stille på hovedet og lænede sig smilende tilbage i sin stol. Og dog, som jeg senere har iagttaget, da jeg nemlig i fjor sommer før den store eksamen foretog mine repetitioner dér ude, levede de to slægtninge i god forståelse med hinanden. Begge var de mænd, der, som man siger, havde lært, hvad der hørte til deres bestilling, og ikke ville glemme det. De samtalede ofte om lærde materier og disputerede da, stundom også på latin.

Men i ét punkt stemmede de fuldstændigt overens; de troede begge på forbund med Djævlen og på den sorte kunst og anså slig tåbelig indbildning for en nødvendig del af den ortodokse kristentro. Ostenfelder pastoren gjorde dette med en vel rustet stridsmands fortørnede bevidsthed; men onkel Josias, til hvis milde sindsbeskaffenhed denne barske tro kun dårligt passede, syntes at bære den som et åg. Derfor søgte jeg ofte, når vi var alene, at bringe ham bort fra sligt med grunde, hentede fra den hellige skrift som og fra den menneskelige fornuft; men han hævdede Ærkefjendens ugudelige magt med al sin skarpsindighed om end ligesom med smertelig resignation.

Da sommeren lakkede mod enden, blev den strengeste forsigtighed nødvendig for hans sundheds skyld; han måtte ikke mere gå i kirke om søndagen, næppe nok forlade huset; men hans milde venlighed og hans, jeg kunne være fristet til at sige, tungsindige munterhed, vedblev at være uforandret.

Da var det en morgen i oktober kort før min afrejse; den første rim var faldet og en frisk klarhed udbredt over luften. Jeg

vandrede frem og tilbage i haven og så af og til i den avis, som postbudet lige havde rakt gennem gærdet til mig. Da jeg nu læste, at den en gang højt berømte Petrus Goldschmidt, der dog for længe siden på grund af Simoni var afsat fra sit embede, havde som gæstgiver i Hamburg omskiftet tiden med evigheden, ilede jeg ind i huset for ikke uden lidt skadefryd at meddele onkel Josias dette.

Da jeg trådte ind til ham, tyktes det mig, at den skønne, lyse morgen også var trængt ind i dette værelse, som ellers var noget mørkt; for begge vinduer stod åbne trods den brændende ild i kakkelovnen, og lyden fra de nærliggende tærskeloer og af lyse barnestemmer trængte frit ind.

Men jeg kom ikke til at gøre ham den påtænkte meddelelse.

Højtideligt, med strålende åsyn, trådte hr. Josias mig i møde. "Min Andreas," sagde han, "i fremtiden skal vi ikke mere disputere; jeg ved det i dette øjeblik; Djævlen er kun en i afgrunden hvilende, afmægtig ånd!"

Mens jeg hartad forstummede af forbavselse, så jeg Thomasius' bog om "Trolddommens Last" ligge opslået på hans bord. Efter vor sidste disputation havde jeg hemmeligt lagt bogen dér, og jeg spurgte nu, om han ved den var bragt til den velsignede erkendelse.

Men hr. Josias rystede på hovedet. "Nej," svarede han, "ikke ved denne gode bog; men der er pludselig kommet klarhed i mit hjerte. Jeg tænker så, Andreas: dødens skygger vokser stadigt; så vil den alforbarmende tage de andre skygger fra mig."

Hans øjne strålede som i overjordisk forklarelse; han vendte sig hen imod lyset og udbredte sine arme. "O nådens Gud!"

udbrød han, "en engel fra min ungdomstid træder hen til mig; forskyd mig ikke på grund af min mørke skyld!"

Jeg ville støtte ham; for han blev ligbleg, og det forekom mig, at han vaklede; men han smilede og sagde; "I dette øjeblik er jeg ikke svag."

Så gik han hen til sit skab og rakte mig det *manuscriptum*, som du modtager med dette brev.

"Tag det, min Andreas," sagde han, "og gem det til min ihukommelse; jeg behøver det ikke mere."

– – Kort tid efter rejste jeg; og hvad der nu følger, har jeg først længe efter hørt af den daværende degns søn, som nogle år var lærer her i landsbyen.

I samme måned, da jeg var rejst, udbredte der sig nemlig følgende rygte i landsbyen: når alle var i kirke om søndagen og vejene tomme, så stod der en blakket hest, hvis mage ellers ikke fandtes i sognet, bundet ved præstegårdsporten; og kort efter: der kom da altid en kvinde ridende over heden søndenfra; hun bandt sin hest til murringen og gik ind i præstegården; men når præsten og menighedens skare kom hjem fra kirken, var hun altid redet sin vej igen.

Det var ikke vanskeligt at gætte, at denne kvinde besøgte hr. Josias; for på den tid var ingen uden han hjemme. Derhos hændtes der helt underlige ting; for endskønt hun utvivlsomt allerede var ældre, modsagde, dog nogle, som havde set hende, dette og påstod, at hun endnu var ung, andre, at hun også var smuk; men når man forhørte sig nærmere, så havde de ikke set andet end to mørke øjne, med hvilke hun betragtede dem, idet hun red forbi.

I hele landsbyen var der kun én, som ikke erfor noget om disse ting, og det var pastoren selv; for alle var bange for hans opblussende heftighed, og alle elskede de onkel Josias.

Men en søndag, da det atter var forår og violerne alt blomstrede i haven, har kvinden fra heden igen været der; og også denne gang har pastoren, da han kom fra kirken, hverken set hende eller hendes hest; ligesom før har alt været stille og ensomt, da han betrådte sin gård og sit hus. Og da han, som han altid plejede at gøre efter gudstjenesten, gik ind i sin slægtnings værelse, så var der også meget stille dér. Vinduerne stod åbne, så vårduften ude fra haven havde fyldt hele rummet, og han så hr. Josias sidde i sin store lænestol; men, hvad der forbavsede ham, en lille fugl sad uden frygt på én af hans hænder, som lå foldede i skødet. Men fuglen fløj bort og ud i den fri himmelluft, da nu pastoren nærmede sig med sine tunge trin og bøjede sig hen over lænestolen.

Hr. Josias sad endnu stadigt ubevægelig, og hans åsyn var fuldt af fred; kun var samme ikke af denne verden.

– Men der har snart gået et højtlydende rygte i landsbyen, og alle, af hvem onkel pastor have villet høre det, har også fortalt ham det; nu vidste man, at det havde været heksen fra Schwabstedt, som hver søndag var kommet ridende til landsbyen; ja nogle vidste ganske sikkert, at hun med foregivne, bedragerske helbredelseskunster havde taget livet af den stakkels hr. Josias.

Men vi to, når du nu har læst alt, du og jeg, vi ved bedre, hvem hun var, som fik det sidste pust fra hans læber.

Note 1: **S.P.R.:** *Sub petito remissionis*, dvs. med bøn om tilbagesendelse

Egegård

Det lyder som et sagn, og man kunne være tilbøjelig til at anse det for et sådant; det skal være sket på flere steder, og poeterne har hist og her revet en lap af det for at bruge den hver på sin vis. Og dog kunne jeg være fristet til at sige, at en afsides liggende eng i vor provins, hvor en kendelig fordybning, der betegner en nu tilkastet ringgrav, og nogle halvt splintrede kæmpeege på dens rand viser, at der har ligget et fordums herresæde, at det er den skueplads, på hvilken en gang disse mindets skygger er optrådte i levende skikkelse. Ikke just, fordi man for flere år siden på dette sted fortalte det i en sjældent udførlig tradition; men det kan eftervises fra slægt til slægt lige til nutiden, og når vi går tilbage ad de samme trin, træffer vi til sidst den første fortæller, hvis navn står optegnet i den endnu bevarede kirkebog, og som ikke blot har hørt klokken slå på det gamle herresæde, når vinden bar lyden i retning af hans landsby, men som også i forbigående har set den gamle menneskesky herre sidde under en af de store ege i den ensomme middagsstund med det hvidhårede gamle hoved vendt hen imod den faldefærdige bygning. Ved stille vejr, som når augustsolen brændte hedt på himlen, har man kunnet høre kalksmuld risle ned der inden for, bjælker knage eller endog noget, hvem ved, hvad, styrte ned med en dump lyd.

Nu er alt forsvundet for længe siden; men på de støvede ruiner af et træ-gravmæle, der i min ungdom lå på gulvet i landsbykirken, så man endnu et billede af den gamle herregård, der havde en etage oven på en kælderbygning, som næsten var

uden vinduer, og lå inden for ringgraven. Når man dømmer efter konstruktionen af de to takkede gavle, må den være bygget i det sekstende århundrede; sammenstillingen af vinduerne mod øst syntes at tyde på, at den mindre vinterstue og det rummelige sommerværelse, eller, som man plejede at sige, riddersalen, havde ligget her nærmest ved trappen, således som det den gang var tilfælde på de fleste adelige landsæder.

Og det stemmer også overens med hin fortælling, som er nået ned til os; af denne kan man end yderligere slutte, at man fra salen kunne komme ind i nogle kamre, som lå imod vest, og fra disse igen til forhallen i øverste stokværk. Men salen selv, som skal have indeholdt billeder af den sidste ejers mødrene slægt, spiller endnu den dag i dag en rolle i folks fantasi; man taler endnu om billedet af en ung, lyshåret oberst i rytterkøllert fra grevefejdens tid, i hvis blege ansigt der var et blodrødt ar, og desuden om en stolt, sortøjet dame med hejrefjer i hatten og en stillids på hånden. Sammenknytningen af dette pars skæbne skal have været forudbestemmende for hele slægtens; men sagnet om dem er gået til grunde; kun vil man vide, at når dødskampen begyndte hos nogen af denne slægt, da lød der, på hvad tid af dagen eller året det end var, altid en vidunderlig fuglesang, som forstummede brat, så snart sjælen havde løsrevet sig fra sit legeme. Men ved siden af en dør, der førte ind til et af de vestlige kamre, hang der et andet kvindebillede, til hvilket vor fortællings tråde er knyttet.

Når desuden traditionen melder om en skov, ved hvis udkant gården lå, så var der også en antydning hertil på det omtalte gravmæle; for til venstre uden for borggraven fandtes der et led, bag hvilket en vej syntes at føre ind i en skov.

I den anden halvdel af det syttende århundrede, på den tid da hertug Kristian Albrecht og den danske konge regerede over landet i fællig, er det da sket, at denne gård – som i folkemunde hed "Egegård", hvilket det sted, hvor den har ligget, endnu kaldes – ved ægteskab tilfaldt en hr. Hennike, som tidligere havde været hofjunker hos hertugen. Han har været en yngre søn, og skal fra sine drengeår af med misundelse og had have set sin slægts stamgods i sin ældste broders hånd; for havesyge og ødselhed har kæmpet om overtaget i hans hjerte, men heldigvis fandtes også den gang hint andet middel til uden møje, ligesom ved fødselen, at komme til gods og guld; og han har anvendt det heldigt to gange, så at det senere meldtes, at hr. Hennike levede af sine to hustruer, den levende og den døde.

Den første, som han bejlede til, var et sky barn fra landet; hun havde hverken forældre eller nære frænder; men herregården mellem de gamle egetræer var hendes fri ejendom, som også skoven og kirkebyen der nede med fæsternes og de livegnes stråtækte huse. Det var ikke af lyst, hun efter sin faders død havde begivet sig til staden, og hendes søskendebarn, hertugindens hoffrøken, som havde indbudt hende til at bo hos sig, forekom hende alt for kåd; men hun havde måttet love sin tidligt afdøde fader, at hun efter hans død ville lade sit billede male af hertugens maler Jurian Ovens, for at det kunne blive hængt op i sommerværelset. "Det skal hænge på den tomme plads", havde han sagt; "så kan man låse døren og tage nøglen af, og vi er da alle samlede som i en gravhvælving."

De mørke ord havde gjort hende bange, og hun ville vel hellere have ladet sig male for en anden årsags skyld; men

faderens vilje måtte fuldbyrdes.

Og billedet blev som hun selv. Hoffrøkenen kunne, lige så mange gange, hun ville, tage hende under hagen og sige leende til hende: "Du skulle blot vide, hvor ejendommelig smuk du er!"

– De blå øjne vidste ikke noget om denne skønhed og gjorde nu som før indtryk af kun at bede om beskyttelse i deres ensomhed.

Hun havde vist ikke tænkt på, at hun skulle vende hjem til sit stille herresæde som brud, og hendes muntre søskendebarn skal ofte senere have sagt, at hun vist ikke havde taget den sorte Henne med glæde; hun havde nok ikke vovet at sige nej, og da hun nu en gang havde sagt ja, så var hun meget for god og langt fra klog nok til senere at sige nej.

Da hr. Hennike red over vindebroen ind i Egegård for at holde bryllup, var det tomme sted på væggen i den sal, hvor festen holdtes, udfyldt, og gæsterne så med forundring snart på den stille, hvidklædte brud, som stod midt iblandt dem, og snart på hendes billede, der lignede hende livagtigt, og på hvilket hun med en blomstrende myrtekvist i hånden og omgivet af en mørk ramme så ned på dem og afsluttede billedrækken af den uddøende slægt.

Blandt bryllupsgæsterne har man af brudens slægt kun set søskendebarnet fra byen; brudgommens venner har været stolte, hovmodige mænd, og hr. Hennike har drukket med dem og kun lidet ænset sin brud.

Da denne dag var overstået, og alle, blandt dem også det muntre søskendebarn, havde forladt Egegård, er den unge kone blevet tilbage i ensomhed; for når hendes ægtefælle ikke var til

gilde og spil hos sine naboer, havde han nok at bestille uden for gården med, som han sagde, at indrette et ordentligt regimente. Fæsterne måtte nu ganske anderledes punge ud og hovbøndernes sved ganske anderledes gøde marken. Fogeden og tyendet iagttog han med skarpe øjne, og de gamle tjenestefolk, hvis lemmer ikke syntes ham stærke nok, bød han at gå. Når hans hustru af og til vovede at gå i forbøn for nogen, skræmmede han hende med så hårde ord, at hun betragtede ham med sky blikke og blev stum; og snart skjalv hun, når blot hans trin lød uden for på trappen. Når hun undertiden fra gården var gået over broen for at hvile sig en stund på den lille bænk under egene eller for at vandre lidt omkring i skoven, så har det foresvævet hende ligesom i drømme, at der for lange tider siden – Og når hun har grublet, endog efter hendes faders død – har været samlet et stort og muntert selskab omkring hende, som nu for stedse har forladt dette sted; og dog har hun vidst, at der også den gang har været så ensomt her ligesom nu, og hun er grublende gået tilbage til det stille hus.

Efter at tiden var forløbet, er det dog sket, at gæsterne ved et gilde i nabolaget har villet drikke på den forventede arvings fødsel. Men da en gammel herre har ment, at man nærmest skulle mindes den unge hustru og ønske, at hun lykkeligt måtte overstå den hårde stund, da har man hørt indsigelser som denne: "Pyt med hustruen! En kvinde er en skrøbelig tingest! Lad os klinke og drikke på knægtens sundhed!"

Og da hr. Hennike har været temmelig sen til at hæve sit glas, har en anden leende råbt til ham: "Hennike, du tænker vist på, hvor længe du kan spille herre på gården, hvis du skulle bytte

din hustru bort for en dreng! Jeg skal hjælpe dig med at regne det ud; junkerne er myndige, når de er en og tyve år gamle!"

Den halvfulde gæst ramte vist ikke langt fra målet; for hr. Hennike så truende på ham og sagde: "Ti, Wolf! Kald ikke døden ind i dit eget hus!" Så klinkede han med hele hoben, så hans glas sprang og vinen spildtes.

Men senere, når han undertiden har set sin hustrus åsyn blive blegere og blegere, da har hine ord altid klinget for hans øre, og i sit indre har han set hin talers vinrøde øjne.

– – Og de lumre eftersommermåneder er kommet. – Og da den unge kvindes hårde time rykkede nærmere, har hun tilbragt eftermiddagen i riddersalen; for her i det vide rum, hvis vinduer da lå i skygge, var der friskt og svalt. Allerede som ung pige holdt hun meget af at sidde her med sit arbejde; nu syede hun ivrigt på det lille udstyr til vuggen, som allerede stod i kammeret ved siden af, fuld af bugnende puder; og når en lille hue eller skjorte var halvt færdig, holdt hun den allerede op for sig og betragtede den halvt med henrykkelse, halvt med dunkel gysen. Tidligere, ja indtil for kort tid siden havde skaffersken, den gamle Majke, holdt hende med selskab; men også hende havde hr. Hennike afskediget, han sagde, fordi hun var blevet for gammel i gårde, men i virkeligheden, fordi hun stundom havde lånt den stumme klage i hans hustrus øjne sin rappe og dristige tunge. Derfor har den unge kones eneste selskab nu været hendes forfædres tavse billeder; men hun vidste god besked om dem næsten alle sammen, om hvad der havde været deres livs indhold eller om, hvad der, ofte brat, havde drevet dem ud af det. Den gamle Majke havde en gang fortalt hende det; når hun nu så snart på den ene, snart på den anden, tyktes

det hende, at de døde billeder selv fortalte det, for at deres livs lyst og jammer ikke skulle glemmes.

Og fra hendes faders milde åsyn vandrede hendes blik altid hen til hin fjerne krog, hvor billedet af den unge blege oberst hang i skyggen af vinduesvæggen; fra ham videre til den stolte dame med hejrefjerene, som nu stirrede ud i det tomme rum med sine mørke øjne. Så kunne hun fare sammen og lade sit lille arbejde falde; for det forekom hende, at stillidsen på damens hånd bevægede sine vinger, som om den pludselig ville begynde at synge. Men når hun lyttede med opspilede øjne, var der dødsstille i salen.

Og en gang, da tusmørket blev tættere og tættere, da det blev mere og mere ensomt omkring hende, og egene uden for holdt op med deres brusen, mens hendes trætte hænder var sunket ned i skødet, da er hun blevet betaget af en følelse, som om hun selv ikke længere var til stede i den tomme sal, men i stedet for hende kun hendes billede, der sammen med de andre stirrede ud i det tavse rum. Hun har forsøgt at udstrække sine arme eller fødder; men hun har ikke formået det, og hun har været til mode, som om hun uden liv nu for stedse var manet fast til billedets mørke ramme. Faderens tungsindige ord har foresvævet hende; men da hun pludselig fik den tanke, at det kunne betyde død, da har hun skreget i sin moderangst: "Mit barn! Mit barn! Hvad skal der blive af mit barn?" og hun er sprunget op med slappe lemmer og har vandret omkring i den næsten mørke sal; men da hun er kommet forbi sit eget billede, har hun gyst og er da hurtigt flygtet ind i kammeret ved siden af, hvor hun med den dyrebare byrde under sit hjerte er sunket ned ved vuggen.

Hr. Hennike har aldrig erfaret dette; men hans unge hustru har i sin sidste nød betroet det til sin gamle sjælesørger, præsten nede i landsbyen; af denne er det blevet fortalt til hans efterfølger Albertus Petri, der, før han blev kaldet til dette embede, boede som informator i hr. Hennikes hus og senere blev den første meddeler af denne historie.

Og da tiden var omme, har efter svare pinsler kammerets vægge genlydt af en lille drengs matte stemme; men moderen selv er tredje dagen derefter blevet betaget af en søvn, af hvilken hendes sjæl ikke har haft kraft til at kæmpe sig op. Og tredje dagen derefter igen, da solens sidste guld netop lyste ind gennem de små ruder, har man hørt sød fuglesang uden for i den stille aften, skønt sangens tid for længst var forbi, og høsten allerede rev bladene af træerne. Men den syge er faret op af sin feber og har råbt med klagelyd: "Stillidsen! Majke, ak, stillidsen synger!" Og da i samme øjeblik hr. Hennike trådte ind med hårde trin, har den bratte forfærdelse lænket ham til dørtærskelen, og han har stået lyttende med fremstrakt hals.

Da var det, som om fuglesangen døde hen ved siden af i billedsalen; så blev det ganske stille, og barselkvinden sank stum tilbage i sine puder; men da hr. Hennike trådte nærmere, så han kun sin hustrus lig.

Da kort efter jordemoderen, som var blevet i huset, lagde det hvide lin over den dødes ansigt, stod enkemanden ved vuggen og stirrede tavs på det svage væsen, som lå der i puderne og syntes at kæmpe for livsluften. Da trådte kvinden med sagte trin hen til ham og sagde: "Bed til Gud, hr. Hennike, men fortrøst jer ikke til, at I beholder barnet."

Han fo'r op og vendte sig hurtigt om. Kvinden blev næsten forskrækket, da han så på hende med sine sorte øjne. "Barnet? Hvad mener du?" udbrød han. "Skulle da barnet også dø?"

Den gamle blev næsten forvirret; han talte så højt; men der var hverken skræk eller kummer i hans stemme. "Det ligger i Kristi hånd," sagde hun; "men har I da ikke set det? Der er et smil om ligets mund; således ligger kun de, der snart drager det, de har haft kærest, efter sig."

Hun trådte tilbage for at tage linet bort fra den dødes åsyn; men hr. Hennike greb hende rask i armen. "Det er dum snak," sagde han med hæs røst; "har du ikke andet at fortælle?"

"Slip mig, hr. Hennike," sagde den gamle kone. "I er en fornem herre; men jeg forstår mig dog bedre på de dødes ansigter end I! Bliv et kvarters tid her ved jert barns vugge, så skal I se krampen komme."

Og hr. Hennike blev og så krampetrækningerne i det lille ansigt. Så gik han ud af kammeret og gennem salen; men han så ikke i den retning, hvor hans hustrus billede hang. Han ilede ned i gården og var snart til hest, og fulgt af sine store hunde red han over broen ud i den halvmørke aften. Han red på den snævre sti omkring skoven og tværs over markerne rundt om hele godset; hans blik gled hen over det tågede land med en sikkerhed som aldrig før. Arvingen til dette gods lå døende i vuggen; men han var faderen og denne arvings arving! Han gav sin hest af sporerne, så den stejlede, men han tvang den ned på forbenene igen, hans næve var kraftigere end nogen sinde. "Frem ad! Snart traver vi på egen grund og jord!" Hans bryst svulmede, han undertrykte med besvær en jublen, som var lige ved at bringe den stille nat til at dirre. Da han kom hjem og steg

ned af den skummende, kulsorte ganger, kom den bondepige, der var fæstet som amme, ham hylende i møde; barnet havde atter et krampeanfald.

Næste morgen kom lægen, og han kom igen den følgende dag; og mens han stod ved barnets vugge vandrede hr. Hennike åndeløs frem og tilbage i salen; men vægtskålen vippede endnu bestandig mellem liv og død. Da lægen den tredje dag trådte ud af barnekammeret, strakte han hr. Hennike sin hånd i møde og sagde med lysende øjne: "Den ædle døde har efterladt jer et dyrebart pant; Gud har stået os bi, Eders barn vil leve!"

Fra dette øjeblik af hadede hr. Hennike den gamle læge, men endnu mere sin egen søn.

Efter den blide frues død blev mandens væsen endnu mere mørkt og voldsomt. Når hovbønderne var forsømmelige og fæsterne i restance med deres afgifter eller med olden- og svinepengene, lod han de førstnævnte lægge i blokken eller piske, og til de sidstnævnte udfandt han gamle, for længe siden glemte straffe i de støvede arkiver. Ja, penge kunne han ikke undvære; for han elskede kvinder og gilder og var ofte i staden flere uger ad gangen i lystigt samkvem med hertugens hoffolk; og selv om også godsets indtægter ville flyde i hans kasse endnu i to årtier, var han jo ung endnu, og barnets myndighedsalder ville indtræffe i hans kraftigste manddomsår. Hans søns fødselsdag var ham kun et varsel om, at han en gang ville blive forarmet. Det var for øvrigt en hård tid den gang i halvfjerdserne i det syttende århundrede; krigskatter og andre byrder tyngede på alle, og den konge, der regerede sammen med hertugen, ænsede hverken folkets eller stændernes

rettigheder. Det hjalp ikke hr. Hennike meget, at han benyttede enhver lejlighed til at forvandle selvejendom til herremandsgods; han måtte nødvendigvis se sig om efter en anden arving, som havde en fri ejendom, og det måske på en tid, da han følte mindre drift dertil end nogen sinde.

Men det gik ikke så let som første gang. Han havde allerede meldt sig på flere herresæder; men døtrene var for det meste gået ud ad den ene dør, når han trådte ind ad den anden. Hans lave pande og hans sorte, studsede, krusede hår behagede dem ikke; de holdt mere af at se på deres fættere og venner, der allerede på deres unge hoveder bar den sirlige franske paryk, som hr. Hennike altid havde forsmået; man mumlede også lydt om, at den sorte mand, til trods for sin bejlergang, var hildet i en lav lidenskab, og at han kun bejlede til godset ligesom bønderne.

Så måtte han da endelig ruste sig til at gå en ubehagelig, længe undgået vej.

Bag Egegårdsskoven, kun en halv mils vej fra dette herresæde levede der en arving ganske alene på en ikke ret stor, men gældfri gård. Hun var forældreløs, nogle og tredive år gammel, en streng, sparsommelig jomfru, hvis farveløse ansigt og glatkæmmede, hørgule hår altid var lige så pynteligt som fyrretræsgulvene i hendes værelser, om hvilke bønderne sagde, at de var så rene, at man godt kunne spise steg af dem. For omtrent ti år siden var der gået et rygte om, at en fattig fætter ville bygge sig en hyggelig rede hos sit velhavende søskendebarn; men det var ikke blevet til noget, og på et nysgerrigt spørgsmål havde den unge vindhas svaret med et

polisk smil: "Når hun blot havde bryn på pandeskallen! Jeg er bange for hendes nøgne øjne!"

Siden den tid havde jomfruen spundet endnu ivrigere på sit udstyr end tidligere. Hele dagen sad hun alene ved sin rok og spejdede undertiden med sine små øjne ud på landevejen, om der ikke skulle komme en bejler til hest eller til vogns; om aftenen, især om vinteren, når husvæsenet var besørget, snurrede også de livegne pigers hjul inde hos hende, og når frøkenen var gået til hvile i sit kammer, måtte pigerne endnu timevis sidde og spinde i den kolde stue, og når de næste morgen klagede over, at de med deres stive fingre ikke ganske havde kunnet få bugt med den tykke tot, som hun plejede at give dem, før hun gik i seng, så viklede hun hørren om deres fingre og holdt dem over ilden, til den var sveden af. Ved den lejlighed skal hun have sagt: "Nu har du det vel hedt nok for hele ugen!"

En morgenstund, da hun sad ved sin rok og så ud på den grå regnvejrsdag, kom en rytter med to store hunde travende hen imod hendes port. Hendes tynde læber fortrak sig til et smil; for det var Hennike, hvem hun havde ventet hver dag siden hans hustrus hjemgang. Ja, hun smilede endnu, om end lidt syrligt, da hundene trængte ind i værelset sammen med hr. Hennike og satte deres smudsige poter på de hvide gulve.

Hr. Hennike så hverken hendes søde eller hendes sure smil; men han lod sig kort efter føre op og ned ad trapperne i huset; hun åbnede de tunge egetræsskabe, det ene efter det andet og viste ham med bram det sammenhobede udstyr, og da nu gods og gård roste sig selv, så roste bejleren også skattene i skabene. Men pigerne fra køkkenet listede sig efter dem og fniste og

tittede om hjørnerne og havde snart fundet ud, at et elskovsværk her var i fuld gang.

Jomfru Benedikte knyttede kun én betingelse til bortgivelsen af sin hånd, måske for des sikrere at holde tøjlen, nemlig denne, at brudgommen skulle sætte bo hos hende, på hendes fædrene gård; hun ville ikke føre hus på fremmed jord.

– Og således skete det da, at Egegårds gamle hus blev forladt, så at der ikke var andet tilbage end et par falmede stole og billederne af de afdøde oppe i den store sommersal.

Arvingen til den gamle gård, den lille junker Detlev, forstyrrede heller ikke det unge ægtepar. Da hans fader holdt bryllup, var han endnu i kost hos en bondekone nede i landsbyen; men så havde hans moders lystige søskendebarn i byen taget ham til sig; for der var opstået et rygte om, at billedet af den døde frue på Egegård i månelyse nætter trådte ud af rammen og søgte efter barnet i alle husets tomme kamre. Siden det nu var hos én af hendes slægtninge, skulle den urolige vandren være holdt op.

Hr. Hennike lo rigtig nok, da en nabo talte til ham om det; men naboen mente, at hr. Hennike vist bag sine hvide tænder var ganske glad ved, at hans leje ikke mere stod under det gamle tag, og at den døde nu syntes at være tilfreds. Han har vist heller ikke været synderlig bedrøvet over, at det velhavende søskendebarn tog drengen til sig uden vederlag; for tiderne blev stadig værre, på landdagen fordredes der bestandig mere og mere af stænderne, for nylig var endogså omkostningerne for de udenlandske gesandtskaber blevet dem pålagt; men hjemme lod fru Benedikte ham høre tilstrækkeligt, fordi han ikke to gange om ugen ville nøjes med hvidlinger og tyndt øl til

middag, hvilket dog altid havde været nok for hende i hendes jomfrustand.

Med børn blev dette ægteskab velsignet allerede i første og andet år og så ikke mere. Det har været to firskårne, kortbenede knægte, som, skønt faderen var mørk, dog have haft næsten ildrødt hår, således som jo også undertiden en mørk jøde kan være ophav til en rødtop. Hr. Hennike har kaldt dem sine to ræve og haft sin lyst af deres gale streger. Man fortæller, at han, da de endnu var små, på deres forlangende har ladet to små trillebøre lave til dem; dem plejede de at fylde med kiselstene fra en sandgrav i nærheden; så har de kørt med dem ind i gården, hvor der på grønningen uden for hovedbygningen fandtes en kreds, i hvilken hr. Hennike lod sine unge heste løbe i line. I denne kreds har de med deres korte ben kørt deres trillebøre utrolig hurtigt og råbt "hop" og "hej" til hinanden, så der opstod en larm, som om en hob mennesker var i færd med et vældigt arbejde. Men når de er blevet trætte af det, så har de sluppet deres trillebøre og atter under mægtig larm kastet hinanden sten i hovedet, indtil de var ganske blodige og trillebørene tomme. – Når hr. Hennike er kommet til stede under slig leg, så har han alt efter sit lune enten stået og set til med hænderne under vamsen og mørkt ansigt eller leende så småt råbt til dem: "Gå på, mine ræve, gå på!" Men som oftest er det endt med, at fru Benedikte er kommet ned ad hovedbygningens trappe, og hun har næppe set på drengene med sine nøgne øjne, før de er blevet stående ligesom stivnede; og mens så kvinden med sine magre hænder tog dem begge i

den ildrøde hårtop og trak dem ind i huset, har hr. Hennike vendt sig bort og er gået ned i sin stald til hest og hund.

– – Sammen med drengene, eller rettere sagt i nogen afstand fra dem har man undertiden også set en lille pige, et halvt år ældre end den ældste af dem, af rank og kraftig bygning, med sort, krøllet hår og et par milde, blå øjne. Hun har ikke hørt til gården, men boet i Egegårds kælderbygning sammen med sin bedstemoder, den tidligere skovriders enke; men hr. Hennike har været forgabet i pigebarnet; han har også, efter at moderen var død i barselseng, selv holdt barnet over dåben, hvilket just ikke er blevet venligt optaget af fru Benedikte, med hvem han kort i forvejen havde byttet ring; for den lille var et jomfrubarn, ja fæsterne og hovbønderne kunne det på deres fingre, at der var en nærmere forbindelse mellem herren og hende end ved dåben; ligeledes, at han vist gerne i stedet for sit magre huskors havde hjemført den skønne skovriderdatter, hvis denne blot havde været adelig af stand eller i det mindste af formue. Slig tale kom jo rigtig nok aldrig hr. Hennike for øre; han ville vel heller ikke have taget synderlig andre hensyn til den end ved at lægge sludderhovederne i blokken, for at de kunne komme på bedre tanker. Undertiden, når han havde et anfald af sit mørke lune, kunne det hænde, at han pludselig steg til hest og sprængte over til det gamle hus. "Helvig! Helvig!" råbte han allerede langt borte fra, når han så den lille lege ved ringgraven eller ved portens tærskel. Så blev hun vel bange og skyndte sig ind i huset; men det hjalp hende ikke; han kom tilbage til fru Benediktes gård med barnet foran sig på sadlen og befalede, at man skulle indrette kammeret ved siden af hans eget, så hun kunne ligge der om natten.

Den lille Helvig selv havde jo rigtig nok ikke nogen glæde af dette; fru Benedikte værdigede hende hverken blik eller ord, og ved måltiderne, under hvilke hun på sin gudfaders befaling måtte sidde ved hans side, blev tallerkenen skubbet hen til hende som til en hund eller en kat. Når hr. Hennike for nylig havde været i byen, så havde han vel lagt et kinesisk æble eller noget andet slikkeri på hendes plads; men hun rørte det ikke; for de to ræve betragtede det med så begærlige øjne, at hun ikke en gang vovede at dele det med dem. Hun var måske næsten bange for den mørke mands voldsomme ømhed, der var hende uforståelig. Når hun om morgenen vågnede i sin seng, så hun ikke sjældent sin gudfaders sorte øjne over sig; han sagde ikke noget, han strøg i tavshed krøllerne fra hendes pande eller trykkede hendes lille søvndrukne hoved mellem sine hårde hænder; undertiden rev han hende fra puden op til sit bryst, så hun med sine små nøgne arme hang ligesom et offer i mandens favn. Når han så pludselig slap hende igen og gik lige så tavs ud af kammerdøren, som han var kommet, så lå hun sunket tilbage på sin pude og vovede ikke at røre sig, før hans hårde trin på gangens stengulv døde hen.

Når hun så var stået op og havde fortæret sin frokost i fru Benediktes nærværelse, plejede hun at løbe ud i det fri for at undgå den enes kærlighed og den andens had; hun gik da ud i haven bag ved huset, hvor der jo rigtig nok ikke var meget andet smukt at se end nogle bede med bønner og grøntsager, eller over den store gård ud på landevejen for at stå på en vold eller en stor sten og kaste længselsfulde blikke hen imod Egegård, som lå bag skoven. Men de firskårne drenge rendte efter hende, når som helst de kunne, og plagede hende på alle måder; de

kaldte hende "Gøgen", fordi hun fratog dem det bedste foder, og bragte hende, trods hendes tapre modstand, ofte til at udgyde bitre tårer. "Jeg vil hjem til min bedstemoder!" udbrød hun da tit i sin nød; det var hun vist også ellers fristet til at sige; men når hendes gudfaders øjne hvilede på hende, var hendes læber ligesom bundet sammen.

En eftermiddag, da der var kommet en fremmed hestehandler til gården, havde hr. Hennike købt en lille nordbagge; men da de to ræve, som længe havde plaget ham om at give dem sådan et dyr, udbrød i høj jubel, erklærede han, at det havde de ingen grund til; "for nordbaggen havde han købt til Helvig; for sådan nogle knægte som dem var mælkeæslerne endnu de bedste gangere." Med disse ord tog han den skælvende lille pige, der stod ved siden af ham, og satte hende som en fugl op på ryggen af den lille hoppe, som han førte forsigtigt omkring i gården; men de to ræve løb hylende ind i huset for at meddele deres moder denne nye krænkelse.

Fru Benedikte tav; når det gjaldt pigen, vovede hun ikke at sige sin ægteherre imod; men hendes kinder blev noget blegere og hendes blålige læber noget hvidere, end de var i forvejen.

Men da hr. Hennike var gået ud til arbejderne i marken, var den lille Helvig bange for at gå ind i huset, skønt tusmørket faldt på, og høstluften var kold. Frysende listede hun sig ud på vejen; snart skred hun modigt fremad og ville gå gennem den mørke skov til sin bedstemoder på Egegård, snart blev hun rådvild stående og viklede det lille forklæde om sine kolde arme, indtil hun til sidst, da månen hævede sig op over herresædet, grebet af barnagtig frygt løb tilbage til gården. Men

næppe var hun gennem porthuset trådt ud på den lyse plads, før hun så de to drenge styrte løs på sig fra skyggen af en lade.

"Hvad vil I?" udbrød hun forskrækket. "Hvad har jeg gjort jer?"

Men rævene greb hende i armene og trak hende hen imod den stejle skrænt af en grav, i hvilken det hjemvendende kvæg blev vandet, når det var koldt.

"Slip mig!" skreg barnet. "Jeg vil ikke have den dumme hest; jeg vil ikke have noget, jeg vil slet ingen ting have af jer og jer fader!"

Men de to ræve vedblev i tavs iver med deres fælles arbejde, og det forfærdede barneøje så allerede vandet blinke der nede, da de pludselig med et jammerskrig slap deres bytte. Dér stod hr. Hennike, som lige var vendt hjem fra marken, med en tyk stok i næven. Men fru Benedikte var også snart til stede og spurgte, hvad nu børnene igen havde forbrudt.

Da råbte den ældste, opmuntret ved moderens nærværelse: "Det er Gøgen! Vi ville blot smide Gøgen ud af reden!"

Fru Benedikte brast i latter. "Hende dér?" udbrød hun. "Hun er ingen gøg, vel, hr. Hennike? Hendes krusede fjer stammer fra en anden fugl; du gav også gerne kone og børn bort, hvis du kunne se den tøs'es øjne i et andet hoved!" Hun udstrakte sine magre fingre efter barnet, så dette forskrækket trykkede sig op imod sin gudfader.

Men denne tog den lille op på sin arm og tørrede hendes tårer bort fra øjnene med det lille forklæde. "Når du ved det, fru Benedikte," sagde han, "så ved du også, hvorfor den fugl hører hjemme i denne rede."

Hun ville give ham et hastigt svar; men hun indskrænkede sig til at bide i sine blege læber; for vredesåren svulmede i hendes mands pande. Så gik de da tavse hver til sin side med et hadefuldt blik, han med den sorte, hjemløse fugl, hun med de to røde knægte, der hang i skørterne på hende.

Senere, da de firskårne junkere skød i vejret, er en fattig *candidatus reverendi ministeri* kommet til gårde som huslærer; for da hr. Hennike gav ham udsigt til at blive den gamle sognepræsts eftermand, var han at få for en billig penge. Men endnu i sene år, da han selv vandrede omkring her som pastor *emeritus* med alderens ufrugtbare snakkesalighed, har han ikke kunnet få ende på at drøfte, hvor meget besvær disse disciple havde voldet ham. Når han havde sendt dem ud for at læse på deres lektier, så fandt han dem i gården eller i sandgraven ivrigt sysselsatte med en eller anden skarnsstreg; og kom han så endog nok så hurtigt med hasselkæppen, så sad de til hans usigelige forbavselse og red på ladens tag og gjorde, ligesom Uglspejl, uærbødige tegn til ham.

I et eksemplar af Henrici Müllers *Kærlighedskys*, som endnu forefindes i Egegårdpastoratets kirkearkiv, ser man på titelbladet ved siden af de basunkindede engle et antal små klodsede grise, tegnet med rødkridt, og i randen står skrevet med små stejle, blegede bogstaver: "Tilføjede *more solito* af de herrer junkere Henno og Benno."

Men kandidaten har dog også haft sine glade timer; for to eftermiddage om ugen er han på hr. Hennikes befaling vandret over til Egegård for at give Helvig timer. Og når han her i sin lille luvslidte kappe har nærmet sig gården i egetræernes

skygge, da har han fornøjet gnedet sig i hænderne og udbrudt! "*O arboretum recreationis!* O, kvægende lille skov!" Fra opgangen til huset er der da ofte løbet ham en lille pige i møde med en bog i hånden; hun har hurtigt strøget de sorte krøller bort, som under læsningen var faldet ned i panden, og har så, førend undervisningen begyndte, taget burrerne eller undertiden en rævehale af vilde syrer af sin gode lærers frakke, hvilket alt hans mandlige skolarer til afsked havde givet ham med på vejen.

Kandidaten skulle endnu få en fjerde discipel. Siden søskendebarnet havde taget junker Detlev med til staden, havde man hverken set eller hørt noget til ham i hans hjem, for i fru Benediktes hus vidste de to ræve næppe, at der fandtes en ældre broder. Men nu blev på en gang dette meddelt dem og tillige, at han med det første ville indtræffe på gården. For det gavmilde søskendebarn havde trods sin munterhed fået besøg af en brat død, og da der ikke fandtes noget andet, så var det det rådeligste, i følge et regnestykke, som denne gang var blevet løst på samme måde af hr. Hennike og fru Benedikte, at kalde knægten hjem og ligeledes at overgive ham til kandidatens vejledning, siden denne nu en gang var der.

– – En eftermiddag i september, da Egegårds høje træer forgyldtes af den varme sol, er da en lyshåret dreng kommet vandrende på landevejen. Han kunne vel være tolv år; han har haft et tornyster på ryggen og en tyk stok i hånden. Da han er kommet til vindebroen, som nu altid var nede, har han grebet fastere om sin stok, ligesom for at kunne trodse de store hunde, som den gang altid gøende plejede at styrte fremmede i møde, når de kom til et herresæde. Men der er ikke sket noget af den

slags, der har kun været en sorthåret lille pige, som hang med armene over brogitteret og smulede et stykke brød til fiskene i borggraven.

"Hvem er du?" spurgte drengen, da hun nu vendte hovedet hen imod ham. "Bor du her?"

"Huset er tomt," sagde pigen; "jeg og min bedstemoder bor der ganske alene; vi holder også uret i orden. Kan du høre? Nu slår det netop fire!"

Da uret var færdigt med at slå, spurgte drengen igen: "Hvem er din bedstemoder?"

"Min bedstefader var skovrider her i skoven."

"Så?" sagde drengen. "Jeg kender jer ikke; men I må gerne blive boende her foreløbigt; det varer endnu længe, inden jeg selv kommer til at få brug for huset!"

Den lille pige havde stillet sig hen lige for ham. "Du!" udbrød hun. "Det spørger vi ikke dig om; huset tilhører hr. Hennike, som bor hist ovre bag skoven."

Men det lod drengen sig ikke anfægte af. "Hr. Hennike er min fader," sagde han; "men huset er mit; for det har været min moders."

Mens han talte således, kom en aldrende kone ud af huset og hen til dem. Hendes ansigt vidnede om overvundne sorger og tillige om, at hun havde måttet lære at bøje sig for en fremmed vilje. Hun lod sine øjne hvile på drengen en stund; så sagde hun: "Kan du da ikke se, Helvig, at det er junker Detlev? Jeg kan kende ham på hans moders ansigt; og derpå ville også alle fattige og nødlidende kende ham."

Hun havde rakt drengen sin hånd; men Helvig stirrede på ham med sine store blå øjne.

"Å, junker Detlev," udbrød hun, "du ser ganske anderledes ud end dine brødre!"

"Jeg kender ikke mine brødre," svarede junkeren; "jeg kender ingen af jer her. Hvis min gode tante blot havde levet, så var jeg først kommet, når jeg bliver myndig; hertugen har også lovet mig, at jeg skal studere ved hans nye universitet."

"Men," sagde skovriderenken, "har hr. Hennike ikke sendt en hest til byen, så I kunne ride her ud?"

"Jeg vil hellere gå," svarede han kort, "end ride på fru Benediktes heste."

"Ved I da også, at I er gået forbi jer faders nuværende bolig?"

Drengen nikkede. "Ja, jeg gør; men jeg vil se min moders billede, før jeg kommer til det fremmede hus!"

"Med Gud, junker Detlev!" svarede den gamle, idet hun løste en nøgle fra sit bælte; "Helvig kan lukke salsdøren op for jer, mens jeg sørger for, at I får en forfriskning under jer moders tag."

Det havde junkeren intet imod; og mens så den gamle begyndte at rumstere i det mørke køkken, gik børnene sammen op oven på.

– – Da junker Detlev i tusmørket kom til fru Benediktes gård, have de to ræve ventet på ham ved porten og larmende trukket ham ind i huset; han skulle stå dem bi imod den dumme hovmester og hjælpe dem med at smide Gøgen ud af reden! Mens han sad ved sin nadver, har fru Benedikte befølt det fine klæde i hans vams med sine magre fingre og sagt, at det ikke duede til at gå på landet med; hun ville også næste dag studse hans lyse lokker. Men hr. Hennike har været til gilde hos en nabo.

Ligesom junker Detlev forstod at undgå fru Benediktes saks, således blev ej heller de to ræves forhåbninger opfyldt. De vidste jo rigtig nok ikke, at Detlev havde stået foran sin moders billede med "Gøgen", og kunne derfor ikke begribe, hvorfor han ikke foretrak deres selskab for den dumme piges, ja endog ligesom hun også til den forhadte hovmesters store glæde sad flittigt over sine bøger.

Hr. Hennike selv er for det meste gået af vejen for sin ældste søn og har hverken talt til ham med hån eller med alvor. Kun når junkeren undertiden tog sig af sin mødrenearv, idet han f. eks. gik i forbøn for en stakkels livegen eller ønskede at bøde på det gamle hus' synlige forfald, har hr. Hennike set truende på ham og vist ham tilbage med hårde ord; men aldrig løftede han hånden til slag imod ham, hvilket de to ræve drøftede med misundelse.

Man har ofte set junkeren på Egegård. I vinteraftenerne sad han og Helvig ved arnens ild, og ved rokken fortalte skovriderenken dem om billederne oven på, for så vidt som hun selv kendte deres historie. Om sommeren, især når det var alt for trykkende lummert uden for, gik de undertiden op i den kølige sal. Da drengens trin en gang genlød alt for larmende i det stille rum, lagde Helvig hånden på hans arm og sagde: "Du! du må gå sagte!"

"Sagte? Hvorfor?"

"Jo, din moder er jo død; og det er også alle de andre, som er afbildet her."

Han gjorde, som hun sagde; og hviskende vandrede de fra det ene billede til det andet, indtil deres samtale forstummede

foran billedet af Detlevs moder.

Ofte strejfede de også omkring sammen gennem skoven, og når de blev tørstige, løb de hen til en hovbonde, hvis lille bolig lå tæt ved skovens udkant. "Forthmann," sagde da ofte drengen, når han fik et krus mælk af bonden og rakte det til Helvig, "vent kun lidt, du skal nok en gang få to køer til den ene, du har nu!" Og den stakkels hovbonde svarede: "Ja, ja, hr. junker, jer bedstefader var også en god mand."

Undertiden talte børnene højst alvorligt med hinanden, og da de en gang sad i græsset sammen i en ensom lysning i skoven, sagde Detlev: "Fortæl mig noget om din fader, Helvig! Har han aldrig været her?"

Helvig rystede på hovedet. "Det ved jeg ikke," svarede hun, "bedstemoder holder ikke meget af at tale om ham; jeg tror ikke, han var nogen god mand, Detlev; for han havde forladt min moder, endnu før jeg blev født, og det har hun taget sin død over."

Drengen sad og tænkte lidt efter; men så greb han hendes lille hånd og hviskede: "Du må ikke sige det til noget menneske, Helvig, ikke en gang til hovmesteren; men jeg tror heller ikke, at min fader er en god mand!"

Helvig rørte sig ikke af pletten, og således sad de to børn i deres ensomhed endnu længe tavse hånd i hånd.

Der var gået et par år; men jo mere børnenes gensidige tilbøjelighed for hinanden voksede, des dybere grov vreden imod junker Detlev sig ind i hr. Hennikes bryst; for Helvig søgte nu altid kun hjælp hos Detlev mod de andres mishandling. Og når han grublende fulgte de to børn med øjnene, formåede fru

Benedikte trods frygten for sin ægteherres hidsighed ikke ganske at afholde sig fra at stikle på ham. "Hvorfor løber du altid i hælene på den flyvefærdige fugl?" sagde hun da med et fornøjet glimt i sine små øjne; "hun holder dog mere af den lyshårede dreng, hvor sort hun end selv er!" eller en anden gang: "Det bliver ikke anderledes, Hennike; om et par år må du se at finde en præst, som tør vie det søde lille par!"

Og en eftermiddag, efter at hr. Hennike var blevet således ægget, er han kommet til Egegården, hvor folkene var i færd med at bjerge hø på en skoveng. Han gik imidlertid ikke derud, men trådte ind i kammeret til skovriderenken, som sad ved sin rok.

"Hvor er Helvig?" spurgte han.

"Hun er gået ud i skoven med junker Detlev for at plukke jordbær."

"I skulle forstå at holde bedre på hende," sagde han barsk.

Konen sukkede, og hr. Hennike gik sin vej. Mens han nu vred og rådvild stod ved leddet ude i skoven, hørte han to unge stemmers latter i det fjerne. Da råbte han: "Helvig! Detlev!" men ingen svarede; det blev fuldstændig stille efter hans råb. Da han så havde lyttet med anspændelse af alle sine sanser efter atter at have kaldt, hørte han en lyd igen; men det var kun, som om buskene raslede efter nogle bortilende.

Forbitret gik han ned ad skovvejen, indtil han nåede engen, hvor folkene arbejdede under fogedens opsyn. Her standsede han. "Foged!" råbte han, "har du set junker Detlev og Helvig her?"

"Ja, herre!" Han pegede med sin kæp hen ad skovens udkant. "De løb i retning af Forthmanns hus. Skal jeg hente dem,

herre?"

Hr. Hennike kastede et hurtigt blik på arbejdsfolkene. "Hvor er Forthmann?" spurgte han.

"Det er hans tur i morgen."

Hr. Hennike bød fogeden at blive, hvor han var; men selv gik han hurtigt over markerne, indtil han havde nået hovbondens hus.

"Hvor er junker Detlev og Helvig?" spurgte han bonden, som netop havde trukket en spand vand op af brønden.

Men da bonden så sin herres ansigt, der blussede af vrede, blev han bange for, at der skulle vederfares børnene noget ondt, og svarede stammende: "Det ved jeg ikke, herre; de har ikke været her."

"Du lyver, Forthmann!" udbrød hr. Hennike.

"Nej, nej, herre; jeg ved ikke, hvor junkeren er."

Hr. Hennike bød manden at gå ind i huset og vente på ham dér. Selv søgte han efter børnene uden for; han spredte en hob kvas, han rev døren til den lille bihave op; men han kunne ikke finde dem. Endelig så han Helvigs røde tørklæde vaje på en tornebusk.

Da han med det i hånden trådte hen i husets dør, stod hovbonden ved en klar ild, som blussede under ildkrogen på lergulvet henne i baggrunden. Han kaldte ham hen til sig og viste ham tørklædet. "Ved du også, Forthmann," spurgte han, "hvorledes min bedstefader straffede sine genstridige bønder?"

Manden stirrede ængsteligt på ham.

"Gå ud og hent den spand vand, som du før trak op af brønden!"

Og da bonden trådte ind i hytten med den fyldte spand, tog hr. Hennike den fra ham og hældte vandet ud over ilden, så den hvislende og sydende slukkedes i hvide dampskyer.

Han blev stående en stund, indtil det flyvende askestøv havde lagt sig; så sagde han: "Din ild er slukt, og ve dem, der vove at tænde den igen før sidst i ugen; de vil komme til at bøde hårdt for det."

Han vendte sig om for at gå.

Da genfandt den livegne sit mæle. "Herre, min hustru er syg; vi er jo først nu i begyndelsen af ugen!"

Men hr. Hennike gik, mens den livegne ligesom bedøvet udstrakte sine arme efter ham.

– – Næste morgen tidligt red hr. Hennike atter over til Egegård; han red gennem leddet ind i skoven. Da han kom til engen, stod fogeden ved dens udkant med en pisk i hånden; han ventede på en nøler, som han ville byde velkommen.

"Du kan give ham dobbelt så meget til middag!" sagde hr. Hennike. "Kom med mig; vi vil se til den kolde arne!" Og han fortalte, hvad der var sket den foregående dag i Forthmanns hus.

"Herre," sagde fogeden, "der er såmænd ingen dér, som har lyst til at brænde sine fingre."

Hr. Hennike nikkede. "Men de skal vide, at de aldrig er sikre." Han gav sin sorte hest af sporen, og fogeden travede med til fods.

Længere oppe ved skovens udkant lå hytten i morgensolens skær; der var ikke andet levende at se end en kat, som lå og sov på dørtærskelen.

"Er Forthmann på arbejde?" spurgte hr Hennike sin foged.

"Ja, herre."

"Og hans kone?"

"Hun kan ikke; hun ligger igen af sit slemme tilfælde."

Pludselig rev hr. Hennike sin hest tilbage. "Hvad er det, foged?" udbrød han og pegede op imod det hullede stråtag, fra hvis mønning der steg en blå røg op i luften.

"Det, herre," svarede manden, i det han skyggede for sine øjne mod de skrå solstråler; "det er røg; og hvis det ikke er loftet, som brænder, så er der ild på skorstenen."

Hr. Hennike sprang rask ned af sin hest. Da han betrådte hyttens lergulv, så han ligesom dagen i forvejen en klar ild blusse under en gryde. På den ene side af arnestedet stod hovbondens lille datter i sin pjaltede kjole, på den anden junker Detlev, som med lysende øjne betragtede flammerne og netop lagde en håndfuld kvas til ilden.

Han så først sin fader stå for sig, da pigebarnet udstødte et skrig. Han blev meget forskrækket; men da faderen med dirrende stemme spurgte: "Har du understået dig at tænde denne ild?" svarede han: "Ja, min hr. fader; men hovbondens kone ligger af en hård sygdom og kan ikke undvære varm mad."

Hr. Hennike pegede på en spand vand, som stod ved siden af arnestedet og sagde: "Tag den spand og sluk ilden!"

Men junkeren rørte sig ikke.

"Tag den straks!" råbte hr. Hennike. "Eller tror du måske, at du allerede er herre på jorden her?"

Da sagde junkeren: "Nej, min hr. fader; vel er jeg herre her; men jeg ved også, at magten endnu er i Eders hånd. Når jeg en gang får den, skal min moders folk have det bedre!"

Ved disse ord kom faderens rasende forbitrelse til udbrud. "Giv ham af pisken!" råbte han til fogeden, som lige var trådt ind. "Giv ham af pisken!" Men da fogeden veg tilbage for en sådan anmodning, har han revet pisken fra ham og slået junkeren i ansigtet med dens skaft, så han blødte.

Junkeren har ikke givet en lyd fra sig; han er roligt blevet stående, indtil hans fader var redet bort. Men han er ikke kommet hjem og heller aldrig blevet set dér på egnen; kun på Egegård skal han have været endnu samme aften.

Sommeren var gået, uden at Helvig kom til fru Benediktes gård; og da hr. Hennike en morgenstund kom ridende til Egegård, er hun skrigende flygtet for ham. Senere ville de to ræve helst selv have hentet gøgen ind i deres rede; for der er kommet en ond tid for dem. Og hr. Hennike er bestandig blevet mere og mere forunderlig i sin vrede, så at hans naboer sagde, at den sorte Henne nu var på veje til dårekisten; men det har kun været hans egenrådige og trodsige sjæl, der ikke har villet føje sig i Guds bud.

I høsten samme år er det hændet, at en bondes tyr fik tilbøjelighed til at stange og rev tarmene ud af livet på hr. Hennikes yndlingshund, så dyret måtte krepere. Da sådant er nået til hans øre, har han først villet gøre bonden skade på liv og helsen; men så er han kommet på andre 1 anker; han har ladet tyren gribe og dømt den til at dø af sult.

Fra gården førte der en dør til et fængsel, som man havde indrettet i underbygningen af et lille tårn; i stedet for løsgængere og vagabonder, som ellers plejede at få anvist deres

kvarter her, var nu tyren lænket i den tomme celle, til hvilken hr. Hennike selv havde nøglen i lommen.

Men i den anden nat har det sultne kreatur gjort en sådan larm, at der ikke var nogen i huset, som kunne sove, undtagen måske de to junkere Henno og Benno, som snorkende vendte sig om på den anden side, når dyrets stampen og brølen drønede for stærkt gennem murene. Fru Benedikte selv har vågen siddet op i sengen i al sin magerhed, og ved hvert nødråb, som det fangne dyr udstødte, har hun bidt mere og mere vrede og utålmodighed i sig; men så er hun pludselig faret ind til sin ægteherres seng, og da hun i det månelyse kammer så, at også hr. Hennike lå med åbne øjne og støttede sig på armen, har hun på én gang udspyet al sin forbitrelse imod ham og forlangt, at han skulle give tyren fri. Men han har ikke rørt sig af pletten og kun sagt, at hun skulle spare på sit snakketøj, i den henseende kunne hun let optage kampen med tyren.

Fru Benedikte har nu ikke kunnet udrette mere; men da den bonde, som tyren tilhørte, næste morgen endog har bedt hende om at gå i forbøn hos herren, da har hun fuld af vrede råbt til ham, at med den opfordring kunne han jo rende til frilletøsen på Egegård.

– – Samme eftermiddag, da hr. Hennike ærgerlig sad og pudsede sin bøsse i våbenkammeret, trådte Helvig tøvende ind til ham. Da han så hende, syntes hans mørke øje at blive klart; han strakte sin hånd ud imod hende, som om han ville gribe efter sin lykke. Og da hun alligevel blev stående sky og tavs på tærskelen, sagde han: "Hvorfor kommer du ikke nærmere, Helvig, siden du nu en gang er kommet?"

Da trådte hun nærmere hen til ham. "Hr. gudfader," sagde hun, men så sagte, at han måtte bøje øret hen imod hendes mund; "jeg kommer for at bede jer om noget."

Det ord lød som et glædens budskab for den mørke mand; han kastede sin bøsse til side og greb begge den unge piges hænder. "Bed kun, Helvig!" sagde han og trykkede dem heftigt; "du har aldrig bedt mig om noget; gør det nu således, at jeg kan mærke det."

Men da hun derpå sagde: "Hr. gudfader, skån den stakkels tyrs liv!" da fo'r han op og råbte: "Hvem er det, der har sendt dig? Du taler med fru Benediktes tunge!" Og da så barnet brast i gråd på grund af hans heftighed, har han pludselig løftet hende op på sin arm og er stormet ned ad trappen til gården med hende. Han satte hende først ned på jorden, da de kom til cellen, hvorfra det buldrende brøl lød. Men da plankedøren var blevet åbnet, og Helvig ville fly, forfærdet over det rasende dyrs blodrøde øjne, holdt han hende tilbage og befalede en dreng at hente et knippe hø så stort, som han kunne have i sine arme. "Nå, Helvig," udbrød hr. Hennike, mens tyren stampende og snøftende gennemrodede det duftende knippe med sin dampende mule; "nu har du fået din vilje; men nu skal du også bede om noget til dig selv!"

Den tolvårige pige, der modstræbende lod sig holde tilbage, fo'r forskrækket sammen ved disse ord; men så rejste hun sig på tæerne og så op på den store mand, og hendes blå øjne strålede pludselig ikke som et barns, men som en kvindes øjne.

"Tal!" sagde han forventningsfuldt.

Så talte hun; men det lød næsten mere vredt end bedende: "Hr. gudfader; lad junker Detlev komme hjem igen!"

Hr. Hennike fo'r endnu mere sammen end Helvig før; han svarede ikke, han slap kun pigens hånd. Og således stod de målløse ved siden af hinanden, indtil dyret atter brølede for at meddele, at det foder, man havde kastet til det, endnu ikke havde stillet dets sult.

– – Da det blev vinter, meldte et rygte, at junker Detlev fra Lübeck var gået ud i den vide verden som skibsdreng om bord på en sejler, der fo'r på Spanien; tillige ymtedes der om, at billedet i riddersalen på Egegård nu atter gik ud af rammen, og at den døde frue i lyse nætter viste sig i vinduet og så ud efter den forstødte.

Da det kom hr. Hennike for øre, blev han forbitret og svor, at han ville gøre ende på det fordømte spøgeri. Man siger, at han har stået foran billedet for at flænge det med sin blanke jagtkniv; men at de stille øjne har set således på ham, at hans arm, der allerede var hævet til stød, sank ned.

Og senere er denne sal ikke mere blevet betrådt af nogen; de afdødes billeder har nu alle været samlede som i en gravhvælving, ganske som den sidste mand af slægten en gang havde sagt. Det er kun, når den dybe himmel har åbnet sig i måneklare nætter, og især når storme har raset ved jævndøgnstid, at hin natlige fremtoning ofte skal have vist sig.

Egegårds to beboersker have ikke set noget til den; kun én gang, da stormen vækkede dem om natten i deres sovekammer, som lå under riddersalen, har de hørt ligesom en brusen af kvindeklæder der oppe, og de har da bedt en stille bøn for junker Detlev og den døde frue.

Der var gået mange år; hovmesteren havde for længe siden tiltrådt det præsteembede, han havde fået løfte på til gengæld, for at han ikke oppebar nogen løn; i huset på Egegård boede der en halvblind, ældgammel kone og en nys udsprungen jomfru, hvis flagrende lokker lå fængslede i sorte fletninger. Helvig forlod nu kun sin bedstemoder og gårdens ensomme enemærker, når hun gik i kirke på søn- og helligdage, eller når hendes gudfader sendte bud efter hende, og selv da kun for en kort stund. Men når dagen hældede, især om foråret, når fuglesværmene kom dragende søndenfra, vandrede hun ofte ad landevejen hen til en lynghøj og spejdede ud i det fjerne, indtil aftenrøden var slukt. Undertiden kom den unge præst søndag aften vandrende hen ad vejen; så løb hun ham i møde, og de gik hånd i hånd over broen og op til den blide bedstemoder.

I landsbyen hed det sig en tid lang, at den unge præst bejlede til den sorthårede pige på Egegård. Men de tog fejl; det var ikke ham, den unge pige spejdede ud efter i natten.

– – Ovre i byen var der en uge i maj atter en gang blevet holdt landret; seks kongelige trompetere og en hertugelig hærpaukeslager var redet igennem gaderne og havde forkyndt det, og man var strømmet til fra alle sider, dels for at afgøre gamle trætter, dels for at stifte nye rettigheder.

Hr. Hennike havde også været der. Han havde allerede tidligere godtgjort ved vidner, at hans nu myndige søn af første ægteskab for næsten ti år siden havde forladt landet og var gået til Middelhavet på en lybsk koffardimand, og at man senere ikke havde hørt noget hverken til skib eller mandskab; nu havde han så godt som brev og segl på, at junker Detlev ved

landrettens kendelse var erklæret for død, så at altså Egegård blev faderens arv og eje.

Men der var noget andet, som hr. Hennike ville foretage sig i staden. Der var dog noget på jorden, hans sjæl hang ved; det var ikke hans andre sønner, de to ræve, der allerede nu førte pisken blandt de livegne ligesom fogeden; det var endnu bestandig barnet med det sorte hår, som lignede hans, og med hine øjne, i hvilke et for længst blegnet ansigt syntes at anklage ham. Var hun end vokset op til en slank jomfru, legen var endnu den samme; hun flyede endnu bestandigt sin vilde gudfader, og han tørstede endnu bestandigt efter et venligt ord fra hendes mund. Men nu – hr. Hennike, som var i færd med at ride hjem, lod sin ganger danse af sted i spring ved tanken om det – nu skulle hun snart ikke længere kunne undslippe fra ham! Fru Benediktes tunge var i de sidste år blevet mere og mere skarp og spids; nøgleknippet til kammer og kælder holdt hun så fast med sine magre fingre, at selv hr. Hennike ikke vovede at rive det fra hende; men hendes kæbeben trådte nu også spidst frem; hendes talestrøm blev ofte afbrudt af en dump hoste, og det måtte synes uundgåeligt, at næste vår kun en spøgelsesagtig efterklang af hendes huslige regimente ville skræmme tyendet på trapperne og gangene. Men heri så hr. Hennike den lille urt "håb" spire frem; han ville da lyse det barn, som var det eneste, der lå ham på sinde, i kuld og køn; med hende alene ville han da holde hus på sin nyerhvervede ejendom, og hun skulle være hans arving; de to ræve kunne finde underhold på deres moders gods. Han havde allerede nu forhørt sig med hensyn til det nødvendige nådesbrev hos hertugens kansler, og han mente, at

han også i denne sag havde fået et trøstefuldt tilsagn for det påkommende tilfælde med på vejen.

Da hr. Hennike havde tilbagelagt halvdelen af vejen, var han taget ind til en nabo for at nyde sit andet morgenmåltid. –"Hvad er der på færde med dig, Henne?" spurgte naboen ham; "dit mørke ansigt lyser jo som lykken!" Han skænkede pány i det store glas. Hr. Hennike drak; men han var ikke den mand, som skulle røbe sine tanker ved et glas vin. Snakke af skole ville han jo rigtig nok, men et andet sted.

Med et muntert nik svang han sig i sadlen, og han red hurtigere og hurtigere, forbi fru Benediktes hus og så hen ad vejen til Egegård. Da han kom til den smalle træbro, blev hesten sky og ville ikke frem ad; men rytteren trykkede sine skarpe sporer ind i lysken på den, så den fløj over broen med tordnende hovslag, og en flok sorte krager, der havde bosat sig i egetræstoppene siden junker Detlevs bortgang, fløj skrigende op.

Det var med besvær, at hr. Hennike bragte sin hest til at stå; så råbte han: "Helvig! Helvig!" Og da hun kom og tøvende nærmede sig, greb han hendes hånd og trak den forskrækkede pige ganske tæt hen til den uroligt stampende hests hove. I hans ansigt, som var rødt af vin og vildt håb, strålede de sorte øjne, og mens hun ligesom bedøvet så op på ham, overvældede han hende med dunkle og forvirrede antydninger om sine fremtidsdrømme. "Vær blot tålmodig, Helvig!" udbrød han. "Du skal ikke mere bo dernede, nej, du skal bo oppe i de store stuer; de døde kommer ikke igen; men de dumme billeder skal bort; jeg vil ikke længere have de begravede øjne om mig!" Så vendte

han pludselig hesten og fo'r af sted, så hurtigt som han var kommet.

Den ranke pige stod et øjeblik og stirrede efter ham; så flygtede hun tilbage til huset og kastede sig grædende for den gamle, halvblinde kones fod. Der var kun én ting, hun havde hørt af sin gudfaders forvirrede tale; det forekom hende, at han havde meldt hende junker Detlevs død.

Men bedstemoderen strøg hendes sorte krøller fra panden. "Vær kun rolig, Helvig," sagde hun; "stillidsen har ikke sunget endnu."

Og da Helvig svarede: "Bedstemoder, her er ingen sangfugle længere; de sorte krager har jo sønderrevet dem alle," da løftede den gamle kone sin finger i vejret, som om hun ville pege op imod solen, og sagde: "Nej, Helvig, ikke den; den er ikke foder for krager!"

Ikke længe efter, en søndag eftermiddag, da fru Benedikte just havde brygget sig en drik af urter og stillet den hen til afsvaling i det åbne vindue, er en rytter steget af sin skimmel ude i gården. Han har været ung endnu, men iført en dragt, hvis mage man kunne have set nogle år tidligere hos fornemme købmænd i Hamburg eller Lübeck, da parisiske moder endnu ikke havde gjort sig gældende, men som vel endnu kunne være almindelig på andre tyske handelspladser. Hans store, lyse skæg nåede langt ned på en mørk, mårskindsbræmmet kappe, til hvilken den hvide lærreds halsdug var hæftet fast med en gylden spang; men hans hovedhår under hattens brede rand syntes så kort klippet, som i sin tid fru Benedikte havde tiltænkt den lille junker Detlev det. Da han havde overladt sin hest til en

dreng og gik op ad husets stentrappe, kunne man se, at der i hans livbælte under kappen sad et par pistoler, hvis låse syntes at være lavet efter den nyeste opfindelse og desuden af særdeles kunstfærdigt arbejde.

Med høflige, men kortfattede ord spurgte han slotsfruen, der trådte ham i møde i forsalen, om han ikke kunne få hendes ægteherre i tale, og hun viste ham op i det øvre stokværk, efter at hendes øjne havde foretaget en hurtig mønstring af ham. – – Hr. Hennike havde allerede fra den tidlige morgenstund siddet oven på i et værelse, der ellers ikke blev benyttet, og regnet og sammenlignet de gamle papirer fra Egegård; i den ene hånd havde han en pen, i den anden en stor, sælsomt formet dobbeltnøgle, som kunne åbne og lukke alle døre ovre på Egegård. Han støttede netop sit hoved et øjeblik med hånden for at hvile efter det uvante arbejde og stirrede med munter mine ud i det tomme værelse, hvis kalkede vægge kun var udstyret med et par ormstukne arkivskabe. Han så vel i tankerne to grave; på den enes tunge ligsten var der fremstillet en mager kvindeskikkelse med fast tillukkede hænder og navnet "Benedikte" mejslet oven over; den anden var uden navn, langt borte på den anden side af verdenshavet og ikke til at finde mellem de underlige urter og ranker, som groede hen over den. Da blev der banket på døren, og da han var faret op og havde udtalt velkomstordet, trådte den fremmede ind til ham.

Fru Benedikte var blevet stående nede ved trappeopgangen; men hun anstrengte sig forgæves for at høre, hvad der blev forhandlet der oppe bag den tæt tillukkede dør. En gang hørte hun rigtig nok en støj, som om nogen tog hårdt på en tung stol eller med usikker hånd greb fat i dens ryg; men herefter hørte

hun kun en rolig ung stemme, som syntes at svare hendes ægteherres barske røst. Hun var alt træt af den frugtesløse lytten, da døren der oppe blev åbnet, og hun hørte den unge købmand sige, idet han trådte ud: "Anstil kun undersøgelser, I vil finde alle dokumenter og sigiller i orden; men husk frem for al ting på, at I ikke skal underhandle med en fremmed, når jeg kommer tilbage igen i morgen."

Et hosteanfald, som fru Benedikte forgæves søgte at undertrykke, drev hende fra hendes post; men rytteren, som allerede havde nærmet sig trappen uden at blive ledsaget af husets herre, gik nu rask ned ad den og videre gennem forhallen ud i gården. Da et vindpust bragte hans kappe til at bugne ud, så man ikke længere de kostbare pistoler i livbæltet; et eller andet, et nuværende forhold eller noget fordum sket, måtte have foranlediget, at han havde lagt dem til side, mens han underhandlede med godsets herre, og siden havde ladet dem blive der tillige med visse papirer. Hans tanker og hans hest førte ham til et gammelt ensomt hus; måske frygtede han også, at han ville forskrække de kvinder, som boede i det, når han efter den lige overståede krigstid trådte ind til dem med våben.

Hr. Hennike sad endnu i sit arkivværelse og kastede sløve blikke hen på de efterladte papirer, da fru Benediktes grynten lod sig høre på trappen uden for. Hun havde fra vinduet spejdet efter den fremmede, hun havde set ham bestige sin blommede ganger og ride ud gennem portbygningen ad landevejen til; men hans ansigt og klædning havde ikke gjort noget bekendt indtryk på hende. Nu trådte hun forpustet ind til sin ægteherre.

"Sidder du endnu stadig og gør beregninger over dit nye arvegods?" spurgte hun skarpt.

Han lo. "Hvad vil du?" spurgte han kort.

"Der var en fremmed hos dig," sagde hun; "hvem var det?"

Hr. Hennike sendte hende et mørkt blik. "Gå din vej," sagde han; "jeg trænger ikke til kvindetunger her."

Men hun vedblev: "Var det måske én af de lybske stadjunkere, hos hvem du har taget på borg? Gør ikke regning på mit landgilde!"

Hr. Hennike sprang op og slog med næven i bordet, så det rungede. "En stadjunker, fru Benedikte? – For Djævlen, jeg ville give dig med samt din gård for, at det havde været en af de kræmmere! Dér, læs det!" råbte han og gav hende et af dokumenterne. "Du skal også have lidt fornøjelse!"

Og fru Benedikte tog det og læste den ene linje efter den anden med sine nøgne øjne; da hun var færdig, lagde hun det på bordet og sagde: "Du er og bliver en pjalt, hr. Hennike, men ikke den første, som er blevet fodret af sin hustrus hånd."

Et øjeblik var der dødsstille i stuen. Men da fru Benedikte kastede et blik på sin ægtefælles åsyn, udstødte hun et skingrende skrig og fo'r med hænderne op over hovedet, som om hun ville værge sig mod mord. Og dog havde hr. Hennike ikke rørt et lem, ja hans arme hang ligesom lamslagne ved hans side; det var kun hans øjne, der havde forfærdet kvinden, det var, som om en afgrund havde åbnet sig i dem.

"Hvorfor skriger du?" sagde han; men det var, som om ordene ikke ville komme ud af den tørre hals. "Læs det endnu en gang, så vil du se, at skriften er forfalsket! Jeg har jaget bedrageren væk; han vogter sig nok for at komme igen."

Men fru Benedikte læste ikke dokumentet igen; hun så på hr. Hennike med sine små øjne, som om hun ville gennembore ham lige til hans inderste sjæl; så løsnede hun det tunge nøgleknippe fra sit bælte og forlod værelset i tavshed.

Uden for hvilede endnu den samme sommerdag over skov og eng; dog solen sank efterhånden, og skyggerne af Egegårds to takkede gavle strakte sig allerede helt over til ringgravens anden bred; men de mægtige ege strålede endnu helt ned til roden i solens varme, gyldne skær.

Den lyshårede rytters skimmel stod med sænket hoved bunden til en af husets murringe, og han trådte just selv ud af døren og med ham Helvigs jomfruelige skikkelse. Rytteren løste sin hest; så tog de hver på sin side fat på tømmen og vandrede med det roligt følgende dyr over vindebroen for at anbringe det i et af skurene uden for. De to smukke, unge folk gik tavse ved hinandens side; men pigens ansigt blussede af glæde, og der var en stille glans i hendes øjne; hen over hesten så hun af og til på rytteren som en brud på sin længe ventede brudgom.

Da de havde anbragt dyret i den faldefærdige bygning og atter trådte ud i det fri, hvilede der tunge tanker på den unge rytters pande.

"Nej, Helvig," sagde han til den unge pige, der bekymret betragtede ham; "det er ikke for min arvelods skyld; jeg bringer en tidende, som er alvorsfuld for os begge."

Og da hun bævede sagte, tilføjede han: "Lad os gå hen til ét af vore gamle yndlingssteder, Helvig; vær blot ikke bange; min hånd skal holde dig så meget des sikrere!"

De gik forbi ringgraven, hen ad skovleddet til, og var snart forsvundet i skovens skygge.

– – Så er der vel gået over en time, og Egegård har ligget ensom ligesom i en fortryllet søvn. Skyggerne udbredte sig sagte, mens himlens lys blegnede.

Og da de to ungdommelige skikkelser ved det sidste aftenskær kom ud af skovens mørke, da har pigen med de sorte fletninger været bleg som en lilje, og hendes blå øjne have været meget store og fulde af tårer. Med sænket hoved gik hun ved siden af sin alvorlige fælle. "Er det ganske og aldeles tilforladelig sandt?" spurgte hun sagte.

Den unge rytter havde grebet hendes hånd, som om han dog ikke ville give slip på hende. "For den rige handelsherre, som uden at være kendt forskede efter sin faders og sin slægts skæbne, har man ikke fortiet noget," svarede han.

I tavshed vandrede de over vindebroen hen imod huset; da talte han atter: "Det er sent, og vi må skåne alderdommens knappe søvn; men i morgen vil den gamle kone der inde stadfæste det, det er jeg sikker på."

Hun bøjede hovedet endnu dybere, og som i ydmyghed drog hun hans hånd op til sin mund. "Min broder!" sagde hun; det kom kun som et pust fra hendes læber.

Man havde redet et natteleje for gæsten oppe i det kammer ved siden af riddersalen, hvor han en gang havde udstødt sit første skrig og hans moder draget sit sidste åndedræt. Men hans leje var urørt; han stod ved det åbne vindue og så ud over skovlysningen på den anden side af ringgraven. Det var en lysegrå, lummer sommernat; intet rørte sig uden for, man hørte

hverken noget dyr snige sig af sted eller nogen fugl flagre; men så brusede trætoppene pludselig, som om de trak vejret dybt, og bag ham i huset var det, som om alle dørgreb blev berørt. Det lys, man havde givet ham med, blussede op og sluktes, mens samtidigt den dør, som gennem en række andre kamre førte ud til forstuen i det øverste stokværk, sprang op. Han trådte tilbage og kastede et spejdende blik ind i værelserne ved siden af; så trak han den åbne dør til og drejede ligesom uvilkårligt den rustne nøgle om i låsen.

Atter sank hus og skov hen i den lumre tavshed, og atter stod han halvt vågen, halvt drømmende ved det åbne vindue. Klokken i husets gavl havde allerede for længe siden slået tolv, nu hørte man ikke andet end de ensformige ryk af jernhjulene og urloddernes drag i kæderne der oppe i urkassen. Da lød der endelig igen et drønende klokkeslag; junkeren vendte sig bort fra vinduet og lyttede. Der fulgte ikke flere slag, klokken havde slået ét. Men ved siden af i riddersalen var der nu ligesom en brusen af kvindeklæder, og han hørte tydeligt en angstkvalt stemme sige: "Detlev! Detlev!"

Da han rev salsdøren op, så han i det natlige skær, som trængte gennem vinduerne, en hvidklædt kvindeskikkelse, der udstrakte sine arme imod ham.

Han studsede, men kun et øjeblik; så trådte han hurtigt hen imod hende. "Er det dig, Helvig?" udbrød han, da en varm hånd greb fat om hans; "Hvad er der i vejen? Hvad har drevet dig op her i den øde sal midt om natten?"

Hun så sig ængsteligt om. "Klokkens slag lød så frygteligt; jeg ville her op til dig; jeg var til mode, som om du var truet af en ulykke her i huset!"

Han støttede hende blidt med sin arm. "Du drømmer, Helvig!" sagde han; "hvad ondt skulle der vederfares mig i min moders hus?"

"Det ved jeg ikke, Detlev; men lad mig blive hos dig. Sommernatten er jo snart gået."

"Ikke blot sommernatten; bliv altid hos mig, Helvig!"

"Ja, altid, hvis du ønsker det."

Hun gik med ham hen til en af de gamle stole, der endnu stod foran hans moders billede, hvor de en gang havde sat den. Han skulle nu hvile sig efter rejsen. Da han føjede hende, trak hun en skammel frem og satte sig ved hans fod og hvilede sit hoved i hans hænder. Og da han så syntes at drage sin ånde som i en let søvn, sagde hun ligesom drømmende: "Min broder! Min kære broder!"

Men han sov ikke; han bøjede sig ned til hende og hviskede: "Min elskede søster!"

Så løftede hun atter sit hoved lidt op fra sin broders hånd. "Hvor det er underligt, Detlev," sagde hun; "det er mørkt; men jeg kan tydeligt se din moders billede; hun ser venligt på os!"

"Ja, Helvig, meget venligt."

Så tav de. De var lige ved at sove; da lyttede Helvig pludselig og udbrød: "Hvad var det, Detlev?"

"Jeg hørte ikke noget."

"Jo! Dér er det igen; kan du ikke høre det? Der var nogen, som tog i kammerdøren derinde!"

Junkeren havde rejst sig op. "Døren er låset," sagde han.

Alt var blevet stille igen. De hørte ikke nogen lyd; det havde måske kun været vinden. Helvig lagde atter sit hoved på sin

broders hænder; så tav de begge, betaget af en pludselig slummer.

Men natten var endnu ikke forbi, og ikke alle sov i dette hus. Hvis noget andet øre havde lyttet, så måtte det have hørt døren fra forhallen ind til vinterstuen blive sagte åbnet, og derpå lige så sagte, usikre skridt fra denne stue hen til salsdøren.

Denne blev åbnet lydløst, og der var noget, som nærmede sig til de sovende, idet det gik forsigtigt hen imod kammerdøren; men det nåede den ikke; et skrig så dumpt, som om det kom fra et forfærdet dyrs bryst, afbrød nattens stilhed.

Helvig var faret op, som om hun ville dække sin broder med sit eget legeme; men det var ikke længere nødvendigt; hun så en vaklende skikkelse gribe for sig med begge arme og derpå styrte om med et tungt fald. På samme tid lød der en klirren, som om et våben blev slynget hen ad gulvet lige til deres fødder.

Helvig slog sine arme om junkerens hals. "Detlev, Detlev!" hviskede hun. Men han svarede ikke; han havde bukket sig ned og søgte efter noget på gulvet. Da han havde fået fat i det våben, som lå under deres stol, og hans fingre rørte ved låsen, fo'r han sammen og rystede som en febersyg. Så sprang han op, og idet han lagde sin arm fast om Helvig, trak han hende med sig ind i kammeret og videre frem, efter at han havde lukket døren op, gennem de andre kamre, ud i forstuen og ned ad vindeltrappen.

"Hvem var det?" udbrød hun, da de forpustede var kommet ned i det nederste stokværk. "Han ville dræbe dig, Detlev!"

"Jeg ved det ikke; spørg mig ikke, Helvig; der er kun én ting, som jeg vil vide nu! – Men jeg skal aldrig gøre fordring på arven efter min moder."

Han trak hende atter med sig, indtil de kom ind i bedstemoderens sovekammer og stod ved den slumrende gamle kones seng.

De hørte ikke de ilsomme trin ude på vindebroen og så ikke den flygtende skikkelse, som forsvandt på den anden side af den i egetræernes natlige skygge.

Hr. Hennike fik ret; den lyshårede rytter kom ikke til gården igen, hvor ivrigt end fru Benedikte spejdede ud efter ham. Men med førstnævnte måtte der være sket forunderlige ting; for da pigen som sædvanligt kom ind til hans seng med morgensuppen, lå der en mand med hvidt hår og indfaldet ansigt; men da hun ville styrte ud igen med et skrig, var det hendes herres stemme, som kaldte hende tilbage og dernæst bød hende, tåbe som hun var, at gå Fanden i vold med sin suppe.

I flere uger har han siddet i det uhyggelige kammer, indtil en morgenstund klokkeklangen fra landsbyen ved Egegård lød over til ham, hvilken man kun sjældent kunne høre på grund af den mellemliggende skov. Da har han lyttet og spurgt fogeden, som just trådte ind, hvem der blev begravet. Og da denne berettede ham, at det var den gamle skovriderenke fra Egegård, er han blevet meget vred, fordi man ikke havde meldt ham noget derom, men har derpå pludselig udtalt navnet "Helvig" og befalet at sadle hans hest. Men han er ikke kommet af sted; gårddrengen har timevis ført den optømmede hest omkring i gården, indtil den endelig måtte sadles af igen. Og ligeså gik det den næste og den tredje morgen.

Men siden skete det en dag, at hovbonden Forthmann, som gik og trak en blankløbet ko, så en oldingeagtig rytterskikkelse sprænge over vindebroen op til Egegård og stå af hesten uden for bygningen.

Hovbonden rystede på hovedet; han kunne ikke tænke sig, hvad manden ville der; for der boede ikke mere nogen der inde; Grethe havde tre gange været der med morgenmælken; men hun havde forgæves banket på alle døre.

Heller ikke nu kunne man spore noget levende væsen der; selv de sorte krager måtte være fløjet ud for at søge føde.

Men rytteren havde lukket hoveddøren op med sin tunge dobbeltnøgle. Fra forhallen var han gået igennem alle rum i underbygningen; men der fandtes ikke andet end de stumme redskaber, som de to kvinder fordum havde betjent sig af til deres ensomme liv. Da han var kommet tilbage til forstuen, er han blevet stående ved trappen, som om han også måtte op ad dens trin; men han har kun sat sin fod på det nederste og med hæs stemme råbt et navn op i det øverste stokværk. Men da der kun kom en dump genlyd tilbage, har han, som grebet brat af forfærdelse, forladt huset og gården; men hesten er gået langsommere og langsommere, og rytteren har set mere og mere affældig ud.

Det gamle hus inden for ringgraven lå atter stille og afsluttet; kun kragerne vendte tilbage, da det blev aften, og larmede en tid lang, førend de satte sig til at sove i egetræernes toppe.

Hr. Hennikes ønsker var gået i opfyldelse; junker Detlev var ved landrettens kendelse erklæret for død; fru Benedikte lå under sin tunge ligsten. Men hr. Hennike har været en knust

mand. De to ræve, som efterhånden var vokset op til et par bredskuldrede, gerrige pebersvende, drev både den ene og den anden gård. De pløjede og høstede og puttede indtægterne for kornet i lommen, uden at hr. Hennike gjorde nogen indvending. Han har aldrig siden besteget nogen hest; men med bestemte mellemrum er han vandret til Egegård, støttet til sin stok. Huset har han aldrig mere betrådt; men han har ofte siddet på den lille bænk under egetræerne og ligesom forventningsfuldt set hen imod huset, som om han troede, at dets dør hvert øjeblik ville blive åbnet. Kun når gavlurets slag har tonet, har han ligesom forskrækket set op; for uret slog nu som før; han har selv betalt landsbyens klokker en høj løn for at holde værket oppe på det forfaldne loft i gang. Når landsbyens folk kom hjem fra marken og gik her forbi, har de frygtsomt vist hinanden den ubevægelige olding og hemmeligt hviskende fortsat deres vej; for et usikkert, men grueligt rygte er løbet omkring i landsbystuerne; det har meldt, at det var den døde frues skyggehænder, som havde brudt hr. Hennikes kraft.

Og i denne ensomhed har han nået menneskelivets yderste grænse.

Men af Helvig og den lyshårede rytter er ethvert spor gået tabt.

To brødre

I sin ungdom har forfatteren levet og drømt på de steder, hvor i svundne tider de personer færdedes, om hvilke disse blade skrives. Mangen en time har han strejfet om på lyngsletterne og bakkekammene, der danner de sydligste udløbere af den jyske højderyg og nu kun er dækket med lavt krat der, hvor fortidens kæmpestore ege knejsede. Og mangen en sen oktobereftermiddag har han hvilet sin trætte fod på de lyngbegroede skrænter og drømmende stirret over på de stumper forvitret og halvt tilgroet murværk, som en gang husede den slægt, hvis sidste saga han her møjsommeligt har sanket sammen og draget frem af tidens glemsel.

Første bog

Ved midten af det syttende århundrede boede på Kurborg "ved heden", som det hedder i aktstykker fra hin tid, en junker, hvis slægts navn forlængst er forsvundet af de adelige slægtsregistre. Heller ikke melder historien andet om ham, end at hans landbrug og hans adelige våben var det eneste i verden, hvorom han oplod sin mund, selv i det bedste lag. Og ligesom han er blevet berømt for at holde ukrudtet fra sine marker, således har han altid, endogså efter døden, søgt at holde slægtens højfornemme blod frit for at blive fortyndet med almindeligt rødt blod af borger- eller bondestand. Og skønt han ellers kun sås til hest, steg han dog altid op i sin gammeldags karm, hver gang kirkeklokkerne kaldte til gudstjeneste; for som jorddrot

der på stedet havde han alene ret til at køre ind på kirkegården lige hen for indgangen, og det måtte jo ikke forsømmes. På østsiden af våbenhuset, tæt ved gravkapellet, ses endnu to mægtige jernringe, ved hvilke køresvenden bandt hestene. Men på den tid, vi her taler om, bestod den gamle slægt kun af to øjenpar foruden hans eget.

Et par tvillingbrødre var det, i førstningen hinanden aldeles lig af åsyn og skikkelse. Et langagtigt hoved, øjne, der stod tæt sammen ved den stærkt fremspringende næse, og mørkebrunt hår, det var slægtens fælles kendemærker. Men hos den ældste af brødrene krusede håret sig opad ved begge tindinger, så at det, sammen med de grå, gnistrende øjne, gav ham lighed med en ørn. Hos junker Detlev derimod blev det i begyndelsen lokkede hår mere og mere glat, indtil det hang i lange tjavser ned på hans vams, og når en sjælden gang han blev grebet af raseri, så fik hans øjne et stirrende, tilsløret udtryk, så at ingen kunne se, hvad der foregik derindenfor. Der forlyder intet om, at han i sådan sindsstemning har gjort undergivne eller tjenerskab nogen fortræd, men dog gik alle helst af vejen for ham.

Mellem brødrene indbyrdes skal der næppe nogensinde have været en strid, men endnu mindre noget kammeratskab. Det første formodentlig dog kun, fordi hver af dem gik sin egen vej; thi mens den yngre altid var huslærerens yndling og også efter læsetimerne blev siddende i kammeret med næsen over bogen, så var det den ældres lyst at være til stede ved folkenes arbejde i mark og skov eller vel endog af og til selv at tage fat med på plov eller økse. Allerhelst løb han dog ned ad stien gennem dalstrøget og op ad lyngbakkerne over til skoven, mellem hvis

mægtige kroner der knejste en gammel, tårnlignende bygning. Her bankede han så på hos distriktsjægeren, som boede derovre sammen med en jagtsvend. Stundom når så drengen en silde efterårskvæld, trods gentagne advarsler, kom styrtende derover med glødende kinder og huen i hånden, aldeles forpustet, så skændte den gamle regelmæssigt på ham: "Hvad er dette her for noget? Har ulven været efter dig?" eller "Kom ikke sådan igen, junker Hinrich!" Men så lo drengen bare og sagde: "Nå, skænd nu ikke, Owe Heikens, men lad os gå ud og gøre ulvegraven i stand!" Og så gik den gamle kun alt for villigt med.

Alt dette lod faderen gå, som det bedst kunne, for så vidt han ellers fik kundskab derom; for omendskønt loven gav ham ret til at råde over, hvem der skulle arve gården, så blev dog efter lands skik den ældste altid anset for stamherren, og drengen har vel sagtens også selv haft en fornemmelse deraf. Hvad bønderne og tyendet angik, glædede de sig mere og mere derover, efterhånden som brødrene voksede til. Vel var junker Hinrich, ligesom de fleste af slægten, bestandig blevet ved at være lidt ilter af sind, og det bibelsprog: "Salige er de sagtmodige", som præsten ved brødrenes konfirmation gav ham med, det havde just ikke haft stor virkning. Thi ikke længe efter, en novemberdag henad kvælden, skete der noget, som tydede derpå. Hele eftermiddagen havde junker Hinrich søgt allevegne efter sin hvide yndlingshund. Dirrende af harme var han gået ud af porten lige ned til kørevejen: "Tiras! Tiras!" råbte han og peb imellem fingrene. Snart efter syntes han, da han bøjede sig lyttende fremover, at kunne høre en dæmpet klynken dernede fra dalen. Så løb han ned gennem det høje krat efter

lyden, der stadig kom nærmere, og snart så han en af karlene, som bar det store dyr på sine arme.

"Hvad skal det betyde?" råbte han, "sæt hunden ned!"

Men dyret strakte pibende hovedet op mod sin herre. "Det går ikke," sagde karlen; "der nede ved mosen har den siddet i rævesaksen."

Junkeren udstødte en ed og svingede den tykke stok, som han havde tiltænkt hunden. "Hvor er Hans Christoph?" spurgte han. "Jeg havde allerede i formiddags givet ham besked om at hente saksen hjem."

"Drengen er noget glemsom, hr. junker; han er vist allerede kommet hjem fra marken."

Da junkeren tog dyret om den kvæstede pote, gav det sig ynkeligt. "Afsted!" råbte han til karlen, "vi går op med den på gården."

Drengen Hans Christoph stod endnu deroppe ved porthuset, og en sød lille tolvårs pige ved siden af ham. "Men hvad vil du her så sent?" spurgte han; "det bliver jo bælgmørkt, inden du igen når hjem til byen. Kan du høre, hvor det tuder i træerne; der kommer uvejr fra nordvest."

"Ja," sagde hun og nikkede med sit lyse hoved, "jeg er også rædsomt bange; men jeg skal bringe noget, fader har skrevet, og som han først sent blev færdig med. Det er til jeres gamle herre; kunne du ikke nok besørge det op til ham? Jeg er så bange for ham."

Men Hans Christoph svarede ikke; med forfærdelse i blikket stirrede han på det lille tog, som just nu kom op ad stien; for med rædselsfuld tydelighed så han den glemte rævesaks dingle i karlens hånd, og på dennes anden arm lå den hvide hund som

et stykke såret vildt. Nu var de alt deroppe, og junkeren stod foran drengen, og hans ansigt var fortrukket af vrede.

"Herre, å herre!" I sin skræk søgte han afværgende at gribe fat i junkerens arm; men den svære stok havde allerede ramt drengens hoved, så han sank til jorden uden et kny.

Et skrig fra det lille, lyshårede pigebarn afbrød stilheden: "Fy, stygge junker!" Endnu et øjeblik så hendes store øjne angstfuldt op på ham; derpå kastede hun papirerne, som hun endnu havde i hænderne, bort fra sig og styrtede ned ad stien, der førte uden om ladebygningerne ned til landsbyen.

Junker Hinrich, der var blevet stående målløs og ubevægelig, fo'r pludselig op og råbte: "Barbara! Barbara!" Thi han og barnet var ellers så gode venner; men så, da han ikke mere kunne høre hendes fjed, kastede han sig ned over drengen, som nu lå klynkende på jorden, strøg kærtegnende hans hår og kinder, og til slut bar han ham sammen med karlen op i sit eget kammer og lagde ham på sin egen seng. Den tykke oldfrue, som havde stået foran stegerset sammen med en fadeburrerne, kom travlt løbende: "Nå, junker, der har I rigtignok lavet en rar kage; derude bli'r det nu et Herrens vejr, og amtskirurgen bor milevidt derovre i staden!"

Junkeren mælede ikke et ord til svar; men et øjeblik efter stod han nede i gården ved hestestalden, og knap en time senere holdt han hesten an foran byens port. Men da denne efter megen kalden og banken omsider åbnedes for ham, var der en svær ståhej og jubileren derinde i de mørke gader. Dags eftermiddag var nemlig byens nye galge blevet stillet op af hele tømrerlavet, og det i borgmestrenes og det høje råds nærværelse, og i den anledning havde det høje råd spenderet

nogle tønder rostockerøl. Og så havde de andre lav heller ikke villet sidde med tør mund, og derfor var staden så sent på kvælden fuld af lystige godtfolk.

Foran et lille hus, som trods mørket var let kendeligt ved det i vinden klaprende bækken, stod junkeren af og bandt sin hest. "Halløj, fru kirurgus, er jer mand endnu oven senge?"

Den gamle kvinde, som kom ud i forstuen med den osende lampe og lukkede ham ind, svarede ikke; med forskrækkede miner vendte hun om og løb ind i et kammer. "Hej, Niels, vågn op!" hørte han hende råbe, "junkeren fra Kurborg står derude i gangen!"

Men denne stod allerede inde i kammeret foran sengestedet, hvor kirurgen lå og snorkede, fuld af det meget godtøl. Så fik da omsider junkeren og konen den drukne mand gjort vågen og talt til rette med lempe, indtil den omtågede bevidsthed nåede op til oververdenen, ligesom nede fra en dyb brønd; men da de magre, tynde ben ikke ville rask nok ud af fjerene, hentede junkeren sin pisk og slog smæld over ham, hvorover konen blev så forskrækket, at junker Hinrich selv måtte hjælpe manden i bukser og vams. "Se så, mester Niels, i dag behøver I ingen sporer på, og jert ridt skal I nok få betalt!" Derpå smed han kappen om ham og trykkede hatten på hans hoved: "Og nu blot forbindkassen og plasteret!"

Og inden han ret kom til besindelse, sad amtskirurgen højt til hest bag ved junkeren med knæene i vejret og de lange, tynde arme slyngede tæt om rytterens liv.

"Farvel, fru kirurgus!" Og under junkerens sporer fløj den langbenede hest afsted gennem de bælgmørke stræder; derpå ud ad porten henover de øde marker. Da de allerede var nær ved

gården og suste forbi landsbykirken, mødte de degnen, som kom fra bryllupsgilde. Han udbrød forfærdet: "Alle gode ånder stå mig bi!" For han troede, at det var et par hekse, som fløj forbi ham; thi kirurgens kappe flagrede for vinden som en kvindedragt.

Endelig gav hovslagene genlyd under Kurborgs porthvælv.

"Her kommer jeg med ham, Greth-Lise!" råbte junkeren glad, idet han skubbede den magre kirurg foran sig ind i kammeret.

"Stille, junker Hinrich!" sagde den gamle kone, som just sad og svalede drengens hoved med koldt vand. Og hun vinkede afværgende til den indtrædende: "Husk, at her ligger en syg af jer egen gerning!"

Da kastede junkeren sig ned ved sengen foran drengen og jamrede: "Å, Hans Christoph, forklag mig ikke for ham deroppe! Vi skal nok i resten af vor levetid få det gjort godt igen!" Men knøsen løftede sig stønnende i vejret på albuen, så at hans fødder med de tunge sømsko, som man ikke havde fået taget af, stak frem under tæppet. "Herre junker," sagde han bønligt, "lad også badskæren doktorere på vor Tiras!"

"På Tiras?" – Ordet blev næsten siddende i junkerens hals, og en stund nikkede han blot ivrigt hen til ham. "Ja vist så, Hans Christoph, også på Tiras."

Og så forrettede amtskirurgen, hvis hjerne nattevinden havde blæst ren for dunster, sin barmhjertighedsgerning, først på drengen og så på hunden, og mandens kunst kom ikke til kort på nogen af dem.

Vel måtte den unge stamherre endnu mangen nat skiftes til at våge med den utrættelige Greth-Lise; men da så en morgenstund den hvide hund boltrede sig med lystige spring i

kammeret, og junkeren råbte: "Tiras, kom så hen og giv Hans Christoph poten," da lo drengen højt af glæde, og et par dage efter var han oven senge.

Men efter det lyshårede pigebarn kiggede junker Hinrich mere end én gang ud omsonst, og stundom vendte han sig ærgerlig bort fra vinduet, når i stedet for hende en lille forkrøblet mandsperson med papirsruller i hånden kom pustende op ad stien til gården.

– – Om den yngre tvillingbroder, som på den tid sad i klosterskolen i Bordesholm, har man aldrig hørt slig voldsgerning berettet; da man senere fortalte ham historien med Hans Christoph, rystede han på hovedet og sagde både om historiens første og sidste del: "Ja, han forstår ikke at te sig." Men til broderen selv sagde han aldrig et ord derom.

På universitetet i Leipzig, hvorhen han snart efter blev sendt, passede han flittigt sin *juridica* og *humaniora*, og bar sig høvisk ad i alle måder. Den vælske klædedragt med ødsle falbelader, den efterlignede han med moderation. Men til trods herfor, da han en søndag eftermiddag i ferietiden gik ned ad landsbygaden sammen med sin broder, rakte alle bønderne og deres koner hals ud ad døre og vinduer for at se efter den lærde unge herre i hans moderne dragt, med pudret paryk, sløjfer og manchetter. Men lidt efter, da junker Hinrich gik ene tilbage, i sin grå trøje, med læderhuen med falkefjerene trykket ned på det mørke, kortklippede hår, så var det bare de unge piger, der gjorde store øjne; men de holdt sig undseligt helt langt inde i de mørke forstuer, eller gemte sig bag den åbne gangdør og kiggede hemmeligt gennem sprækken, så længe de vel kunne.

Men det var ganske omsonst; thi junker Hinrich havde slet ikke øje for pigerne, – og det så lidt, at de unge knøse, hvem dog dette måtte være meget til behag, plejede at sige om ham, at junkeren nu snart var en hel karl; kun ikke i det ene punkt!

Det skulle dog kun vare et par år, før også hans time slog og det tidsnok til at blive skæbnesvanger for ham og hele slægten.

– – Da kom der onde tider over landet, om hvilke der endnu længe taltes ved ølkruset i kroen og spinderokken i folkestuen. Det var "polakkerkrigen", som den kaldtes. Det var egentlig en krig mellem svenske og danske, men polakkerne og andet fremmed krigsfolk, de såkaldte hjælpetropper, oversvømmede landet, og Gud hjælpe os for hjælp. De brandskattede, plyndrede og øvede vold, og hvis nogen gjorde modstand, slog de ihjel.

Og blandt dem, der bar sig så modigt ad, var der en gammel, indskrumpet mandsling, der sit liv igennem mere havde ført pennen end kården. I sine bedste år havde han været kornskriver i hertugelig tjeneste, men endnu før han var blevet helt aflægs, havde han giftet sig med en forældreløs pige, som ikke var uden midler, hvorfor han havde opgivet sin besværlige stilling og indrettet sig en skrivestue i sin hustrus gård ovre i staden. Men konen døde i sin første barselseng og efterlod sin mand til erstatning en lille datter, hvis senere skønhed egentlig hverken kunne tilskrives moderen eller faderen. Denne sidste, som ellers hellere end gerne tilbragte sin aften med passiar i herberget, var siden den tid blevet ked af byen, enten nu fordi huset stadig mindede ham om den afdøde, eller fordi han stadig lå i klammeri med sin kones kvindelige slægtninge, der ikke ville betro den nyfødte i hans hænder.

Så var han da en skønne dag for mere end en halv snes år siden draget bort fra staden og havde opslået sin bolig i landsbyen nedenfor Kurborg til stor forundring for bønderne, der ikke ret kunne forstå sig på den lille købstadsklædte mand, der sommer og vinter gik i kirke med den samme spidse, sorte filthat og sin gamle lodne pelsfrakke. Det lille stykke jord, han havde købt sig, havde han anlagt som urtegård, omgivet med et højt gærde og beplantet dette med hvidtjørne og avnbøge. Og da disse var vokset til, kiggede gavlen af det lille hus ud som af en grøn rede, mens der rundt omkring lå nøgne marker.

Hvis nogen en vinteraften havde kigget ind ad de små ruder, så havde han som oftest set den gamle med pennen i hånden bøjet over et ark gulligt papir, hvor skriftlinjerne langsomt rykkede fremad ved det sparsomme kærtelys. Men om sommerdagene måtte man søge ham der ude i urtegården mellem bistaderne, der stod opstillet mod øst i dobbelt række over hinanden langs den høje hæk. Her så man også mangen gang den blonde pigelil færdes sammen med ham, i færd med at binde blomster op eller luge bedene; og stundom sad de ved hinandens side på en bænk helt inde under det grønne hegn. Så havde den gamle en opslået bog i hånden og læste for hende, eller også lod han hende selv læse. Ned i landsbyen kom hun næsten aldrig: kun en lille tid, da hun var større, blev hun sendt over på herregården med dokumenter, som faderen skrev for den gamle herre. Men så holdt også dette op, og det var mere end år og dag siden, at man havde set hende der. En gammel kvinde i sin klædeskåbe og med guldbræmmet hovedtøj havde kørt hende hjem med sig til staden: det var en rig grandtante, sagde man, som ville have, at barnet skulle lære noget bedre,

end hvad der bød sig i bondebyen. Og siden den tid var hun stadig blevet hos tanten, som ikke ville afse hende; men nu da fremmede krigsfolk i tusindvis rykkede frem mod staden, havde den lille stædige mand næsten med magt hentet datteren hjem til sin hytte derude.

Men her var det kun blevet endnu værre, og en gang havde den gamle måttet gemme datteren så langt inde under tagskægget på loftet, for at ikke hertugens venner, svenskerne, skulle få øje på hende, – at pigebarnet blev trukket frem med en hel kappe af spindelvæv over det lysgule hår. Men de fordægtige karle med lange sorte overskæg og røde kapper, som han nu ved højlys dag gennem et hul i hegnet kunne se sværme omkring huset – det måtte være polakker eller måske tartarer, danskekongens frygtede venner!

Den lille mands knæ rystede; han havde jo lige for et øjeblik siden hørt en klar stemme synge oppe fra det åbne gavlvindue. "Barbara, Barbara!" råbte han op til huset; "polakkerne kommer; for Guds skyld ti stille!"

Og da straks efter et forskrækket pigeansigt fo'r tilbage fra vinduet, så stod han allerede igen ved sine bikuber, men denne gang med en tæt ståltrådsmaske for sit ansigt og tykke læderhandsker på hænderne. Hurtigt gik han fra det ene stade til det andet og rystede træstykkerne løs, som bar den øverste række, og allerede var alle de øverste kuber under biernes øredøvende summen væltet over mod gærdet, så at den åbne bund vendte opad.

Den gamle nikkede tilfreds; et hævnlystent smil lagde sig om den tandløse mund. Derpå gik han hen og stak sit grå hoved ud gennem hullet i hegnet. Her så han krigsfolkene, med en ung

fyr med dragen pallask i hånden foran, løbe hen imod huset; så vinkede han med hånden til dem og skreg højere og højere "Paschól! Paschól!" et ord, hvis betydning han ikke havde begreb om, men som han mente, her kunne anvendes. Og netop som han havde beregnet det, vendte polakkerne sig om mod ham og stormede under høje skrig hen imod åbningen, mens den lille mand endnu en gang nikkede ud til dem. Men så greb han med begge hænder om en stang, og slog med den som en rasende løs på de åbne bikuber. "Paschól! Paschól!" råbte han, og endnu en gang "Paschól!" og de ophidsede dyr styrtede sig henover hegnet løs på de vilde krabater, så deres eder og jubelskrig blev til ynkelige hyl og stormangrebet til vild flugt.

Da den kloge mandsling atter forsigtigt kiggede ud gennem hegnet, var hoben allerede langt borte; med hænderne pressede op mod øjnene løb de blindt hen for sig; kun anføreren havde endnu en gang vendt sig, og med uforståelige skrig truende løftet sine knyttede hænder.

Samme dags aften – det var sent på sommeren – da månen just stod gloende rød og kastede sit lys hen over den lille landsby, trådte junker Hinrichs høje skikkelse ud i måneskinnet fra et af de lave stråtage; smeden, som var en slags tusindkunstner, havde sagtens måttet afhjælpe en fejl på den nymodens kostbare bøsse med pande og flintelås, som hang over junkerens skuldre. To vældige hunde havde trængt sig ud af døren ved siden af ham; Tiras var ikke mere imellem dem, det var to lysebrune blodhunde, som nu for det meste ledsagede ham, og det ikke blot til beskyttelse mod det omstrejfende pak; men ligesom efter den store religionskrig nede sønder på, således havde også her rovdyrene formeret sig, og man havde

endog på landdagene drøftet og fattet beslutning om ulvenes udryddelse. Og især i Kurborgs egeskove fandt disse utysker deres smuthuller, og junker Hinrich og den gamle jæger Owe Heikens var stadig på færde efter dem både med fælder og hunde.

Langsomt slentrede han ud gennem landsbyen, med hænderne hvilende på de mægtige dyr, som gik tæt ved begge sider af ham; foran ham lå nu den åbne mark; kun langt histovre skimtedes utydeligt gennem tågen de grønne træer om en menneskebolig. Langsomt gik han frem gennem aftenens stilhed; da lød med ét et skrig over til ham, et fortvivlet råb om hjælp fra en kvindes eller et barns strube. Han stod stille og lyttede, mens hans to ledsagere knurrende løftede læberne og viste de hvide tænder.

Kun et øjebliks lytten, så bøjede han ind på en smal sidevej, og snart sneg han sig med fingrene på bøssens aftrækker hen langs et tæt havegærde, med hunden tæt bagved sig. Gennem det grønne løv kom der inde fra haven en summen, som sent om kvælden fra bikuber, hvis beboere går til ro. Men snart nåede også andre lyde hans skarpe øre; det var som en stønnen fra en strube, der sammensnøres, og så af og til spottende udråb fra et par andre stemmer: "Nå, så kald dog på bierne; gamle Paschól, kald dog på bierne!" En vild latter fulgte på, men der lød intet svar; kun fra bikuberne hørtes bestandig den samme søvnige summen, mens det lod til, at der fandt en stum, fortvivlet brydekamp sted derovre.

Junkeren var nu netop nået hen til et hul i gærdet, da han atter fornam et kort, utydeligt skrig af en kvinde, og i det samme vendte han sig og gav med hånden hundene et tegn.

Med en dump knurren, som er denne race egen, fo'r hundene, tæt ved hinanden ind igennem åbningen; straks efter hørtes skrig og eder, men derpå blev alt stille.

Da junker Hinrich et øjeblik efter selv stod i haven, havde hvert af dyrene fået bugt med sin mand. Under de hede gab med de skinnende hvide tandrækker lå et tykt og opsvulmet ansigt, hvis rullende øjne vendte det hvide ud. Men der var ikke spor at se af nogen kvinde, hverken ung eller gammel. Kun en lille gispende og rystende gammel mand med næsten skaldet hoved stod midt imellem de to voldsmænd, endnu med en lang strikke om halsen.

"Er I kornskriveren?" råbte junkeren; "da var I sandelig nær ved at blive hængt! Men jeg tyktes at høre et kvindeskrig."

Den gamle rokkede med hovedet, som for at prøve, om nakkehvirvlerne endnu var i orden; derpå nikkede han heftigt og strakte de magre hænder frem for sig.

"Hold fast, Tyrk! Hold fast, Hassan!" mumlede junkeren med sammenbidte tænder, mens han løfte strikken af den gamle mands hals; derpå skar han den i to stykker og snørede banditternes hænder forsvarligt sammen bag på ryggen. Kun en gang forsøgte de at give et kny fra sig, men hundenes knurren og skarpe tænder stoppede hastigt munden på dem og holdt dem ubevægeligt fastgroede til stedet.

Men under deres trøjer havde junkeren set et glimt af de grønne svenske feltbind. "Se, se," udbrød han, "så I ville også spille polakker; men nu skal I få at se, at vi har gode kælderrum på Kurborg! Pas på dem, Tyrk og Hassan!" Og toget satte sig i march over imod det lille hus, ved siden af hvilket en låge førte ud i det fri. Men pludselig standsede junkeren; for til venstre så

han en kvinde stå op ad en træstamme. "Nå, jomfru," udbrød han halvt i skæmt, "var det jer, som før skreg? Da burde I sandelig have hjulpet mig med at binde disse hallunker!"

Men han fik intet svar, og først da han trådte nærmere, så han rigtigt, at det var en ungdommelig skikkelse, der med strikker var bundet til træet; hovedet var sunket ned på brystet, og månens stråler faldt på et smukt pigeansigt med lukkede øjne. "I djævlepak!" skreg han op i heftigt raseri, men han forstummede, da det smukke hoved rettede sig i vejret, og et par blå øjne med et forvirret udtryk stirrede over på ham.

Junker Hinrich havde taget huen af sit mørke hår, næsten endnu ærbødigere end den gang han forgangent år hilste sin grevelige faster, da hun havde beæret Kurborg med sin nærværelse; tøvende og med blikket ufravendt fæstet på det skønne ansigt, trådte han nærmere. "Hvem er I?" spurgte han langsomt, "og hvordan kommer I til at bo hos denne mand?"

Og han strakte allerede hænderne ud for at befri det slanke legeme for de snærende bånd: men begge hunde gav sig rasende til at halse. Med et par spring var han atter henne hos dem. En af skælmene havde villet undvige, men den største hunds forpoter lå allerede som jernkløer på hans skuldre.

Endnu kun et flygtigt blik fik junkeren tid til at kaste på den bundne kvinde; thi kornskriveren havde pustende skyndt sig derhen, og hans skikkelse dækkede for den unge pige, mens han syntes travlt beskæftiget med at løse hendes bånd. "Nu er de borte," hørte junkeren ham sige. "Nu er de alle borte." Og den ungdommelige, bævende stemme sagde til svar: "Mener I polakkerne, lille fa'r?"

"Ja vist så, barn; polakkerne, junkeren, alle er de borte!"

Men junker Hinrich stod allerede udenfor med sine fanger, og da han så nedad vejen, fik han øje på en undersætsig karl, der gik ham i møde: "Halløj, er det dig, Hans Christoph?" råbte han.

"Ja, herre; jeg var nede i landsbyen for at se til min mo'r, og så på hjemvejen kendte jeg Eders hunde på mælet."

Junkeren betænkte sig et øjeblik; så sagde han: "Ja, så kan vi måske lade dem blive her; der kunne let komme besøg her igen inden morgen." Han bukkede sig ned mod hundene og tilhviskede hver af dem et ord, og de mægtige dyr strakte sig, skønt grumme nødigt, hen ad jorden, hver på sin side af lågen.

Forundret stod Hans Christoph og så til. "Hr. junker," sagde han advarende: "Dette røverpak har ofte forbandet godt skydetøj; vil I virkelig vove jeres hunde for den gamle skrivers skyld?"

Junkeren så et øjeblik på ham, som om han først måtte besinde sig: "For kornskriverens skyld, mener du? – Å ja, Hans Christoph, også for kornskriverens skyld!"

Og toget satte sig i gang i retning af gården, mens hundenes gnistrende øjne fulgte det, indtil de langt ude på markerne ikke var til at skelne i månens usikre lys.

– – På Kurborg var der imidlertid blevet stor uro; der var arriveret svensk indkvartering; i udhusene og i gårdsrummet var der trængsel af heste og soldater, og deroppe i hovedbygningen sad officererne allerede bænkede ved de fulde bægre, mens den gamle herre af og til fuld af utålmodighed så ud efter sin søn. Da denne så omsider ankom med de to marodører, fandt han vel en profos ved afdelingen, som tog dem i forvaring, men de overordnede var kun lidet tilbøjelige til

at straffe dem efter fortjeneste. Men midt under hele den sildige larm og svirelaget søgte hans tanker bestandig tilbage til det lille ensomme hus, hvor nu hans to hunde holdt vagt. Dog selv kunne han ikke smutte bort; dertil var der nu alt for meget hjemme at tage vare.

Men da morgensolen allerede begyndte at skinne på den røde dugvåde lyng ovre på heden, så han Hans Christoph komme ud fra en af staldene, hvor de svenske dragoner sov hos deres heste. Han vinkede ham hen til sig og sagde ham, at han skulle gå ned til kornskriverens hus og tage foder med til hundene; han skulle lade dem blive dernede, og bare lægge mærke til alt og berette ham, hvad han bemærkede.

Mere end ti gange gik vel junkeren, efter at karlen var gået, ud foran porten for at kigge ned ad vejen til landsbyen. Men da han så omsider igen fik øje på den undersætsige skikkelse i solens skrå stråler, så han også begge hundene trave afsted ved hans side. "Nå, Hans Christoph," råbte han, idet han gik ham i møde, "jeg sagde dig jo, at du skulle lade hundene blive!"

Hans Christoph kløede sig bag øret i det tætte, hørgule hår: "Ja, herre, jeg havde skam også ladet dem ligge der, omendskønt de logrede så mindeligt med svansen, men der var ikke en moders sjæl mere i huset."

Junker Hinrich stødte barsk hundene tilbage, der logrende og pibende af glæde var sprunget op ad ham: "Fortæl, Christoph!" udbrød han. "Der er da ikke hændt en ulykke histovre?" Men der var slet ingen ulykke at berette; før solopgang var kornskriveren sammen med sin datter draget over til Owe Heikens i tårnbygningen ovre i skoven. De var søskendebørn, og hvert efterår, når skriveren havde hjulpet ham med de årlige

brænderegnskaber, plejede de at spise mortensgås sammen derovre.

Hans Christoph havde endnu mødt drengen, der havde kørt nogle sengeklæder over i skoven bagefter de flygtende. "For så kønne piger," sagde han smiskende, "kan murene heller ikke let blive for faste." Han så ikke, hvordan junkeren bistert rynkede brynet ved de skæmtsomme ord. Han havde endnu noget at fortælle; som drengen havde sagt ham, havde de været bange for de store hunde og havde ligefrem stjålet sig ud af huset gennem haven.

Hans Christoph kunne uhindret snakke fort; snoende på sit mundskæg gik junkeren tavs med ham opad den stejle bakke til Kurborg.

Der var næsten gået en uge, siden svenskerne var draget bort, og endnu havde junkeren ikke sat sin fod derovre i tårnet, uagtet han ellers aldrig lod en dag gå hen uden at gå over og tale med den gamle distriktsjæger om ulvegrave eller jagtture. Men då kom der bud om, at en afdeling soldater, der lå i sejr i lavningen hinsides skoven, huggede teltpæle og faskiner af de bedste unge egetræer og allerede havde anrettet megen ødelæggelse. Den gamle herre, som holdt svær hævd over sine skove, blev meget fortørnet. Derfor blev junker Hinrich sendt afsked for at underhandle med officererne, og han skulle også tage Owe Heikens med sig, for efter hans anvisning at udvise træer til krigsfolkenes brug.

Det var allerede højt op på formiddagen, da han med raske stridt gik ned ad stien gennem lyngen; men hans gang sagtnede

mere og mere, eftersom det kullede tårn derovre syntes at komme nærmere.

Med sin øvre etage ragede det op over den høje mur, som omsluttede den foran liggende gård til beskyttelse mod omstrejfende rovdyr, og den store røde port skinnede formelig i solen. Lyngen var afblomstret, og egenes løv rundt om huset var allerede begyndt at få en broget, rødlig farve; det var blikstille, ikke en lyd hørtes, og grenene, som bøjede sig frem over det flade, mørkebrune tag, bevægede sig ikke.

Junkeren stod allerede deroppe, med hånden på portklinken, da et skrig som af en opskræmmet høne på den anden side af muren pludselig nåede hans øren.

"Halløj!" råbte han og blev næsten bange for sin egen stemme, "er høgen nu igen slået ned herovre?"

I det samme havde han åbnet døren; men der fløj ingen høg op; i stedet derfor så han derovre ved indgangsdøren den smukke unge kvinde fra kornskriverens have sidde på den store trappesten. Imellem sine knæ holdt hun en sort høne, der skrigende slog med vingerne og med næbbet hakkede efter den lyse hårfletning, som var faldet ned i hendes skød.

"Nå, er det Eder, jomfru?" sagde junker Hinrich, idet han tøvende trådte nærmere; nu først så han, at der i hendes anden hånd blinkede en kniv.

Blussende rød i ansigtet så hun ud, rystede på hovedet og sagde ligesom til sig selv: "Nej, jeg kan ikke." Hun gav sig ikke stunder til at hilse, men hendes blå øjne flakkede rådvilde om og standsede næsten bedende ved den, der stod foran hende, som om hun ventede på hans hjælp.

"Hvad er det, som I ikke mægter, jomfru?" spurgte junker Hinrich.

Da gled der et halvt ynksomt smil over det smukke pigeansigt: hun løftede hønen i vejret og sagde: "Onkel gav mig den i morges tidlig, da han gik ud i skoven med drengen; min fader kan ikke tåle den vante kost."

"Er da jer fader syg?"

"Nej, men han er gammel, nådige herre, og det, der hændte forgangen nat, det har han ikke kunnet forvinde." Men så standsede hun med ét; hun havde rejst sig op og stod nu blussende rød foran ham; "Å, hr. junker, bliv ikke vred; jeg skulle jo allerede forlængst have takket Eder tusinde gange!"

Hun havde sluppet både kniven og hønen, som lå der og sprællede med sammenbundne ben. Men junker Hinrich bukkede sig ned og tog dem begge op: "Glem kun ikke Jer faders suppe, jomfru," sagde han.

I det samme gav både den unge pige og hønen et skrig fra sig; den sidste havde dog haft mest grund til at skrige, thi en blodstråle stod ud fra dens strube, og et par dråber stænkede endog hen på hendes hvide forklæde. "Har I slagtet den – allerede?" udbrød hun helt forskrækket og så ned på fuglen, som endnu lå i de sidste trækninger ved siden af kniven på trappestenen, hvor junkeren havde lagt dem.

"Jeg ville fri dig derfor, Barbara," sagde han, "men nu bliver du jo igen bange for mig, ligesom den gang den lille Barbara, der aldrig mere kom op på gården; men jeg havde jo også givet hende god grund dertil."

"Å nej, vist ikke nej, hr. junker!" stammede hun forlegen og med nedslagne øjne: "I var jo den gang endnu så ung! – og jeg

ved jo, ligesom hele egnen, hvordan I gjorde det godt igen – I kunne jo ikke gøre noget barn fortræd!"

Junker Hinrich blev næsten heftig: "Nej, sig ikke det, jomfru Barbara! Jeg fortjener det ikke. Det med Hans Christoph, det fik endda at være; men der er noget andet, som ikke lader sig ændre."

"For Guds skyld, hr. junker," udbrød hun: "I har da vel ikke et menneskeliv på jer samvittighed?"

Han rystede på hovedet: "Nej, Barbara, det er kun en hund, en stor hvid hund! Men ofte om natten tykkes det mig, at den står foran min seng og ser på mig, som om den ville slikke min hånd. Og dog har jeg jo selv slået den ihjel i hidsig vrede, den gang den ikke sammen med de andre hunde ville gå løs på ulven, som Owe og jeg langt om længe havde fået fat i."

"Var det Tiras?" udbrød hun. "Eders rare Tiras?"

Han nikkede: "Og jeg kunne endda slet ikke forlange det af den; det var jo kun en hund for det lettere vildt, og det var imod dens natur at give sig i kast med ulven."

"Å, junker Hinrich," sagde hun og rakte som et barn hænderne ud imod ham; "det må I aldrig mere gøre!"

Han greb dem heftigt: "Nej, nej, så sandt hjælpe mig Gud; så skulle man da stræbe mig efter livet!"

De blå øjne så strålende ind i hans. "Pas på," sagde hun sagte, "det var en ed!"

Og junkeren nikkede: "Ja, kun når det gjaldt mit liv – og dit, Barbara!"

Oppe i huset bankede en svag hånd på de små ruder, og en mat stemme råbte ned: "Barbara, Barbara!" Men endnu bestandig lå deres hænder i hinanden.

Og endnu en gang, som i afmægtig utålmodighed, bankede det på vinduet deroppe. "Det er min fader!" udbrød pigebarnet; og hun tilføjede sagtere: "I skulle vel have talt med min onkel?"

"I gætter rigtigt, jomfru," sagde han og slap kun tøvende hendes små hænder: "Jer høne længes sikkert også efter gryden. Men det bæres mig for, som havde I løftet en tyngsel fra mit sind; og I giver mig vel nok lov til altid at mindes denne stund?"

Så vendte han sig hastigt og gik ud ad porten; men hun blev stående og stirrede endnu hen på dens svære egeplanker, som ville hun se lukt igennem dem, indtil der for tredje gang blev banket på ruden deroppe så hårdt, at glasstumperne røg klirrende for hendes fødder. Forskrækket fo'r hun sammen og hastede igennem indgangsdøren op ad trappen til faderens kammer.

Det måtte vel være så, at der var noget, som ikke kunne gå junker Hinrich af minde; thi siden hin dag – og også efter at den gamle herre havde fået sat en lille dæmper på skovødelæggelsen – fandtes der altid et eller andet påskud, som drev junkeren ned ad stien gennem lyngen og op mod jægerens hus. Men så, da de gule blade allerede føg i flokke ned fra træerne, begyndte han med at undgå den åbne lyngsti og følge en skjult vej ovenom bankerne, helt gennem egeskoven. Og hundene, som før altid fulgte ham, lukkede han inde i stalden, hvor de forgæves stod og hylede efter ham. Og kornskriveren kunne disse besøg så vist ikke gælde; for han var og blev lam siden hin skrækkelige aften, og sad nu stille hen i jægerens lænestol oppe i det øverste stokværk, og det var kun sjældent, at junkeren satte sin fod indenfor det gamle tårn. Det var jo også

mest om formiddagen, når Owe Heikens var ude i skoven med sin dreng. Intet menneskeligt øje, kun solsorterne, der endnu hoppede om på de næsten bladløse grene, kunne have set, at der nede mellem stammerne vandrede et lykkeligt par, set, hvordan hun lænede sit blonde hoved ind mod hans bryst, mens hans arme lagde sig om hende så blødt og dog så fast, som om han ville skærme hende mod usynlige fjender.

Men selv fra den forborgne kærlighed udgår der et skær, som røber den. Da junkeren en formiddag, beruset af sin unge lykke, trådte tæt hen til tårnet mellem nogle af de høje stammer, lød der en stemme tæt ved ham: "I dag er jeg blevet hjemme, hr. junker, for at I ikke hver gang skal gå fejl af mig."

Junker Hinrich behøvede ikke at se op; fra sine tidligste barneår kendte han Owe Heikens stemme, og dog fo'r han nu sammen og stod foran sin gamle ven og tjener uden at kunne få et ord frem, skønt der ikke var gnist af fortørnelse i hans hjerte. Så begyndte Owe på ny: "Lad os atter som før, hr. junker, gå sammen på jagt efter ulven eller vildsoen; men lad barnet i fred, som nu sover i mit hus."

Junkeren så op, som ville han tale. "Nej, sig ikke noget, junker, Hinrich," sagde den gamle afværgende; "jeg ved jo godt, hvad Jer hu står til, hvor ærlig Jer tanke er. I er ikke som de andre derovre i riget, hvor man nu vil lade udgå en lov om, at alle jomfrukrænkere, høje eller lave, skal bøde med liv og lemmer ..."

Han fik ikke sagt mere. Hr. Hinrich havde rettet sig i vejret, hans øjne skød pludselig gnister. "Owe Heikens!" råbte han, og hans knyttede hånd greb efter den gamles bryst. Dog var det kun et øjeblik, så lod han den atter synke; hist derovre fra tårnet

lød det, som om lette trin gik ned ad trappen, og i det samme lød en lys stemme tindrende gennem luften:

Hans hjerte fra mit hjerte
skal skilles ej på jord;
du kære Gud i Himlen,
den fryd er alt for stor.

Med strålende åsyn stod junkeren der, mens Owe Heikens sagde: "Jer møje er omsonst, hr. Hinrich; i dag kommer hun ikke; døren er låset, og nøglen ligger i min lomme!"

Hans stemme klang næsten vredt, men junkeren agtede ikke derpå: "Nå, nå, Owe, godt ord igen," sagde han; "men jeg mente kun, at du ikke skulle betegne mig med slige ord, der kan passe til skælme!"

"Når Jer hu står sådan, hr. Hinrich," sagde den gamle og så sørgmodigt på ham, "hvad tænker I da mere? I hvilket kammer i Jer faders hus er der plads til Jer ægteseng med den ringe mands datter? Eller ville I derfor forspilde Jer arv? Og selv om I ville – jeg vil intet sige min husbonds sønner på; men der ville blive stor sorg, i fald Jer højlærde hr. broder fik styret her."

Da fo'r junkeren op: "Du står og primer, Owe; hvordan skulle jeg komme til at se min broders hånd udstrække sig efter min retmæssige ejendom? Når vor faders øjne luttes – det ske sent! – så er det mine, der skal våge over Kurborg, sådan som det er gammel landsens skik."

Og idet han sagde disse ord, hørte man indenfor porten en sagte støj, som af en forsigtig hånd, der lempeligt søgte at åbne. "Barbara!" råbte junkeren. "Luk op, Owe Heikens! Du skal se, at Guds sol frit kan skinne på os, uden at vi behøver at skamme os!"

Men den gamle tog ikke nøglen op af lommen. "Nej, hr. Hinrich, jeg lukker hverken port eller dør op for Jer. Det man ikke forlange af Jer faders gamle tjener!"

Junkeren så et øjeblik på ham med rynket pande, så sagde han: "Jeg kan ikke vredes på dig derfor, Owe Heikens; så må enhver se til, hvad vej han skal følge!"

Ovre fra den anden side af porten hørte han atter nogen røre sig; hans øjne sendte et flygtigt blik derhen, men så nikkede han til den gamle og gik ned ad lyngstien.

Hans hjerte fra mit hjerte
skat aldrig skilles ad;
du kære Gud i Himlen –

Næsten overmodigt klang den skønne elskovsvise, og han sang den mere og mere jublende, jo længere han gik frem igennem de sorte lyngbuske; vinden, som strøg ham i møde, tog ordene med sig og førte dem tilbage, og ikke et ord gik tabt.

Det hedder sig vel, at "elskov finder altid udvej"; men siden den dag passede det kun dårligt på junker Hinrich. Det faldt ham slet ikke lystigt at grunde over, hvorfor den gamle herre netop om formiddagen havde fået så megen brug for hans hjælp. Var der ikke andet at gøre, så var der regninger, der skulle udfærdiges, eller aktstykker i en langtrukken proces, der skulle gennemlæses eller opsættes, eller også var der blevet et dokument borte, som skulle støves op i de gamle bunker; der var næsten altid et og andet, som holdt ham tilbage.

Og havde han så endelig set lejlighed til at smutte bort, så gik han i dødelig skræk for at finde, at gæsterne derovre var jaget

på porten efter faderens befaling. Så det var ham næsten en trøst, når han kom nærmere, at se et glimt af kornskriverens vissengule ansigt bag ruderne eller høre hans tørre hoste ned fra det øvre stokværk. Men knap var han kommet hen til porten, før Owe Heikens kom ham i møde, og det lune smil om den gamles skæggede mund fik mere end én gang junkerens øjne til at gnistre. Men når der så lød lette fjed hen over gulvet ovenover, blev han atter rolig og sad tålmodigt og hørte på den gamles vidtløftige fortællinger om krigsfolk og feltflag, om vildt og om skove.

Men bedst var det dog, når han fandt porten lukket; for så havde et par unge øjne spejdet ud efter ham; og snart efter veksledes de hede elskovsord ud igennem de stængede planker, alt imens ravne og krager skreg af sult og kulde oppe i de nøgne grene.

– – Således gik tiden hen, og det blev nytår. Krigsurolighederne vedblev, den unge hertug Christian var indesluttet af danske tropper i sin faste by ved Eideren, mens hans fader, hertug Frederik, allerede inden høsten var gået ind på den af ham så stærkt attråede fred. Til trods for alt dette var ved Helligtrekongers tid ridderskabet talrigt samlet i Kiel; det var nemlig for de fleste blevet knap tid på mønt, og man håbede, at det fredelige omslag skulle gøre det let der at få lån.

Også junker Hinrich havde efter faderens ordre måttet gøre en rejse dertil. Det var dog ikke for at skaffe penge; men den yngre junker Detlev, der alt beklædte en anselig stilling i det hertugelige kancelli i Gottorp, skulle der fejre sin trolovelse med en adelig jomfru af gammel velhavende slægt, og junker Hinrich havde fået formaning til ligeledes at se sig godt om ved

dansen på rådstuesalen; for i den tid havde de høje herrer for skik på slige forretningsrejser også at medbringe hustruer og døtre, der til trods for de dårlige tider heller ikke i år ville gå glip af den sparsomt forekommende lejlighed til at more sig. Men hin aften sad den gamle herre alene hjemme i sit værelse på Kurborg, pint af gigten, og kastede den ene vedknude efter den anden på kaminilden, hvis røde skær spillede hen over de hvidkalkede vægge med de gamle våbentrofæer og hans længst henfarne hustrus billede. Kun dernede i folkestuen, hvorfra der dog ikke nåede nogen lyd herop, – der gik det lystigt til med sødgrød og flæskesteg; kun taltes der ikke mange ord om den højfornemme brudgom; de yngre kunne knap mindes ham, og han var næsten blevet fremmed for dem alle i hjemmet.

– – Den beretning, som junker Hinrich aflagde ved sin hjemkomst, var dog næppe efter faderens hoved; brudgommen havde han næsten kun fået i tale midt i den nye familiekreds eller andre højfornemme folk; men efter faderen og hjemmet havde han nok ikke spurgt synderlig meget. Hvad junker Hinrich selv angik, så havde de sminkede damer med deres, trods landets nød, udstafferede klæber ikke kunnet afvinde ham nogen beundring, og bruden selv, hvis høje hårtops røde naturfarve pudderet ikke havde kunnet dække – havde han i sit stille sind måttet ligne ved en malet Jesabel. Ganske vist havde hun vist ham den ære at byde ham op til at danse en ny fransk gavotte, men efter et par omgange havde der spillet et smil om hendes smalle læber: "I forstår Jer sikkert bedre på de gamle danse," havde hun sagt, og dermed sluppet hans arm.

– – Derhjemme og allerede næste formiddag, havde junker Hinrich bedre lykke med sig. Der ovre i det gamle tårn i skoven,

hvor man endnu ikke vidste noget om hans hjemkomst, fandt han port og dør åben. Kun den gamle mands hosten lød ned gennem loftet, da han trådte ind i jægerens stue. En lille stund stod han alene; men så slog et par runde varme arme sig om hans hals, og et yndigt pigeansigt med en ramme af lyse lokker lagde sig med lukkede øjne ind til hans bryst.

"Du ryster, Barbara", sagde han.

"Ja, fordi du nu atter er her igen. Hinrich," hviskede hun og klyngede sig endnu tættere ind imod ham.

Ligesom grebet af ærefrygt for den jomfruelige skønhed lod han sin hånd stryge hen over hendes kind og hendes silkebløde hår. Så som der over ham som en overmodig følelse af lykke, og han fortalte om sin rejse, om de pyntede modedamer, og om hvor galt det var gået ham med den nye dans. Og da hun lo, sagde han spøgende: "Ja, hvad mener du, min allerkæreste, når vi to en gang skal til at danse mellem alle disse pyntedukker?"

Men hun slog øjnene ængsteligt op imod ham: "Nej, nej, hvad er det, du siger, Hinrich?"

Han så på hende længe og ømt: "Intet, Barbara; men jeg holder jo fast på dig; hvad grund har du så til at frygte?"

Da lød med ét et kraftigt hundeglam derovre i skoven; Owe Heikens var på vejen hjemad. Men stuen var tom, da han trådte ind; kun hundene gik endnu og snusede frem og tilbage.

Søndagen efter var den svære herskabskarosse som sædvanlig kørt frem for kirkedøren, og de sorte heste stod bundne ved jernringene i våbenhusets mur. Derinde i kirken holdt præsten en streng straffeprædiken mod sværmerne og gendøberne, som på ny søgte at udbrede deres ryggesløse uvæsen derovre i staden. Han syntes helt skinbarligt og

livagtigt at se dem for sig; for han rev den sorte kalot af sit grå hoved og slyngede den forbitret ned i kirken. Den gamle herre fra Kurborg nikkede tilfreds ned til præsten oppe fra herskabsstolen i pulpituret. Men bønderne sad dvaske og med ligegyldige ansigter. Hvad brød de sig om sværmere og gendøbere? De tunge skatter og de fremmede krigsfolk lå langt føleligere på deres nakke, og selv på den statelige junker ved faderens side syntes den præstelige indflydelse ganske spildt. Hans øjne søgte bestandig igen over mod en af kirkestolene dernede, indtil der stod som en tåge for hans blik, eller indtil der fra et blåt øjenpar sendtes et frygtsomt og hastigt blik op til ham.

Da så omsider præsten ved gudstjenestens slutning havde læst kollekten oppe fra alteret, og menigheden havde sunget svarene, så blev endnu alle tilbage i kirkestolene og ventede ærbødigt, indtil herskabet var kommet ned fra sin stol og skred hen ad kirkegulvet. Men denne gang lod den gamle herre mod sædvane junkeren gå forrest, og lod et mørkt blik glide hen over det blonde pigebarn, der havde rejst sig fra sit sæde ved siden af den gamle jæger Owe Heikens.

Da han var kommet til sæde i sin vogn, bød han køresvenden vente, til præsten var kommet ud af kirken. Han vinkede ham hen til sig og trykkede hans hånd, og de folk, som stod nærved mellem nogle gravhøje for at vente på, at herskabet skulle køre, de hørte ham sige: "Ja, gid Djævlen annamme alle oprørere, hr. pastor! Men kom han bare over hos mig i eftermiddag; der er endnu i kælderen en god drik!"

– – – Eftermiddagssolen sendte sine skrå stråler ind gennem vinduet over hovedindgangen. Inde i borgherrens stue blussede

ilden lystigt i kaminen, men det var dog næppelig skæret fra ilden, der nu farvede den gamle herres ellers så blege ansigt. Hans ene hånd hvilede hårdt på det mørke egetræsbord, mens den anden uroligt fo'r hen over det kort klippede hovedhår. På bordet lå der ved siden af et halvt tømt glas et blad papir, trykt med store kluntede typer. Det var kirkens forordning mod de ubodfærdige, som nylig var blevet udstedt. Vel var der allerede forlængst givet forskrifter om udelukkelse fra nadverbord og udstødelse af menigheden, men den nye forordning gav nærmere anvisning angående fuldbyrdelsen heraf, og hvorlunde den skulle udfylde hullerne i den verdslige myndighed.

Junkeren havde alt lagt papiret fra sig, men nu greb hans hånd atter derefter, og han syntes at gruble over, hvordan han kunne anvende det til sit øjemed.

Der var allerede mere end én gang blevet banket på døren derudenfor, uden at husets herre havde hørt det eller råbt "Kom ind"; nu gik den omsider op, og den gamle herre fo'r op af sine tanker med et fornøjet: "Nå, er det ham, hr. pastor; det var vel, at han kom!"

Så fyldte han et glas til, præsten tog det og gjorde ham besked. Derpå gik pastoren som sædvanlig uden at sige et ord hen til et lille bord, som stod foran det midterste vindue, og ud af et lille skrin, der stod på bordet, rystede han de buksboms skakbrikker og stillede dem ganske sindigt op på de i bordpladen indlagte felter.

Heller ikke i dag undlod husets herre at tage plads lige over for sin gæst. Præsten sad der iført sin lange sorte habit med tilsvarende kalot over det tynde hår, og den anden i sin

bekvemme slåbrok, som han ofte tog til side, som om han fik det for varmt. Vinen stod ved siden af dem i vindueskarmen, og ofte skyllede junkeren et glas ned. Men hans spil var ikke som ellers, når han efter kort tids forløb kunne tilråbe præsten et triumferende "mat!" I dag havde han alt flere fange, på præstens beskedne bemærkning desangående, gjort sit træk om; men bestandig skød han uagtsomt bønder og officerer frem og tilbage, og hans fingre tog få hårdt fat på dem, som om han ville brække dem i stykker.

"Eders Nåde har nok andet i tankerne i dag," sagde præsten; "nu er Eders dronning atter ikke garderet!"

Da skød junkeren bordet fra sig, så at alle brikkerne faldt omkuld. "Ja, han har ret, præst! Spillet får at vente til en anden gang; jeg har noget at tale med ham om!"

Han var sprunget op, og snart gik de begge frem og tilbage i ivrig samtale. Den gejstlige løftede mere og mere sit hoved, mens hans svar blev korte og knappe. Helt usikker og eftertænksom gik han ved siden af den stadig mere højttalende borgherre. "Han skal slet intet bryde sig om, hvad stand synderen tilhører! Men han skal kun, som befalet er, bede for ham fra prækestolen og i menighedens nærværelse true ham med udstødelse og med Guds vrede!"

"Men I glemmer vist," svarede den anden, "at hvis Jer søn virkelig var en synder, så måtte også med ham opfordring og formaning gennem degnen finde sted forud, og det holdt I vel mindre af?"

"Ja vist så! Men jeg har jo selv formanet ham, og når *jeg* besørger det, så kan den dumrian af en degn jo vel nok spare sig ulejligheden!" Og da der fra den anden side ikke fulgte noget

svar, så føjede han til: "Ja, jeg tænker, at han forstår min mening, præst! Gør han bare sådan som i fjor påske magisteren ovre i staden! Der var også derovre en knægt, som havde løftet hånden mod sin fader."

Men så sagde præsten: "Det har dog junker Hinrich aldrig gjort!"

Men den gamle herre skreg op: "Mod alle sine forfædre har han løftet hånden; men de dernede i gravkapellet, de kan ikke værge sig, og derfor *må* jeg gøre det."

"Gør som I vil," sagde præsten; "det kan jeg ikke hindre Jer i."

Den gamle stive adelsmand havde revet sin krykkeskok frem af stativet, og stødte den nu heftigt i gulvet. "Hindre mig i, siger han? Nej, han skal hjælpe mig, præst, sådan som det er hans forbandede skyldighed mod hans herskab og mod kirken!"

Den talende var blevet så højrøstet, at tyendet dernede i borgerstuen ligefrem stod på lur i gangen, mens den næsvise stuepige endog havde listet sig op ad trappen og havde lagt øret til nøglehullet.

Det lod til, at den gejstlige herre kun havde rystet på hovedet af hine udtalelser fra sit herskab; thi den gamle tog fat på ny: "Har han da slet ikke forstået det, præst? Drengen vil gøre det fruentimmer til sin retmæssige hustru! Lige efter gudstjenesten i formiddags sagde han mig det rent ud her på dette sted, lige hvor han nu står!"

"Ja, det ligner ham," sagde præsten; "Jer søn er hverken en gudsbespotter eller jomfruskænder."

Et ildevarslende smil fo'r over den gamle herres ansigt: "En jomfruskænder? – – Han er ingen adelsmand. Forstår han det

da ikke, præst: en hel slægt af pletfri riddere, dem vil han skænde!"

Men så spurgte den gejstlige herre ganske dæmpet, så at ordene knap nåede adelsmandens øre: "Har da vor kære Morten Luther også forskyldt sligt, da han bragte en ridders datter ind i sit kammer?"

Men junkeren skreg: "Bliv mig fra halsen med hans Morten Luther, og kom ud med sproget! Kan man stole på ham eller ikke? Han skal også tænke på, at synderen vel så slipper med den letteste bod!"

Hans stemme lød skarpt og næsten truende; men præsten svarede roligt: "Imod et kristeligt ægteskab kender kirken ingen bod; det andet derimod er min nådige herres sag, og dermed har jeg intet at skaffe."

Lige så snart den lyttende terne havde opfanget disse ord, havde hun hørt nogen nærme sig døren, og hastigt var hun atter løbet ned ad trappen. Og snart derpå hørte de alle nede fra borgestuen, hvordan præsten deroppe tog ærbødigt afsked, og pigen så endnu, hvordan den gamle herre stødte et vindue op og med harmglødende ansigt så ned efter præsten, der med hastige fjed ilede ud af gården, idet han hoppede fra sten til sten over den knudrede stenbro.

– – – "Ja, og benene rystede ligefrem under ham," fortalte hun om aftenen dernede i borgestuen, "et par gange trådte han i en pøl, så at det stænkede højt op ad hans sorte strømper."

De andre lo; kun Hans Christoph, som sad der denne i kakkelovnskrogen med de to store hunde, bød hende at vogte på sin kåde mund. Men hun fandt almindeligt medhold hos de andre, der absolut ville have at vide, hvad der var blevet

forhandlet deroppe i herrens stue. Så stak hun sin stumpnæse i vejret og udbrød: "Hør du bare efter, Hans Christoph, det kan din herre have godt af at få at vide." Og da de andre trængte sig sammen om hende, satte hun sig ganske roligt på sin kærestes, den lange kusks skød og sagde: "Nå, slå Jer nu lidt til tåls; det var først, da junkeren talte sig varm, af jeg kunne forstå, hvad det gjaldt."

Og da hun så omsider havde udkrammet alt, hvad hun vidste, og nu lod sine strålende blanke øjne glide rundt på tilhørerne, så ventede hun omsonst på den snaksomhed, som ellers plejede at følge på slig fortrolig sladder. Tavs klappede Hans Christoph hundenes brede hoveder, og pigerne sad stille og tænkte på den kønne junker, og hvorfor hans øje ikke lige så godt var faldet på dem; kun kusken sagde eftertænksomt, efter en stund at have gnedet sin store næse: "Ja, nu forstår jeg det! Da herren før lod mig kalde, så satte han et sådant ansigt op, at jeg tænkte, hun ville degradere mig til stalddreng; og så var det ikke andet, end at jeg i morgen tidlig skulle hente den gamle notarius herover fra staden."

"Notarius? Skal han måske også holde prækener?" udbrød pigen. Men i samme øjeblik hoppede hun ned fra hans skød; for den gamle oldfrue trådte ind, og der blev ganske stille; kusken trak et forseglet brevskab op af lommen, betragtede udskriften, som om han kunne læse den, og stak det så ganske eftertænksomt i lommen igen.

Da slåentjørnen blomstrede, blev der omsider atter en gang fred i landet. Klokkerne ringede fjern og nær; der blev opsendt takkebønner for altrene, og de fremmede krigsfolk drog

efterhånden bort. Også fra den lille landsbykirke nedenfor Kurborg lød klokkeklangen; men en dag efter middag, da de andre kirketårne tav, begyndte klokkelyden her igen. Og det gjaldt ikke den korte fred, som menneskene sluttede i falske ord med onde tanker i hjertet; det gjaldt den fred, som endnu ingen stridsmand har brudt.

Ned fra Kurborg bevægede sig langsomt et ligtog; på kistens låg havde landsbyens kunstfærdige smed hamret det adelige våben; for under det lå den gamle herre på Kurborg. I den åbne vogn, som fulgte lige efter kisten, sad de to brødre, junker Hinrich og den hertugelige råd; men den sidste havde hastværk som altid. Derinde i Gottorp var der nu så meget at ordne; og mens de nede i gravkapellets hvælving sang det sidste amen over faderens kiste, stod rideknægten allerede ovre foran kroen med sin egen og sin herres hest ved tømmen.

Ligesom ved jagildet i Kiel, havde brødrene også nu blot vekslet få ord; kun da den yngre sagde farvel på kirkegården, bemærkede han ligesom tilfældigt: "Du ved vel, at faders testamente fornylig er blevet deponeret i landsretten?"

Junker Hinrich studsede: "Et testamente? Hvortil det? Derom har man intet sagt mig."

Flygtigt havde den hertugelige råd taget ham i hånden, og blot sagt: "Jeg skal nok sørge for, at tid og sted til dets åbning skal blive berammet."

Dermed gik han sin vej ad kroen til og red bort med sin rideknægt.

Fuld af urolige tanker var broderen blevet stående, mens klokkeringningen igen tog fat, og endnu en kiste, og denne gang en simpel, blev båret ind ad kirkegårdslågen. Kun den

gamle jæger Owe Heikens og et grædende pigebarn gik bagefter den. Men mange folk, der endnu stod på kirkegården, flokkedes nu også om denne grav. Og også over denne døde udtalte præsten de gamle højtidelige ord: Til jord skal du vorde, men af jord skal du igen opstå. Men da den tunge spadefuld jord drønede ned mod kistelåget, trængte junker Hinrichs høje skikkelse sig frem gennem hoben, og da så også her det sidste fadervor var til ende, drog han for alles øjne den begravedes datter ind til sit bryst og blev stående således med hende, indtil han allerede så præsten gå på vejen ned imod sit hjem. "Kom," hviskede han til den smukke pigelil, og som om de begge vidste, at hvers hu stod til det samme, fulgte de hånd i hånd den gejstlige herre til hans hus. Derpå sagde junkeren: "Jeg beder Eders Højærværdighed være vidne til vor trolovelse, for at hun, som står der, nu kan finde et nyt hjem ved mit hjerte."

Og den gamle præsts hænder lagde sig skælvende på deres hoveder.

Men deroppe fra kirkegården gik Owe Heikens hovedrystende hjem til sit tårn ovre imellem de gamle ege.

Junker Detlevs bryllup, som allerede var blevet forhalet ved krigen, blev nu yderligere udsat af hensyn til det standsmæssigt foreskrevne sørgeår. Anderledes med den ældre broder; der var det netop døden, som drev ham til hastig bryllupsfærd.

Bag Kurborgs egeskove, men dog endnu ikke helt nede i lavningen ved åen, lå der en lille gård tæt omgivet af store lindetræer. Den havde en gang hørt med til et større gods, ved hvis opløsning den var kommet i hænderne på en kvindelig slægtning af junker Hinrichs moder. Denne slægtning havde så

ved sin død testamenteret den til ham, da han var hendes gudsøn. Hidtil havde den lille gård været forpagtet bort, men nu i høsten var forpagtningstiden udløbet, og i de sidste måneder havde Hans Christoph haft styret over den.

I denne lille bolig var nu junker Hinrich draget ind med sin unge viv. "Træd kun fast til!" sagde han til hende, da han efter vielsen løftede hende ned fra vognen; "denne grund er min, og nu – Gud ske tak – *vor*!"

Endnu den dag i dag viser man i egnen en gammel lind, som til trods for, at dens tykke stamme i åringer har været hul og trøsket, endnu bærer sin mægtige krone stolt frem på det sted, hvor terrænet højner sig lidt, og udsigten er friest. Her så man ofte den gang de to kønne unge ægtefolk stå; hånd i hånd så de ud over det brede dalstrøg med de vide horisonter, mens sommerens lune vindpust legede med hendes lyse lokker; og også ved aftenstid stod de der stundom og lyttede til de vilde svaners sang oppe i luften, når de i stjerneskæret søgte ud mod de store, åbne vande.

– – Det var først i august efter brylluppet, junker Hinrich red over til Kurborg for at overvære testamentets åbning. I den store, i åringer ubenyttede sal fandt han kun landsrettens notarius og dennes skriver, og forgæves søgte hans øjne efter broderen. I stedet for denne var der trådt en sortklædt herre med pudret paryk ind ad døren. Han havde overbragt den besked, "at den hertugelige råd meget beklagede, at de mange forretninger opholdt ham", og derpå lagde den fremmede en behørig og juridisk fuldmagt foran øvrighedspersonen.

Denne herre var en af rådens underordnede embedsmænd, og alle formaliteterne var i fuldkommen orden. Derefter blev

seglet brudt i parternes nærværelse, og testamentet oplæst. "I den hellige Treenigheds navn" – således begyndte den gamle notarius, mens junkeren stod og lyttede med tilbageholdt åndedræt og den knyttede hånd fast lænet til ryggen af en stol. Men da så omsider den lange indledningsformular var til ende, stod blodet ham op til hovedet; han rev vamsen op for sit brede bryst og huggede den svære stol i gulvet, så det drønede i det store rum. Han havde nu hørt, hvad der indtil da kun en gang imellem som en hæslig drøm var jaget igennem hans hjerne: På penge og øvrig ejendom havde faderens vilje næsten intet knappet af; men Kurborg, slægtens gamle hjem, var tillagt den yngre broder. Oplæseren havde holdt inde. Han begyndte nu igen og bragte læsningen til ende. Derpå blev den af skriveren førte protokol fuldført for at modtage parternes underskrift for, at testamentet var dem lovligt forkyndt. Også junker Hinrich trådte hen og skrev under, men med tilføjelse af ordene: "Under forbehold af min hårdt krænkede ret."

Han stod allerede i begreb med at fjerne sig, da den sortklædte herre nærmede sig ham og overrakte ham et forseglet brev. "Jeg skal herved fra Eders hr. broder anmode Eder om endnu her på dette sted at gøre Eder bekendt med indholdet af denne skrivelse."

Junkerens stærke hånd rystede, da han rev brevet op, og i hast gled hans blik hen over broderens næsten glemte skrift:

"Vor faders sidste vilje, hvorom jeg var sat i kundskab," således lød det, "har jeg af gode grunde ikke villet hindre, ihvorvel den højlig strider mod dine så vel som mod mine ønsker; for hver af os har netop den stilling, som passer for ham. Men såfremt du, efter at dette er blevet dig kundgjort,

måtte være kommet til erkendelse af din pligt, og være villig til at skille dig af med pigen af den ringe stand, så at jeg vidste, at vort hus' ære var uplettet, så beder jeg dig i næste uge komme til mig på Gottorp slot, hvor vi da kan bytte vore arveparter. Men i fald du virkelig, sådan som rygtet har sagt mig, har været så forblindet af Djævelen allerede at have sluttet ægtepagt med hin kvinde, så skal jeg vise dig vej, hvordan du endnu kan slippe af med hende, og jeg skal til den ende ikke unddrage dig min broderlige hjælp."

Den anden stod endnu stadig foran junkeren, der stirrede på brevet, som om han ville gennembore det med blikket. "Med forlov," spurgte han så omsider, "hvad svar skal jeg så bringe Eders broder?"

Hr. Hinrich syntes ikke at høre, hvad han sagde.

Lidt efter begyndte han igen: "Min tid er knap; tør jeg bede om Eders svar?"

Da fo'r junkeren op: "Her er det," skreg han og kastede brevet i stumper for hans fødder. "Men i fald I vidste, hvad det var I overbragte mig, så har I begået en skurkestreg!"

Og med skridt, der drønede i hallen, gik han hastigt ud af salen og stod allerede nede ved udgangsdøren, da den andens hånd endnu famlede efter kården.

Men hesten fik at føle, hvad der på hjemvejen rasede i rytterens sind; og da hr. Hinrich sprang af sadlen uden for sin dør, løftede fru Barbara truende sin finger: "Havde du da slig en hast med at komme hjem til din hustru?" Men tavs lagde han sin arm om hendes liv og drog hende med sig ind i huset; og efter en stund at have siddet tavs og med rynkede bryn, sagde han blot det ene, at Kurborg var blevet tillagt broderen. "Men

jeg kræver min ret, selv om jeg skal stride mod min døde fader!" Og da hans hustrus øjne så op på ham, udbrød han: "Du skal heller ikke altid blive siddende her i denne bondehytte!"

Hendes hånd strøg mildnende ned over hans kinder: "Gør som du finder bedst, Hinrich; kun ikke i vrede og ikke for min skyld!" Så traf hun ham atter med sig ud i det fri, hvor aftensolen allerede lagde sit røde skær over himlen; og sammen gik de ned i lavningen hen langs de brede agre, hvor de tunge rugvipper stod så bugnende tæt. Og fra en sidevej kom Hans Christoph dem i møde, tog huen ærbødigt af og spurgte: "Om I så synes, husbond, tænker jeg, at det snart var på tiden at høste!"

– – – Men få dage efter, da fru Barbara midt i al den velsignelsens grøde, som nu blev kørt hjem i laden, så sin ægteherre gå omkring mellem folkene ordknap og mørk, med blikket uafladeligt søgende over mod Kurborgs mægtige skove, så greb hun hans hånd og sagde ømt bebrejdende: "Er *det* vore hvedebrødsdage, Hinrich?" og da han så ømt så ned på hende, drog hun i ham ind i den lille have, som lå bag laden. "Jeg forstår helt godt, hvad du tænker på," sagde hun; "men betænk det vel! Den gang du friede til mig, handlede du mod din faders vilje; du valgte noget mindre for dig selv, end han ville for dig; føj dig nu efter ham i dette og lad dig nøje med, hvad du har!"

Men da hun så, at hans bryn endnu bestandig var trukket tæt sammen som i vrede, sagde hun beklemt. "Du har sikkert købt mig for dyrt."

Da løftede han hende op på sine stærke arme og trykkede hende som et lille barn tæt ind til sit bryst: "Nej, nej; ti stille med

det, Barbara! Jeg købte mit eget liv tilbage; – og ve den, der vover at gøre mig det stridig!"

Men harmen i hans sind ulmede endnu. – Og efteråret kom og gik og vinteren med, og endnu bestandig var arvehistorien ikke bragt i orden. Dog så meget var brødrene blevet enige om, at hovedgården indtil videre blev bestyret af den tidligere forpagter af junker Hinrichs gård; men begge betragtede sig som herre til Kurborg. Men så en lørdag i våren, da stikkelsbærbuskene netop fik det første grønne skær, gik rygtet, at den hertugelige råd var arriveret til Kurborg sammen med sin tilkommende og dennes moder; bruden havde ønsket at se gods og gård, før hun tog manden.

Og søndag formiddag var kirken fuld af folk, og både koner og piger var iført deres bedste stads; kun den store herskabsstol deroppe ved koret stod som sædvanlig tom; for de unge ægtefolks ejendom hørte under et andet kirkesogn, og junker Hinrich Og hans hustru havde ikke siden faderens død sat deres fod her i kirken. Men da præsten, efter at den første salme var sunget, stod oppe for altret og lige havde begyndt at messe, gik der en uro gennem alle stolene; mænd og kvinder stødte til hverandre og vekslede et par dæmpede ord. Også præsten havde hørt en vogn køre ind på kirkegården; det var ikke den svære herskabsvogn, og dog lød det henne ved våbenhusets vestre mur, som om der blev bundet et par heste.

Da blev kirkedøren revet op: "Nu kommer de," hviskede pigerne og drejede deres halse om imod kirkegangen. Men det var ikke dem, man havde ventet, skønt også dette syn var værd at se. Det var junker Hinrich, som med sin hustru under armen langsomt skred op ad kirkegulvet. Vel bar hun ingen prangende

dragt, men det svære, lyse hår blev fastholdt af en stor guldkam og faldt i mægtige bølger ned over skulder og ryg, hvad der kun var tilladt kvinder af adelstanden. Hun trykkede sig tæt ind mod den høje mand, som om hun trængte til hans beskyttelse, og da de begge gik opad trappen til pulpituret, så kvinderne, at hun var frugtsommelig.

Deroppe fra holdt junkeren sit hvasse blik ufravendt fæstet på indgangsdøren for enden af den brede gang. "Herren være med Eder," messede præsten, og vendte sig derpå om imod alteret.

Og atter drejede de dernede i menigheden deres hoveder over mod indgangen; igen var der kørt en vogn frem for kirkedøren; men denne gang rullede den mere tungt, og man hørte tydeligt piskesmæld. Og mens præsten læste kollekten, gik kirkedøren atter op. Der blev dødsstille i stolene: den hertugelige råd med et par høje stolte damer, som havde en kammerjomfru i hælene, gik op ad kirkegulvet.

Junker Hinrich måtte dog vist have set fejl på det Kieler rådhus; for den yngste af de to kvinder så virkelig helt statelig ud; men hendes blik var koldt og strengt. Da de var kommet længere frem i kirken, og brudgommen så op imod herskabsstolen, studsede han og holdt damerne tilbage. Brødrenes øjne havde mødtes, og en stund stirrede de stift på hinanden; det lyshårede kvindehoved deroppe var blevet blegt som døden.

"Der er nok optaget," sagde han dernede, "men jeg skal vide at skaffe os plads." Og da præsten just i det samme havde sluttet oplæsningen af kollekten, lød disse ord ned gennem hele kirken.

I fald junker Hinrichs øjne havde kunnet dræbe, så var den talende sikkert ikke kommet levende fra dette sted. Med et dæmpet angstskrig greb fru Barbara efter sin husbonds hånd, der lå ubevægelig på hans knæ; den var kold som is.

Men den hertugelige råd forlod kirken med sine damer; man hørte vognen køre bort, og gudstjenesten gik rolig til ende.

Det var den 24. februar sent hen på eftermiddagen. Junker Hinrich havde været ovre i staden, hvor han havde haft noget at ordne med øvrigheden; for hans hustrus gamle tante var død og havde indsat hende til sin universalarving. Tryg og vel til mode red han hen over heden og drejede derpå ind igennem skoven, men næppe var han kommet hen foran sin husdør, før to piger kom styrtende ud imod ham: "Å, husbond! Å, hr. Hinrich, Eders frue!"

Og da han var trådt ind i kammeret bag dagligstuen, så han sin hustru ligge i sengen; et talglys stod og brændte på bordet, men han kunne dog knap kende hende igen. Landsbyens jordemoder var hos hende; hun stod bøjet over en vugge, op fra hvilken man hørte et nyfødt barns klynken. "Hvad er det her?" sagde han; "arvingen til Kurborg skulle først fødes om to måneder!"

"Det er ingen arving; det er kun en datter," sagde jordemoderen. Men en af pigerne havde listet sig efter ham ind i kammeret. "Der har været et bud her," hviskede hun, "fra landsretten i formiddags."

"Nå, og hvad ville han?"

"Jeg ved det ikke, men han spurgte efter husbond, og så viste jeg ham ind til fruen."

"Barbara!" sagde junkeren sagte, og idet han satte sig på sengekanten, strøg han lempeligt det fugtige hår fra sin hustrus hvide tinding.

"Ja" – – det kom som et pust, og som en genganger fra fjerne verdener, rejste det unge, gennemsigtigt-blege ansigt sig fra puderne. "Er det dig, min Hinrich?" – Og hun slog heftigt sine arme om hans hals, og skreg, som om hun blev grebet af et anfald: "Nej, ikke fra dig, ikke fra dig! Hellere – dø!" Da slap hun ham og sank kraftløs med lukkede øjne tilbage i puderne.

Junkeren var styrtet hen til sengen. "Nej," hviskede hun, "nej, ikke skilles, aldrig, aldrig! – Hører du mig, ikke skilles, så længe vi lever!"

Nu tav hun og lå hen som et lig.

Da tænkte han sig om: "Det bud må jo have bragt noget," sagde han; "hent mig det!"

Og pigen, som endnu stod i døren og med bagen af hånden tørrede tårerne af sine øjne, løb ind i dagligstuen og bragte ham et oplukket brevskab.

"Vil I tilse min hustru!" sagde han til konen, som stod der; og nu gav han sig til at læse, først sagte, så højere og højere: "Derpå er anno 1655 ovennævnte fader draget med Barbara ind på godset, men har forsømt *legaliter* at lade sin frihed ved dokument stadfæste af sit herskab, og som følge heraf er begge de nævnte, i henhold til oftere tilforn afgivne kendelser af landsretten, blevet dettes livegen. Det afsluttede ægteskab med vedkommende livegne kvindesperson er altså at eragte for ugyldigt, eftersom det er blevet indgået uden samtykke fra klagerens Side, der *per testamentum* er hendes retmæssige herskab og ejer."

"Djævelen være din livegen," skreg junker Hinrich vildt, og kastede broderens klageskrift fra sig.

Men jordemoderen lagde hånden på hans arm: "Eders hustru, hr. junker!"

"Ja, sådan må det være gået til; hun har læst det! Han vidste, hvor han skulle ramme hende!" Og han bøjede sig ned til hende og greb hendes hånd. Den var kold, og ansigtet forandrede sig sælsomt.

"Hvad betyder dette her?" spurgte han jordemoderen.

"Jeg ved det ikke, hr. junker. Men det er bedst, at I henter lægen!"

"Å, Barbara, lille Barbara, gå ikke fra mig, inden jeg kommer tilbage!"

Han var allerede ude af døren. "Hans Christoph," råbte han. "Hans Christoph!"

Men pigen var løbet efter ham: "Hvor vil I hen, husbond! Han er jo gået ned til smeden med et plovjern."

Så kastede han sig selv på sin hest og med dødblegt ansigt fløj han gennem Kurborgs egeskove over imod staden.

Der var vel gået et par timer; månen var kommet frem og stod nu i østen halvt over heden. Ikke et eneste dyreskrig hørtes; fuglene lå stille nede i lyngen på deres reder. Kun Børstenbinder-Grethes lange opløbne tøs havde forsinket sig derude; rapt og stilfærdigt skar hun lyngrisene af med sin kniv og lagde dem til bunke. Da kom en rytter galopperende tæt forbi hende. Hun kendte, hvem det var; det var den hertugelige råds rideknægt, som red over mod Kurborg: "Hvad skulle han?"

og hun bandt sit tørklæde fastere under hagen, for ovre fra havet kom vestenvindens kolde pust.

Hun trak længere over mod øst; for her var der mere læ, og hun lagde sig ned under et par birketræer. Men da fik lyden af hovslag ovre fra Kurborgkanten hende til at vende sig om. Atter så hun en rytter i susende fart hen over heden. Men da der i det samme gled en sky forbi månen, havde hun ikke kendt ham. Hun rystede på hovedet og så efter ham. Og så – hvad var det? Der kom jo endnu en tredje rytter, som red imod ham – her på det ensomme sted, hvor hun ellers aldrig så mennesker til hest – men den tredje rytter kom langsommere. Det var næsten, som om han holdt hesten tilbage.

Hun lod de afskårne lyngris ligge og krøb nærmere på hænder og fødder. Men det var for langt. Så sneg hun sig op ad bakkeskråningen, indtil hun øverst oppe kunne nærme sig i læ af noget krat. Nu hørte hun hestene standse, og fornam højrøstet tale med vrede ord, som hun dog ikke rigtig kunne skelne; og derefter forekom det hende, som om rytterne sprang ned på jorden.

Det måtte være lige ud for det sted, hvor hun stod, og hun vovede sig frem fra krattet for at se ned i lavningen; men månen var endnu tilhyllet af skyer; der lød en tummel dernede, men hun kunne intet skelne. "Mit liv! Mit liv!" råbte en stemme. – "Hun er død: derfor kræver jeg dit!"

Pigen strakte hals: "Det var junker Hinrichs stemme!" Men nu drog skyerne bort fra månen; dens lys faldt ned over dalen, og hun skelnede nu tydeligt den store grå kampesten dernede ved mosehullet. To løse heste med sadel stod noget derfra inde i lyngen, den ene en brun, den anden sort, og denne sidste

vrinskede ud i mørket. Men nærved stenen så hun de to brødre kæmpe på liv og død med hinanden. Hun stod som naglet til stedet; men så var det, som om et blink af stålet skar i hendes øjne, og forfærdelsen gav hendes fødder vinger. Men hun nåede ikke ret mange fjed, før et frygteligt skrig, som lød vidt hen over heden, havde indhentet hende. Endnu en gang stod hun stille, med begge hænder presset tæt ind mod ørerne; derpå løb hun uden at standse lige hjem til landsbyen. Badet i sved og rædselsslagen, endnu med kostekniven i hånden, nåede hun sit hjem.

"Nå, Ane Marie," råbte Børstenbinder-Grethe, "hvad er der hændet? Hvordan er det, du ser ud? Har du nu igen set noget?" Thi barnet havde den gave at kunne varsle om ulykker, som endnu ikke var indtruffet.

Men Ane Marie tav, og moderen lige så; for man skal ikke tale derom, før varslet er slået til.

Dog allerede den følgende eftermiddag sagde konen, der lige var kommet hjem fra et ærinde, til sin datter: "Å, tal nu ku ud, min pige! Dernede ved den store sten ved mosen har de nok slået den hertugelige råd ihjel! Ja, os skader det ikke; nu er junker Hinrich vort herskab!"

– – Men hvor var junker Hinrich?

– Midt om natten skal en have banket på præstens vindue, og det skal have været ham. Men præsten har aldrig villet vedgå det, og aldrig siden lod han høre fra sig. Oppe i den lille gård ved lindene lå en skøn kvinde lig og i vuggen ved siden af hende et syvmåneders barn, en datter. Sådan stod det nu til med slægten på Kurborg.

Anden bog

Det syttende århundrede var gået til ende, og nu sad der andre folk på Kurborg.

I mange år havde ingen boet der, uden en af øvrigheden indsat forvalter; for man vidste ikke, hvem godset tilhørte, enten den fraværende, som jo hvert øjeblik kunne melde sig, eller hans datter, et sygeligt barn med blå årer i tindingerne og tyndt lyst hår, og som var blevet opdraget i klostret i Slesvig by under en fjern slægtnings varetægt. Da hun blev myndig, var hun flyttet fra klostret og havde lejet sig ind der i nærheden. Gifte sig ville hun ikke, skønt der havde meldt sig friere nok; thi godset var overdraget hende, med forbehold af faderens ret.

Alligevel mente hun stadig, at faderen nok ville komme tilbage, og derfor gav hun altid frierne den besked, at når hendes fader kom hjem en gang, så ville han nok bestemme over hendes hånd. Og det antog de da alle for et afslag. De hørte sagtens ikke gerne tale om den allerede glemte fader.

På Kurborg, ligesom rundt om i landet, stod det kun dårligt til. Freden havde kun varet kort, og hertugen og kongen lå atter i den gamle strid. Det var derfor ikke lysteligt at bo ene på Kurborg, og jomfru Henriette, som hun var blevet døbt efter sin fader, satte aldrig sin fod der. Men arkivet og regnskabsbøgerne havde hun ladet bringe hjem til sig i Slesvig, og både ved påsken og mortensdags tide måtte forvalteren dér aflægge regnskab for hende. Og så sad hun hele dagen over de store regnskabsbøger, og ofte klagede hun over hovedpine for sin pige: "Men," sagde hun, "det må jo dog stemme, når han selv kommer igen for at tage styret."

Junker Hinrich kom dog ikke igen. På Kurborg blomstrede lyngen og visnede atter hen; solskin og snestorme skiftede over de mægtige egeskove. Og egene voksede; for hugget blev der ikke, især nu, da formynderskabet lakkede mod enden. Det værste var, at rovdyrene formerede sig, både glenter og falke og fremfor alle ulven, "den grå hund", som bønderne kaldte den. Inde i tykningerne, i hulerne under de mægtige egerødder, kastede den sine unger. Endnu den dag i dag viser man det sted, hvor en daglejers barn, som havde sat fælder i skoven, blev revet ihjel af disse glubende dyr; for på Kurborg var der ikke mere nogen jæger, og på den gamle tårnbygning i skoven hang den røde port og klaprede i blæsten; forvalteren ville ikke finde sig i at have nogen ved siden af sig. Oppe i hovedbygningen i gemakket over portalen og i den store riddersal overfor lå der fingertykt støv og døde fluer på hylder og møbler. Og junker Hinrich var stadig ikke kommet hjem.

Sådan var der gået over en menneskealder siden hin ulykkesnat; da kom der et regiment svenske soldater dragende fra Bremen, og deriblandt en oberst, hvem et sår, som atter var brudt op, nødte til at blive tilbage i Slesvig. Han havde ligeledes lejet sig ind i nærheden af klostret, og frøkenen til Kurborg havde ladet den fremmede tilbyde noget vand, som havde særligt lægende kræfter ved sig, hvilket han med taknemmelighed havde modtaget. Da han så efter sin helbredelse nogle gange havde gjort hende sin opvartning, friede han til hende. Denne gang havde hun ikke mere mod til at holde ham hen i det uvisse, men sagde bare: "Jeg håber, at fader ikke ville have haft noget imod det; i sin ungdom skal han have været en stor beundrer af Eders Carl Gustaf."

Således blev hun altså oberstens hustru, og han tog derfor sin afsked fra tjenesten; men heller ikke nu ville hun over at bo på Kurborg; "for ser du," sagde hun til sin ægteherre, "ulvene har deres gang endogså i køkkenet; og ude på heden, der spøger det; – uh, nej!"

"Bare narrestreger! Hvem har fortalt dig det?"

"Forvalteren; han må vel vide det!"

Obersten lo: "Ja, det tror jeg gerne; han har nødig villet have ejerinden i huset!"

Hun blev blussende rød og strøg det tynde hår bort fra sine tindinger: "Nej, nej, du vil da heller aldrig tro mig!"

"Nå, så vil jeg selv gå derover og forhøre mig, Henny!"

Og så tog han da alene derover, lod rydde lidt op i værelserne og lod en dag bønderne holde klapjagt efter ulvene; men skovene var for tykke, og de havde heller ikke de rigtige hunde, og så derfor ikke en eneste ulv. Derpå vendte han atter hjem til Slesvig.

På årsdagen efter brylluppet blev der født et barn, en dreng, i hvilken al bedsteforældrenes skønhed ligesom stod op af graven påny. Moderen blev derfor også ønsket svært til lykke i anledning af den lykkelige nedkomst, men hun havde givet barnet alle sine svage kræfter. Endnu et par år slæbte hun livet hen, mest i stuehuset inden døre; men så en septembermorgen, da de gule blade allerede begyndte at drysse ned fra lindetræerne udenfor hendes vinduer, lod hun barnet bringe ind til sig. Med sine magre fingre strøg hun gennem hans gyldengule lokker og sagde til ham: "Han kom alligevel ikke, Rolf; og nu må din moder bort; jeg var kun en stakkels kvinde, men du, min dejlige dreng," og drengen stod ved siden af

løjbænken og så forundret på hende med sine store forskende øjne – "du vil få ham at se, det føler jeg – – hils ham fra mig! Rolf, glem ikke – –" Stammende havde hun sagt de sidste ord; nu sank hendes hånd mat ned fra drengens hoved. Og da hun havde ligget sådan en stund ubevægelig, greb drengens hånd op efter hendes magre ansigt; men hun rørte sig ikke mere. Forskrækket gav han sig til at skrige, og hans barnepige kom og har ham ud.

Da obersten på begravelsesdagen som hjem fra klosterkirkegården, hvor hun havde ønsket at hvile, tog han sin søn på armen og sagde: "Din moder har villet sove her, men vi to drager til Kurborg; jeg vil nu selv bestyre din gård, og der skal du lære at ride på en rigtig hest."

Og drengen fæstede sine store øjne på faderen, idet han udstødte et højt glædesskrig.

– – – Sådan gik det da til, at obersten næste vår, da primulaerne blomstrede i kanten af Kurborgs skove, da markerne var besåede og alt var i orden, drog med sønnen ind på den gamle herregård. En slægtning af den afdøde, en gammel klosterfrøken, tog med derhen, for, som hun sagde, foreløbig at være moder for det stakkels barn; men hun blev ved at være der og tog ikke tilbage til sit kloster, skønt drengen aldrig greb efter hendes hånd.

Oppe i stuehuset var de gamle møbler bragt op på loftet eller ned i folkestuen. I dagligstuen stod der nu buede skabe og snørklede kommoder, og også en sofa med kulørt, mønstret betræk, oven over hvilken et portræt af Rolfs moder hang ved siden af et genfundet billede af oldemoderen. Det gik her som så ofte: billedet af den smukkeste, hans bedstemoder, det

manglede; hun var kommet og gået igen, og ingen mindedes hende mere.

Men selve livet på den afsidesliggende gård var ikke i nogen væsentlig grad forskelligt fra det, som blev ført her i det foregående århundrede. Obersten var noget melankolsk og led stadig af sit gamle sår; desuden var han hverken landmand eller jæger, og begge dele havde der nok været brug for her. Hvad jagten angår, så havde ganske vist en forsulten slægtning af obersten meldt sig som en vel meriteret Nimrod, der uden videre var flyttet ind og ikke senere havde gjort mine til at fortrække. Men hans jagen var ikke stort bevendt. Kun en eneste gang havde han en vinteraften omme i egeskoven bag tårnbygningen fået ram til en hjort; men på spiddet kom den ikke; thi just som den styrtede om, kastede en langbenet ulv sig glubende over den, og viste knurrende tænder ad fætteren. Denne slog hænderne sammen af forfærdelse og kom styrtende hjem på Kurborg. "Gid pokker havde Jeres ulve her! Det burde der sættes en stopper for!" råbte han i gangen til obersten. Men denne lo kun og sagde: "Det har I ret i, fætter; men jeg troede, at det var Jeres sag!"

"Ja, det forstår sig, oberst! Men hvor skal jeg få hunde fra? Lad mig bare først få de rigtige hunde!"

"Ja vist, men I har jo alt hele stalden fuld."

"Nå, nå, oberst, lad os to hellere gå oven på og få fat i kortenspillet; jeg vil nu se at få noget tørt på, så kan vi to jage de fire konger."

Og snart sad de to herrer overfor hinanden ved deres piquet, og dermed var obersten i sit es.

– – Da junker Rolf gik i sit syvende år, lærte fætteren ham at læse og også at regne efter Adam Rieses regnebog; så vidt strakte hans kundskaber sig, ja endog til det tarveligste af den latinske grammatik. Drengen var lærenem og udbrød af og til: "Å, jeg kan det dog bedre end du!" Så glædede fætteren sig og skyndte sig ind til faderen: "Hør, du oberst, hør en gang, hvad din lille *philosophus* siger!" Og når så drengen somme tider var løbet med derover, løftede han ham op ved ørerne og udbrød: "men det er dog mig, der har lært dig det, din lille gavtyv."

Drengens fortrolige var en gammel pige, der allerede havde båret moderen som lille barn og i sin tid havde tjent hos Barbara i den lille gård ved lindene, og var fulgt med barnet til staden, havde tjent hende hele tiden og var nu flyttet tilbage til Kurborg med obersten. Og hver gang drengen ikke vidste besked med noget, sagde han bare: "Jeg vil spørge Matthea!" Hun havde næsten fuldstændig mistet sit syn og sad mest dernede i den store folkestue eller ved skorstenen i køkkenet, idet hun syslede med sådant arbejde, som et blindt menneske kan tage sig for. Og når han så havde fundet hende, styrtede han hen imod hende og klyngede sig til hendes skørter. Men så sagde hun mangen gang: "Nå, nå, barnlil, giv dig til freds; hvad er det så du vil? Hos Gud er råd og dåd." Og så stirrede hun med sine døde øjne ind i hans levende blå. Når hun så spurgte videre: "Nå, sig så, hvad du vil, bitte Rolf!" så sagde han ganske lavmælet: "Jeg ved det ikke rigtig, Matthea; men fortæl mig bare noget!"

Og hun lagde så kniven, eller hvad hun ellers havde i hænderne, fra sig og spurgte: "Men hvad skal jeg så fortælle, barn?" Han var krøbet op på hendes skød og sagde: "Om

hvordan Owe Heikens blev vred, når du havde brækket for mange grene! Dog nej" – og han hviskede hende ind i øret: "Fortæl mig om den smukke frue derovre ved lindene; hvad var det, hun hed?" – "Men barn, det var jo din mormo'r!" – Drengen så hende længe ind i ansigtet: "Min mormo'r," sagde han langsomt. "Var hun da allerede gammel?" – "Gammel?" og Matthea rystede på det grå hoved. – "Så ung som en majblomst! Når døden kommer, bliver også bedstemødrene ved at være unge. Vær nu kønt stille og behold for dig selv, hvad jeg nu skal fortælle!"

Men i én ting var faderen dog selv drengens læremester; han købte ham først én – og da han blev større endnu én til af de små rusdiske heste og lod bag den østre længe anlægge en slags ridebane; og her smældede ofte oberstens pisk, mens drengen hang snart på den sorte, snart på den brune kleppert.

Men pludselig indtrådte der en forandring på Kurborg. Da obersten en gang holdt fødselsdag, og den lille junker i den anledning overbragte faderen en lykønskningsskrivelse, udarbejdet efter fætterens anvisning, skønnede obersten af de mange skrivefejl, at det vel var på tide at skaffe en mere kyndig lærer til veje. Stedets præst påtog sig at søge en sådan, og således gik det da til, at magister Caspar Bokenfeld drog ind på Kurborg som informator, og det er denne mand, som nu gennem sin egen mund skal fortælle resten af historien om slægten på Kurborg.

Ved et lykkeligt tilfælde fandtes magisterens egenhændigt førte dagbogsoptegnelser i præstegårdens arkiv, og de lyder i det væsentlige, som her følger; kun retskrivningen er forandret, men i øvrigt er din gammeldags stil væsentligt bevaret:

Magister Caspar Bokenfelds optegnelser.

Anno 1702, samme år hertug Fridericus IV, søn af den hårdtprøvede Christian Albrecht, ofrede sit liv på en valplads i Polen for sin svoger Carolus XII af Sverige, var det, at jeg første gang satte min fod på Kurborg, Hellig-Tre-Kongers søndag. Det var endnu tidligt på dagen, og den klare vintersol faldt på skrå ind ad vinduerne, da obersten trådte ud af sit sirligt udstyrede værelse med sin lille søn ved hånden. "Det er magister Bokenfeld," sagde han til den elleveårige dreng; "han skal nu forsøge, hvad han kan bringe ud af dig."

Drengen så på mig med et par skarpe blå øjne, som om han ville se mig ind til det inderste af sjælen, og sagde så: "Kan han også ride, magister?"

Så lo obersten og slog ham på skulderen: "Din lille skælm, det er ikke at ride, han skal lære dig; men "I" skal du sige til hr. magisteren; for resten skal han nok selv give dig besked."

Disse ord fik mig til at drage vejret lettere; thi med fornemme folk havde jeg hidtil ikke haft at skaffe. Dog varede det mange dage, inden den lille junker af sig selv henvendte et ord til mig, indtil så en dag hans hjerte blev lindt. Så sagde han: "I er god, hr. magister!" og rakte mig sin lille faste hånd. Men jeg tog den lille flinke gut i mine arme: "Vi to vil være venner, Rolf," sagde jeg, og så knugede han sig heftigt ind til mig, og hans lyse lokker hang længe ned over mine hænder. Og det blev ikke tomme ord – ak, Rolf, min dejlige dreng, hvorfor krævede Gud Herren deroppe dig så snart tilbage?

– – Der var ret så ensomt på Kurborg. Obersten skrantede og holdt sig mest inden døre; hver eneste aften fik han sin piquet eller nogle partier dam med fætteren, som stadig blev boende

på gården, – en mærkelig mand, der gav sig mine af at have forstand på alt, og dog var uden al dannelse og kundskab. Obersten var enkemand, men en adelig klosterdame, frøken Adelheid, holdt strengt hus. En søndag eftermiddag sagde hun selv til mig: "Giv han mig sin venstre strømpe, magister; så skal hans skinneben ikke mere blive solbrændt!" Og da jeg så ned ad mig selv, blev jeg et hul va'r på strømpen, og jeg listede skamfuld bort for at få skaden udbedret.

Det var værelset over indkørselsporten, som var blevet mig anvist, og der havde jeg opstillet mine bøger. Det var vel første gang, at Homerus og Virgilius, Arnoldus og Thomasius prydede dets vægge. I indkørselen dernede var der anbragt et vindue ned til mælkekælderen, og det hed sig, at når man om natten kom forbi, hørte man ofte dernede fra, hvordan nogen rumsterede med mælkefade og bøtter. Men det var kun idel indbildning; jeg hørte i det mindste aldrig noget, når jeg stundom silde steg op ad min snævre trappe.

Men deroppe i mit kammer var der dog meget ensomt, når alt var stille på gården, og jeg endnu selv sad bøjet over mine bøger. Når det så var måneskin, og jeg trådte hen til det eneste vinduesfag, så jeg heden strække sig langt ud i det fjerne mellem skovenes mørke mure til begge sider; og imellemstunder lød der fra det fjerne en sælsom hylen, især der ovre fra, hvor jeg ved dagen havde set et gammelt tårn ligge i skoven. Den første gang jeg hørte disse hyl, gik jeg hen til døren og skød slåen for; derpå slukkede jeg mit lys og lagde mig til at sove. Men hylene, som endnu længe blev ved at lyde i natten, om dem sagde man mig, at de kom fra de forsultne ulve, af hvilke der i de tider var en umådelig mængde her. Og jeg lå

endnu længe og lyttede; det bares mig for, som kunne de komme herop gennem det åbne porthvælv og kradse på min dør med deres skarpe kløer.

Da jeg næste morgen fortalte junker Rolf om det, sagde han: "Ja, ovre i heden må I aldrig gå, hr. magister; jeg har været der til heft, og var dog nær ikke sluppet levende derfra!"

Jeg bad ham fortælle mig om det, og så fik jeg at vide, hvordan det omtrent var gået til: Det var lille juleaften, to uger før jeg kom; det var en knagende kulde, og som en mat messingkugle stod decembersolen nede over heden. Oppe i den store sal havde tante Heide forfærdelig travlt og trippede om ganske muttersene, og ingen turde gå derind, hverken tyendet etter junker Rolf, ja vel knap en gang obersten selv; thi til dem alle derinde blev julegaverne ordnede. Kun fætteren gik uden videre ud og ind; *han* forstod det dog endnu bedre end tanten. Men imens gik junker Rolf utålmodig op og ned ad trappen, gjorde af og til et svip ud i gård og stald, og kom til sidst over i oberstens eget værelse, hvor denne sad med forvalteren og gennemgik regnskaber. "Hvad skal jeg nu bestille, fa'r? Først klokken fem vil tante Heide ringe."

"Så gå over til din veninde, den gamle Matthea!"

"Jeg har ikke lyst i dag, fa'r."

"Så rid en lille tur!" sagde obersten uden at se op fra sine bøger, "og tag den brune med i løs line for at røre den lidt!"

Så gik junkeren ned i stalden, hvor de to klepperter stod ved krybben, og gav karlen ordre til at sadle den sorte og lægge tømme på den brune.

"Hej, Stella! Hallo, Fera!" råbte Rolf og red så ad vejen ud over heden i det matte decemberlys. Og farten gik rask ned ad dalen

på den hårdt frosne jord. "Hurra!" råbte han og svang af lutter fryd sin lille hue med den brune høgefjer, og de små, vælige heste dansede hen ad vejen, som om også de vidste, at det i aften var juleaften.

Med ét gik solen ned. Endnu en kort stund lå der en dæmring over den sortebrune lyng; derpå bredte det store mørke dække sig ud, og snart efter var der mere at se af himlen end af jorden dernede. "Nå, kære Jesusbarn," råbte den lille junker; "nu bliver der vist snart ringet med alle klokker for dig!"

Og i det samme vendte han begge hestene, der som hunde lystrede hans spinkle lille hånd. "Hop, Fera! Hop, Stella!" Og hjem efter gik det i rygende fart, endnu raskere end ud. Af og til lod han sine skarpe øjne strejfe hen over de mørke hedestrækninger til begge sider; men se kunne han ikke, og heller intet kunne han høre, uden hestenes hovslag mod den hårde jord og så sin egen stærke ånde; thi de fleste dyr lå nu og sov i deres vinterhuler. Kun højt over ham gnistrede og flimrede stjernerne i den skarpe vinterkulde.

Men så, i det øjeblik, han alt var lige ud for det til højre udløbende skovhjørne, der endnu svagt lod sig se på aftenhimlen, hørte han noget komme ligesom travende derovrefra gennem lyngen. For bedre at høre, holdt han et øjeblik hestene an. Men disse kastede hovederne tilbage, fnyste og søgte af alle kræfter at komme af sted. Først tænkte junkeren, at det var en af de store jagthunde, som et par dage havde været borte, og han råbte højt derover imod: "Fuko, Fuko!"

Men han forskrækkedes ved sit eget råb; thi med ét faldt det ham ind, at hestene ikke ville have givet sig til sådan at ryste

over alle lemmer, hvis det havde været Fuko, deres egen staldkammerat. Og bestandig kom lyden nærmere, hestene tog i rædselen helt magten fra ham; dækkede af skum fo'r de som besatte af sted med deres unge rytter over i retning af gården, hvis lys netop var at skimte i det fjerne.

Vildere og vildere blev det rasende kapløb, og omsider hørte han de travende fjed næsten på siden af hestene. Han drejede hovedet og så de glødende rovdyrøjne: "Ulven, ulven! Hjælp, hjælp!" råbte barnet og svang sin pisk uden at tænke på, at den mindst af alt var nødvendig. Så følte han et voldsomt ryk; den sorte havde ført et slag med en af sine jernskoede hove; selv havde han trukket benene op og lå med brystet bøjet ud langs ad hestens hals.

Denne udstødte et smertenshyl, og videre gik det i susende fart op ad vejen til Kurborg. "Kilian, Marten, Jens!" Han vidste ikke selv, hvem han havde råbt på. Men inde fra gården hørtes et mangestemmigt glam, og alle hundene med Fuko i spidsen kom farende ud ad den åbne indkørsel; de glødende øjne ved siden af hesten forsvandt i mørket, mens heste, rytter og hunde i et eneste jagende mylder styrtede ind i gårdsrummet.

Sådan fortalte drengen mig hin aftens begivenheder, hastig og åndeløs, og føjede til: "Men den 'grå hund' fik dog bidt min stakkels Stella, og endnu er hun ikke kommet sig; for fætter kan ikke kurere hende."

Det var en søndag formiddag ikke længe efter Hellig-Tre-Konger; nordostvinden fejede hen over den lille ridebane uden for gården, og derfor havde obersten i dag opgivet Rolfs sædvanlige lektion, men derimod ladet den lille sorte hest føre

ud på selve gårdspladsen; thi det sår, som ulven havde bibragt den, ville stadig ikke heles, hvor meget end fætteren og den gamle røgter kvaksalvede på det.

Junker Rolf stod sammen med mig ude på trappen foran hovedbygningen og så på, hvordan obersten lempeligt befølte det sårede sted og beroligende klappede dyret.

"Nu skal vi snart igen bade den, Deres Nåde," sagde røgteren, og fætteren, som stod ved siden af, stak hænderne i sine vide lommer og sagde, som sædvanlig, når han mærkede, at hans klogskab havde slået fejl: "Ja, ja, oberst, giv blot tid; det kommer nok."

Men obersten rystede på hovedet og så lidt foragteligt hen på den sorgløse gamle fyr: "Mod ulve og sår hjælper ingen store ord; thi ellers havde I forlængst gjort kål på dem, fætter!"

I det samme hørte jeg én komme igennem porten og så en høj, men allerede stærkt gråsprængt mand træde ind i gården; han var iført en læderfarvet trøje og havde en lang jagtkniv ved bæltet; også hans øvrige klædedragt tydede på, at han hørte til deres stand, der gjorde tjeneste som jægere eller forstmænd hos høje herskaber. Men i hans ansigt lå der dybe rynker, og ved hver side af ham gik der en vældig brun blodhund med brede, hængende ører. Underligt forekom det mig, at han slet ikke så sig om, men gik kun lige ud hen til det sted, hvor obersten stod ved siden af den syge hest.

Da obersten rettede sig i vejret og sagde ham, at han var husets herre, og derfor ønskede at vide, hvad for ærinde han kom i, rettede den fremmede lidt på sin hue, men slet ikke som en underordnet eller en ansøger, og begyndte så i en rolig tone at fortælle, at han som prøvet jæger havde haft lejlighed til at

gøre sig bekendt med al slags jagt, især på ulve, som han havde lært at ombringe ikke alene ved skydning, fælder og gift, men også på andre, mindre kendte måder. Han kom derfor nu og tilbød obersten sin tjeneste, da han havde fornummet, at der var stor trang dertil.

"Nå, nå!" råbte fætteren og slog sig for brystet; "her har vi ikke videre fidus til alle den slags jagtkneb, og der er kun alt for mange farende svende, som lover meget og kun holder lidet!"

Obersten bad ham om at tie, pegede på hundene, som stod ubevægelige med de kloge øjne rettet på den gråhærdede mand, og sagde derpå til denne: "Når han ønsker at træde i tjeneste hos mig, hvorfor har han så ikke ladet sine køtere blive uden for porten? Her inde er der kun plads for mine og mine gæsters hunde."

Den gamle rettede sig i vejret, og frem under hans buskede øjenbryn gnistrede det som funker; dog svarede han roligt: "Den, som vil fæste deres herre, må også finde sig i at tage dem, og arbejdet vil så også blive gjort desto bedre."

Obersten tav et øjeblik og spurgte så: "Hvad for attester har han at fremvise?"

Den gamle greb indenfor sin vams og overgav ham et papir. Imens stod junker Rolf og havde kun øje for hundene. "Å, se bare, hr. magister, hvilke to prægtige karle!"

Han ville ned til dem, men jeg råbte højt og greb efter hans hånd: "Nej, lad det fare, junker! Det er blodhunde af den glubske race, og de kender dig jo ikke!"

Ved disse ord fik den fremmede øje på drengen, og det var, som om dette syn fik ham til at glemme alt andet. Han blev ved

ligesom at sluge drengen med øjnene, så at han slet ikke hørte, hvad obersten sagde til ham:

"Ja, det kan nok være; kongen af Preussen må jo nok forstå sig på de dele. Har han flere attester af den slags?"

Men han måtte gentage sit spørgsmål, før den fremmede atter gjorde et greb i sin brystlomme og overrakte obersten et nyt dokument, imens han råbte op til den lille junker: "Der er ingen fare, så længe *jeg* er til stede!" Og i det samme gav han hundene et lille vink.

Så sprang drengen sjæleglad ned ad trappen og løb hen til hundene, som nu vendte deres svære hoveder om imod ham. Men den fremmede lod langsomt sin hånd synke ned på det lyse barnehoved, og hans læber bevægede sig, som i stille bøn.

Obersten havde dog ikke lagt mærke til, hvad der gik for sig; hans øjne var ufravendt fæstede på papiret. "Nå, det må jeg sige," udbrød han, "fra Sverige, og med kong Karls eget segl!" og han blottede sit hoved, som altid, når han udtalte sin fordums krigsherres navn. "Men hvoraf kommer det da, at han sådan strejfer om i landet, når han dog har sådanne beskyttere?"

"Bryd Jer ikke om det, hr. oberst," sagde den gamle, "det er nu sådan min natur!"

Nogle øjeblikke betragtede obersten ham skarpt: "I ser mig ikke ud til at være en mand, som hører hjemme i ringe, tjenende kår; men følg mig nu op i min stue, så kan vi tales nærmere ved."

På et vink fra den gamle strakte hundene sig neden for trappen, og så gik begge ind i hovedbygningen.

– – Dagen efter hed det sig, at den fremmede var antaget af obersten i kvalitet af jægermester; han havde nok betinget sig at bo ovre i det gamle tårn i skoven; kun tre døgn om året, fra den 23. til den 25. januar, måtte det forundes ham at bo på selve gården.

Denne begivenhed gav anledning til megen snak på Kurborg; for nu havde det jo længe været fredstid, og der skete ikke andet vinteren igennem, end at kornet blev aftærsket og kvæget fodret i staldene.

En aften, da jeg ovre i hovedbygningen havde endt mine undervisningstimer med den lille junker, gik jeg ned i folkestuen for at få min lygte tændt. Der sad de alle bænkede, og jeg hørte kusken sige: "Nå, hvor ved *han* så noget fra om de onde tider, der har været her og nok også skal komme?"

Den gamle røgter, som sad lige over for ham med sin hund, tog sin korte pibe ud af munden: "Jeg gør mig nu sådan mine tanker, Jokum," sagde han, "og det er sikkert nok ikke første gang, at *han* er her. Thi endnu før stæren sidste vår begyndte at fløjte, har smeden hernede fra byen en aften hen i mørkningen mødt en mand derude i heden, som pegede op mod gården og spurgte om, hvem der nu boede der. – 'En svensker,' svarede smeden. – 'Hvordan? En svensker?' afbrød den anden ham. – 'Ja, vist så; han havde jo giftet sig til gården, men hans kone døde nu i høsten.' Og lige som han siger det, kommer han til at se op på den høje, gråsprængte mand. Og så så han, hvordan den fremmede havde foldet sine hænder og var blevet så bleg som et lig. Men smeden lagde så til, som da sandt var: 'Ja herre, men en prægtig lille dreng har hun efterladt sig; og nu til våren

skal de herover at bo, ligesom slægten gjorde her i gamle dage, inden der var én, som kom til at slå den anden ihjel …'"

Men knap var røgteren nået så langt i sin beretning, før det lød ovre fra kakkelovnskrogen: "Nå, nå Gabriel, spar nu den megen snak!" Det var gamle Matthea, og hende var de alle sammen bange for; for hun kunne se syner, om hvad der skulle komme, og når hun tog sådan på veje, mente alle, at hun ville komme frem med noget.

Og der blev dødsstille; men den gamle sagde ikke et ord mere, og jeg tændte min lygte, gik over gården og op ad trappen i porthvælvingen op til mit kammer. Jeg var så underlig til mode ved tanken om, hvad det kunne være for mærkelige ting, der forestod, og som Gud i sin visdom havde forbeholdt os og dette hus.

Men da jeg så lidt efter stod ved mit vindue og spejdede ud i mørket efter en lille stjerne på den sorte himmel, da så jeg langt ovre i skoven, dér, hvor tårnet måtte ligge, et lille lysskær flimre. Det var ovre hos den gamle jægermester! – Hvad han kunne have for ved lys på denne tid, det vidste jeg ikke, men jeg fik en oplivende fornemmelse af ikke mere at være ene. Og da jeg havde skaffet mit eget lys, lå jeg endnu længe i min seng og så det andet skinne, imens jeg inderligt bad Vorherre nådeligen beskærme os alle.

Men næste lørdag aften – klokken var vel godt ni – sad jeg atter ene oppe i mit kammer. Min fætter dernede i landsbyen, pastor Hejke Madsen, havde dagen forud lånt mig en bog af den hollandske kvinde Antoinette Bourignon, som for åringer siden havde levet derovre i Slesvig by og udbredt mange lærdomme i en bog, hun selv lod trykke. Dens titel var: "Den falske Theologis

Grav", og den blev anno 1674 brændt af bødlen på Flensborg torv; men min fætter havde af pure nysgerrighed fået reddet et eksemplar. Mit hoved var blevet ganske konfus af alle de vrange lærdomme, og udenfor piskede stormen mod mit vindue, som om den ville rive ruderne ud af deres blyrammer.

Da lagde jeg dette djævelskab til side; thi jeg trængte til en stille hilsen fra min genbo hinsides heden. Men omendskønt han hidindtil hver eneste aften endog til midnat havde ladet sit lille lys glimte ud i mørket, så var alt dog nu mørkt derovre. Stormen gjorde atter et anfald, men så blev det atter en tid lang dødsstille; kun langt borte hørte jeg den rase, som om den *der* havde noget at gøre; men så kom den atter tilbage med friske kræfter og rasede pàny mod mur og ruder. Og denne nat lå jeg længe uden at få søvn i mine øjne.

– – Da jeg dagen efter gik over gården, sagde jeg til en af karlene: "Nå, det var nok ondt vejr i nat!" – "Ja, herre, ligesom sædvanlig på de samme dage," svarede han og gik forbi mig. Jeg rystede på hovedet og tænkte mig om: Vi skrev den 24. januar; altså havde jægermesteren i nat ligget herovre på gården. Tillige fornam jeg også, at det netop var i dag, at gamle Matthea hvert eneste år var til alters; men den karl, som ellers førte hende på grund af hendes blindhed, havde forvredet sin fod. Derfor gik jeg over til hende, traf hende iført sin bedste stads, nede i folkestuen, med sort hovedtøj og nyt forklæde, og tilbød hende min ledsagelse.

"Vil han virkelig følge den gamle kvinde til kirken?" spurgte hun, og da jeg så sagde ja, svarede hun: "Ja, så må han være tålmodig, magister; for så lang en vej går jeg kun én gang om året."

"Jeg er vant til at behandle gamle folk," svarede jeg; "min gamle moder er svagere end I."

Da så hun op på mig med sine døde øjne, og der kom et smil om hendes mund, der ligefrem gav hendes gamle, rynkede ansigt et skær af en glorie, men hun sukkede bare og sagde ligesom sagte til sig selv: "Du skal overleve dem alle, mit barn."

Efter denne mærkelige tale gav hun mig hånden, og vi gik sammen ned ad kirkevejen. Obersten havde tilbudt mig plads i sin vogn, men jeg havde afslået det, og således så vi dem køre os forbi. Tante Adelheid og obersten nikkede til os, og junker Rolf sendte os et fingerkys fra vogndøren. Det var blevet et prægtigt vejr med klart solskin, og også vi nåede til kirken, om end kun fod for fod.

Efter gudstjenesten ventede jeg, til alle var gået. Matthea sad endnu i stolen med foldede hænder og var hensunket i stille bøn.

"Skal vi så gå?" spurgte jeg sagte, og så stod hun op, og vi gik ud af kirken. Da vi derudenfor gik forbi gravkapellets væg, strøg hun med hånden hen langs muren og mumlede: "Sov født i fred, I kære kristensjæle!" og derpå føjede hun til, endnu sagtere, så jeg knap fornam det: "Og Gud se og i nåde ned til dig, junker Hinrich!"

Da vi gik videre, spurgte jeg: "Var junker Hinrich også en af slægten?" for endnu den gang kendte jeg intet til slægtens historie.

"Ja, det var han, magister," svarede den gamle kvinde i en alvorsfuld tone.

"Ligger han måske også begravet her?"

Hun svarede ikke og så ikke heller op. Men da vi atter var gået et stykke vej, sagde hun:

"Han var den bedste af dem alle; men – nå, hos Gud er råd og dåd." Derpå foldede hun sine hænder og gik tavs ved min side.

Da vi var kommet nærmere til Kurborg, blev vi indhentet af fætteren, som først havde måttet kigge indenfor i kroen for at få en passiar med bønderne.

"Holdt lidt!" råbte han til mig; "så lad dog en stakkels træt vandringsmand komme med, Højærværdighed!" for sådan plejede han spøgende at kalde mig på grund af mine teologiske *studia*.

Og da vi så var kommet hjem, og den gamle var gået ind i sit kammer, spurgte jeg også ham: "Hør, sig mig en gang, hvem var den junker Hinrich, som gamle Matthea taler om?"

"Hvad for noget, Højærværdighed," svarede fætteren lystigt; "ved I ikke det? Det var en skurk, som slog sin tvillingbroder ihjel for arvens skyld og bagefter rendte bort fra sit nyfødte barn og hustruens lig. Men tal ikke om det; for han var morfa'r til vor unge junker!"

"Til Rolf! – Ja, men den gamle Matthea taler anderledes om den mand."

"Ja, *hun*! Hun er også kun halvt ved sine fulde fem. Men I må vide, at den dødes ånd vanker om derovre på heden for at gribe ham, i fald han i disse dage skulle vove sig der forbi!" Og fætteren fortsatte, mens han lo: "Ja, han kommer vist til at vente længe, Højærværdighed! Og derfor griber han også stundom fejl! Per Spillemand har nu allerede i tre år været næsten lam i begge ven; man fandt ham ovre ved den store sten ved mosehullet!"

"Nå, er det den drukkenbolt," spurgte jeg, "som nylig gik rundt og tiggede sammen til en ny violin?"

Fætteren nikkede: "Jeg forstår godt Jer mening, Højærværdighed; men jægermesteren er ingen drukkenbolt, og De vil vel heller ikke regne ham for en kujon. Og han går først hjem til tårnet i morgen; og pigen, der bringer ham mad, siger, at der ligger en bibel på hans bord, og maden henter hun næsten urørt tilbage til køkkenet igen. Manden selv hverken hører eller ser, når hun kommer."

Jeg tænkte på den frygtelige Wallenstein og andre tapre mænd, der også havde den slags fantasterier, men jeg talte ikke om det.

Imidlertid havde junkerens lærdom al ønskelig fremgang; især holdt han meget af at høre fortælle om verdenshistoriens personer, så at han ofte endog om søndagen plagede mig med det. Således havde vi en dag efter gudstjenesten læst sammen i Martini Greveri's skildringer af den skønne unge kong Enzio med de gyldne lokker; hvordan indbyggerne af Bologna efter slaget ved Foshalta havde kastet ham i fængsel, så at han aldrig mere kunne føle forårsvinden suse gennem sit lange, bølgende hår; og hvordan så en dejlig kvinde steg ned til ham og tryllede om natten foråret frem for hans øje.

Efter læsningen var vi gået op i spisesalen, hvor vi også traf min fætter, præsten, der først til majdag skulle føre sin hustru hjem til præstegården. Efter bordet holdt obersten nok af en times tid at passiare med os; for han var i grunden en oplyst og dannet mand. Således skete det da også den dag; junker Rolf

stod ved siden af faderens stol, men jeg mærkede nok, at han slet ikke hørte, hvad der her blev talt.

Obersten havde alt længe betragtet ham; nu strakte han hånden ud og rystede drengen: "Hvad tænker du på, Rolf?"

Men så fo'r det ud af drengen, som om han allerede længe havde talt med sig selv om det: "Ja, ser du, papa, dejlig har hun været og ung, og hun har aldrig forladt ham! Og da få kong Enzio endelig blev begravet, kom en gammel, gammel kone vaklende hen til kisten, og hendes lange, mørke hår var blevet hvidt som sne!"

Og nu var isen brudt; hans øjne tindrede og han fortalte alt, hvad han vidste om kong Enzio med de gyldne lokker, mens han ikke lagde mærke til, hvorledes den allerede kraftige februarsol glødede hans eget gyldne hår. Mens han talte, var jægermesteren, der ønskede at forebringe en sag, trådt ind i værelset og stod ventende ved døren. Men allerede tidligere havde en brun tiårs tjenestepige sneget sig ind i værelset, noget der vel tåltes i hine tider. Hun, der var et barnebarn af gamle Mattheas søster, havde i begyndelsen stået, som om hun lyttede både med øjne og øren, men derpå havde hun, idet hun holdt sin ene finger trykket mod læberne, sneget sig nærmere og nærmere hen til den unge herre. Men næppe havde denne sluttet sin tale, før hun, pegende med udstrakt hånd mod et lige over for hængende spejl, der gengav hans guldlokkede billede, tilråbte ham: "Se, der er han", idet hun i det samme trak ham i hans ærme.

Men junkeren ville ikke lade sig forstyrre. "Hvem er det," spurgte han, "hvad vil du, Abelone?"

Da strakte pigen sig hen imod ham, råbte højt: "Kong Enzio," og ilede med purpurrøde kinder ud ad døren.

Obersten lo, men den gamle jægermester var hurtigt trådt et par skridt frem, og udbrød hastigt, idet han strakte sin hånd henover junkerens hoved: "Gud skærme ham!"

"Det vil han i sin nåde," sagde obersten, der drejede sig på stolen, "men hvad vil han, jægermester?"

Da sagde denne noget forvirret: "Tilgiv, herre, men kongens gyldne hår blev jo bleget i fængselsnatten."

"Han er ingen kongesøn," sagde obersten, "noget sådant vil ikke ske med min søn," og han så kærligt hen på sin søn. Men med et endnu varmere udtryk hvilede den gamles øjne på junkerens ansigt. Idet han derpå rettede sig, sagde han: "Med forlov, hr. oberst! Ulven, som mine hunde fældede i nat, er nede i gården."

Da greb obersten junkerens hånd og gik med den gamle ned i gården; jeg og præsten fulgte. Men denne, der ivrigt havde ladet sine øjne gå frem og tilbage mellem de forskellige personer, holdt mig på trappen tilbage ved ærmet og sagde: "Hvad siger du, magister? Jeg gad nok vide, hvorledes han, der nu kalder sig jægermester, har set ud i sine unge dage."

Men nede fra gården råbte jægermesteren ind gennem den åbne dør: "Hvad blev der af Velærværdigheden? En nedlagt fjende er jo også ham et kært syn."

Hurtigt ilede vi derfor ud og så det fældede dyr, der lå på en slæde, for det havde sneet om natten.

Røverpakket formindskedes mærkbart og stedse sjældnere kom en hyrde ilende under skrig til gården, og dog havde

jægermesteren kun udbedt sig én mand til stadig hjælp. Denne mand hed Hans Christoph, han var af samme alder som jægermesteren og boede ugift nede i landsbyen. Om natten var jægermesteren altid alene i sit vagttårn, når der da ikke skulle foregå noget særligt; thi undertiden hørte jeg om vinteren også på den tid af døgnet skud fra skovkrattet, og da bragtes der i reglen om morgenen en ulv til gården.

– – Så gik der et par år hen; junkeren var skudt godt i vejret og nu hen ved fjorten år; og også åndeligt var han vokset, og jeg kunne i mangt et fag knapt lære ham mere. Til jægermesteren, som også stod højt anskreven hos obersten, nærede han stor tillid. Han tog drengen med til jagten på mindre vildt, og da Rolf havde sin egen hund, lærte han ham, hvordan han skulle omgås rigtigt både med hund og gevær. Og skønt drengen var af en stolt karakter, modtog han dog roligt enhver dadel fra hans side. Da de en gang i høsten gik over marken med deres bøsser, spurgte jægermesteren en dreng, der just var ved at sprede gødning på marken om, hvad vej en flok agerhøns kunne være fløjet. Da hørte han, imens han talte med drengen, junkeren højt og i vrede kalde på sin hund, og gentage råbet: "Nero! Nero!" bestandig mere lydeligt og skarpt. Det var nemlig et pindsvin, som hunden ikke ville gå bort fra. Men idet den gamle vendte sit hoved om, så han junkeren rive drengens møggreb op af jorden for at jage den gennem hundens krop.

Dog i næste øjeblik følte Rolf en hånd gribe om sin arm som en skruestik: "Slå ikke hunden ihjel!" råbte jægermesteren, "du kunne bagefter gøre det samme ved et menneske!"

"Og han så på mig med et par så frygtelige øjne," sagde junkeren, da han senere fortalte mig det, "at jeg tænkte, at han

selv ville slå mig ihjel!" Men så lagde han sin arm blidt om mig og sagde: "Det er dit blod, mit barn; men vi må vide, hvad vi har at kæmpe imod! Og så sagde han et ord til hunden, som straks med ludende hoved lod pindsvinet fare."

Jægermesteren må selv have været en opfarende og heftig mand; men at han havde lært at beherske sig, det så jeg en gang selv et bevis på. Vor sognepræst søgte et embede i byen, og jeg havde nok lyst til at blive hans efterfølger her i kaldet. Så gik jeg da ind til obersten for at forebringe mit anliggende, men jeg traf ham i meget dårligt lune. Han gik op og ned ad gulvet med en skrivelse i sin hånd, og jeg fik lige tid til at se tante Adelheid forlade værelset ad en sidedør, idet hun slog med nakken.

"Har han grund til at klage her i mit hus, magister?" sagde obersten, da jeg kom frem med mit ærinde, og da jeg benægtede dette, fortsatte han: "Nå, så bliv han kun; han er jo endnu så ung! Måske gør vi ligesom vor enkehertuginde og hendes søn; vi sætter kursen til Stockholm! Men også der må vi tænke på drengens undervisning, og han kan jo heller ikke bære over sit hjerte at skilles fra Rolf!"

Jeg stod aldeles forbavset over slig en tale, og da jeg i sidste punkt måtte give obersten ret, så kunne jeg ikke straks hitte på et svar.

Da bankede det på døren, og på oberstens heftige "Kom ind!" var jægermesteren kommet indenfor. Men obersten ænsede det knap og vedblev, vendt om mod mig: "Nej, her bliver det til sidst for broget; formynderregeringen i Gottorp tænker ikke på andet end skrabe til sig i sin egen somme, og bryder sig hverken om lov eller landdag! Og så er der her en mand," – og han rystede skrivelsen i sin knyttede hånd – "som har gjort et godt

bud på gården her! Men tante er naturligvis i fyr og flamme over det!"

"Hr. oberst," sagde jægermesteren. "Det er da vel ikke Jer mening at ville sælge Kurborg?" Og da jeg så på ham, stod der som en kvælende angst præget i hans ansigt.

Obersten var blevet stående. "Og hvorfor ikke?" spurgte han skarpt.

Og jægermesteren svarede roligt: "Fordi det et Jer søns arvegods."

"Ja, ganske vist; men jeg er min søns formynder."

"Ja," sagde den gamle, og hans stemme dirrede lidt, "men I er en fremmed her, og det er Eders søns forfædre, som århundreder igennem har hvilet hist nede i kapellets hvælvinger."

"Deri har han ret, jægermester," svarede den anden skarpt, "og heldigvis er drengens bedstefader ikke imellem dem!"

"Hr. oberst," skreg den gamle med sin stemmes fulde kraft og rettede sig i vejret; hans ansigt var blevet dødblegt, og der lå i hans gnistrende øjne en sådan herskermine, som ville han jage ham bort fra hus og gård.

Og en stund stod de begge og så hinanden stift ind i øjnene. "Hvem er han så egentlig," sagde husets herre, "siden han taler i den tone til *mig*?"

Men nu syntes den gamle igen at komme til besindelse. "Jeg er kommet i andet ærinde," sagde han langsomt, "og beder jer høre mig!" Obersten nikkede mørkt, og jægermesteren fortsatte: "Hans Christoph var i går ovre i staden, hvor han hørte tale om, at magistraten har besluttet at sætte et nyt bolværk i havnen; jeg tænkte på, at vi nok herfra kunne få

leverancen af egetømmer." Og så begyndte han at udvikle sine planer. Obersten, det først i vrede var gået frem og tilbage, stod til sidst stille og hørte efter og spurgte ud. Men imidlertid benyttede jeg lejligheden til at trække mig tilbage, og fætterens ord randt mig atter i hu.

Men da leverancen af det fornødne egetræ var afsluttet med magistraten, lod jægermesteren hugge lange alleer gennem skovene, overalt hvor de var tykkest, og hvor rovdyrene havde deres bedste smuthuller. På den måde opstod der mindre firkanter, som var lettere at afsøge. Og straks ved høstens tid anstillede han en stor klapjagt; for i løbet af sommeren havde han dresseret alle hundene til at binde an med ulven, og landsbyens karle var også under udhugningen blevet øver heri ved mindre jagter.

Jeg kan endnu se jagttoget for mine øjne: obersten, som den gang var temmelig rask, red selv med ud og ved hans side Rolf på en fyrig arabisk hest; den var blågrå, med hvid, fejende hals og manke, og faderen havde nylig foræret ham den. Den var meget klog, og junker Rolf sagde ofte i spøg:

"Pas bare på; nu begynder den nok at tale!" Og efter sagnet gav han den navnet *Falada*.

Det var altså hin dejlige augustmorgen, jeg stod ved mit åbne vindue og så, hvordan de red ned i heden, op fra hvilken lyngblomsternes stærke duft slog mig i møde. Det var et prægtigt syn at se drengen sætte afsted langt forbi faderen, og så atter vende sin hest og ride tilbage til ham, imens han hilsende holdt huen i hånden og lod de gyldne lokker flagre frit.

Men jeg, som hverken var rytter eller jæger, måtte kønt blive hjemme; først hen imod middag gik jeg ned udenfor porthuset

for at trække lidt frisk luft, og så hørte jeg det lyde ovre fra skoven snart med klappernes skrig, piber og trommer, snart med hundeglam og bøsseskud. Først hen på eftermiddagen kom vore ryttere hjem, og bag efter dem kørte en vogn med alt det nedlagte vildt.

Min fætter præsten var ikke blevet forflyttet, og om salget af Kurborg blev der ikke talt mere. Men ét må jeg optegne, som fra den tid af begyndte at vække min opmærksomhed: den lille mørkhårede Abelone, som også var groet i vejret, begyndte som en kat at liste om på den unge junkers vej. Mødte han hende, så stod hun stille, til han var kommet forbi; og skønt hun lod, som om hun slet ikke gav agt på ham, og skønt hun knap vendte hovedet om imod ham, har jeg dog ret vel lagt mærke til, at hendes mørke øjenstene drejede sig helt ud i øjenkrogene og således i al hemmelighed fulgte ham. Og ikke sjældent gik hun rundt med en blomst eller en stump rødt bånd i sit ravnsorte hår og lurede på en lejlighed til at møde ham.

En aften i august, da alt tyendet allerede var gået til ro, spadserede jeg alene, med tankerne i mit gamle hjem, nede i den lille blomsterhave bag vestsiden af bygningerne, som obersten havde anlagt allerede kort efter sit ægteskab og ladet omgive med en høj mur for at holde måren og andre rovdyr borte. Småfuglene var for længst gået til ro; men nellikernes og rosernes stærke duft fyldte luften. Stjernerne skinnede så roligt; det var en rigtig lun sommernat.

Jeg var lige ved at gå op ad den brede gang, der førte op mod huset, da jeg hørte en ugle skrige tæt ved. Jeg kendte den på stemmen; det var en af de store hornugler over fra skoven. Så

hørte jeg, at der ligesom blev kastet noget ind mellem grenene, så det raslende faldt gennem løvet ned på jorden. Jeg stod stille; skriget lød igen og straks efter en lille vred stemme, som råbte: "Hys! Hys! Vil du se, du flyver hjem til det andet troldtøj!"

"Hvem kan det være?" spurgte jeg ved mig selv, og i det samme var der igen noget, der raslede ned gennem et træ lige ved siden af mig. Og ud gennem et åbent vindue, ved siden af en lille dør, der førte ud til haven, lød en mat stemme, ligesom fra en dyb alkove: "Lab fuglen sidde, barnlil; natten bliver dog ved at være levende!"

Og i stjerneskæret så jeg en halvvoksen tøs, i det blotte linned, stå ved det åbne vindue. "Abelone!" råbte jeg, "fører du her krig med uglerne?"

"Ja, hr. magister!" sagde barnet næsten i gråd; "de vil ikke lade sig kyse væk, og gamle bedstemo'er kan ikke sove for dem!"

Da jeg råbte ind under træet, hørte jeg uglens bløde vingeslag, idet den fløj bort. Men endnu en gang faldt der noget ned, og da jeg bukkede mig, fik jeg fat i en sko og en børste. "Du sigter dårligt, Abelone, og i morgen får du noget at gøre med at samle op; nu er uglen borte, gå så kun til ro igen!"

"Men i morgen er den der igen," svarede hun og vendte sig om mod stuen: "jeg kommer straks, bedstemoder; jeg kommer straks!" Og nattevinden blæste de bløde hårlokker hen over hendes ansigt, mens hun bøjede sig ud af vinduet og med hånden samlede linnedet over de spæde skuldre.

"Vær rolig, Abelone," sagde jeg og trådte nærmere; "i morgen aften skal uglen blive skudt!"

"Tak og godnat!" sagde hun og rakte sin spinkle arm langt ud imod mig, så jeg måtte jo gribe hendes hånd.

"Godnat, Abelone!"

Så blev vinduet lukket i, og jeg hørte hende springe ned på gulvet derinde i kammeret.

– – Først åringer efter blev det mig klart, hvorfor jeg den nat næsten ikke havde kunnet få søvn i mine øjne. Men da jeg dagen efter ville bede Rolf om at skyde fuglen, blev jeg næsten skamfuld – jeg vidste ikke selv hvorfor. For han ænsede knap pigebarnet og syntes ikke at have lagt mærke til hendes færd. Derfor sagde jeg bare: "Den gamle Matthea kan ikke sove for den, Rolf!"

Så var han også straks villig, og om aftenen, da det var stjerneklart ligesom gårsdagen, listede vi os sammen ned ad havegangen, drengen med den spændte jagtbøsse i sin hånd. Jeg var – jeg vidste ikke selv hvorfor – så underlig beklemt, at det ligefrem gav et sæt i mig, da jeg hørte hornuglens ubehagelige skrig fra træet; men Rolf listede sig roligt nærmere, skuddet bragede og jeg hørte, hvordan den ramte fugl tumlede ned mellem grenene. Men i samme nu blev døren ind til huset revet op, og jeg skønnede straks, at det var Abelone; for så fuglelet kunne ingen anden bevæge sig, og hendes grå kjole var også tydeligt at skelne. Hun havde grebet junkerens hænder og dækkede den med kys.

Først syntes han slet ikke at kende hende, men så udbrød han: "Er du fra forstanden? Jeg vil ikke have det kysseri; skuddet var heller ikke for dig!" Og da det ildfulde barn ikke straks slap ham, stødte han hende fortørnet fra sig, så at hun snublede og med et smertensskrig slog sit ansigt mod jorden.

Rolf fløj hen til hende for at hjælpe hende op: "Nej, nej!" skreg hun og strakte begge hænder afværgende imod ham og i næste

øjeblik var hun sprunget op så let som en kat og grædende styrtet ind igennem døren.

Rolf havde vendt sig og syntes at lede efter den faldne fugl. "Det var ikke rigtigt af dig, så hårdt at afvise barnets tak," sagde jeg; "hun har vistnok stødt sig slemt."

Så trådte han hen til mig. "Det får så at være, hr. magister," sagde han; "det heles nok igen. Og det er ingen skade til, at jeg ikke er som min mo'rfar; nu kan gamle Matthea atter sove roligt."

Han havde talt så alvorligt, at jeg intet kunne svare ham; for jeg havde jo fornummet noget om, at hans bedstemoder havde været en simpel mands barn, og at det havde bragt ulykke over slægten.

Men siden den tid syntes Abelone at krybe i skjul for alle; kun en gang et par dage efter smuttede hun forbi mig udenfor køkkendøren, og jeg fik lige tid til at se, at en blodig stribe ned over panden vansirede hendes fine ansigt.

Da talte jeg med vor husbond og den gamle Matthea, og barnet blev anbragt hos brave borgerfolk ovre i byen; der blev også sørget for undervisning til hende, og herover sporede jeg en mærkelig indre tilfredshed.

Den sommer blev der indbragt mange ulve, og mangen en nat blev jeg vækket af skuddene ovre fra skoven; det var, som om den gamle med vold og magt ville have sit distrikt renset ud. Nu var det blevet efterår, og egene hang fulde af agern, indtil blæsten en dag strøede dem i tusindvis på jorden. Så blev svinene igen for første gang i mange år drevet til skovs for at mæske sig på de rare olden, og ikke et eneste af dem blev taget

af ulvene. Men angående jægermesteren dukkede hist og her forblommede rygter om det ene og det andet; højt blev der aldrig talt; thi obersten var ikke en mand, som holdt af onde tunger. Men fætteren stødte tit til mig og hviskede: "Vent I blot, Velærværdighed; I skal se, at der er noget forblommet ved den karl! Når bare Hans Christoph og gamle Matthea ville op med, hvad de ved!" Og når tante Adelheid oppe fra sit vindue så den mand, der blev talt så meget om, gå over gården, rystede hun på hovedet og kneb læberne sammen.

Sådan var sagernes stilling ved midten af oktober. Da meldte jægermesteren en eftermiddag til obersten, at han den følgende nat agtede at fange den sidste fuldvoksne ulv i sit gårdsrum på en ny og sindrig måde; i fald den unge junker havde lyst at overvære dette, så skulde han nok sørge for sengeleje til ham derovre i tårnet.

Og da obersten havde spurgt ham nøjere ud, så han på mig og drengen, som begge var til stede. "Det må bero på ham selv!" sagde han, imens sønnen stirrede spændt på ham og med tilbageholdt åndedræt.

"Men hr. magisteren tager vel nok med," tilføjede han; "det er jo en ulvejagt, hvor han også en gang kan få lov til at tage med!"

Vi takkede begge, og da det begyndte at blive mørkt, begav vi os sammen med jægermesteren ned over heden. Da vi havde nået det sted, hvor man tæt op ad skovbrynet til højre oppe fra bakkeskrænten kunne se den grå sten nede ved vandhullet lyse gennem mørket, hviskede den gamle junkerens navn, og da denne gik tæt ved siden af ham, tog han hans hånd som om der her kunne vederfares ham noget ondt.

Oppe ved tårnbygningen blev porten i den høje mur lukket op af gamle Hans Christoph.

"Er alt i orden?" spurgte jægermesteren.

"Javel, herre!" Og det bares mig for, som om jeg hørte en dyb smerte klinge igennem disse to fattige ord.

Lige for porten førte en lille stentrappe op til indgangsdøren, og ved siden deraf stod en stenbænk. Jeg lagde nøje mærke til det alt sammen; for jeg havde aldrig før været her.

Jægermesteren gik med os ind i huset og op i den øverste etage, hvor han førte os ind i et rummeligt værelse, som havde et rundbuet vindue, der vistnok gav udsigt til gården og over heden samt sideværts ind mod skoven. Men nu var det mørkt, og intet var at se; for først i dette øjeblik kom månens røde skive ovre mod øst frem over synskredsen.

"Vi må vente," sagde jægermesteren, "i aften tør vi ikke tænde lys;" og han bragte os til sæde på to stole, imens han selv igen gik nedenunder.

Endnu før han kom op igen, hørte vi nede fra gården et lille gedekids klagende brægen, der stadig lød stærkere. Og da han så atter trådte ind hos os, sagde han: "Nå, gå nu den til vinduet!" og da vi havde gjort det, så vi dernede et hvidt gedekid, der ved et tyndt reb var tøjret midt i gårdsrummet, således at dets skrig løb ud til alle sider. Månen var nu kommet noget op og sendte sine klare stråler ned over murkanten. Og nu fik jeg øje på to reb, der førte fra porten op til vort vindue, og ved hvis hjælp jægermesteren kunne åbne og lukke den; men han holdt den endnu tillukket.

Med kinder, der var hede af lutter ivrighed, stirrede junkeren ud. "Hvor er hundene?" spurgte han.

"De er lukket inde; vi behøver dem ikke i dag."

Junkeren nikkede.

"Det er en ulvinde," sagde den gamle; "et vildt og grusomt dyr; for den har først sent kastet sine hvalpe. Og når den går ud mod aften, så gemmer alt andet vildt sig i sine huler."

En mærkelig lyd nåede ind i værelset; det lød som en snorken. "Hør!" sagde junkeren hastigt.

Men den gamle pegede på loftsdækket og fortalte ham hovedrystende: "Det er kun mine ugler, mit barn! En jæger må være tålmodig!"

Månen havde imidlertid fyldt værelset med sit blege lys, og jeg så, at det var fuldt af gammelt bohave. Et uhyre egetræsbord opfyldte hele midten af værelset, og rundt om det en mængde umage stole; ved vinduet stod der et lille bord med indlagte felter. Jægermesteren førte os atter hen til stolene og satte sig selv ved siden af Rolf. Derpå begyndte han at fortælle om sine jagteventyr i Prøjsen, Sverige, og også i Jurabjergene. Han havde åbenbart set sig en del om i verden. Men af og til holdt han inde og så på drengen, som lænede sig op til ham. "Du er nok træt, Rolf," sagde han.

"Å, nej, slet ikke; fortæl bare!"

Men den gamle lagde sin arm hen bag drengens skuldre, så at dennes hoved lempeligt gled ned mod hans brede bryst, og så talte han langsomt videre. Men snart fornam jeg, at drengens åndedrag blev tungere og mere regelmæssige. Han sov; for det var vel nu snart midnat, altså langt ud over hans sædvanlige sengetid.

Da bøjede den gamle sit hoved helt ned mod drengens og drog ham med begge sine arme helt ind til sig. "Å, du kære

Herre Gud, jeg holder det ikke ud," hørte jeg ham mumle, og der pressede sig tunge suk op fra hans bryst. Men drengen sov, og månens stråler rykkede nærmere, og snart faldt lyset på begges ansigt. Du alvidende Gud, hvor blev jeg ikke forfærdet; for som de sad der, så jeg det grant: De *måtte* være af samme stamme. I dette øjeblik så jeg den slående lighed i disse to menneskers træk, den ene furet og grånet, den anden endnu hvid og rød og glat.

Den gamle sad tavs og vendte sine øjne indefter i stuen, som om de søgte noget, der en gang havde været her. Da trængte med ét en dump knurren fra de store hunde op gennem gulvplankerne, og det lød, som om Hans Christoph søgte at tysse på dem. I det samme gav gedekiddet derude sig til at bræge igen, og jeg troede at kunne høre noget levende, der udenfor gårdporten søgte at springe op ad den høje mur, men hver gang atter tumlede tilbage.

Jægermesteren rettede sig i vejret, og jeg så hvordan han ængsteligt klappede drengens hoved.

"Vågn op, min dreng!" sagde han; "nu er ulven der!" Derpå rejste han sig, og drengen åbnede øjnene og strøg håret tilbage. Den gamle havde taget en bøsse og stødte sagte mod gulvet. "Kom så, Rolf!" Og han tog hans hånd og trak ham med hen til vinduet.

Derudenfor fløj rovdyret med sine kløer op ad porten, som om det ville sønderbryde den. Nu greb jægermesteren i rebet, og jeg så den ene portfløj glide tilbage; men bagved sås kun den tomme månebelyste plads. Ulven var borte, og det lod til, at den ikke mere ville vise sig. Vi stod længe i tavs venten, og jeg tænkte: Hvorfor mon den gamle ikke straks havde ladet

portfløjen stå åben; for nu er dyret åbenbart blevet bange? Eller var det hans hensigt så meget længere at kunne glæde sig ved drengen?

Men omsider, da mit blik igen søgte derud, stod der på den åbne, lyse plet et dyr, der omtrent lignede en mager, højbenet hund. Forsigtigt seende sig om til alle sider listede den ind i gårdsrummet, stod et øjeblik stille, kastede hovedet op efter og gik derpå atter frem. Den skulle lige til at sætte i spring ind mod det ulykkelige kid, da portfløjen bagved den smækkede i; en lodret slå faldt bragende ned, og i det samme blev gedekiddet trukket ind i huset.

Den gamle nikkede, idet han lukkede vinduet op. "Ser du den?" spurgte han og pegede ned i et hjørne af gården. Men vi så den ikke; for der henne lå alt i dyb skygge. Kun to glødende punkter lyste frem imod os gennem mørket. Jægermesteren lagde bøssen i drengens hænder. "Nu er det dig, det tilkommer at skyde; det er den sidste ulv i dine skove." Junkeren lagde geværet til kinden; men da drengens hjertebanken fik hans hånd til at ryste, holdt den gamle ham tilbage: "Vent lidt, Rolf! et dyr i sådan en stilling må ikke fejles!"

Så vendte jeg mig; jeg ville ikke se mere.

"Nå, skyd nu!"

Næppe havde den gamle talt ud, før der løb et brag, og op gennem gulvet, nede fra hundene, lød der et mangestemmigt hyl.

Jægermesteren gik med drengen ned i gården, og jeg hørte, hvordan de dernede sammen med Hans Christoph slæbte det skudte dyr frem af dets krog.

– – – "I holder nok ikke af at se blod, hr. magister," sagde den gamle til mig, da de atter kom ind i stuen.

"Deri har I ret," svarede jeg; "jeg tænkte på det dræbte moderdyrs unger."

"Ja," sagde han, "men det er dog ikke nogen drægtig hun, den har kastet sit afkom. Men ungerne skal ikke dø af sult; Hans Christoph og jeg henter dem endnu i nat; så længe vi ikke har yngelen, er skoven ikke renset."

Derpå tændte han et lys ved hjælp af sit fyrtøj, åbnede en kammerdør og lod os gå ind. Her stod et simpelt sengested med en stol foran. En grov kappe lå bredt over sengen.

"Her kan I vel nok sove," sagde han venligt; "og så godnat!" Han rakte mig hånden, kyssede drengen, og kort efter hørte vi ham gå ned ad trappen til hundene og Hans Christoph.

Jeg satte mig på stolen, svøbte kappen om mig, mens Rolf kastede sig påklædt oven på sengen. Han sagde ikke et ord; han havde lagt sig med hovedet støttet på den ene arm og stirrede ufravendt på døren, gennem hvilken den gamle var gået ud.

"*Hvem* var det dog?" udbrød han med ét, som om han talte med sig selv. Så spurgte jeg ham: "Hvem mener du, Rolf, er det jægermesteren?"

Han syntes slet ikke at høre mig, og hans øjnes glans var ligesom indadvendt, som så de tilbage til den fjerneste fortid; hvem ved, måske han atter stod foran sin moders dødsseng, hende, som han havde mistet i sine yngste år, og som han kun kunne mindes som en stakkels syg kvinde. Og atter råbte han, næsten jublende lød det: "Nu ved jeg det! – Jeg skal hilse ham!" Og hans øjne fik atter den gamle udadvendte glans.

Men da så i det samme en dør gik op inde i det tilstødende kammer, og man kunne høre den gamle gå derinde – han havde vist glemt noget, som han ledte efter, – så sprang drengen hastigt op af sengen og gik derind.

Men døren blev stående på klem efter ham, og så så jeg det gamle, furede ansigt bøje sig ned over drengen, og tårerne fra de gamle øjne faldt ned på de glatte, runde kinder. Men hvad de to talte sagte med hinanden om, det forstod jeg ikke; for det lød som sagte fuglekvidren. Men jeg stod op og trak kammerdøren til, for at de to kunne være helt alene. Jeg tænkte: "Tand for tunge; for som gamle Matthea siger: Hos Gud alene er råd og dåd!"

– – – Men den næste dags aften så jeg ikke noget lys skinne derovre i tårnbygningen, og det kom heller aldrig mere til at skinne; for jægermesteren havde taget orlov fra gården, efter endnu at have afleveret ulveungerne. Hans Christoph så jeg kun af og til ved gudstjenesten; han så bedrøvet over på mig og tog tavs sin hue af. Fætteren hviskede til mig: "Det var en lykke for synderen, Ærværdighed, at han forsvandt." Men junkeren talte aldrig til mig hverken om ham eller hin nat. Kun obersten kunne en gang imellem sige: "Nej, det var dog noget andet, den gang vi havde den gamle jægermester boende ovre i tårnet!" Den nye skovrider, som boede nede i landsbyen, var ham nemlig ikke rigtig tilpas. – –

I året 1713 havde jeg allerede i over fire år været pastor Heikens eftermand, da han var blevet forflyttet til et større kald. Men allerede 1707 havde obersten, ked og led af de splidagtige og urolige forhold hernede ved grænsen, sendt sin søn til

Stockholm, hvor han først var trådt i pagetjeneste hos ærkehertuginden og derpå var blevet fændrik i den svenske hær.

På Kurborg sad nu obersten tilbage, sammen med fætteren og tante Adelheid, der havde sat sig fast for bestandig. Han levede meget stille, og de gamle sår voldte ham ofte smerter. Hver mandag aften var jeg stamgæst derovre, og så talte vi sammen om vor prægtige lille junker.

Var der kommet brev, så måtte jeg læse det højt; tante Adelheid lod rokkehjulet gå i stå, og fætteren udbrød af og til: "Nå, Velærværdighed, hvad siger I så om vor *discipulus*?"

Så sendte obersten os et tilfredst nik henne fra den sofa, hvor han lå med det dårlige ben. Klokken to gik jeg atter hjemad til min bolig nede i landsbyen, hvor der var endnu mere stille; for hidtil var jeg ikke indtrådt i den hellige ægtestand. Abelone boede endnu stadig ovre i staden hos de samme folk, som ikke ville af med hende; de havde en butik, og da pigebarnet var vokset op til en køn og velvoksen jomfru, var der vel en og anden, som kom ind og købte, som ellers ikke var kommet. Men jeg havde allerede længe haft tanke om at vinde hende til hustru.

Efter jægermesterens bortrejse havde man ikke mere mærket til ulve, og et barn kunne nu roligt gå igennem skoven; dog boede der ikke længere nogen ovre i tårnbygningen, og intet lys skinnede mere derovrefra hen over heden. Ej heller hørte jeg mere tale om spøgeriet derovre.

Sådan stod det til i januar måned i omtalte år. Den store krigshelt Carl XII var blevet nede i Tyrkiet efter sit svare nederlag ved Poltava. Og nu rejste alle hans fjender sig imod

ham, russere og sachsere, og fremfor alle kong Frederik IV. Men ved Gadebusch i Mecklenburg slog den svenske general Stenbock den danske hær og dens allierede, men gik få ved Lübeck ind i hertugens ulykkelige land, således at vi kom til at lide under alle krigens rædsler, skønt vi havde fred både med kongen og med svensken. Stenbock drog plyndrende og brandskattende lige ind til egnen heromkring, og ovre i staden måtte de straks til velkomst udrede til svenskerne en leverance af fem hundrede tønder øl og lige så mange tønder korn.

Hidindtil var Kurborg dog blevet så temmelig skånet for krigen, men her var vi optaget af andre bekymringer; for vor unge junker Rolf var med Stenbocks armé som løjtnant ved dragonerne. En gang, fra Pommern, var der nået et brev fra ham til faderen, hvori det hed: "Kære papa, jeg tænker, at vi også kommer til Kurborg; så skal jeg nok sørge for at komme i kvarter hos Eder for at skærme Eder for alle ulemper. Også kan jeg igen ride på min gamle Falada; for vore egne heste duer ikke meget. Sørg derfor for, at det dejlige dyr bliver flittigt rørt forinden!"

Men obersten svarede ham straks på dette brev: "Se at slippe ud af tjenesten, Rolf; for nu strækker kong Frederik også sit scepter over Kurborg, og jeg tænker, at han ikke vil glemme, at du har ført våben imod ham."

Der kom ikke noget svar; han har vel aldrig fået brevet. Men ganske uventet kom der mundtligt budskab fra ham gennem en karl, som havde været et ærinde ovre i staden.

Idet han havde stået på torvet og set en svensk eskadron ride forbi, havde han hørt én råbe til ham inde fra geledderne:

"Nå, Marten, hvordan står det til der hjemme?"

Ganske forskrækket havde han lige fået tid til at svare: "Tak, herre, alt vel!"

Derpå hørte han ordene: "Hils så bare, at jeg kommer snart!" og så var eskadronen allerede draget forbi; men karlen vidste nu, at det havde været junker Rolf. Han havde blot ikke kendt ham straks, med det kortklippede hår og det spinkle skæg.

Det var alt, hvad faderen fortalte mig, halvt glad og halvt bedrøvet; for nu var jeg næsten hver i eftermiddag en timestid på Kurborg. Men så den 24. januar – ja, den datum vil aldrig udslettes af min erindring – stod jeg endnu hen på aftenen oppe i den syge tante Adelheids sovekammer og så ned på den månebelyste gårdsplads og op mod den store himmelhvælving, hvis millioner af øjne stirrer ned på vor jord. Tanten mente sig døden nær, ihvorvel doktoren lovede hende mindst en halv snes år endnu, og derfor havde man sendt bud efter mig på denne usædvanlige tid, for at række hende den hellige nadver. Vokskerterne var netop slukket efter den hellige handling, og tanten lå henne i sin himmelseng og sukkede efter junkerens ankomst, for at hun kunne overgive ham et lille ur med kæde, et gammelt arvestykke. Gamle Matthea sad ved hendes seng; hele det øvrige hus var allerede gået til ro.

Jeg stod altså og så ud i den stille, klare vinternat og tænkte netop ved mig selv på, at det dog altså ikke hvert år var dårligt vejr i disse dage, – da jeg med ét hørte nogen ruske i jerngitteret, som obersten for nylig havde ladet anbringe som lukke under porthvælvingen.

"Luk op! Luk op!" råbte en kvindestemme, og atter lød det endnu højere: "Luk op, det er mig!"

"Hvem kunne det være?" Dog behøvede jeg ikke at betænke mig længe for at vide, hvem det var, og hastigt steg jeg ned.

Henne fra sengen råbte tanten klynkende: "Vil han allerede gå, hr. pastor?" Men jeg hørte det knap; jeg stormede ned over gården, hentede nøglen inde hos forvalteren, der siden ved middagstid var taget med fætteren på jagt ovre ved gården under lindene.

Vinden strøg ind gennem porthvælvingen; det var en bidende kulde, men derude foran gitteret stod en slank pigeskikkelse; hendes kjole fejede om hende, og om hovedet havde hun bundet et tørklæde.

"Men jomfru Abelone!" udbrød jeg og lukkede gitteret op; "hvordan kommer I dog her sådan midt i den kolde nat?"

Men hun var aldeles åndeløs og svarede ikke; hun satte sig kun ned på trappen, der førte op til min gamle bolig, og jeg tog hendes små hænder; de var stive og kolde som is.

"Vent blot et øjeblik!" sagde hun; "men skynd jer imens! Væk obersten! Skynd jer; jeg kommer straks bagefter! Men skynd jer dog, skynd jer!"

Jeg gjorde, som hun ønskede, og gik hastigt tilbage i huset.

Og knap var obersten nået fra sit sovekammer ind i dagligstuen, før gangdøren gik op, og pigebarnet trådte ind; de mørke øjne lå næsten kulsorte inde i deres huler.

Obersten sad ved bordet midt i værelset; en flaske rødvin stod endnu foran ham, kun halvt tømt fra aftenen forud; han sad bleg og mat, indhyllet i sin fåreskindspels; for det gamle onde pinte ham svært i denne tid. "Abelone," sagde han, "hvorfor kommer du sådan midt om natten? Har du haft ufred med din husbond eller hans hustru?"

Men hun rystede på hovedet. "Jægermesteren var ovre i staden!" sagde hun hastigt; "men han ville først søge sig en hest. Så løb jeg herover for ham; for svenskerne har taget alle hestene med sig! Lad karlene blive vækket, hr. oberst!" råbte hun og kastede sig for hans fødder, "tag den bedste af dem og lad ham ride over heden, gennem skoven over til den store å; men der er intet minut at spilde!"

"Men hvortil det?" sagde obersten. "Ride? Og nu midt om natten? Har du da glemt de slemme dage? De karle er jo bange for Djævelen, eller hvem det nu er, som driver sit spil derude; ja, når virkelig jægermesteren var der igen!"

Abelone rystede på hovedet: "Han kommer for silde, hr. oberst! – Så giv mig en hest! Gud vil nok hjælpe mig."

"Det er ikke noget for en kvinde. Men hvorfor skal der rides således? Det må vi jo dog først vide!"

Snart travede en rytter ind gennem porten. Midt i gården sprang han af og bragte selv hesten ind i stalden. Et øjeblik efter hørte vi atter hans skridt på stenbroen; så gik han ind og kom op ad trappen til os.

"Det er kun forvalteren; han kommer ovre fra Lindegården," sagde obersten. "Men hvor er fætter henne?"

Nu var manden allerede kommet ind i stuen; han stod henne ved døren og så på obersten, som om han havde en jobspost at bringe, men ikke kunne få ordene frem.

Hans husbond var gået hen imod ham: "Er det ham, forvalter? Hvor han dog gjorde mig dødelig angst!"

Men manden syntes endnu at kæmpe med et ord, der næsten kvalte ham.

Obersten blev grebet af uro. "Men så tal dog, mand!" udbrød han; "hvad har han at melde mig?"

Da sagde den anden: "Vi bringer en død." Han tav et øjeblik og tilføjede: "Vi traf vognen udenfor skoven; herrens fætter blev ved den, mens jeg red i forvejen."

"Jægermesteren!" råbte obersten. "Hvor er han blevet fundet?" Men forvalteren stirrede på ham. "Hvad mener I med jægermesteren, herre?"

Obersten blev kridhvid i sit ansigt og greb bagved sig efter bordet; derpå udstrakte han sin arm og lod hånden tungt synke ned på forvalterens skulder. "Sig ikke mere; men – *hvordan* har jeg mistet min søn?" Og hans hånd rystede så voldsomt, at den stærke mand vaklede under den.

"Hvis I vil vide det, husbond," sagde han, "så blev de overfaldet, men halvt i søvne nåede de dog at komme i sadlen; og der blev en vild kamptummel hinsides broen. På en høj rød hest var junker Rolf overalt forrest, men de mange lanser – for det var nok kosakker – søgte også overalt efter ham. Da kom der med ét nede fra skoven en mørk hest uden rytter farende frem, med lys hale og manke, der stod ligesom børster i det klare månelys. Som rasende styrtede den ned i lavningen hen over broen og løs på de kæmpende. Dens mørke øjne skød formelig gnister, og det lille hoved kastede den til højre og venstre. 'Det var ingen hest, sådan som vi har dem,' sagde den svenske soldat, som fortalte mig det. Og den fo'r ind mellem junkeren og en russisk officer, som netop lagde sin lanse an imod ham. "Falada", råbte han højt og glemte rent at have sine øjne rettede på fjenden. Derfor blev dette ord også hans sidste; for da –"

"For da?" stammede obersten.

"Ja, herre; for da havde russerens lansespids gennemboret hans hjerte."

Tavs greb jeg den gamle krigers hånd; da rullede der langsomt en vogn ind i gården. Vi gik ned og løftede vor Rolf, den smukke faldne officer, ned af vognen, og vi bar ham op i hans gamle kammer fra barneårene og lagde ham på sengen; men nu skulle han aldrig mere som den gang ved morgengry rask springe op fra lejet.

– – Jeg lod den døde tilbage i faderens varetægt; thi der var noget, som det frem for alt lå mig på hjerte at få klarhed på.

Da jeg var kommet udenfor gården, så jeg en lille dreng komme gående nede fra landsbyen; jeg standsede ham, gav ham en skilling og bad ham følge med mig, for det tilfælde, at jeg skulle behøve et bud.

Så gik vi da ned ad vejen til højre, op langs skovranden, og mens vi skred frem, så jeg mig om til alle sider ud over heden. "Hvem leder I efter, hr. pastor?" spurgte drengen til sidst.

"Jeg er bange for, at jeg leder efter en død," svarede jeg ham.

Da blev barnet ganske stille, og vi gik videre, men det gav et sæt i mig, hver gang en krage eller en skade rørte sig imellem de nøgne grene. Men så da vi nåede op på skrænten ovenfor mosehullet med stenen, strakte han hånden ud: "se, hr. pastor," sagde han, "der ligger en dernede!"

Og da vi var gået ned gennem lyngen, så fandt jeg, hvad jeg søgte. Her lå jægermesteren, med sit hvide hoved støttet ind mod stenen, som om han havde lagt sig til hvile. Og den gryende vintersols første røde skær farvede svagt det stille ansigt.

Sky og forsigtig var drengen kommet nærmere; "han sover jo kun," sagde han.

Men jeg sagde: "Gå nu op til gården og fortæl, hvad du her har set, og bed dem om at sende en vogn; thi dette er Guds fred og evighedens søvn."

Og så knælede jeg ned hos den døde og bad, at Gud måtte have barmhjertighed også med denne mands sjæl. Imidlertid løb drengen hjem til Kurborg.

I ugen før den fjerde søndag efter Helligtrekonger stod de to lig i deres kister oppe i den store sal, og dagen til deres bisættelse var kommet; thi obersten havde bestemt, at også jægermesteren skulle hvile i slægtens gravkapel, fordi han havde vovet sit liv for at frelse den sidste af slægten.

Da jeg om formiddagen kom derop, fandt jeg gårdspladsen helt opfyldt af folk fra landsbyen, gamle og unge, mænd og kvinder. Jeg trængte mig igennem mængden og nåede ind i huset, hvor jeg spurgte efter obersten. "Han er på sit værelse," blev der svaret; "Gamle Matthea er inde hos ham."

Så gik jeg da op ad den brede trappe og åbnede døren til den store sal. Der stod nu begge de døde. Høje vokskerter i sølvlysestager brændte ved deres kister, og flammerne viftede let, som om der gik et pust gennem rummet, og for alle vinduer hang de lange liglagener. Og som jeg stod dér og ikke kunne vende mit blik fra ligene, fornam jeg som en brusen af en kvindedragt ved junkerens kiste, og en mørk skikkelse, som lydløst havde knælet dér, rettede sig i vejret. Det var Abelone, og jeg gik hen til hende, rakte hende hånden og sagde: "Har I da haft ham så kær, jomfru?"

Hun bøjede kun hovedet og svarede: "Det har alt sammen været omsonst."

Men mit hjerte blev opbragt over hendes sorg over den stakkels knøs, og jeg sagde næsten hårdt: "Guds barmhjertighed vil erstatte ham alt."

Jeg fik ikke talt mere; for nu gik døren op, og vor husbond trådte ind, iført sin gamle svenske uniform. Hans kinder var indfaldne og hans øjne matte; bag efter ham fulgte gamle Matthea, og fætteren med tante Adelheid, som drengens død havde drevet ud af sengen.

Efter at obersten var gået op imellem de to kister, kom der endnu flere folk strømmende op ad trappen ind i salen, som snart blev aldeles fyldt.

Obersten blottede sit hoved: "Jeg har tilsagt eder alle her i dag," begyndte han møjsommeligt; "det var min pligt; for min mund er den sidste, som her endnu kan tale.

Så hører da efter, I alle! Ikke jeg og ej heller min søn, som Herren nu har taget fra mig – men den gamle her i den anden kiste" – og han lagde blidt sin hånd på den dødes – "har været eders herre indtil sin dødsstund. Men I kendte ham ikke, den gang han kom hertil som en tjenende. Ustadig og landflygtig var han i hele sit liv efter Skriftens ord; for sin tvillingbroder havde han dræbt i vrede. Men ikke som Kain slog Abel ihjel; nej, broderen havde myrdet hans livs lykke, hans unge hustru; derfor tvang han ham til kamp og dræbte ham." Og obersten lagde den knyttede hånd så hårdt ind til sit bryst, at spænderne på hans kårdegehæng klirrede: "Ved den evige Gud, jeg havde gjort det samme i hans sted!"

Han tav lidt; derpå fortsatte han: "Dette har jeg måttet sige eder, til den dødes ære og for sandhedens skyld. Og nu, alle I gamle, der har været unge sammen med ham, se endnu en gang på ham, om I ikke kan genkende junker Hinrich! Frygt ikke; for i hans ansigt er der fred!"

Da trådte der ud af forsamlingen en efter anden en hel række gamle folk frem. Langsomt stavrede de hen til kisten og så nysgerrigt og dog sky ned på den dødes ansigt. Og snart løftede en og anden hånd sig, som kærtegnende strøg nedad ligklædet eller endog hen over ligets kolde pande. Og jeg hørte ord som: "Ak ja, junkeren! Vor junker Hinrich!" Men én råbte højt: "Å, kære herre! Nu er du atter hos din Barbara!" Det var den gamle Hans Christoph nede fra landsbyen.

Obersten havde vendt sig mod sin søn; han tog det skønne unge hoved imellem sine hænder og kyssede det atter og atter: "Rolf", sagde han sagte; "du mit elskede barn! Mod ulvene har han kunnet skærme dig; men Guds vilje var ham for stærk."

Den gamle Matthea stod lænet til sin krykkestok og lyttede og holdt hånden op til øret og nikkede så, som om alt var som det skulle være. Der var blevet dødsstille, og alle de gamle lå på knæ omkring deres husbonds kiste.

"Gå nu ud, alle sammen," sagde obersten så; "og lad mig have lov at være endnu en stund ene sammen med vore døde; derefter vil vi så sætte dem ned til hvile i kapellet, disse to, som blev de sidste af *deres* slægt."

Abelone med sit blege ansigt stod ved hovedenden af junker Rolfs kiste; da også hun vendte sig for at gå, greb obersten hendes hånd: "Nej, bliv mit barn; og han også, hr. magister; for nu er mit livs støtter faldne."

Efter bisættelsen lod obersten kapellets gravhvælving mure til. Selv kom han i proces om arven med hans afdøde hustrus fjerne slægtninge; for det var ikke til at afgøre, hvem der i hin ulykkesnat havde udåndet først, junker Hinrich eller hans dattersøn. Var det den sidste, så havde obersten ingen som helst adkomst til arven. Efter lang proces enedes man om et mindeligt skifte, og obersten drog til Stockholm, sit gamle fædreland. Tanten fulgte med, mens fætteren opsøgte en ny fætter, hvor han kunne indkvartere sig. "Ærværdighed," sagde han til mig, da han rejste; "vi ville min tro endnu have været her alle sammen, i fald jeg bare hin nat havde været på Kurborg!"

Efter begravelsen blev der atter talt meget om de onde dage. Det var nok genfærdet, som havde knækket halsen på junker Hinrich. Men jeg siger som tilforn: alt det er idel opspind og fantasteri. Det var den lyse sten, som gjorde hesten sky, og en så gammel mand kommer let af med livet. Dog ét vil jeg ikke fortie.

Dagen efter bisættelsen kom der en bonde op på gården; han trak "Falada" efter sig. En god mils vej nedenfor broen havde den stået ved floden og gloet ned i vandet uden at sanse. Manden var gået lige hen til den, uden at den havde rørt sig; det var, som om selve den Onde havde redet den.

Karlen og obersten kom så ud og så på hesten, som stadig stod lige sløv. Ja, "Falada" var det, men ikke det samme ildfulde og kloge dyr som før.

Den blev så sat ind i stalden, men ville ikke trives. Mager og sløv stod den dagen lang med sit glansløse blik. Da forbarmede

obersten sig omsider over den og jog den en kugle gennem hovedet.

Gamle Matthea havde jeg taget til mig; et par år endnu levede hun hen i fred og ro under mit tag.

Men i den tid vederfaredes der mig mit livs største lykke; for Abelone blev min ægteviede hustru for Gud og mennesker. Hun blev en kærlig hustru og en øm moder for vore kære børn; men "kong Enzio" kunne hun dog aldrig glemme. Og derfor samledes vi dobbelt i vor kærlighed til den døde, og de hvide og røde roser om gravkapellets mure, dem plejede og passede vi begge. Næsten en menneskealder forundte den algode Gud mig min lykke; men nu hviler også hun under roser, som min hånd har plantet. Det skete, som gamle Matthea havde sagt: jeg skulle overleve dem alle – og det ikke blot menneskene; for Kurborg er siden blevet jævnet med jorden, så at kun murstumper endnu rager op af jorden. Skovene ryddes år for år, så at braget af de styrtende egekæmper når helt ned i vor stille landsby. Sådan fuldbyrdes omskiftelsens og forkrænkelighedens mægtige love, som intet dødeligt kan unddrage sig.

Her ender magister Bokenfelds' dagbog, og hermed er Kurborgs saga til ende. Og endnu stryger vestenstormen hen over lyngen og egekrattet på de høje skrænter, men nede i dalen har ploven gjort lyst, og de tunge kornvipper nejer, der hvor før kun hedelærken sang, og hugormen lydløst gled hen mellem de høje tuer.

Festen på Haderslevhus

En kærlighedshistorie fra Valdemar Atterdags tid.

Den mægtige ridder Klaus Lembeck sad som en lille fyrste på sin stærke borg Tørning, det lå midt inde i Nordslesvigs mægtige bøgeskove. Borgen havde han fået i arv efter sin jyske hustru; over porten havde han ladet nagle sit våbenskjold med gribbehovedet i rødt felt, og rundt om borgen havde han draget en dobbelt ring af høje volde og dybe grave. Thi den danske konge Valdemar Atterdag bar hemmeligt nag til den mægtige mand, der en gang fra hans argeste uven var blevet hane tjenstivrige drost, men derpå atter havde svigtet ham og var gået i tjeneste hos greverne of Holsten og hertug Valdemar i Slesvig.

Da var det kommet til åben fejde, men forgæves havde kongen angrebet borgen Tørning, indtil han omsider sluttede fred og på skrømt atter rakte sin utro ridder hånden til forlig. Men da Klaus Lembeck ikke følte sig sikker for kongens efterstræbelser, trak han sig tilbage til øen Føhr, hvor han byggede sig en fast borg, mens han overlod Tørning til sin ældste søn. Men denne var ingenlunde, således som flere krønikeskrivere efter hverandre fejlagtigt har berettet, Henneke Lembeck, som senere hen så hårdt trængte Kiel, fordi denne stads borgere havde ladet nogle af Klaus' røveriske knægte bøde med livet. Han havde endnu en ældre broder, om hvem næsten enhver beretning hidtil savnes. Denne, den vidtbekendte

ridders førstefødte bar navnet Rolf Lembeck, og det var ham, der nu sad som herre på fædreneborgen Tørning.

Denne Rolf var kun i ringe grad af samme krigerske sind og hårde stof som de andre af hans slægt. Fremfor den tunge rustning foretrak han at bære sirlige sko og smukke klæder af fløjl og silke. Men om hans korte liv var der kun at melde et dunkelt elskovseventyr, der som en bleg månestråle skyder sig ind i hine ufredstiders mørke. Og om dette eventyr har krønikernes blodige blade intet villet berette. Men skønt hans levetid næppe strakte sig over fem og tyve vintre og somre, så var han allerede nået at blive en fuldendt riddersmand, skøn af vækst med nordens blå øjne og lyse hår, med ungdom i sit hjerte og glødende livslyst i sind.

Men denne dunkle livsskæbne, hvorom krønikerne intet synes at berette, skal her blive tydet.

Klaus Lembeck ville ikke gøre sin førstefødte til nogen lærd magister, men både hoved og hånd skulle han lære at bruge ligeså godt som faderen, ja endnu bedre; og så måtte jo begge dele tidligt hæges og plejes. Så holdt han en hushovmester til ham, en gammel klerk, som indviede ham i hvad han selv kendte til hine tiders skolastiske viden, og sendte ham derpå – det var endnu i pestens tid – til universitetet i Paris, hvor den unge junker lagde sig efter studierne sammen med sine jævnlige fra alle Europas lande. Han lærte høviske manerer, lærte ridderligt at fægte, at spille på lut og dertil flette rimenes velklang til muntre elskovssange, han lærte alle tidens skønne idrætter; men det alvorsfulde og svære lod han de andre om. Derpå tilbragte han endnu et muntert ungdomsår ved den nye

højskole i Prag, hvor den tyske kejser Karl den gang holdt hof. Her lærte han de store tyske digtere at kende, Hartmann von der Aue og Vogelweide, ja endog franske ridderromaner som Percival fra Bretagne; men hvad der mest havde fængslet hans sind, var det skønne elskovskvad om Tristan og Isolde. Hans faders vidtbekendte navn åbnede selv de fornemste sale for den unge junker, og ved en stor fest i Hradschin, som selve kejseren forherligede med sin nærværelse, var Rolf Lembeck en af de strunkeste dansere, som svang de skønne adelsdamer rundt i de høje, kertebelyste sale. I en vinduesfordybning stod kejseren i samtale med den unge grevinde af Jülich; damens brune øjne fulgte ufravendt et dansende par: "Se en gang den slanke junker der, Deres Majestæt," udbrød hun, "han danser jo som en franzos'!"

Kejserens blik fulgte en stund de dansende; da vinkede han til en page og sendte ham hen efter den unge ridder.

Rolf Lembeck bad sin dame om orlov, strøg sit lange, lyse hår tilbage og trådte høvisk hen foran kejseren. Denne betragtede ham velvilligt, vendte sig derpå til grevinden og sagde: "I tager fejl, ædle frue; på afstand skulle man tro det, dog er det ikke så – ikke sandt, hr. junker, jert hjem er ikke Frankrig?"

"Nej, i norden, Deres Majestæt," svarede Rolf; "men i to år har jeg været på højskolen i Paris – for studiernes skyld," tilføjede han smilende.

"Og nu *studerer* I her i Prag," bemærkede kejseren spøgende.

Junkeren bukkede med et smil. Men derpå måtte han videre berette, at han var en søn af Klaus Lembeck fra det fjerne Slesvig, den barske ridder, om hvis intriger og fejder mod kong Valdemar der var bragt tidender til kejserens hof.

"Jeg tænkte kun lidt," sagde denne, "at I var vokset af så hård en stamme; men" – og han slog venligt op med hånden – "dans kun videre og glæd Eders dame med frugterne af Eders studier! En anden gang skal I fortælle mig noget om Paris!"

Og Rolf Lembeck fløj atter tilbage til dansen. Hans læber brændte af ubevidst attrå, og hans lynende øjne søgte spejdende den skønneste blandt de skønne; og da han så omsider trådte hen for at byde den udkårne op til dansen, så fik hans blik glædesrødmen til at skyde op i hendes kinder.

Kejseren, som havde tilbragt nogle af sine ungdomsår i Paris, lyttede ved senere fester til ynglingens muntre eventyr fra Frankrigs hovedstad, og da Rolf forlod det prægtige Prag, modtog han til afsked ridderslaget af den høje herskers egen hånd. Men da den gamle overhofmesterinde senere spurgte denne, hvorfor han havde vist den unge fremmede så stor en ære, svarede han smilende: "For studiernes skyld, grevinde; dem har han flittigt fulgt."

Det var ikke af lyst, at Rolf Lembeck tog hjem, men kun efter faderens befaling. Denne havde fundet et passende parti for ham; "for" – havde han sagt – "fuglen må stækkes, før vingerne bliver for lange."

Den kvinde, for hvem han var bestemt, var en ung enke efter en holstensk ridder, Hans Pogwisch, som under fejderne mellem greverne af Schauenborg og kong Valdemar var blevet slået i hovedet af en hest. Selv tilhørte hun en sidegren af det grevelige hus og var vel forsynet med land og jord. Hendes hu stod til at forlade sin enkestand, men først ville hun med egne

øjne se den unge ridder, for ikke igen at få en ægteherre, der behagede hende så lidet som den afdøde.

Under krigen havde hun trukket sig tilbage til sin herregård i Holsten, og da hendes ægteherre var blevet bragt døende til hjemmet, satte hun sig tålmodigt ved hans side. Mestermanden fra den nærmeste by var blevet hidkaldt, hvis ry som sårlæge var stort. Han havde forbundet den knuste hovedskal og klæbet sårene sammen med apollonius-plaster, men under betænkelig hovedrysten. Fru Ulfhild skiftede stadig de våde omslag, – mekanisk ligesom en anden husgerning, der fulgte af sig selv.

Men den rolige fatning i hendes smukke træk betød ikke det sikre håb om den såredes helbredelse; for hendes blik blev mere lyst for hver dag den syges kind blev mere bleg.

Hun sad og nittede veltilfreds hen for sig: "Bare tålmodighed – endnu en kort stund!"

For han, som nu lå afmægtig og viljeløs foran hende, han havde tilbragt sit liv i drik og spil og havde mere end én gang åbenlyst foretrukket hendes grove, klodsede tjenestepiger for sin skønne hustru.

Kun enkelte ord var han endnu i stand til at fremstamme; også de skulle snart forstumme, håbede hun. Ventende og lurende sad hun i det kvalme sygekammers halvmørke og hørte følelsesløs på rotterne, der i skarer løb henover gulvet. Men den døende ville have ro; hastigt greb han efter sin hustrus hånd, hævede med besvær sin finger og pegede ned mod gulvfjælene. Hun så roligt på ham: "Skal jeg dræbe dem?" spurgte hun; hans læber arbejdede længe; omsider stammede han: "Ja, rot-ter-ne!"

Og hun lod fårehyrderne bringe sig noget rottegift, tog en del deraf og gemte resten i sit skrin. Derpå blev der stille i

sovekammeret; i dødskampens trækninger lå rotterne rundt i krogene.

Men en morgenstund begyndte den sårede med et at tale mere forståeligt, og hans eder blev kraftigere: da blev fru Ulfhild angst og frygtede for, at bet gamle siv atter skulle leves forfra. Da opgav hun den alt for sårkyndige mestermand, og lod kalde en kirurg, hvis latinske ordflom endnu ikke havde helbredet noget alvorligt sår. Han bragte nye plastre med sig og andre lægemidler, og da han igen svang sig i stigbøjlen, sagde han til borgfruen: "Vær bare rolig, ædle frue, I skal ikke blive enke; i morgen er jeg her atter!"

Så red han afsted; men den skønne kvinde blev stående lænet op ad portstolpen og så længe tankefuld efter ham. Langsomt snoede hun en af sine gyldne lokker om sine fingre, og mellem sine hvide tænder søndersled hun et græsstrå, som hun havde revet af. Da brød der med ét et skrig frem over hendes læber: "Rotterne!" – og hun fornam, hvordan blodet hastigt skød op til hendes ansigt. Men hun kunne ikke kaste denne tanke fra sig; det løb stadig igen for hendes øre, dette ord: "Rotterne!" Det forfulgte hende på trapper og gange, og inde i sygekammeret summede det for hendes øren. Og når aftenen faldt på, og skyggerne gled ind ad de smalle, høje vinduer, så drev det hende uimodståeligt ben til skrinet, hvor hendes skælvende fingre famlede efter resten af rottegiften. I den læskedrik, som fru Ulfhild den aften rakte sin ægteherre, fandt han døden på bunden af bægeret.

To dage efter var liget stillet til skue i den mørke forhal; foran kisten stod fru Ulfhild med armene overkors og stirrede ned på ligets stive træk: "Farvel, Hans Pogwisch," hviskede hun;

"kampen er forbi – også den, som vi to har kæmpet! Med dig giftede jeg mig kun af tvang … Men næste gang … dog, det kommer ikke mere dig ved!"

En af hendes terner var trådt ind med sørgedragten over armen; og tavs vendte enken sig bort fra den døde og gik med hende ind i sovekammeret. Kammerjomfruen iførte hende den sorte enkedragt, og knyttede den sorte munkeagtige snor med rosenkransen om hendes smækre liv. Hun gav ikke agt derpå; men da så ternen holdt metalspejlet hen, for at hun kunne se sig selv, så fo'r hun op ligesom af en drøm: "Det var Guds vilje, som gjorde mig til enke," udbrød hun. "Men derfor har jeg ikke bundet mig til døden!" Og med et hurtigt greb løste hun bæltet, kastede det fra sig og rev med eneste ryk en flænge fra øverst og til nederst i sit sørgeskrud og udbrød: "Bring mig min brune dragt; jeg behøver ingen anden." Forskrækket skyndte ternen sig ud for at udføre sin strenge frues ordre.

Da dette rygtedes, så den dødes slægt skævt til enkens adfærd. Men Klaus Lembeck sagde til sig selv: "*Det* er en hustru for Rolf; hun skal nok forstå at holde på den forfløjne fugl!" Han så fuldt vel, at nu først begyndte denne kvindes livslyst frodigt at udvikle sig: sine blå øjne lod hun muntert spille til alle sider, og de prægtige gyldne lokker faldt frit ned over den stolte hvide nakke; men hvor mange der end bejlede til hende, så hun dog endnu ingen, som hendes hu stod til.

Da trådte Rolf Lembeck og hans fader en forårsmorgen ind i hendes stue. Deres komme var anmeldt i forvejen, og længe havde hun allerede med stedse stigende hjertebanken vandret op og ned ad gulvets fliser. Dog, da de to ungdomsskønne

skikkelser stod overfor hinanden, og den første højtidelige hilsen var udvekslet, glippede talens tråd for dem begge; som betagne af hinandens skønhed så de forundrede på hinanden.

Klaus Lembeck lo i skægget: "Ædle frue," sagde han, "det lader til, at Eders skønhed allerede har bragt min søn Rolf til at miste mælet."

Hun trak vejret dybt: "I spøger, hr. Ridder; Eders ædle søn har sikkert set langt skønnere kvinder i Paris og i det store tyske rige."

Men Rolf Lembeck udbrød hastigt: "Ja, mange skønne kvinder, men ingen schauenborgerinde!" Og deres blikke mødtes atter i forskende beundring.

Den gamle ridder betragtede dem med behag, så længe, at der opstod en lang pause. Men så udbrød han: "Jeg tager næppe fejl af Eders hu; I trænger begge kun til en skrivers kragetæer."

Fru Ulfhild rakte hånden ud efter en klokke, som stod på bordet.

"Hvad vil I, frue?" spurgte ridderen.

"Kalde på den, I nylig nævnede," sagde hun smilende; "for en mand som Jer kunne jeg lide at få til fader."

"I er alt for artig, ædle frue," udbrød den gamle. "Nå, Rolf, tager du så denne kvinde af din faders hånd?"

Rolf havde allerede ført fru Ulfhilds hvide hånd op til sine læber og sagt sit udtryksfulde "Ja," da Klaus Lembeck drog en beskreven pergamentsrulle frem. "Vi behøver ingen skriver," sagde han med et veltilfreds nik; "jeg rykker aldrig uforberedt i marken. Hvad I ejer af land og jord, fru Ulfhild, det ved jeg; heraf vil I kunne se, hvad jeg giver min søn. Læs nu selv, om jeg har skrevet efter Eders ønske!"

Hun rullede dokumentet op og så flygtigt på det: at læse det faldt hende ikke ind, i den slags ting var Klaus Lembeck en mand uden krogveje. Hun dyppede pennen og skrev med store, faste træk under dokumentet: "Ulfhild af Schauenborg, Hans Pogwisch's enke."

Og da nu også Rolf med let hånd havde underskrevet udkastet til ægteskabskontrakten, så var sagen ordnet, og Klaus Lembeck tilføjede tilfreds: "Nu bliver nok resten den grevelige skrivers og præstens sag!"

Med rødmende kinder og funklende øjne stod fru Ulfhild midt i gemakket med to af sine hvide fingre hvilende i den unge ridders hånd. Men nu, da mændene skulle til at tage afsked, bøjede hun sig ned mod den unge og hviskede: "I glemmer trolovelseskysset, Rolf Lembeck!" Men da kysset var givet og modtaget, greb hun heftigt begge hans hænder, og idet hun rettede sig i vejret, næsten i højde med ham så hun med sine funklende blå øjne lige ind i hans og udbrød lidenskabeligt: "I var derude i de fremmede lande og riger, Rolf Lembeck; *der* siger man, at kvinderne skifter for mændenes luner, men min mand vil jeg have for mig selv alene! Forbandet være de læber, der berører en anden kvinde!"

Rolf Lembeck var næsten forfærdet; dog da han så hende stå for sig i hendes vilde skønhed, knugede han hende ind til sig, kyssede hende lidenskabeligt og råbte: "Ja, i liv og død er jeg din, Ulfhilde!"

Men den gamle sagde ved sig selv: "Værket er godt begyndt og godt befæstet."

– – – mændene var draget bort; fruen var blevet tilbage i gemakket; hun stod og lyttede efter trinene, som genlød i

hallen, der lå foran hendes stue. Da kunne hun ikke lade være med at åbne døren, som om hun endnu på gulvets fliser ville søge efter sporene af den mand, som nu var blevet hendes egen, *hendes* alene. Men da hun så sig om, fik hun øje på sin skriver, Kaspar, der sad på en skammel nærmest døren. Hans brune hætte, der bagtil hang sammen med hans kappe af samme farve, var gledet ned fra hans kortklippede sorte hår, så at den med halen og dusken hang ham ned fra nakken. Han sad med benene trukket op under sig og stirrede, med hovedet bøjet på skrå, ned mod gulvfliserne, som han ville pikke noget op der med sin lange, spidse næse. Det var en snurrig fyr med skarpe gammelmands træk; han blandede sig gerne i andres ting og hans mund var altid fuld af gamle ordsprog og verselinjer. Blandt tyendet hed han altid "Kaspar Ravn," og Ravnen havde en høj stjerne hos sit herskab.

"Er det dig?" spurgte fruen. "Hvad bestiller du her?"

"Ingen ting, nådige frue. Men jeg tænkte, at I havde brug for min tjeneste," svarede han uden at se op.

"Nej, det er besørget," sagde hun; "der er ikke mere for dig at gøre."

"Jeg ved det, jeg ved det!" Og derpå nynnede han hen for sig:

Den hane går blandt flokken
– En sultan stiv og strunk,
De høns, de går med klukken
Og skraben om ham rundt.

"Hold nu op med de narrestreger," udbrød fruen. "Hvad bestiller du her?"

"At give væggen øren, får man mest utak for," svarede han.

"Og dog har du luret?"

"Kun for Eders skyld, nådige frue."

"Men hvorfor stirrer du sådan ned mod gulvet?" spurgte hun igen.

"Også for Eders skyld, ædle frue. – Jeg leder efter et godt råd, men nu ser jeg, at det ikke ville være umagen værd at tage det op."

Hun lo: "Ellers tak, men rådet skal jeg nok selv finde. For resten klæder det dig ilde at tage din frue med i hønseflokken. Du kan takke min lykke for, at jeg eftergiver dig din straf."

Kaspar gjorde en bevægelse med læberne, som om han skulle sluge en portion ny visdom; da sprang han ilsomt op for at kysse sin frues kjole.

Da brylluppet var blevet fejret på brudens gård, drog Klaus Lembeck atter over til øen, hvor han byggede sin borg. Bygmesteren havde hidkaldt ham; for blandt arbejdsfolkene var der så mange fremmede og ustyrlige svende, og desuden var værket skredet så vidt frem, at bygherren måtte udtale sin endelige vilje med dets fuldendelse. Men en tidlig, solklar aprilmorgen drog de nygifte med et stort følge af tjenerskab til vogns og til hest nordpå gennem Sønderjylland op til borgen Tørning. De hvilede ikke på bløde hynder, men begge sad til hest, fru Ulfhild på sin lyse skimmel, Rolf på sin sorte hingst. De red langt i forvejen ved siden af hinanden, og når stundom dyrene trængte sig tæt sammen, kastede hun sig lidenskabeligt over imod ham, så at Rolf kun med møje kunne tvinge sin stejlende ganger.

Dagen var blevet hed og sommerlig, og det var allerede længe efter middag, da de drejede ind på vejen, som førte op til

borgen. Da de var nået op forbi den første voldrække, og hestens hovslag gav genlyd på vindebroens planker, der var blevet sænket ned over den dybe åbne grav, så fru Ulfhild ned på det mylder af spidse pæle, hvormed graven var fyldt. I samme øjeblik lød en vild hylen fra et indelukke op til dem. "Hvad er det?" spurgte hun sin unge ægtemand.

"Dem dernede, Ulfhild? Det er min faders yndlingshunde; om natten lader han dem løbe frit nede i graven, når broen er trukket op. Dem vil vi lade dræbe, de væmmelige dyr, og i stedet for pælene planter vi en urtegård med blomster."

"Ja så," sagde hun tankefuldt. "Dog nej, lad ulvene blive der! Du har en klog fader, Rolf!"

"Som du vil, min skat," udbrød ridderen muntert.

Men foran dem fra vagttårnets tinde lød nu vægterluren stærkere og stærkere, og ud gennem de vidtåbnede portfløje trængte der larm og våbenklirren; da sporede de deres gangere og red ind i borggården. Under gårdens mægtige lindetræ, hvis knopper allerede svulmede af forårets liv, stod folkene i klynge og hilste deres nye herskab med et jublende velkommen. De holdt hesten an, og Ulfhilds øjne skuede med ubændig herskerlyst rundt om i den tætte skare; men idet folkene veg ærbødigt tilbage, standsede hendes blik ved en brønd, over hvis stensatte rækværk en spand dinglede i sin jernkæde. "Vand!" råbte hun. "Hvem rækker mig til velkomst en drik vand dernede fra dybet?"

Mænd og kvinder styrtede hen til brønden; raslende fo'r spanden ned i det dybe svælg. Men snart efter trådte borgfogden ud af døren med et glasbæger, og efter at have fyldt

det med den klare, kolde drik, rakte den gamle det ærbødigt til den nådige frue.

Hun løftede bægeret højt, så solstrålerne skinnede derigennem, derpå drak hun og udbrød: "Vandet er godt heroppe på borgen; men, folkens, fru Ulfhild vil også sørge for, at det ikke skal mangle på sul!"

Da lød der nye jubelråb, blandet med dumpe hyl fra hundene udenfor. Men Rolf Lembeck hviskede til sin hustru: "Du bliver farlig, Ulfhild; du vil have det hele, både mig og mine folk!"

Hun smilede kun; men da hun var ene med den skønne yngling derinde i sit gemak, slog hun sine stærke arme om ham og sagde: "Kun dig vil jeg have, Rolf, kun dig. Hvad bryder jeg mig så om det andet!"

Den unge ægtemand så ind i hendes ømme blik, som om han skulle råde runer.

Dernede i borggården var der efterhånden blevet stille og tomt; kun Kaspar Ravn, som fruen havde taget med sig, sad endnu dernede på den runde stenbænk omkring linden. Tankefuldt stirrede han frem for sig; han kendte sin herskerinde; der var noget af grev Gerts blod i hendes årer. Men af og til fo'r der et tørt smil over hans smalle læber, og da rystede han på hovedet og hviskede: "Vogt dig, fru Ulfhild!" Og dæmpet råbte han mod borgens hovedfløj: "Fuglen er endnu ikke din egen!"

Ravnen havde varslet med sit skrig; et pust havde han fornemmet af et endnu skjult uvejr; hvorfra det skulle komme, anede han endnu ikke. Men det skal jeg nu fortælle.

En mil øst for Tørning, bag landsbyen Hammelev, lå det senere i det 16. århundrede nedbrudte slot Haderslevhus. Det knejsede højt oppe på en bakke, som var bevokset med en tæt bøgeskov, der næsten skjulte borgen med sine kroner. Men mod øst strakte denne sig længere frem, så at en smal sandet kørevej skar tæt forbi det stejle bakkehæld og lod den vejfarende øjne overdelen af det ene flade tårn. Når man gik videre frem, nåede man til en sidevej, som snoede sig op til slottet, overskygget af en række gamle træer. Men den, der ikke havde ærinde deroppe, kunne ved blot at følge hovedvejen omtrent tusind skridt, snart nå ned til Haderslev by. Dog var denne skovvej i reglen kun lidet befærdet, og folk, som skulle til staden, tog hellere ad en længere omvej udenfor skoven. For herinde var for en del år tilbage en ung bondekarl blevet revet ihjel af ulve, og derfor var vejen ikke godt anskrevet.

Den faste borg, om hvis første oprindelse allerede den gang ingen synes at have vidst besked, havde tilligemed omliggende skove og landdistrikt allerede i åringer været i Valdemar Atterdags eje, til hvem hertug Eriks enke havde pantsat det. En sønderjysk ridder, Hans Ravnstrup, sad der som kongens slotshøvding. Det var en mand af kæmpemæssig vækst, han havde i sin ungdom været en vild krabat og løs på hånden; en gang havde han i hidsighed næsten slået sin egen broder ihjel. Dog jo mere hans mægtige skikkelse udviklede sig, og jo mere han blev frygtet, desto mildere blev hans sæder; dertil hjalp især det gode og glade sind ham, som han havde fået til faddergave. Således var han blevet en stolt og lykkelig mand. I enkelte af kongens fejder havde han kæmpet tappert og heldigt. Men når han efter striden drog hjem med sine svende, så blev han i den

åbne borgport hilset af sin fine, mørkhårede hustru, tre sønner og to døtre, alle kraftige og skønne. De vinkede ham velkommen med grønne bøgegrene; så sprang han ned fra sin svære stridshingst, og sammen gik de så op over borggården ind i den mægtige forhal, og lykken og freden fulgte med dem derind. Og når en sval sommerkvæld en vandringsmand eller rytter kom forbi nede på den sandede skovvej, så hørte han mangen en gang højt deroppe fra borgen frisk latter og glade råb fra lyse barnestemmer, og så af og til en dyb mandsstemme, der tyssede på dem. Det var ridder Hans Ravnstrup, som her nød af aftenhvilen sammen med hustru og børn. For borgens urtegård og abildhave, endnu en sjældenhed i hine tider, lå deroppe tæt bag de stærke murtinder. Bakkeskrænten faldt stejl og nøgen af på dette sted; men tæt derved var en italiensk poppel groet så frodig i vejret, at dens mægtige krone ragede endnu et godt stykke op over muren. Ved en af dens øvre grene flagrede der netop en kunstig sommerfugl, som den ældste datter Helvig havde lavet af brogede hanefjer, og som faderen havde fastbundet der. Den ældste dreng stod bag urtebedene ved buksbomhækken med armbrøsten i skudstilling. Det yngste barn, den søde lille Dagmar, havde moderen taget op på sin arm for at hun bedre kunne se alting. Nu kom der igen et vindpust, som fik sommerfuglen til at flagre i vejret. "Skyd!" råbte faderen, og bolten fløj afsted fra drengens armbrøst; en fjer blev revet af sommerfuglen og blev af vinden båret højt op i luften. Da klappede de alle i hænderne, også fa'er og mo'er, og den søde lille Dagmar lo med sin friske barnelatter, imens hun klappede sine små hænder ganske ømme og røde.

Men snart skulle det blive anderledes. – Nogle år efter, det var en eftermiddag i september 1349, da ridderen sad ved arbejdet sammen med sin skriver, kom den lille, den gang elleveårige Dagmar og hendes et år ældre broder styrtende ind til ham. Noget fortrædelig over forstyrrelsen sagde han: "Hvad fattes jer, I små?"

Børnene var ganske åndeløse; men Dagmar med sit underlige væsen, slog armene ud fra hinanden, som for at fortælle noget frygteligt: "Det bliver nat, fa'er; det bliver nat," og fra det blege ansigt stirrede de sorte øjne forunderligt på ham.

Ridderen så sig om; hun havde ret, solens sys var næsten udslukt; værelsets vægge stod øde og skumle. "Ja herre," sagde skriveren; "det er, er ligesom der falder aske på pergamentet."

"Nej, Rudolph, nej," råbte drengen, "jeg så det: langt ude mod nord steg der en sort tåge frem af jorden. Den kommer, nu nærmer der sig ligesom en sky: se en gang, her bliver ganske mørkt. Kom med ud, kom dog med ud!"

Og børnene tog begge faderen ved hånden, og trak ham med sig ud af skriverstuen op på det flade tårn; på vejen traf de også moderen med de tre ældste. Da de var nået op på tårnfladen, stod allerede en del af folkene deroppe, som ærbødige men tavse gav dem plads. Kun den gamle fadebursterne hviskede til sine nærmeste: "Herrens jærtegn opfyldes. Ved I da ikke, at sidste julehøjtid blev tretten køer lige med et vilde. Og da vi skar en skive af det første bygbrød, skar vi så måske ikke i det sorte blod? Det er dommedags jærtegn. Alle helgene stå os bi!"

Men ingen gav agt på den gamles tale; alle stirrede skrækslagne ud mod den sig nærmende uvejrssky.

Borgfruen havde grebet sin ægtefælle fast i hånden, og til hendes arm klyngede hele børneskaren sig skælvende; for just nu bredte det sorte fra nord kommende tågeuhyre sig over dem og sænkede sig under en knugende dødsstilhed ned mod jorden.

"Kom!" sagde ridderen sagte, idet han sammen med hustru og børn først steg ned ad trappen. Og alle fulgte efter ind i det lille slotskapel, hvis dørklink de skælvende hænder næppe kunne famle sig frem til. Men også derinde gled sorte tågemasser hen under loftshvælvingerne og tilslørede ansigtet på krucifikset over altret; og henne fra Guds moders billede lød den gamle fadebursternes rystende mæle: "Hellige jomfru, dine øjne, hvor er dine øjne?" Alle lå på knæ i støvet hensunkne i tavse bønner, i påkaldelse af Gud og alle Himlens helgener.

Det nyttede dem ikke; den sorte død var kommet, den åd verden tom og mod den var der ingen anden udvej end at dø.

Endnu selvsamme nat angreb den den mindste dreng; hans indvolde brændte som ild, hans læber blev som sod, og tredje dagen efter lå der i stedet for barnets skønne, sunde legeme kun et skrækkeligt blåsort lig på det i dødskampen vildt tilredte leje. Da greb døden efter den skønne ældste datter; derpå begge de andre sønner; og alle døde de, alle. Haller og kamre duftede dag efter dag af friske urter og krydret timian, der overalt blev strøet til værn mod den onde pestluft. Men den store moder Jord og alle hendes lægeplanter ejede ingen lægedom mere; det var, som om Gud Herren selv havde mistet magten på sin egen Jord.

Et par måneder syntes så døden at være vandret bort fra slottet; men så en dag trådte borgfruen ind i sin ægteherres

kammer med ansigtet fortrukket i smerte. "Benedikte!" råbte han.

"Ja, Hans, jeg må nu også forlade dig!"

"Nej, nej, du *må* ikke, *du* skal blive!" og han strakte sine arme ud efter hende. "Herre i Himlen, hvor er du dog at finde? Herre, skærm dog dine menneskebørn!" Men før han kunne gribe hende, var hun med sin sidste kraft styrtet ud af døren. "Far evig vel, du min hjertenskær, og hils vor lille Dagmar!" Det var hendes sidste ord.

Han ville følge efter hende, men en sælsom skræk naglede ham fast til gulvet. Da tumlede han bedøvet ind i deres fælles sovekammer; men det var tomt, og bevidstløs sank han om på den brede seng.

Fadebursternen, som endnu var i live, fandt ham om aftenen; men hun så, at det ikke var dødssoten, som havde grebet ham.

Imidlertid var hans hustru forsvundet, men de få folk, som ikke var døde eller flygtede, ræddedes for at søge efter hende; og den lille Dagmar, som ingen mere bekymrede sig om, løb rundt i hallerne og gangene med det blåsorte hår flagrende om de blege kinder og kaldte grædende på sin moder. Da ville en af ternene anden dagen efter hente noget tøj i et afsidesliggende kammer. Men skrigende kom han tilbage; for på en løjbænk derinde lå der et sort lig, ind på hvis ansigt aftensolen sendte sine stråler. Da de andre folk kom til, så de, at det var fru Benedikte, der her havde villet finde et ensomt sted for at dø.

Da ridderen omsider vågnede af sin sløvhed, var hans hustru ikke mere i hjemmet. Børnene lå hist nede på den nære kirkegård; men *den* havde allerede forlængst ikke mere haft plads til flere lig. Inde i skoven var der en åben lavning; der

havde man afpælet en firkantet plads, hvorhen man nu bragte alle dem, som ramtes af soten. Derude på "pestageren" havde også ridderens frue fundet sin grav; det fortalte man ham nu.

På denne tidende svarede han ikke et ord; men snart rejste han sig fra sit leje. Med bæltet hængende løst om sin lange grå vams og med odderskindshuen trukket dybt ned over øjnene vandrede han langsomt rundt gennem alle hallerne og gangene i den store bygning, rastløst trapper op og trapper ned. Af og til rev han en dør op, så den knirkede på sine svære hængsler, stod et øjeblik tankefuld på dørtærskelen og stirrede ind i det øde rum; men gemakkerne var alle tomme og dødsstille; kun i det, hvor den ældste søn havde sovet, lå endnu i vinduesfordybningen den lille rødhals, som sønnen Axel en gang havde fanget og bragt med sig hjem. Nu lå den død af sult; ingen havde vovet at åbne kamrene, siden de ungdomsfriske skikkelser var båret ud derfra som skrækkelige lig.

Livet og arbejdet var standset overalt, al ordnet husgerning og bedrift var opløst; men hver dag, når solen stod op, og når den i kvæld gik ned, vandrede ridderen sin sørgelige runde gennem slottet; han gjorde sig ikke selv rede hvorfor; men ellers havde han jo intet at gøre. Et par gange var Dagmar sagte gået efter ham, men han så sig aldrig tilbage; endog da hun i angst og længsel stærkere søgte at vække hans opmærksomhed, knugede han blot endnu fastere sine hænder bag på ryggen, og uden ellers at fortrække en mine skred han videre. Da blev hun stående, lagde fingeren på sine bævende læber og søgte at tilbageholde tårerne, som stod i hendes øjne; derpå vendte hun atter tilbage til sit skjulested hos den gamle fadebursterne.

Kun én gang, da det blege lille ansigt havde stirret så stumt og bedende på ham, idet han gik forbi, standsede han med et sin sørgemarch. Han kom pludselig i tanker om, at hans afdøde hustru havde en gammel faster, som en gang i sin ungdom havde opholdt sig nogle år ved hoffet i Thüringen og der var blevet regnet for at høre til de boglærde kvinder. Hun forstod at læse og at prente, ja havde endog studeret Virgillium; også sjælden baldyring og deslige ting forstod hun sig på. Nu var hun højt til års og levede i en lille by af en årpenge, som familien gav hende.

Ridderen gik ind i sit lønkammer, satte sig ved sit bord og skrev til den gamle faster, at han ønskede, at hun skulle komme i huset hos ham og opdrage Dagmar i tugt og lærdom. Og inden kort tids forløb var hun draget ind med sine få ejendele; blandt disse fandtes også en lille pakke pergamentruller og beskrevne blade, et smukt udskåret Mariabillede, samt endelig nogle små glasruder, som man indsatte i hendes kammervindue i stedet for de sædvanlige hornruder.

Fra nu af levede Dagmar både dag og nat sammen med den gamle faster. "Vi skal nok komme godt ud af det sammen, mit barn," sagde den gamle, da hun første gang lod den lille sidde hos sig i sin brede lænestol.

Dagmar greb bevæget hendes hænder.

"Ja men, du ryster jo, barn," udbrød faster.

"Ja, faster, jeg er så ene her!"

Og de venlige gamle øjne så kærligt ned på det lille blege ansigt; men Dagmar blev endnu ved at skælve, hun havde i så lang tid måttet savne ethvert kærtegn. Dog efterhånden som månederne gik, brød der atter en fin rødme frem på hendes

kinder, og øjnene fik igen deres klare muntre udtryk. Nu havde hun jo atter et menneske, der vel var gammelt, men hvis hjerte dog slog varmt, og som tilhørte hende fuldtud.

Men ridderens sind blev ved at være mørkt, og hans hele adfærd var forandret. Hans hjerte havde ladet al sin godhed og sin livslyst blive hos de døde. Mod de levende var hans hånd tung og hård som jern.

Sådan gled da tiden frem et par år eller tre. Kongen havde pålagt folket svære afgifter; den hårdeste var kvægtienden, og der var fastsat hårde bøder for urigtig opgivelse af kvægbesætningerne. Slotshøvdingen passede nøje på fogderne, at skatten blev inddrevet til punkt og prikke; "det er så kongens vilje," var hans eneste svar, når de klagede over befolkningens dårlige kår. Og kastede så de fattige sig selv i støvet for hans fod, så vendte han dem tavs ryggen og gik så langt bort, at armodens skrig forstummede for hans øre.

Så hændte det en dag i høst, da efterårsvinden allerede strøg duften af vissent løv ind i den åbne forhal, at en kvinde trængte sig derind, just som ridderen ville træde udenfor. Det var en enke, svært forgældet og nu idømt en hård bøde for at have fortiet et par stykker ungkvæg. Da hun således uformodet trådte frem for ham, råbte han barsk:

"Hvad vil du, kvinde? Gak bort fra min vej!"

Enken blev angst; hun mægtede ikke at svare, men hendes øjenlåg åbnede sig vidt, som om de ville give hendes hele sjæl til pris for hans fortørnede blik. "Barmhjertighed?" hviskede hun næsten uhørligt og kastede sig ned på gulvets fliser.

Ridderen ville gå forbi hende, men et barneskrig fik ham til at standse. Da han så sig om, fik han øje på sit barn; hun stod

endnu med den ene fod på det nederste trin af tårntrappen; de smalle, spinkle hænder stak frem under de sorte kjoleærmer; hendes mørke øjne så forskræmte på ham.

"Nå, det er dig, Dagmar?" sagde han. Det var længe siden, han sidst mælede et ord til hende. Men da hun hørte hans stemme, fløj hun op om hans hals og trykkede under sagte gråd sit hoved ind mod hans bryst.

Den stærke mand skælvede, og mildt spurgte han: "Hvad vil du da, min lille?"

Da hviskede hun, men uden at se op: "Barmhjertighed, fa'er!"

Men han løftede den knyttede hånd op mod himlen og stønnede: "Fandt jeg barmhjertighed? Hænderne knugede jeg i bøn; men Gud Herren tav, sådan gør jeg nu også."

Da kastede det lille mørke hoved sig op imod hans ansigt, og ud fra barneøjnene strålede der så indtrængende bønner, at han tav og knugede det spinkle legeme ind imod sig, som om han skulle knuse det, imens han mumlede: "Mit barn! Dig har jeg jo dog endnu! … Du lever!" Og hans øjne indsugede ungdomslyset fra hendes. "Altså er der dog endnu lykke for mig her på jorden – tilgiv mig, Herre i din Himmel!"

Den fattige kvinde lå endnu på sine knæ, som et stumt vidne til dette optrin; nu strakte han en hånd ud imod hende: "Hvad er dit navn, kvinde?" og da hun havde sagt det, tilføjede han: "Så gå hjem, Trine Harder, og hold af dine børn! Du har jo set, at også Gud Herren igen har fattet barmhjertighed med sin stakkels tjener."

Da løftede han sin datter op på sine arme og bar hende ind i fasters kammer. "Dagmar, mit barn," sagde han, idet han

lempeligt lod hende glide ned på gulvet, "i dag er der så lyst herinde, synes mig, og dog skinner solen ikke."

– – – Således hengled da nu Dagmars barndomsår mellem den tavse fader og den næsten halvfjerdsindstyveårige faster, så godt som aldrig var hun sammen med jævnaldrende. *Hendes* verden var den mørke borg og, når foråret og sommeren kom, urtegården derude, hvis stilhed kun brødes af biernes og humlernes summen og, hinsides den dybe, sandede skovvej, droslens fløjtende kalden ovre mellem skovens store bøge. Siden hustruens død havde ridderen ikke sat sin fod på dette sted; thi langt ude gennem en lysning mellem stammerne skimtede man derfra pestagerens grålige jordsmon. Men Dagmars øjne søgte gerne derover eller også sad hun drømmende på en bænk, beskygget af den knejsende poppel, og lullet halvt i blund ved fuglenes sang og biernes summen, kom det hende for, som om hun atter så broderen skyde til måls med sin armbrøst efter søsterens kunstige sommerfugle, således som hin lykkelige sommerkvæld.

Men som oftest sad hun oppe hos faster i kammeret med de brogede glasruder; hun baldyrede eller bandt, eller også lærte hun latinske gloser, eller prentede med gåsepen efter fasters forskrift. Imellemstunder kom faderen ind, strøg lempeligt med hånden over hendes mørke lokker og gik da atter tavs sin vej. En dag lagde han et sølvbånd om hendes hoved, og det bar hun siden hver eneste dag.

Senere hentede den gamle dame også sine pergamentruller frem af sin kiste, og en kvæld begyndte hun endog, grebet af sine egne ungdomsminder, at læse højt af Hartmann von der Aue's "Stakkels Henrik"; og imens sad Dagmar ved hendes

fødder og lyttede med åben mund. Som dryppende bjergkrystaller faldt de betagende digterord ned i hendes sjæl: den unge uhelbredeligt syge borgherre har forladt sit slot for i en af sine afsides avlsgårde at skjule sin elendighed for verdens blikke; men sørgmodig hviler hans blik ofte på husets unge datter. Dette blik vækker først hendes medynk, derefter hendes kærlighed, og da en gammel lærd doktor en dag bliver rådspurgt og lover den syge sundhed, når en jomfru vil ofre sit røde hjerteblod som lægedom for ham, da råber hun midt under alles forfærdelse: "Jeg vil være denne jomfru! Kom kun med kniven, at min herre kan blive karsk!"

Et dybt suk pressede sig frem af Dagmars bryst; hun greb efter fasterens hånd, som om hun ville standse digtningens brusende strøm. Fasteren så ned på barnet, og ved at se hendes øjne brænde som gløder, kastede hun pergamentrullen fra sig og drog hende ilsomt op i sine arme: "Barn dog, jeg tror for sandten, at du også kunne falde på sligt!"

"Ja, faster! – Var *det* da kærlighed?"

"Å, barn, Gud vogte dig for kærligheden!" Og forskrækket gemte den gamle bogen.

– Således var Dagmar næsten blevet seksten år, og endnu bestandig var hun mere fin og spædlemmet end andre unge piger. En dag, da hun stod inde hos faderen og ordnede en håndfuld hvide anemoner i en skål, betragtede han hende med et undrende blik og udbrød: "Du bliver din moder op ad dage; da jeg første gang førte hende hjem til min fader, nægtede han os smilende sin velsignelse; hun var en elverpige, sagde han, og ville ikke blive hos mig!" Og da han havde sagt det, trykkede han barnet hastigt mod sit bryst.

Når man så hende, skulle man have troet, at hendes sjæl selv havde dannet sig sit hylster; i den grad var hendes legeme fint.

Hvedebrødsdage – sådanne, i hvilke jomfruen langsomt og blidt modnes til kvinde – af dem havde der ingen været på Tørninghus; de tilhørte den døde mand, som lå dernede i jorden med knust hjerneskal. Men i stedet var der kvindens lidenskab; dog kun i elskovstimerne føjede fru Ulfhild sig under sin mands vilje; til andre tider havde hun sin egen, og den var svær at bøje. Som klædt i panser og plade gjorde hun allerede i den første uge sin runde mellem svendene på alle borgens befæstninger. Derpå gik hun til sin ægteherre: "Tror du Valdemar Atterdag? *Jeg* gør det ikke!" Og her fordrede hun et stærkere portbeslag og hist et listigt faldgitter eller en bredere grav.

I mangt og meget gjorde han efter hendes vilje, men i andet stod han fast på sin og svarede skarpt: "Det var nok i faders tid! Pas du heller din rok og sørg for børnetøj!" Da blev hun ildesindet og gav onde ord; men hændte det så, at også han kom i vrede, så hans øjne ligesom stod i fyr og flamme, så kunne hun stundom med et kaste sig voldsomt i hans favn og udbryde: "Hold op, Rolf! Du bliver alt for smuk! Her har du mig; jeg attrår intet mere!"

Da blev der vel atter sluttet fred imellem dem; men den unge ridder følte sig mindre elskovsvarm end før, og det var ham, som hans glæde over sit ægteskab alt var gået tabt.

– – Det var en eftermiddag på en af de første dage i juni; luften var mild og ren; timevis var fru Ulfhild og hendes mand langsomt redet igennem deres udstrakte jorder. Men for ham

var dette ridt ingen kvægende hvile; for intet undgik hans hustrus hurtige og skarpe blik, og bag hendes hvælvede pande arbejdede der stadig nye planer. Der, hvor der nu lå skov, ville hun have agerland, og der, hvor der nu lå tørre, nøgne sletter, ville hun plante gran- og fyrreskove. "Vi må få skygge!" udbrød hun, da de ved hinandens side atter red ind under skovens kroner; "kan du fornemme, hvor godt det gør!"

Stien blev nu så smal, at de kun kunne ride enkeltvis. Han red foran, og bagest kom skriveren Kaspar, som hun havde taget med for at spørge ham til råds. Spætternes banken på træstammerne eller en usynlig rovfugls skarpe skrig højt over deres hoveder var de eneste lyde, der hørtes, foruden hestenes hovslag på den bløde bund; og inde i mandens og hustruens sjæl tumlede der tanker, som ikke gav sig luft i ord; men deres tanker fulgte ikke de samme veje.

Nu hørte skoven op, og fra den fugtige, dunstsvangre skovluft kom de atter ud i det frie. Over den vestlige himmel bredte der sig alt et rødmende skær. Kaprifolierne, som hang langs gærder og hegn, fyldte luften med et hav af berusende vellugt. Rolf så efter sin hustru, der var blevet noget tilbage; derpå vendte han atter sit hoved og stirrede over mod aftenrøden. Da drev hun med et sin skimmel frem og tvang den tæt op på siden af hans hingst. Men idet Rolf følte hendes hoved hvile på sin arm, kom han uvilkårligt til at give hesten et sporestik, så at den gjorde et heftigt sidespring. "Tilgiv, Ulfhild," udbrød han, idet han atter strammede tøjlen, – "men hingsten har altid været noget sky!" Atter red hans hustru ind imod ham, slog sin kraftige arm om livet på ham, mens hendes funklende øjne søgte op imod hans; men for hans erindring stod der en

bøhmerpiges fine sarte skikkelse, hvis læber en gang havde strejfet hans, og som han endnu næppe havde fået tid til at glemme. Og gysende sagde han til sig selv: "Hende, du friede til, var ikke *den rette*, og er hun ikke det, hvad kan hun så være for dig?"

Bagved dem red Kaspar Ravn, stille og tankefuld som altid; hans lange næse pegede ned mod jorden, og kuglen i hans spidse hue dinglede raslende som en hofnars bjælde.

Hestene gik nu i skridtgang, og længere mod nord lå der atter en skov på deres vej.

Mørket kom dog ikke alene fra *dens* skygger; skumringen var allerede indtrådt, og mod øst begyndte månens blege sys at kæmpe med det svindende dagskær. Da sprang der med et sæt en forunderlig levende klump forbi dem; fra et grantræ satte den i et spring ned på jorden. Rolf fo'r op af sine drømmerier. "Ej, hvad var det, Kaspar!" råbte han og greb sin sirlige armbrøst.

"En vildkat, herre! Se blot, hist ved hin trærod sidder den endnu; jeg kan se dens gloende øjne lyse!"

"Et ædelt og skadeligt vildt," sagde ridderen sagte og sprang ned fra sin hingst. "Tag disse tøjler, Kaspar!"

Fru Ulfhild greb efter hans hånd. "Lad den dog gå! Husk det er silde, og hjemme er der dog bedre end her i den mørke skov!"

Men noget indeni ham drev ham dog afsted. "Rid I kun hjem," råbte han; "jeg kommer sagtens tidsnok!" Og han rev sig løs fra hendes hånd.

Blussende af harme jog den skønne frue sin skimmel afsted på vejen til Tørninghus; da de nåede ud på landevejen, red Kaspar hen på siden af hende med begge sine heste og sagde

dæmpet: "Forivr eder ikke, nådige frue; vildkatten lader sig ikke jage i mørket, og snart vil herren indse, at et ædlere vildt venter ham i hjemmet."

– – Videre red de på vejen hjem; men Rolf trængte frem i den mørke skov; fra granerne nåede han ind under bøgene. Ved hver tyk stamme standsede han og så efter, om ikke rovdyrets glødende øjne hvilede på ham fra en eller anden gren. Rundt om ham lå skovens dybe stygge i den lyse sommernat, kun afbrudt hist og her, hvor en månestråle på skrå sivede ned igennem kronernes tætte løvtag. Stille var der overalt; kun hist og her en klynkende piben fra ugleunger oppe i en rede. Da standsede han omsider, kastede atter armbrøsten i remmen over skulderen og sagde: "Du var en nar, Rolf Lembeck; her kan ingen jage i sligt et mørke!" Og hjem til hustruen søgte hans tanker uvilkårligt; men så rystede han på hovedet: "Nej, nej, fru Ulfhild" – og tankerne gav sig lyd i den ensomme nat – "en valkyrie kunne du blive, en kampens gudinde; – du har jo alt en knust hjerneskal hængende ved dit bælte."

Han blev næsten ræd for sine egne ord, der gav svag genlyd mellem skovens stammer, men han vendte ikke om, og videre blev hans fødder ved at flakke. Da lød der langt borte en trille så smeltende sød; den trængte gennem hans øre dybt ned i sjælen og vakte alle slumrende længsler. "Nattergal, du vidunderlige sanger!" udbrød han og strakte sine arme ud i mørket:

Alt fløj min maj
Og bragte ej
Hvad der var elskov værd!
Vil du mig finde
Den rette kvinde,
Til hvem mit hjerte har begær?

Snart stod han stille, snart gik han atter varsomt frem og stadig i retning af lyden. "Hvor fandt jeg vel en bedre fører," tænkte han.

Skoven begyndte at lysne, og gennem stammerne skimtede han en sandet vej, belyst af måneskinnet. På den anden side af vejen og ligeledes klart belyst lå der en stejl bakkeskrænt, og langs dens kam knejsede en murtinde. Nøje overså Rolfs blik det hele; men da han bag trætoppene fik øje på den øverste del af et rundt, fladt tårn, så vidste han, at det var slottet Haderslevhus, set fra den side, hvor haven lå.

Stirrende så ridderen op derimod, som om han ventede på et under; men kun nattevinden bragte af og til trætoppene til at suse, og med korte pauser slog nattergalen sine triller i skovkanten ved vejen. Dog, med ét blev han grebet af en gysen: hist oppe mellem murens tinder lænede en kvinde sig frem – dog nej, det var mulig kun et barn – han vidste ikke ret, om det var det ene eller det andet. Hun bøjede just nu sit hoved, hyllende sig i et hvidt gevandt; for netop nu udsendte nattens sanger en af hine betagende toner; længselsfuld lød dens klukkende trille, dvælende, uden at synes at ville få ende – ligesom et hedt elskovskys.

Ubevægelig, med tilbageholdt åndedræt stod Rolf dernede under træernes skygge. "Nu er du kommet, du salige stund,"

hviskede hans læber. Deroppe fra lød der en sagte raslen af en kvindekjole, og et dybt åndedrag – ja næsten som et suk – nåede hans øre. Nu løftede skikkelsen deroppe sit hoved og hvilede et smalt og blegt ansigt på sine støttende hænder; månelyset spillede i en sølvring, som omfattede det rige, mørke hår.

Da blev manden dernede i skyggen grebet af en uforklarlig magt, som drev ham ud på den lyse vej, og med armene strakt ud imod hende råbte han dæmpet: "Salige skønhed, Gud skænke et liv dig, så skønt som du selv!"

Grebet af skræk drog hun sig tilbage fra murkanten; dog, snart kom hun på andre tanker: det var jo vers af Tristan, mester Godefroids herlige digt, kun var de ikke på Frankrigs klangfulde tungemål. En dag havde hun forsøgt at læse deri, men hendes gamle faster havde forskrækket revet bogen fra hende; sligt var ikke godt for unge hjerter. Nu kom fristelsen over hende til også at vise hin unge fremmede, at hun var en ung adelig frøken, der var velbevandret i digternes værker. "Det er sikkert en fornem ung mand og ingen landstryger," tænkte hun, "fra ham har jeg intet at frygte." Og da hun atter frygtsomt kiggede ud over muren, så hun dernede den skønne yngling i sin rige dragt; månestrålerne belyste hans lyse lokker; for han havde blottet sit hoved og strakte nu huen med hejrefjerene bedende op imod hende. Da fik hun mod og tilråbte ham svaret fra den samme bog: "*Dé te benie!* Herren signe jer! *Et merzi, gentil Sir!*" Men hendes stemme dirrede og nåede kun som et pust ned imod ham.

Og da han som tak svang sin hue, føjede hun tøvende til: "Er I sanger, ædte herre?"

"Et stykke af en sanger, skønne frøken!" råbte han op imod hende. Men hun kom ikke til at svare; for ved hendes fødder var der noget, som rørte sig, og forgæves søgte hun at tysse på den store hund, der havde ligget der og sovet, men nu var blevet vagtsom. Det hjalp ikke, at Dagmar bøjede sig ned og ville lukke dens snude med sin spæde hånd, og hun trykkede da sin bløde mund mod hundens lodne øre: "Stille, Thor, stille! Så skal du få lov at sove udenfor mit kammer!" Men Thor ville ikke tie; buldoggen skubbede hendes hænder til side, rejste sig med forpoterne på murkanten, mens dens gjaldende gøen lød ned mod vejen.

Da hunden atter knurrende havde lagt sig ned foran hendes fødder, vovede Dagmar igen at se ned; men da var der intet at se eller høre uden det månebelyste sand og med længere mellemrum nattergalens trille. – Som beruset eller slagen af en trolddom vandrede Rolf Lembeck imens langs stovkanten tilbage til sit hjem.

På Tørning var det alt blevet midnat. I ægtefolkenes sovekammer var de flanderske silketæpper endnu ikke slået tilbage på den brede udskårne seng; men tæt ved den var et lækkert måltid dækket på et lidet bord. Foran hver af de to brikker, der var sat tæt op ad hinanden, stod en sølvpokal; en krans af tidlige roser lå om foden af hver og fyldte rummet med sød duft. Dog stod maden kold og urørt. Den ene af bænkens smalle hynder var tom; på den anden sad fru Ulfhild som mejslet i sten, med hovedet støttet på den fyldige arm. Hun vidste ikke, hvor længe hun havde siddet således; hvor roligt end hendes ydre var, så nagede dog ventetidens utålmodighed i

hendes indre, og mens hendes kinder var hede, skinnede øjnene som mørke gløder. Med et greb hun som i tanker en sølvkande, skænkede den røde vin i begge pokaler, og mens hun halvtræt lod sin venstre hånd glide igennem sit rødgyldne hår, løftede hun pokalen og stødte den klirrende imod den anden.

"Kom dog, Rolf, kom og forsmå ikke dine roser!" hviskede hun hen for sig.

Da rejste hun sig hastigt, stødte et vindue op og bøjede sig frem, idet hun så ud i den lyse nat henover de nedadskrånende skoves toppe; men intet fodtrin, intet råb fra vægteren nåede hendes øre. Kun nattevinden viftede hende kølig i møde og bar dernede fra borgens venstre fløj en lyd op til hende. Det var klirren med våben og fyldte bægere; deriblandt muntre mandsstemmer og nu og da en ungdommelig latter. En lille sekstenårig junker, Gert Buchwald, var ankommet om morgenen med hilsen og budskab fra venner sønderfra; støjen kom nede fra borgstuen. Fru Ulfhild lyttede. "Svendene drikker hans velkomst," sagde hun, og drengens lyse, bløde træk gled forbi i hendes tanker. Det lod til at gå vildt til dernede, og en stemme, der skreg op, mindede hende om hendes afdøde ægteherre, når han sad og svirede med sine drikkebrødre; hun fo'r sammen, og barnets billede gled bort.

Men lidt efter lidt døde støjen hen; det blev dødsstille; kun en allike skreg fra det ene tårn. Med et slog hun heftigt vinduet i og så sig vildt om i kammeret. Den dødes hoved, hans, som hun havde måttet hjælpe med at dø, havde stirret imod hende derudefra mørket. Dog, han var Gud være lovet ikke sluppet ind, og kerterne brændte endnu klart og roligt.

Og atter sad hun ubevægelig, skønt ventetiden blev hende mere og mere kvalfuld. Da faldt det hende ind, at hun ejede et tryllebælte, som en gammel kone havde givet hende med til hendes første bryllupsfest: "Når I lægger det om Eders lænd, skal I aldrig føle pine." Men den gang havde den stolte brud forsmået tryllemidlet og kastet det upåagtet hen i et gemme. Men nu var det anderledes; nu kastede hun sig ned på sine knæ, snart foran den ene, snart foran den anden kiste, åbnede alle gemmer og kastede sine kostbarheder til side, blot for at finde det forsmåede klenodie. Endelig holdt hun så i sin hånd det guldindvirkede bælte med den store rubin, for hvis skær al kummer og hjerteangst skulle svinde. Hun lagde det om sin hvide natdragt, og det bøjede sig smidigt om hendes hofter; men forgæves så hun på ædelstenens milde glans; måske den mægtede at hjælpe for andre smerter; hendes lindrede den ikke.

Endnu en stund bar hun bæltet; men da rev hun, blussende af skam, tryllemidlet af sig og kastede det så hastigt fra sig, at ædelstenen sprang af. Dirrende af harme klædte hun sig af og gik til ro. Men sengens silketæpper bragte hende ingen hvile. Uroligt kastede hun sig hid og did, og kaldte klagende på den utaknemmelige, som forsmåede en plads ved sin skønne hustrus side. Som i vanvittig, harmfuld længsel sled hendes hvide hænder i de kostbare tæpper, mens hun råbte hans navn ud i den tomme stilhed. Men han kom ikke, så lå hun atter stille hen en stund og stirrede på kerterne, som svandt i stagen, og det bares hende for, som om hun selv lå lig, med brændende kerter omkring sig.

Grebet af rædsel steg hun ned fra lejet og slukkede dem alle på en nær, da tog hun et timeglas ned fra kaminhylden og trak

bordet nær til sengen. "Jeg vil se, hvordan livet rinder," sagde hun til sig selv. Og så lå hun da en stund, støttende sine hvide runde arme på sengens hovedgærde og stirrede ufravendt på det rislende sand; og når det sidste sandskorn var løbet ud, hævede hun langsomt sin arm og vendte timeglasset. Først da solen derude atter vågnede til liv ved daggry, og arbejdsfolkene dernede i gården begyndte at røre sig til dagens slid – først da nød den skønne kvinde søvnens ro.

– Men den mand, som havde voldt hende nattens kvaler, var ad en lønport sluppet ind på borgen, uden at vagten havde mærket det. Men han havde ikke kunnet overvinde sig til at gå op til sin hustru. Længst borte i en sidefløj lå der et tomt kammer, hvor han havde ligget som dreng; der havde han fuldt påklædt søgt ro på en hård løjbænk med det lokkede hoved hvilende i sine sammenfoldede hænder, og træernes susen udenfor vinduet havde lullet ham ind i salige drømme.

Atter var en dag gået til ende; det var igen blevet aften. Fru Ulfhild sad i sit eget gemak, hvor gulv og vægge var beklædt med mørke, mønstrede tæpper. Også her var der anbragt små glasruder i begge vinduer, og månelyset, som faldt ind gennem ruderne, blandede sig med skinnet fra en vokskerte, som stod på bordet. Den skønne frue sad ubevægelig med hånden under kind. Da åbnede døren sig lydløst, og Kaspar Ravn trådte ind.

"Så kommer du da omsider?" udbrød hun og rettede sine trætte øjne imod ham.

"Ja vel, nådige frue."

"Dit snilde tog fejl," vedblev hun. "Din herre sov vel under tag med mig, men det var kun i et fjernt kammer; han forsmåede

det ædelvildt, som ventede på ham."

"Jeg ved det, nådige frue," svarede skriveren; "han kunne jo ikke jage i mørket; men vildkatten så han dog måske igen."

"Hold op med slige narreløjer," sagde fru Ulfhild mørkt. "Jeg har en gang for alle sagt dig, at jeg er ingen from høne; og nu vil du endog få mig til at angre, at jeg heller ikke er nogen vildkat! Nej, jeg frygter kun, at der er et andet dyr med i spillet."

"Hvad siger I, frue?" Og Kaspar spidsede øren.

"Se, her er min hånd, Kaspar! – Føl på den!" udbrød fru Ulfhild og lagde sin hvide hånd op mod hans gulbrune kind. – "Nå, får den dig til at gyse?"

"Nej, frue; jeg føler intet."

Hun drog atter hånden til sig. "Så er det altså ikke min hånd, som støder ham bort, men en anden, der drager ham til sig."

"Tal videre, nådige frue! Mit narrevid er mindre dybt end kvindesnildhed."

"Så du da ikke," vedblev hun, "hvordan han i går rev sin hånd ud af min, og det var ikke med lempe. Men nys, i eftermiddagskvælden, da ville han atter bort – "efter vildkatten" – sagde han og da jeg greb hans hånd –"

Hun havde rejst sig fra sin stol og gik med stærke skridt op og ned i stuen. "Se blot her," råbte hun og strakte sin venstre hånd ud imod ham: "denne blodige rift er af hans ring. Jeg mente dog, at jeg var blevet såret nok af mit første ægteskab." Hun kastede hovedet tilbage og vedblev med knyttede hænder at vandre op og ned.

Kaspar sad en stund tavs og så til, derpå sagde han: "Hvad kan jeg tjene Eder med, frue?"

Da standsede hun og så ned imod ham; hun måtte først grunde på svaret. "Heller ikke i aften kommer han til mig," hviskede hun med en stemme, der dirrede af harme; "han vil igen snige sig op på sit kammer og i sine drømme bole med sit gøglebillede; men du ved det, Kaspar, så vild og stolt han end er, denne mand, så er han dog som et barn. – Tag hans legetøj fra ham, og han glemmer det. Og du – du skal hjælpe mig at finde barnets dukke!"

Kaspar skelede ned mod gulvet og trak med en pibende lyd vejret mellem tænderne. Derpå hævede han langsomt sin lange næse og sagde med et spotsk smil: "Mit hoved og mine hænder tilhører Eder, nådige frue!"

Selvsamme aften, men lidt før, sad den gamle faster på Haderslevhus i sit stille kammer; ved den ene væg stod Dagmars smalle seng, ved den anden den gamle dames med en mægtig sengehimmel; ved siden af denne hang et vievandskar under et billede af Guds moder; på en lille hylde i væggen lå håndskrevne digterværker, i hvilke hun fordum i sin ungdom havde læst sine kinder hede. Selv sad hun ved et lille bord foran vinduet med glasruderne, gennem hvilke aftenskæret faldt ind. Overfor hende sad Dagmar, og begge havde de et helligt arbejde imellem hænderne. For ved sidste konfirmation havde bispen skænket Haderslev kirke nogle hjerneskaller af de 10.000 hellige jomfruer; og derfor var både unge og gamle nu i færd med at overtrække dem med rødt og hvidt fløjl, baldyret med fineste guldtråde.

Der var tyst derinde i stuen; man hørte intet uden de flittige nåle og den ensformige lyd fra en dompap, der uafladeligt

hoppede op og ned i buret, som hang indenfor vinduet. Men den unge pige førte ikke nålen med den vante sikkerhed, og de baldyrede blade hang ofte skævt på deres stængler; ved hvert tiende sting skottede hun hastigt hen til vinduet, der vendte mod øst; men månen ville endnu ikke vise sig. Hendes ånde blev hastigere, og i hendes indre var der i dag en hemmelighedsfuld magt, som drev nålen ud af dens retning.

Omsider lagde den gamle sit baldyrede relikvieklæde på bordet. "Færdig!" sagde hun. "Se her, Dagmar, tror du vel, at dette hoved nogensinde i sit liv har båret sligt et stykke?"

Men barnet havde intet hørt; for månen havde lige tittet frem over træerne.

"Men, Dagmar!" udbrød fasteren. "Hvad fattes dig; du er jo så rød som et dryppende blod!"

Med åndsfraværende øjne så Dagmar på den gamle. "I har vist lukket op for Eders gamle gemmer, faster; her er så kvalmt og indelukket; det stemmer mig for vejret."

Men den gamle havde taget sytøjet ud af hendes hånd og rystede sørgmodigt på hovedet, mens hun betragtede det. "Ak ja, lille Dagmar," sagde hun, "du har endnu kun barnefingre; men ikke altid så meget som i dag! Jeg sagde dig det jo før; hvad ville dine fingre ved disse dødningeben? ring på Grethe, at hun bringer os kerterne; dagen er forbi, og *han* derude" – hun pegede med sin magre hånd ud efter månen – "han lyser kun for elskende og ikke for børn og gamle kvinder."

En hed rødme skød op i det unge blege ansigt, men den gamle faster så det ikke. "Men så ring dog, barn," gentog hun; "så kan du jo baldyre videre på dit sølvbælte. Er *det* først færdigt til din hvide silkedragt, da kommer du til at se ud som den

hedenske Diana; så mangler du endnu kun sølvmånen på din pande."

Hun bøjede sig hen over bordet og klappede de spæde jomfrukinder. "Vent blot et år, Dagmar! Så tager din fader dig med ud i den vide verden, til Vordingborg og København. Da kommer de unge sønner af jorden og vil bejle om et blik fra den kyske gudinde; og vel også en og anden, der er så skøn som den unge ridder Lembeck, der nylig er draget ind på Tørninghus."

"Tørninghus?" spurgte Dagmar adspredt. "Ridder Claus er jo alt til års."

"Snak, barnlil; det er hans ældste søn. Han har en skøn og stolt kvinde – tænk af den sorte greves æt!"

"Nå – en schauenborgerinde?"

"Ja vist, men kun en enke – et æble, hvoraf en andens tænder først har bidt."

"Fy dog, faster; – men jeg fjender dem jo slet ikke; hvad bryder jeg mig vel om de fremmede mennesker."

Dagmar var allerede gået hen til døren med bordklokken i sin hånd for at ringe på ternen, men da vendte hun tilbage uden at have åbnet døren. "Nej, faster," sagde hun tøvende og lidt usikkert; "jeg er så beklemt om hjertet; jeg må lidt ud i den friske luft."

"Ja men, barn, det bliver jo nat, og du ved, at gamle Josef siger, at de ugudelige da kommer frem af jorden."

"Blot ned i haven, faster; dér sker der intet sligt."

Den gamle blev urolig; hun satte hageklædet tilrette, som hun bar over sit sorte hovedtøj. "Se blot på mig, barn; du ved jo, at jeg ikke for min gigt kan tåle den kolde aftenluft. Om der hændte dig noget. Din fader er i Vordingborg hos kongen."

"Å, faster, jeg tager Thor med mig," udbrød Dagmar ængsteligt; "han var også med mig i går."

"Ja, ja, Dagmar," nikkede den gamle; "så får det vel gå, når du tager hunden med. Du trak jo nylig tornen ud af dens pote, ligesom Androkles ved løven; det eventyr, det husker du jo nok?"

Hun så sig om; men Dagmar var allerede smuttet ud, og bordklokken stod endnu på bordet. "Ja, ja," sukkede den gamle; "mens barnet nu løber om derude med hunden, så kan jeg sidde lidt her i måneskinnet og tale med de kære hedengangne; og vi behøver intet lys."

Månestrålerne faldt ind ad de små ruder, og midt i kammeret sad den gamle dame og stirrede med åndeagtigt blik frem for sig i halvmørket; af og til bevægede hendes sæber sig, og hun slog op med hånden, som var det til et velkommen.

– – Med bankende hjerte og svulmende barm var Dagmar fløjet ned ad trappen; nede i den rummelige forstue sprang buldoggen op og løb hende muntert i møde. "Thor, min egen dreng, kom kun, kom!" råbte hun skælvende og dyret sprang op ad den spinkle jomfruskikkelse, så at hun næppe kunne værge sig mod dens voldsomhed.

Så fulgtes de da ad en bagdør ud gennem en rummelig gård, for enden af hvilken der lå et særligt indelukke for nye eller glubske hunde; Thor så forundret på den unge pige, da hun gik med den derind. Hjertet sad Dagmar i halsen i det øjeblik hun greb en af de ledigt hængende lænker og gjorde den fast til dyrets halsbånd. Det var kun vant til kærtegn af hendes hånd og søgte at slikke hendes fingre med sin røde tunge. Da slog hun sine arme om dens store klodsede hoved og stønnede næsten: "Ja, Thor, jeg er troløs imod dig, men – du gøer også alt for

forskrækkeligt!" Og hastigt ilede hun ud og skød slåen for; derpå gik hun gennem en låge ind haven, gennem lindegange og mellem mørke takshække; da lød der fra gården en pibende klynken, og et øjeblik gik vejret næsten fra hende; men hun trykkede begge hænder fast mod sine øren, og da hun trådte ud på den åbne plet, hvor urtebedene lå, og hvor det fulde månelys bølgede hende i møde, hørte hun intet mere uden nattergalen, som slog sin trille derovre i skovkanten. Hendes åndedrag pressede sig kort og heftigt frem mellem de halvåbne læber; hun satte sig hen på bænken og stirrede frem for sig på toppen af den høje poppel, hvis blade bevægede sig for aftenbrisen. Men læbernes tunge åndepust formede sig til ord: "Hvad ville du herude?" hviskede hun, "var det kun for nattergalens skyld, du kom?" – Hun lyttede en stund, og fuglen sang, som skulle den vinde sangerprisen, – men Dagmar rystede på hovedet, og hendes læber hviskede, mens hun holdt hænderne for sine øjne: "Å, hellige jomfru, stå mig dog bi!"

Da raslede de tætte poppelgrene ved hendes side, og inden hun ret havde fattet det, svang en mand sig op på muren og derfra ned i haven.

Et skrig trængte sig frem over hendes læber, men hun undertvang det hurtigt; for han lå allerede for hendes fødder, den smukke, forvovne yngling. Hans bedende blik søgte op imod hendes, mens han hviskede: "Tilgiv mig, skønne frøken; men aldrig før så jeg Eders lige!"

Hun tav og stirrede ned på ham med vidt åbne øjne, på en gang forskræmt og dog henrykt, som ville hun læse ordene af hans læber. Dog, nu lød buldoggens klynken over til dem ovre

fra gårdspladsen, og ridderens hånd fo'r ned mod en jagtkniv i hans bælte.

Men hun rystede kun let på sit hoved, og så stødte han våbnets klinge ned i skeden. "Hvem er I?" spurgte han frygtsomt. "Sig mig det, skønne frøken!"

Og hun svarede: "Jeg er Dagmar, datter her i huset; men hvem er I?"

Han fo'r sammen og ville lige til at sige en usandhed, som han vel så ofte havde gjort i sligt et fald; men da han så på dette barneansigt, så mægtede han det ikke. Derfor sagde han kun: "Jeg, ædle frøken – jeg er en usalig mand, siden jeg har set Eder."

"Ja, men, herre, det var ej et svar!"

Da løftede han bedende sine hænder op imod hende: "Kræv intet andet af mig; for hvis I gør det, ses vi aldrig mere!"

"Å nej, så sig det ikke!" råbte hun hurtigt; men et angstfuldt udtryk gled hen over de fine træk, og hun tilføjede: "Dog for Guds moders skyld, ti ikke alt for længe; det ville pine mig!" Og som naget af en legemlig smerte pressede hun hånden ind mod det venstre bryst. Og da hans blik hvilede deltagende på hende, sagde hun: "I ved, den sorte død … da den kom her til landet … men," – afbrød hun, – "hvor var I da?"

"I Paris," sagde han dæmpet, som om han ikke ville tabe lyden af hendes søde stemme; "og senere i Prag ved kejserhoffet."

Hun så på ham, ind i disse skønne, mandige unge træk, derpå nedad den kostbare fløjlsvams, hvis gyldne knapper blinkede i månelyset. "Så ved I altså intet om os – å, du, min hjertenskære moder! Og du, søster Helvig!" udbrød hun – "og mine brødre – alle er de døde!" Med ét greb hun hans hånd:

"Kom!" råbte hun og drog ham med sig op på den lille høj i haven, hvorfra man kunne se det flade åbne land hinsides skoven. Han troede at skimte en lavning med nogle mørke pæle, tilslørede af lette tågedunster. "Derinde!" hviskede hun næppe hørligt og pegede med udstrakt hånd derned. Han tav; han vidste, at det var pestageren, som hun havde vist ham. Et natligt vindpust strøg hendes mørke hår bort fra de blege, smalle kinder og legede med kjolens folder om hendes slanke skabning. Det bares ham for, som om hun var en ånd og intet jordisk væsen. "Når der histnede hviler nogen af Eders, så und de døde ro," hviskede han skælvende.

Men hun strakte armene frem for sig med sammenknugede hænder og udbrød: "Stakkels fader, stakkels fader! Dødens sår bliver aldrig lægte!"

"Det lyder hårdt fra Eders unge læber," sagde han.

Da vendte hun hovedet om imod ham og så det smertefulde udtryk i hans øjne. "Det var ikke for at gøre Eder bedrøvet," svarede hun blidt; "jeg ville kun sige Jer, at døden også har strejfet mig; for" – og hun pressede igen hånden ind mod hjertet – "den spanske jøde, som er kongens badskær, ham hørte jeg en gang sige til faster, at mit hjerte var vokset alt for stort; jeg kunne gå bort sådan i hast, og hverken overvættes glæde eller sorg var god for mig. Ja, og når faster vil rigtig kæle for mig, så siger hun, at jeg bærer hvide roser på mine kinder."

Hun tav, og han gav intet svar; men ind i hinandens øjne så de, og dernede i dybet lød nattergalens triller.

"Det er forår," hviskede han sagte og bredte armene ud imod hende. Og hun lagde sig skælvende ind til hans bryst, med lukkede øjne og armene fast om hans hals; og i stedet for de

ord, som manglede dem begge, sang nattergalen, som skulle dens strube sprænges; – nu kom der just en tone – lang, smeltende blid og åndende langsomt hen. "Den dør!" råbte Dagmar, idet hun kastede sit hoved tilbage og skuede ind i ynglingens øjne. "Ak, kan man også dø af kærlighed!" – Men beruset af elskov løftede han sin lette byrde op mod månens lyse sølverskær og kyssede hendes kinder: "Å, mine hvide roser! Hellige jomfru, beskærm for mig min lykke, som jeg umuligt kan fatte!"

Da knirkede der en dør oppe på slottet, og hun snoede sig hastigt ud af hans arme. "Vi må skilles," udbrød hun med smerte; da greb hun hans hånd, som for endnu at holde ham tilbage et minut. "Nej, bort! – bort!" råbte hun forskrækket. "Men glem mig ikke; ellers måtte jeg dø!"

Hun følte et hedt kys på sin mund; derpå raslede det imellem poppelgrenene, og hun var atter ene. Som forstenet stod hun der; hendes læber var dobbelt røde; det var af elskovspagten med de to andre læber. "Å, kærlighed, du salige smerte," sukkede barnet og sank om på sin bænk. "Men hvad var det, han hed? – *Han, han* –!" og smilende svarede hun sig selv: "Det ved jeg jo ikke det mindste om … ak, hellige jomfru!"

Da kom lyden af fodtrin nærmere, og inde fra buskene lød en gammel klagende stemme: "Nej, ikke derhenne, Grete; men her ved takstræet! Af, hellige Guds moder!" Og indsvøbt i sin mårskindspels og med et tykt klæde om hovedet kom fasteren frem i måneskinnet sammen med gamle Grete. "Men barn dog, hvor bliver du af?" spurgte hun. "Skal din gamle faster da ud at søge dig op?"

"Ak, lille faster; der er så dejligt herude."

"Men" – og faster så sig forundret om: "Du er jo ganske alene; hvor er hunden henne?"

"Hunden?" udbrød Dagmar hurtigt. "Er den her ikke?"

"Det ved du jo da bedst selv, barn."

"Å, faster, du skulle blot høre nattergalen synge!" Og lige i det samme lød fuglens triller atter op mod haven, og månelyset spillede på poplens blade og takstræets mørke blanke nåle; luften var svanger med duft. Et øjeblik stod den gamle med lyttende øre:

"Ja, her var et sted som skabt for kærlighed," sagde hun mumlende hen for sig; "men det er længe, længe siden!" Men derpå drev hun stærkere på at gå ind igen; for et køligt vindpust susede gennem trætoppene.

Lydløst gik Dagmar forbi det sted, hvor hun havde indespærret Thor, hendes tro buldog. "I morgen, gamle Thor," hviskede hun over mod den låsede dør, "i morgen tidlig henter jeg dig." Men det lod til, at hunden sov, og alt forblev roligt.

Snart lå hun deroppe i den smalle seng i fasters kammer; ud fra den store himmelsengs omhæng lød snart den gamles tunge, regelmæssige åndedræt; men op fra det jomfruelige leje hævede sig i den usikre måneskinsdæmring et blegt hoved med det kulsorte hår indsvøbt i et hvidt silkenet. "Ak, hellige jomfru," hviskede barnet, "jeg har løjet for dem begge, først for Thor og så for faster. Men, når man først er så gammel! Der var dog ingen af de to, som kunne have fattet det!" Derpå lagde hun begge hænder over det spinkle bryst, og let som en sky sænkede søvnen sig over øjet.

– Imidlertid vandrede Rolf Lembeck hjemad med langsomme fjed; vel vidste han, at der også på Tørning ventede

ham en skøn kvinde, og at han var genstand for al hendes attrå. Men det bares ham for, som han frygtede hendes stærke favntag, og som om hvert skridt han gik, var ned mod dødens dal.

Men gennem alle farer skyder elskov vej.

Rolf med sit lette, overfladiske sind, så vel som det rene, uskyldige barn, de var begge med ét blevet snilde og fulde af listige påfund; for kærligheden skærpede deres snilde og gav dem søvngængerens forsigtighed. Og det var, som alt ville føje sig efter dem: den gamle fasters hovedgigt havde forværret sig siden hin sildige aftenvandring, og kongen holdt endnu slotshøvdingen tilbage i Vordingborg. Rolf Lembeck derimod tilkøbte sig ved fremtvungen lidenskab overfor sin hustru de få timer, hvori han nød sin ægte kærlighed. Og så kunne det stundom hænde, når han ville slynge sin arm om fru Ulfhild, at hun med ét satte sin hånd hårdt mod hans bryst og så ham forskende og tvivlende ind i øjet for at prøve, om hans hjerte nu også var med; og så var det hændt et par gange, at hun heftigt rev sig ud af hans arme og tavs gik ud ad døren.

Men da slotshøvdingen så atter kom hjem til Haderslevhus, så var det med beklemt hjerte, at Dagmar gik ham i møde, og da han klappede hendes kinder og spurgte: "Hvad fejler min egen lille Dagmar?" – så rystede hun kun på hovedet og så ned mod jorden og ikke som tilforn op mod det kære, men dog ærefrygtindgydende ansigt. Men inden i hende hviskede det i smerte: "Til hvem skal jeg tale, for hvem skal jeg tie?" Men hendes tanker fik ikke lyd i ord; hun tav for ham, som var han en fremmed mand, og en smertelig følelse gennembævede

hende som hin gang i pestens tid, som om hun ikke mere var sin faders barn; dog i dag var skylden ikke hendes faders.

Således syntes da hemmeligheden vel bevaret; men den allermindste rift i sløret kunne røbe den. Alt flere gange havde fru Ulfhild udspurgt sin skriver: "Nå, Kaspar, hvor har du så dukkebarnet?" Og han havde svaret: "Tilgiv, nådige frue, men med kvindehigen kan mands arbejde aldrig kappes!" Alligevel havde han allerede fundet et spor; men med noget umodent ville han ikke komme frem. Også han havde nemlig en gang nede fra vejen forbi Haderslevhus set slotsherrens datter stå bøjet over havemuren; også mod ham havde den uhyre buldog, stående med forpoterne mellem to murtinder, sendt sit rasende glam. "Hoho, et barn og en hånd," havde han mumlet ved sig selv; "endnu kun et barn; – dog måske snart noget mere – hvem ved?"

Og en morgen sagde hun til den unge ridder: "Véd I, herre, at derovre i Haderslev by har en ung våbensmed, som nys er kommet hjem fra rejser sønderpå, bragt et nyt skydetøj med sig; det er et rør af jern, og kuglen sendes ud af det med et sort pulver. Om i så synes, kunne vi en gang ride derover."

"Ved Sankt Hubertus, jægernes tro helgen," udbrød Rolf; "har Kaspar Ravn nu også fået lyst til skydevåben?"

Skriveren sendte den spørgende et af sine skarpe, forskende blikke og svarede: "Ja, hvis jeg blot var sikker på at træffe!"

Da lo Rolf Lembeck: "Nå ja, lad os så tage derover; jeg kender godt ildrøret fra den gang, jeg var i Prag; hvem ved, måske din træffer sidder i det."

"Ja, måske," svarede Kaspar, og idet Rolf gik over mod stalden for at lade sin heft sadle, så skriveren efter ham som en kat efter

sit bytte.

Snart var de på vejen til Haderslev. Det var en af de sidste dage i juni; Rolf havde lagt sin lette kappe over hestens hals; for solen brændte stærkt. Kaspar lod sin hættekappe flagre ganske løst. Således red de da afsted og rejste det gule landevejsstøv under hestenes hove. Først drog de igennem kirkebyen Hammelev, hvor landsbybørnene lå i sandet foran hytterne og pegede på den smukke ridder. Derpå drejede vejen ind gennem skoven, hvor hestene satte fødderne varsomt mellem ege og bøgerødderne. Ridderen pustede af varme og udbrød: "Vi bliver jo næsten stegte, Kaspar!"

Skriveren nikkede kun; hans hjerne var i travl virksomhed. Skoven hørte op, og atter kom der brændende solvej; et stykke længere fremme en høj med slanke træer; til venstre fortsatte skovpartiet sig, og over toppene længst henne så man tinden af et fladt tårn. Som en fork spaltede vejen sig i to, til højre og til venstre, og som om det var en selvfølgelig sag, sporede Kaspar sin hest frem ad skovvejen til venstre. Han ville forbi havemuren, for der at udspejde ridderens miner og adfærd. Men da han så sig om, var han alene; ridderen var allerede redet til højre ad den åbne solvej.

Kaspar vendte sin hest og red snart ved hans side.

"Ih, herre," sagde han, "hvorfor undgår I skyggen og rider den længere vej her i solheden?"

Leende så ridderen ned på ham fra sin høje hingst: "Jeg vidste ikke, Kaspar, at du var bange for solskin."

"Jeg er ikke ridder som I, ædle herre," sagde Kaspar og trak sin hættekappe ned over panden. "Kanske der er noget oppe på slottet, som Eders øje hader?"

"Mener du da," svarede Rolf Lembeck muntert, "at man kun undgår, hvad man hader?" Dog med ét syntes han at betænke sig og tilføjede hurtigt: "Vist ser jeg dog hellere det frie land end dannerkongens borg hist inde i skoven; det bæres mig for, som om han atter spinder ränker mod os!" Men disse ord kom for sent til at udslette virkningen af de første; for da han skottede hen på skriveren, så han denne dreje sit hoved til siden og hastigt vende næsen mod jorden, så at hættekvasten daskede ham om skuldrene. "Nå, Ravn!" råbte han. "Hvad glaner du efter?"

"I ved, herre," svarede skriveren, "at jeg ser stundom ting, som ej er til."

"Dg hvad hittede du da hist inde på skovvejen?"

"Når I vil vide det, herre, så var det kun en ende garn, som jeg ej en gang gad tage med mig; og dog – I har ret, hvorfor skal vi betragte kongeborgen?"

"Hvortil den ende garn, Kaspar?" råbte ridderen. "Her er jo dog ingen græsk labyrint." Dog med et bares det ham for, som om han stod med Dagmar for alverdens øjne midt på en åben plads, og rundt om fra stirrede fru Ulfhilds glødende øjne på det stakkels barn.

Med et undertrykt smil skottede Kaspar hen til sin unge herre og lod derpå sin fuks sakke agter ud. Så red de da til staden, hver hensunken i sine egne tanker.

– – Hvad det blev til med ildrøret, derom forlyder intet. Men nede i Holsten lod det til, som nærmere skal berettes, at en og anden orm havde gnavet sig ud gennem et kistelåg og mumlet noget om, hvad den havde fornummet af en død mands mund,

som, den gang han endnu gik deroppe på jorden, hed Hans Pogwisch.

Om eftermiddagen, da Rolf Lembeck sammen med skriveren havde forladt våbensmedens hus, sad der i skænkestuen i "Den sorte Stud" i Haderslev en svær knægt fra Holsten; han var på vej til kong Valdemar, som atter samlede krigsfolk; et par svende, der ikke var ham ulig, lod flittigt skænke i for ham. Thi hans gane syntes lige så tør som hans tunge rap. "Ja, kvindfolket bor ikke langt herfra, som jeg siger Jer, og farlig rask er hun på det; og køn er hun også, så den lede Djævel ikke var i stand til at stå imod hende!" Han støttede sit svære hoved i sin ene hånd, og strakte den anden arm hen ad bordet. "De kongelige havde til hendes glæde hugget hendes mand, med hvem hun just ikke levede i idel gammen, sådan i stykker, at knokkelmanden allerede sad ved hovedgærdet for at drage afsted med sjælen. Men – det er jo noget vi ved af egen erfaring; ukrudt forgår ikke så let, og en skøn dag blev hans næse atter frisk og rød som ellers."

Karlen lo, tog sit bæger og drak. "Et helvedes fruentimmer! Hendes skål, kammerater!" Og de tre hallunker stødte bægrene sammen.

Ved det andet bord sad en ung mand af fornemt væsen og i guldbroderet vams; han var allerede sprunget op og havde hånden på sit sværdfæste for at give disse knægte en lektion; for han forstod, at denne frække tale gjaldt hans hustru. Men han satte sig atter tavs; han vandt mere ved at høre efter.

Og med mere dæmpet og fortrolig stemme begyndte svirebroderen ved det andet bord allerede igen, efter først at

have siddet en tid og leet hen for sig: "Som jeg sagde Jer, begyndte den sårede ridder allerede at føle sine næver på skaftet; da" – og karlen satte atter bægeret imod bordet – "da fik hun på en gang travlt med at forgive rotter. – Jeg tænker da også, at det hjalp; for næste morgen var der en glad enke mere i verden."

"Død og Helvede," råbte den ene af tilhørerne: "var *det* en ridderfrue? Og bor hun næst herved? Hvem er det da?"

Men karlen tørrede sig om munden og løftede med en drukkenbolts latterlige højtidelighed den flade hånd og sagde: "Det beholder jeg for mig selv. Jeg har tjent i hendes gård; en hundsvot, den som forråder sin herre. Kun ville jeg djævels nødig været blevet den dødes efterfølger."

Han tømte sit nylig fyldte bæger og rejste sig ravende; da han gik forbi Rolf Lembeck, stirrede han på ham med sine stive glasøjne og søgte ud ad døren.

I det samme trådte Kaspar ind i stuen; han havde været ude i staden for at gøre indkøb for sin frue. Men han fik ingen stunder til hvil; for Rolf skyndte på hjemrejsen. Skriveren lod han ride foran; han skøttede hverken om at høre sin egen eller skriverens tale. Det bares ham for, som om hans hjerne stivnede til is og kolde istapper hang ham ned af ryggen.

På sin viv tænkte han dog ikke, da denne fornemmelse var ovre; nej på Dagmar, og på hvilken frygtelig vej til hende, der havde åbnet sig.

Og da han i Tørning trådte ind ad døren, kom Ulfhild ham i møde med udbredte arme; han greb hende fast om begge håndled og holdt hende ud fra sig, mens hans blik hvilede sælsomt forskende på hende.

Hun blev ræd; "hvad går der af dig, Rolf," råbte hun hastigt; "er du blevet afsindig?"

Da slap han tavs hendes hænder og gik ned i gården, mens fru Ulfhild blev stående uden at røre sig af stedet: "Hvad betød dette her?" mumlede hun næppe hørligt.

Et par dage efter stod skriveren i fru Ulfhilds gemak.

"Har du dukken?" råbte hun heftigt.

Han vuggede sit lille hoved frem og tilbage: "Jeg har hende og har hende dog ikke."

– "Det vil sige?"

"Jeg vædder, det er frøkenen på kong Valdemars borg, Haderslevhus."

"Slotsmandens datter? – Et barn!"

Han spilede sine fingre vidt ud fra hinanden: "Tilgiv, men det første kys plejer vanlig at modne barnet; og desuden – det nye er altid tillokkende."

Hun var sprunget op fra sin hynde og gik op og ned i stuen med funklende øjne; hendes fingre sled i hendes hvide næsedug, som om det var et levende væsen, hun skulle myrde.

"Legetøjet kan I ikke tage, nådige frue," blev Kaspar ved; "men når man ikke kan tage legetøjet fra barnet, så må barnet bort fra legetøjet."

"Hvad mener du? Tal, så jeg forstår det!"

"Er væggene sikre her?"

"Det ved du bedst selv," svarede fru Ulfhild og kastede sig i sin lænestol. "Nå, tal!"

Og Kaspar satte sig ved hendes fødder på skamlen, som hun havde anvist ham. "Ædle frue," begyndte han dæmpet,

ledsagende sine ord med udtryksfulde fagter, "I har ikke set mit muldvarpearbejde, men jeg har trolig gravet. Så hør da nu, hvad jeg har at berette! – De urolige herrer dernede i Holsten lægger atter anslag mod kong Atterdag," – han så sig forsigtigt om; derpå vedblev han: "De havde også budet Eders svigerfader til deres rådslagninger; I ved, at den strenge herre er i slægt med flagermusen; i dag hos ulven, i morgen hos falkene; og så ville de denne gang se rigtig at få kløer i ham. Men han bygger jo endnu på sin borg derude på øen og kan ikke forlade de opsætsige svende." Kaspar sænkede sin lange næse ned mod gulvet: "I må ikke fritte, hvorfra jeg ved det; men jeg opsøgte et kløgtigt bud og skrev til den velbyrdige ridder Claus Lembeck, at han kom Eders ønsker i møde, om han en stund fik fjernet Eders husbond."

"Det tykkes mig dog," udbrød fru Ulfhild, "at du er endnu mere egenrådig end kløgtig. Nå, og ridder Claus," tilføjede hun, "hvad svarede han da?"

Skriveren tog ind i brystlommen på sin trøje og rakte hende to papirer, idet han sagde: "Så længe den gamle ridder ej er kongens mand, er schauenborgerindens ønsker ham en befaling. Her er et brev til Eder og vedlagt, om I så ønsker, et budskab til ridder Rolf Lembeck med ordre til at drage til hans fader."

Fruen greb efter brevene og læste dem. "Du tager min husbond fra mig og skulle dog bevare ham for mig," sagde hun med et suk.

– "Så lad mig skrive, at I ikke kan være ham foruden!"

Da stod hun op; med hovedet kastet tilbage og den ene hånd på sine læber skuede hun ud i det tomme rum; derpå rakte hun

sin anden hånd til skriveren: "Min kloge Ravn! Jeg er tilfreds; send mig dit bud, jeg vil selv skrive til Claus Lembeck; Rolf gør sikkert, som hans fader vil."

"Jeg vidste det jo nok, ædle frue; I er ikke som de andre kvinder." Han kyssede hendes kjole; derpå blev han sendt bort.

– – Samme dags aften vandrede Rolf Lembeck afsted til havemuren på Haderslevhus, og bagefter ham sneg Kaspar Ravn sig lydløst afsted; han ville have nærmere besked på nye tanker, der gærede i hans hjerne.

Et sparsomt dæmringslys sivede ned gennem bøgenes kroner; natten var lun og stille, og når Rolf gik gennem lysningerne i skoven, lyste der rundt om i græsset af skinnende St. Hans-orme. Hans hustru havde ikke forsøgt på at holde ham tilbage; og dog gik han langsomt og tung i sind, uden at høre de skridt, der sagte listede sig i hans fjed. Det, som nu lå ham så hårdt på sinde, var nu ikke blot det, han havde hørt i dag i "Den sorte Stud", men et andet ord var faldet ham ind, som han en gang havde hørt af sin fader. En greve af Orlamünde havde i sin tid villet skillet fra sin hustru for at fri til en skøn jomfru; men ingen lægmand havde kunnet finde den fælles blodsdråbe mellem de to, som var i stand til at løse ægteskabsbåndet [Note 2)]. Da gjorde greven en god slump af sin ejendom til guld og drog til Rom; snart kom han så tilbage med muntert åsyn – men uden mønt; derimod med et dokument fra den hellige fader i lommen, ved hvilket den hellige fader opløste hans ægteskab på grund af hans nære og syndige slægtskab med sin hustru. "Ved St. Peders skæg," havde Klaus Lembeck da råbt: "Djævelen kunne ikke have gjort det, men paven fandt ud af det!"

Som dreng havde Rolf hørt det uden at agte derpå; men nu skød historien frem fra det dyb, hvor hukommelsen vogter fremtidens skatte. "Og når orlamünderen kunne det, hvorfor kunne jeg så ikke?" råbte det indeni ham. "Min bedstemoders mand var jo dog en fætter til schauenburgerne." Og hans tanker vendte atter tilbage til hin greve af Orlamünde. "Kunne jeg bruge dette middel, så var lænken brudt," hviskede han hen for sig og forstærkede sine skridt.

Men Kaspar Ravn var stadig i hælene på ham, og da ridderen efter en stunds forløb svang sig ind over murkanten deroppe mellem de svære grene, og fløj i den elskedes arme, da stod lureren dernede i skovbrynet og så, hvad intet øje skulle have set. For i ridderens sjæl havde elskovens kvaler og længsler fremkaldt en flammende lidenskab, så at Dagmar ængstelig udbrød: "Du dræber mig, Rolf!" Så hårdt knugede han hende ind til sit bryst.

Da slap han hende med ét og stirrede ud over muren ned i dybet. "Hørte du det, Dagmar? Der var noget, som lo histnede!"

Men hun vendte sit dejlige ansigt op imod ham: "Er du bange, Rolf?"

– "Ja, Dagmar; den som holder dig i sin favn, han har vel grund til frygt."

"Dog ikke for ringduer! Jeg hørte det også; det kom fra den store bøg histovre."

Han kastede et blik derned; derpå drog han hende hen til bænken, hvor intet øje nede fra vejen kunne nå dem. Nattergalen havde endt sin sang, og natten var blikstille, og alt var tyst. Som overvældet af træthed lænede Dagmar sin fine hvide nakke tilbage på hans arm, og hendes mørke øjne søgte

kun ham alene. Dæmring var det kun; thi månen stod blot som en smal halvring over træerne mod sydøst. Rolf Lembeck stirrede grublende ud i mørket.

"Her er min mund, du min elskede," hviskede barnet op imod ham og bød ham sine røde læber. Men som i angst trykkede han hendes hoved ind til sit bryst: "Nej, min skat, ikke mere, ikke mere!"

Da lo hun og hævede atter det lille, mørklokkede hoved op til ham: "Hvorfor dog? Tag kun, hvad der er dit!"

Men manden skønnede, halvt i lidenskab, halvt i smerte: "Å, Dagmar, en fortærende ild er kærligheden, men dine vinger skal den ikke svie!"

Hun forstod ham ikke; hun spurgte ikke heller: men da hans læber kun flygtigt berørte hendes pande, sagde hun klagende: "Er du vred? Hvad har jeg gjort dig?"

"Du, Dagmar," råbte han, og hans øjne lyste: "Du fyldte mit hjerte med fryd; skal jeg til tak bringe dødsangst ind i dit? Hør mig, du min skønne, hvide engel, det tykkes mig tit et under, at mine hænder kunne berøre dig; det bæres mig for, som var du min skytsengel selv, der, som de gamle eventyr melder, var steget op mellem liljer ved måneskinssøen; om natten drømmer jeg, at der skyder vinger frem fra dine fine skuldre, og at du bærer mig bort, langt bort fra mit unge livs vildsomme labyrinter!"

"Å, nej, ikke sådan, ikke sådan!" Bønligt bad hun ham, og hendes hænder lagde sig over hans mund; "du tager fejl; jeg er kun et barn af denne jord. De andre dør blot for et vindpust, det ved jeg, Rolf!"

Og tilbedende så hun op til ham, som til en afgud.

Da gled hun ned for hans fødder, og hendes øjne lyste, mens hun hviskede: "Å, du min eneste ene, uden dig intet liv, uden dig ingen død!"

Han drog hende varligt op til sig: "Først må vi leve, Dagmar! Vi to tilsammen – ville du ikke gerne det?"

Hun nikkede kun; for hendes åndedræt stod næsten stille, som om hun skulle høre om mirakler.

"Men så må jeg også bede dig om orlov!"

"Orlov," råbte hun forskrækket. "Du vil bort? Helt bort?"

– "Kun på ti dage, Dagmar; aftenen efter Mariæ Bebudelse er jeg igen hos dig!"

"Ti dage; å, hvor det er længe!"

Kærtegnende strøg han hendes løse lokker under sølvringen: "Ja, Dagmar, det er længe; men jeg må drage til min fader."

Ganske forundret så hun op til ham: "Har *du* da også en fader?" spurgte hun frygtsomt.

"*Du* har altså en, min elskede," sagde han. "Så skal min hjælpe os til, at jeg sammen med ham kan ride ind ad din faders slotsport og begære dig til hustru!"

Et lykkeligt smil fo'r over barnets ansigt: "Å, Rolf, hvilken lykke!"

Så faldt der en regndråbe på hendes pande, og et langt, dumpt tordenskrald rullede hen over deres hoveder. "Gud har hørt det," sagde han.

"Sig mig endnu en gang," bad hun, "når kommer du igen?"

Han bøjede sig ned og hviskede det endnu en gang i hendes øre.

"Er det nu også sikkert?"

"Tror du, jeg kunne glemme vejen?"

"Nej, nej!"

De havde begge rejst sig; Dagmar klyngede sig om hans hals; men tordenen rullede stærkere, og lynene flammede; oppe fra tårnet lød vægterens manende horn. Endnu et kys og endnu et, som for evigt, bryst mod bryst; og et øjeblik efter belyste lynene, der skar gennem skyernes mørke, kun den tomme plads, hvor de elskende nys havde siddet.

– – Allerede før Rolf Lembeck nåede sit hjem, var Kaspar for længst vendt tilbage, hans beretning aflagt og rådslagning mellem herskerinde og tjener til ende. Da ridderen trådte ind i sovekammeret, lå fru Ulfhild på sit leje, tilsyneladende i dyb søvn. Men uagtet hun lå der i sin fulde yppige skønhed, gled Rolfs blik kun ligegyldigt forbi hende, og hans hånd greb efter et brevskab, som lå på bordet; han kendte sin faders skrift. Da han hastigt havde revet det op, fløj der et udtryk, halvt forskrækket, halvt forundret, hen over den sovende kvindes træk, og hendes øjenlåg åbnede sig blinkende; for Rolf Lembeck havde nikket veltilfreds frem for sig. Derpå klædte han sig hastigt af og strakte sig roligt på sit leje.

Få dage efter at den unge ridder havde tiltrådt sin rejse til borgen histnede på øen, sad fru Ulfhild i sit gemak. Allehånde beskrevne pergamenter og sirlige bind lå foran hende, men hendes tanker var andre steder henne. Det lyse, silkebløde hår havde hun kastet tilbage over skuldrene, og som guld skinnede det mod det dunkle mønster i væggenes vævede tapeter. Midt i den skønne kvindes pande var der en fold, som stedse syntes at blive dybere; hun ligesom trak øjnene tættere sammen for sikrere at tage sigte på et mål, der stod for hendes tanker.

Da blev den svære dør revet op. Hun fo'r i vejret og råbte:

"Hvem er det?"

"Slotshøvdingen fra Haderslevhus," svarede den unge væbner, Geert Bookwald, som var kommet sønder fra. "I har selv ønsket hans besøg, nådige frue."

"Han er velkommen! – Dog vent, Geert. Ryk først armstolen nærmere hen til bordet!"

Hun havde rejst sig og gik i sin statelige skikkelse op og ned i gemakket, mens væbneren udførte hendes befaling og derpå skyndsomst fjernede sig.

Et øjeblik efter stod en gråhåret mand i mørk dragt og af kæmpemæssig bygning foran den unge frue.

"Eders gemal, ædle frue," sagde han, efter at den første hilsen var udvekslet, "er nok ikke hjemme, som det synes; det er altså Eder selv, der ønsker mit besøg!"

"Min gemal, hr. slotshøvding," svarede fru Ulfhild, "ville være kommet til Eder; for denne sinde får I nøjes med mig."

"I er alt for artig, frue. Jeg kom just for at høre Eder."

Hun satte sig og bød ham med hånden tage plads; en kort stund hvilede hendes blik forskende på haus ansigt, som han afventende bøjede frem imod hende. "Hos Claus Lembeck," begyndte hun, "sad her fordum en dansk kvinde; men *jeg* er af schauenburgernes æt og vi er altså landsmænd –"

Han afbrød hende hastigt: "Slesviger er jeg og nu kongens mand."

"Jeg ved det, hr. ridder; I var med på Fyn i den fægtning, da min salig mand blev kastet ned af hesten."

"Den gang var han min fjende; men jeg fældede ham ikke," svarede han roligt.

Et øjeblik tav hun. – "Det kan være! Men nu er det ovre, jeg har søgt erstatning og sidder nu som frue her på Tørning. Vi er naboer, hr. ridder – og altså …"

"Vil I måske give mig et råd som nabo?"

"Nå ja, hvorfor ej?" og hun nikkede frem for sig. "I ved, at bag Eders have, hvor brinken er så brat, der står en poppel fra Vælskland, som strækker sine grene ind over muren, der omgiver haven. Der skal næsten være fyrretyve alens dybde ned til vejen. Hvad jeg nu ville sige Eder … det er, at dette træ, det skal I fælde!"

"Poplen?" udbrød slotshøvdingen. "Hvor vil I hen, ædle frue? Det er jo kongens yndlingstræ; hans stamfader Kristoffer plantede det, den gang han havde taget Sønderjylland tilbage fra kong Abels sønner!"

"Så har I da vel ingen duer eller andet ædelt fjerkræ deroppe på slottet," vedblev hun uden at agte på hans ord;– "og der er vel intet af dem bidt ihjel for Eder? For ovre fra skoven løber der stundom en ilder eller mår op ad træets stamme og springer over i haven!"

"Hvad mener I, frue?" spurgte ridderen; "jeg fatter ikke et ord af Eders tale; jeg har aldrig ejet kostbart fjerkræ, og selv om også sådant var blevet ihjelbidt, så ville jeg dog ikke derfor fælde kongens træ!"

Hun så stift på ham; men da han sad der ganske rolig, med hånden på sit sværd, løftede hun en klokke fra bordet og ringede, og da junker Buchwald trådte ind, sagde hun hurtigt: "Lad Kaspar komme!"

Da så hun atter på sin gæst og spurgte – som om det kun var for at fordrive øjeblikkets ventetid: "I har vel smukke kvinder på

Haderslevhus?"

"Hvad mener I, ædle frue?"

"Nå, jeg har blot hørt ymte derom!"

Der kom næsten som et smil over den alvorlige mands ansigt: "Hvem har vel ymtet sligt? Ternerne er alle fast et halvt hundred år, og vor gamle faster er langt forbi den alder. Jeg har lidt meget, frue; ungdomslatter skærer mig i hjertet."

Fru Ulfhilds fyldige læber trak sig sammen, som om hun dog mente at vide bedre, hvordan det stod til i hans hus, end han selv. Så gik døren op, og den brune mand i hættekappen var imens trådt ind med dæmpede, men faste skridt og blev stående indenfor tærskelen.

"Hvem er den mand?" spurgte ridderen.

"Det er min skriver," svarede hun; "han skal selv berette Eder, hvad han har set en nat, da hans vej førte ham forbi Eders borg."

Slotshøvdingen drejede sig i sin armstol og så på skriveren. "Så tal da, mand," sagde han, "hvad har du at sige mig?"

Kaspar Ravn havde forsigtigt tilkastet den mørke herre et skulende blik. "Ja, herre," begyndte han, "jeg ved just ej om det vil hue Jer at høre. Når man ej mere hører fodtrinnet af sine egne ord, så ved man ej, om de henter tak eller utak!"

Utålmodighedens dybe furer begyndte at vise sig på gæstens pande: "Lad manden komme frem med, hvad han har at sige, frue: det er vel derfor, I har budet mig; jeg har dårlig stunder til vismandssnak."

"Tal uden omsvøb, Kaspar!" råbte fru Ulfhild.

"Ja, herre," tog denne fat igen, "det var en måneklar nat for knap otte dage siden, da jeg på vejen fra Haderslev kom

gennem skoven tæt nedenfor Eders have; da fo'r der frem fra træskyggerne et vilddyr – det måtte være en ilder eller en mår. Den sprang lige forbi mig tværs over vejen hen mod den store poppel, og jeg hørte den tydeligt klatre opad træet mellem grenene. Jeg standsede – og så derop og tænkte: Nu må den snart være deroppe og springe om på murtinderne."

"Nå – og så?"

"Ja, herre, så kom der dog hverken ilder eller mår."

Slotshøvdingen fo'r op: "Så skal vi se, at den endnu sidder oppe i træet!"

"Ikke så umuligt," sagde Kaspar; "kan hænde dog, at der var trolddomskunster med i spillet. I Har vel før hørt sligt berette: der kommer en ulv eller også en rød mus farende imod én, og kender man så den rette formular, ja så hænder det, at man har fået fat på en gammel kvinde eller en ung knøs!"

Ridderen sendte den talende et forskende blik: "Hvad betyder denne tale? Din næse og dine øjne ser mig alt for skarpe ud til, at du kan være en Hanswurst!"

Men Kaspars øjne så helt troskyldigt ind i ridderens. "Herre," sagde han, "den ene siger det, den anden det; dog så meget har jeg set med mine egne øjne, at hvis det var en mår, der sprang op ad træets stamme, så var det en ung knøs, der svang sig fra dets grene ned på murkanten. Jeg så de forgyldte knapper skinne på hans vams, og månestrålerne lyste på et lyslokket hoved."

Slotshøvdingen havde bøjet sig forover: "Og så!" –

"Så sprang han ned i haven."

I den gamle ridders indre lød der en røst, som sagde: "Det har vel været en af gårdens svende, der har forsinket sig ved et

lystigt drikkelag. Du må holde dem til hustugt, så at sligt ikke atter sker."

Han udtalte også straks denne sin formening; men Kaspar svarede: "Jeg ved ej, herre, om I holder så raske svende; desuden syntes knøsens lemmer mig mere sikre, end jeg nogensinde så det hos en mand med en rus. Men hør nu videre; bag muren stod en kvinde – dog knap endnu en kvinde! Et uskyldigt barn uden forstand på hemmelige elskovsmøder; tænk blot, hun var klædt i hvidt med en funklende sølvring om det mørke hår!"

"Og videre? – Hvad så du mere?" stønnede ridderen angstfuld.

"Jeg så intet mere, herre."

Fru Ulfhild støttede sit skønne hoved med sin hvide hånd og så ridderens ansigt blive dødblegt under skægget. Da vinkede hun til skriveren, og han forlod gemakket.

"Nå, hr. slotshøvding," sagde hun dæmpet, "vil I nu lade kongens træ fælde?"

Han drejede sit hoved om imod hende; men hans tanker var andre steder henne, og han svarede: "Hvad spurgte I om, ædle frue?"

Og da hun havde gentaget sine ord, spurgte han videre: "Ved I mere at melde om dette eventyr?"

"Nej, herre; dermed må I nøjes!"

Han fæstede sine bekymrede øjne på hende og sagde ved sig selv: "Hvad vil denne kvinde egentlig? Thi næppe indbød hun dig for din egen skyld; hun ved, for hvis skyld poplen nu skal falde!" Men højt sagde han, idet han rettede sit mægtige legeme i vejret: "I har trykket en økse i min hånd. Gud råde mig til det bedste, og han skal også være også Eder, ædle frue!"

Han havde vendt sig om og var gået ud af gemakket. Dernede i borggården trak en staldknægt rundt med hans ganger; han kaldte ham hen og svang sig i sadlen; derpå søgte dyret selv sin vej hjem gennem skove og henover marker. Om lærkerne sang højt oppe i sky, eller om falken og musvågen skrigende kredsede over hans hoved, det hørte han ikke; han hang kraftesløs i sadlen som en rytter, der er såret til døde; for hans tanke stod bestandig kun hans eget blege barn hvilende i en fremmed mands arme, hvis ansigt han ikke kunne kende.

Først da hesten travede hen under træerne opad vejen til slottet, kom han til besindelse og holdt tøjlerne an. Så vendte han dyret og red tilbage; han vidste ikke selv hvorhen; inde i hans hoved var der et mylder af forvirrede tanker, som han hverken kunne klare eller dysse til ro. Det skumrede allerede, da han anden gang kom tilbage og nu langsomt red ind i slotsgården på sin dødtrætte hest. – Om natten kunne han ikke sove; tankerne lod ham ingen ro. De drev ham ud af sengen, og med ét befandt han sig på vej ned ad trappen. Så stod han da dernede i haven, hvor han i åringer ikke havde sat sin fod, og snart så han op mod poplens vældige krone, snart ned i den dybe dal. Jo vist så, den lagde sine mægtige grene tæt op ad skrænten og strakte dem som uhyre arme ind over murtinderne. Han havde så længe slet ikke agtet på den; men kongen måtte jo også kunne indse, at det var farligt at lade træet stå der!

Da gik han tilbage til sit sovekammer og kastede sig atter på sit leje; men da vægterhornet ved solopgang lød oppe fra tårnet, sprang han atter op og hentede selv en halv snes karle ud af deres senge. Og solen var endnu ikke kommet frem over

trætoppene, før dundrende økseslag genlød over hele borgen og rev alle dem op fra lejet, der endnu lå i den sødeste morgensøvn. "Faster! Faster! Fjenden er her!" råbte Dagmar, der med ét var faret op fra sine puder; og endnu næppe rigtig vågen, stammede den gamle: "Bed, barn, bed; hvad andet kunne vi stakkels kvinder!" Men da Dagmar så kastede sig ned på knæ foran hendes seng, rettede fasteren sig besværligt op og strøg med sin gamle, knoklede hånd lemfældigt det uredte hår bort fra sin yndlings pande: "Nej, mit barn," sagde hun, mens slagene stadig lød stærkere, "det er jo kun hug med brændeøkser og slet ikke krig!"

En susen som af hundrede par ørnevinger, et tordenbrag som af en forfærdelig masse, der styrter ned, fik i dette øjeblik stuens tykke ruder til at klirre. Dagmar var dødbleg, og hendes hånd skælvede i fasterens; men denne smilte: "Det er jo intet, barn; de har kun fældet et træ!"

Men skrækken lyste ud af Dagmars store øjne: "Et træ? Å, faster, jeg tænkte, at det var himlen, som faldt ned!"

Den gamle rystede på hovedet: "Det kom jo omme fra haven; hørte du det ikke?"

Med et greb Dagmar efter sine klæder og begyndte at kaste dem om sig. "Ja, faster, jeg tror, jeg må derned!"

"Du tossede barn!" råbte den gamle. "Hvad bryder du dig om et træ? Fuglene er jo knap fløjet ud af reden, så tidligt er det."

Men barnet, som næppe mere kunne drage ånde, var allerede fløjet afsted; og den gamle foldede sine hænder til morgenbønnen; gennem de små ruder trængte netop de første solstråler ind.

– – Få øjeblikke efter trådte slotshøvdingen ind igennem havedøren; den store buldog fulgte ham. Da de kom hen mod muren, stod hunden stille og så ligesom forundret frem for sig: den forstod, hvor poplen var henne. Derpå vendte den hovedet om og satte afsted i lange spring hen langs murtinderne.

"Dagmar!" råbte ridderen. "Du her? Så tidligt?"

Ubevægelig stod barnet ved murkanten og stirrede ned i dybet; hun syntes ikke at høre hans ord; hænderne holdt hun tæt sammenpressede mod sit bryst, som om hun måtte holde døden fangen derinde.

"Dagmar!" råbte han angst. "Hvad fattes dig? Er du syg?"

Da vendte hun sig og så på ham.

"Kender du mig ikke? Det er mig, din fader!" råbte han skælvende og drog hende blidt hen til sig bort fra det farlige sted.

Et let skrig kom over hendes læber: "Ak, nu kommer han aldrig mere!" Da sank hun kraftesløs sammen i sin faders arme.

Rådvild så han ned på det blege smalle ansigt: de tillukkede øjelågs lange mørke vipper lå roligt ned på de hvide kinder; men hjertet slog så voldsomt, som ville det sprænge det spinkle bryst. Sagte bøjede han sig ned til hendes øre: "Hvem er det, mit barn, som aldrig mere vil komme?"

Hendes læber bevægede sig, men ikke en lyd udgik fra dem.

"Hvem, min egen lille Dagmar?" vedblev han. "Jeg skal hjælpe dig at finde ham."

Da fløj der et saligt smil over de blege træk: "Rolf!" hviskede hun; og derpå endnu en gang: "Rolf!"

"Hvad hedder han mere?" udbrød han hastigt; "hvad mere? Thi navnet Rolf, det bæres jo af mange!"

Men hun rystede kun sagte på hovedet, som var *det* alt, hun vidste.

"Rolf, hvad er det for en Rolf?" spurgte ridderen sig selv. Rasende bruste vreden op i ham mod den, som havde bragt alt dette over hans barn; men i denne stund turde han ikke give harmen luft og ikke skælde, hvad hun elskede; hendes liv beroede derpå. Skriveren Kaspars ord dukkede frem hos ham: en fornem junker måtte det jo være! Da fo'r en frygtelig tanke som et syn igennem hans hjerne: "Dagmar?" spurgte han skælvende, "tænk dig om, mit barn! Bar han ej en udsyet vams, et bælte med baldyring? Var der ikke et dyr til våbenmærke, enten tamt eller vildt?"

Længe stirrede han omsonst på hendes ansigt; da bevægede øjnene sig under de lukkede øjelåg: "Jo, en grib," lød det som sagte hvisken.

Men ramt som af et heftigt slag fo'r ridderen op: "Rolf Lembeck!" råbte han. "Vær evig fordømt! Det skal koste dig dit liv!"

Men barnet slog armene fast om faderens hals og udbrød med smertelig klagen: "Fa'r, fa'r, jeg dør!"

Det øjeblik, som kongens badskær havde forudsagt, var nu kommet.

Dobbelt havde pilen truffet hendes hjerte; hun talte ikke mere; frygtelige trækninger kastede det spinkle legeme frem og tilbage i faderens favn.

Stille bar ridderen sit barn tilbage til slottet. Thor, den store buldog, fulgte efter med ludende hoved.

"Å, hellige jomfru!" mumlede den gamle Hans Ravnstrup, – "tag mit barn i din varetægt!"

– – Men Guds moder vogtede ikke på elskovens veje.

– På den hurtigste hest galopperede et ilbud til Hedeby for at hente en kyndig læge; imidlertid lagde den gamle fasters skælvende fingre kolde omslag på barnets hoved, og en badskær fra Haderslev gik hende til hånde dermed. Ved fodenden af sengen stod slotsmanden selv: "Tårer nytter ikke!" sagde han sagte og bed tænderne sammen.

– – Men da det mørknedes i kvælden, lød der ovre i skoven hinsides haven raske ungdommelige skridt; dog standsede de med ét, da de nåede skovbrynet. Rundt om herskede den dybeste stilhed; kun ét var forandret fra hvad det før havde været. Den mægtige stamme af det omhuggede træ lå som en vældig forhugning nedenfor muren, og højt oppe over murtinderne, hvor fordum poppelbladene susede, der var nu den klare luft.

Men for ham dernede skulle snart alt blive anderledes, end han havde ventet; for i stedet for det mørke kvindehoved med den skinnende sølvring så han med ét en svær mandsskikkelse deroppe ved muren. "Rolf Lembeck!" lød en alvorsfuld stemme ned til ham. Han hørte det som i drømme, og det bares ham for, at mandens hånd fo'r ned efter sværdfæstet – men hvad agt gav han derpå? Han vidste ikke, om han drømte eller var vågen. Hvordan han senere var kommet derfra, og hvad der var hændet, derom vidste han sidenefter intet.

– – Endnu mangen en kvæld, ved måneskin eller i aftenrødens sidste svindende lys stod Rolf Lembeck dernede i skovbrynet. Dagene blev kortere, september var kommet, løvet begyndte at gulnes, og kun kragernes og falkenes skrig afbrød skovens stilhed; men stadig så hans spejdende blik intet andet

deroppe end de nøgne murtinder, og mellem hende og ham var der ikke mindste bud, ikke den ringeste bro.

Dette var elskovskvaler, sådan som han endnu aldrig havde prøvet dem, og de gravede deres spor dybt ind i hans frejdige ungdomstræk og slukkede glansen i de blå øjne.

O længselskval, o elskovsnød,
Med eder må jeg drage
Rundt om foruden klage
Fra morgenstund til aftenrød;
Men elskovsdrikken hed og sød
Jeg tømme vil i liv og dø!

Således lød hans klager. Men *hun*, den eneste ene, hørte dem ikke; det blev en anden bejler, i hvis hånd hun skulle lægge sin.

I fasters store himmelseng lå Dagmar; den gamle havde rømmet pladsen for det syge barn og søgt sig et andet sovested. Den foregående aften havde den syge nydt dødssakramentet, og nu brød just morgenskæret ind ad de små glasruder.

"Fader!" råbte hun.

"Jeg er jo hos dig, mit barn!" sagde slotshøvdingen, der om natten havde våget ved sengen.

"Hør en gang!" sagde hun og løftede sin magre hvide hånds pegefinger i vejret, "deroppe på tagryggen synger droslen!"

Han rystede på hovedet: "Du tager fejl, Dagmar, i oktober synger der ingen drossel; løvet er ved at falde."

"Ja, men hør bare efter," sagde hun igen. "Jeg hører den tydeligt; den spår mig døden!" Og hun strakte sig helt ud på sit leje og foldede hænderne over sit bryst.

"Du ved jo, barn, at dens sang også betyder liv; men jeg hører ingen drossel."

Hun svarede ikke; kun rystede hun ligesom benægtende på hovedet, der hvilede på puden med tillukkede øjne.

Ridderen så på sit barn, hvordan det spæde bryst hævede og sænkede sig; da blev den syge mere stille. Men med et strakte hun som i heftig bøn armene frem for sig. "Nej, nej, endnu ikke!" råbte hun angstfuld; "endnu en lille frist!" Derpå vendte hun hovedet om og med vidtopspilede øjne betragtede hun sin fader.

Han fo'r sammen; for han kendte denne flimrende opblussen af livet; sjælen syntes kun med møje at lade sig holde tilbage. "Tal, mit barn!" sagde ridderen blidt.

"Jeg dør, endnu i dag!" sagde hun hårdt, og hendes spæde hånd greb fast om faderens arm. "Jeg har endnu et ønske her på jorden: Bliv ikke vred på ham – på Rolf Lembeck!" tilføjede hun tøvende.

Men det forhadte navn, som hun endnu aldrig havde udtalt, det trængte ligesom et giftigt slangebid ind i faderens hjerte. "Nævn ikke den forvorpne! Den elskovsbrynde, som bedårede dig, den rådner med kroppen i graven!"

"Hvem siger det?" udbrød hun heftigt.

– "Ikke jeg, mit barn, men de hellige bøger, kirken siger det! Det ved du jo!"

Et suk trængte sig frem fra hendes bryst, ligesom et sidste farvel til al jordisk fryd og lyst. Men da skød der et hastigt glimt frem i hendes øjne, og hænderne strøg det viltre hår bort fra hendes pande. "Nej," råbte hun lydt og rettede sig med ét i vejret, mens der kom som en overnaturlig glans over hendes blege træk. "Jeg ved det vist, fader: kærligheden er stærkere end døden!"

Fra ridderens sammensnørede strube lød der en hul, halvt vanvittig latter: "Herren vil skille Eder!" råbte han. "Dig viser han hen til sin søns hellige moder; men *ham*, den forbandede, til Helveds dybeste svælg. Bed, mit barn, bed, at Gud river hans billede ud af din sjæl!"

Da svarede hun ikke mere; men hendes hænder løftede sig i bøn, og med en varme, som intet menneskehjerte kunne blive modstået, bad hun: "Hjælp du mig, du kære Gud i Himlen! Tag ham ikke fra mig! Jeg kunne ellers ikke leve i din Himmel!"

Da faldt den stærke mand ned på sine knæ og stønnede: "Tal, barn, tal! – ske alt, som du vil!"

Hun havde rejst sig overende, støttende sig på begge arme; med opspilede øjne stirrede hun på sin fader: "Rolf Lembeck!" hviskede hun, – hun vristede hvert eneste ord fra døden; det var ikke Dagmar, der talte; kun et genfærd af Dagmar sad i hendes sted – "bed ham til min ligfærd, fader! Hans øje skal hvile på mig – endnu en gang! Og så" – her brast stemmen med et og blev næsten uhørlig – "lad ham så drage bort i fred!"

Hendes læber blev stumme, og hun sank ned på puden.

Den gamle faster var imens trådt sagte ind og knælede ned ved siden af sengen. "Å, barn, i sådan dårskab vil du forlade os," mumlede de gamle læber; men den syge rørte sig ikke mere. Ridderen sagde ved sig selv: "Nu er alt forbi, mit liv med dit!" Og han lagde blidt sin hånd på Dagmars pande og sagde: "Som du har villet, skal det ske, mit barn!" Endnu en gang fløj der som et smil hen over hendes ansigt; hun levede endnu.

Men da hendes åndedræt blev svagere, og han så at sjælen ville flygte, gik han hen til et lille skrin, hvori der endnu lå et par indviede kerter fra pestens tid. En af dem tog han og tændte.

"For mit sidste," hviskede han og trådte atter hen ved barnets leje. Da støttede han hende varsomt op med puderne, gav hende lyset i de foldede hænder, og holdt sine egne omhyggeligt over dem, for at ingen dråbe af det varme voks skulle dryppe ned på den fine hud. Stille og ventende sad han på sengekanten; ved siden af ham knælede den gamle faster og sagde med foldede hænder: "Gud har givet dig et lys; det lyser for dig ind i det evige liv!" og begge så, hvordan flammen bevægedes svagere og svagere af den døendes ånde. Da flimrede den med ét og sluktes; en let blå røg trak hen igennem stuen. "Dagmar, mit barn! Min egen lille Dagmar!" råbte ridderen; men Dagmars hoved var sunket ned på brystet, og selv lå hun som et skønt voksbillede på sengen. "På gensyn i Guds Himmerig," hviskede den gamle kvinde.

Men slotshøvdinges, der havde lagt den udslukte kerte fra sig, så nu med et mørkt blik på sin datters lig: "*Hans* navn var dit sidste ord," mumlede han. Derpå gik han hen til døren og ringede.

En gammel terne var trådt ind. "Min datter Dagmar er ikke mere til på jorden," sagde han, men tav så med ét; dødens knokkelskikkelse, som havde røvet ham hans barn, stod for hans indre blik; men i stedet for den nøgne hjerneskal bar den på sine knokkelskuldre den unge ridder Lembecks skønne hoved. Og op fra hans hjertes længe tillukte kammer skød forbitrelsens lidenskab op i hans hoved og bortskyllede al den fortvivlelse og smerte, der forvirrede hans tanker. Og indeni ham lød det: "Ja, det skal ske; jeg har givet mit ord; dog Rolf Lembeck – omsonst skal du ej heller tømme det bedste bundfald af dit elskovsbæger!" Derpå vendte han sig atter til

ternen: "Forstå mig vel, Kirstine, og sig det til de andre: i tre dage, indtil jeg løser Eders tunger, må intet budskab om døden nå ud over disse mure. Heller ikke skal dødsklokken lyde: hent mig straks Ambrosius, min gamle tjener, og lad præsten vente mig dernede i mit lønkammer."

I borggården på Tørninghus sad den næste dag i kvælden Rolf Lembeck under det store lindetræ. – Han var alene; endnu samme dag, som han var kommet hjem, efter at have set poplen og sin lykke fældet, var fru Ulfhild i hast draget til sin gård i Holsten. Der var udbrudt strid blandt gårdens folk, havde hun sagt, og herskerindens nærværelse var nødvendig. Men der lå vist noget mere til grund for denne rejse; thi i afskedsøjeblikket havde Rolf i hendes ansigt bemærket som et træk af forstenet harme; hendes lidenskab for sin ægteherre syntes fuldstændig udslukt. Efter hendes afrejse havde den unge junker Geert Boockwald udplapret alskens historier for ham: det hed sig, at Hans Pogwisch, ridderens forgænger, ikke var død af sine sår, men var bragt af dage ved gift; sådan havde man fortalt nede i borgstuen. Men da fruerternen havde bragt det for fruens øre, var denne blevet dødbleg af skræk og havde barsk pålagt hende streng tavshed, hvilket dog nok ikke havde hjulpet stort.

Over alt dette grublede ridderen, og hans øjne fulgte tankeløst aftenens skygger, som lidt efter lidt gled ned over brønden og hele gårdsrummet. "Det var altså derfor," mumlede han hen for sig, "at hun ingen ville have med sig; hverken mig eller Kaspar – og allermindst ham!" – Derpå skød hans tanker hen mod øen histnede, og alt det som han der havde talt med sin fader om. Han hørte igen den gamle herres stille latter ved

historien om Orlamündegreven: "Tålmodighed, min søn, tålmodighed! Hvad denne kvinde er dig værd, det vil du først få at se, når dansken falder over dig! Og – mod schauenburgerne må man fare med lempe!" Men da så Hans Pogwisch's død var kommet på tale, var han blevet tavs; en sten tog han op fra jorden og kastede den ind mod det nye murværk. "Herskerinde på Tørning og giftblanderske!" havde han råbt, så det skingrede. "Nej, Rolf, det skal ikke ske, om hun så var kejser Carl Magnus' egen datter. Jeg skal nok hjælpe dig, min søn; men – tålmodighed! For sløve pile falder intet vildt!"

Han følte endnu i dette øjeblik, hvordan hine ord fik ham til at trække vejret frit, og hvor mildt aftenvinden strøg igennem hans hår hin aften, da han senere forgæves gik til *hende*. – Fuld af kvide råbte han hendes navn.

Det skumrede mere og mere, og ridderen havde rejst sig for atter at gå ind i borgen; da klang der et gjaldende drøn udefra den yderste port, som allerede var lukket; der hang den tunge porthammer, og når den gav lyd, var det tegn til, at nogen begærede at komme ind. Derpå knirkede den store port, og snart efter kom en af vagten over gården og meldte: "Et bud fra Haderslevhus!"

"Så silde?" Det bares Rolf Lembeck for, som havde han modtaget et slag af en usynlig hånd. "Lad ham komme!"

Da red der en mand ind i borggården, og da han kom nærmere, så ridderen i månelyset, der skinnede ind over sidefløjen, at han var klædt i broget dragt som til lystighed og fest. Fra skulderen hang et lyserødt silkebånd og fjer af samme farve i hatten. Men da han med besvær var steget ned fra sin hvide hest, havde overgivet dyret til karlen og med blottet hoved

var trådt hen for ridderen, så denne, at det var en gammel mand, hvis hvide knebelsbart hang ned over en tandløs mund.

Han bukkede ærbødigt og begyndte på en lang, næsten uforståelig tale; men ridderen afbrød ham: "Jeg lider ikke lange omsvøb; sig kort og godt, hvad din herre ønsker af mig! Det lød næsten for mig, som skulle du byde mig til bryllupsfest?"

"I har hørt ret, strenge herre," svarede buddet; "jeg takker Jer, fordi I afbrød mig."

"Til bryllup?" spurgte Rolf Lembeck tankefuldt. "Det er ellers skik at sende slig indbydelse ved den lyse morgenstund."

"Tilgiv, herre; jeg er kun den ældste af tjenerne, og jeg red af sted, da min herre sendte mig."

"Så sig da frem; hvis højtid gælder det? Vil din herre sige farvel til enlig stand?"

Da syntes buddet med besvær at mande sig op, og først efter en stund kom svaret: "Nej, det er jomfru Dagmar, slotsherrens sidste barn, til hvis bryllupsfest jeg beder Jer til huse."

Ridderen tav, inde i sit hoved kvalte han et skrig: "Du lyver!" Kun hans ansigt blev blussende rødt og atter blegt; men buddet så det ikke, for ridderen sad i den mørke lindeskygge. Med klangløs stemme sagde han så: "Og hvem er den mand, hvem slig en lykke tilfalder?"

"Herre," svarede den gamle, "en hastig frier har det været. Jeg så ham ikke, hans navn blev heller ikke nævnt mig; men vidt og bredt skal han i øvrigt være kendt. Det fattes kun på ridderbårne vidner; derfor må I vise jomfruen denne ære. Når I kommer i morgen kvæld ved månens opgang, så kommer I tilpas!"

Atter tav ridderen, og ventende stod buddet foran ham. Enkelte svende med matte hornlygter gik over gårdspladsen, og når døren til tyendefløjen gik op, faldt der et lysskær gennem bygningens mørke skygge. Henne fra brønden hørte man nogle vanddråber lydeligt plaske fra spanden ned i dybet. Da kom der ungdommelige skridt forbi. "Geert, er det dig?" råbte ridderen.

"Ja, det er mig, herre."

"Så tag buddet med dig og sørg for, at der bliver skænket godt for ham!"

"Og hvilken besked," spurgte denne, "kan jeg bringe min herre?"

"Gå blot! Hvor jomfru Dagmar holder bryllup, kan jeg ikke mangle!"

De gik, og ridderen sad atter ene under lindetræet. Omsonst tumlede hans forstand med denne gåde; men i hans hjerte kogte det af sorg og harme.

Den næste dag, da aftenens skygger allerede var blevet lange, stod Kaspar Ravn foran sin herre i et af borgens gemakker; de kloge øjne så næsten trætte ud. "Du ser krank ud; hvad fejler dig?" spurgte ridderen, som sad ved bordet med hovedet støttet i sin hånd.

"Herre, tiderne er onde," svarede skriveren og så ind i ridderens dybtliggende, forvågede øjne.

"Med forlov at melde, så ligner I knap selv en bryllupsgæst."

Et tungt suk var det eneste svar.

"Herre," udbrød Kaspar med et, "gå ikke derhen, hvor man har buden Jer!"

Som åndsfraværende så ridderen på ham: "Mener du? Og hvorfor ikke, Kaspar?"

– "Tilgiv, når jeg mener at vide mere om Eders sidste dage, end I tænker" – og Kaspar lagde hovedet lidt på skrå – "I er alt for godtroende, herre, vogt Eder for de danske!"

"Du ved jo, at ingen dansk har budet mig."

"Han er kongens mand."

Tonløst klang ridderens svar: "Så sig frem; hvornår fornam du noget troløst fra hans side?"

"Herre," svarede Kaspar og lagde hånden på sit smalle bryst; "for så vidt Eders frue ikke fordrer min tjeneste – for hende har den først været viet – så tilhører mit hoved og min hånd Eder. Jeg listede mig sidste nat efter buddet og sneg mig lige til hanegal rundt om slottet; og derpå endnu om formiddagen indtil middagstimen. Det er, som var det muret til; ingen dør, ingen port har åbnet sig; intet har jeg set. Og – hvad skal I der til bryllup? – Slotsmanden har sikkert hentet sig en dansk junker og vil nu smede det stakkels barn sammen med ham i en fart. Men for Eder vil man skænke hån og smerte. Hvem ved, måske døden ligger på bunden af bægeret! Bliv hjemme, kære herre, bliv, og tag ikke derhen!"

Han ville falde på knæ for ham, men Rolf greb ham ved begge skuldre og så med funklende blikke ind i hans: "Da bu mener mig det ærligt, så hør mig, Kaspar!" Han skreg det ud, så at det rungede i det store rum: "Selv om det er døden, så må jeg! Dette barn har taget alle mine tanker!"

"Kald mig junkeren herind," vedblev han efter en pause. "Han skal bringe mig min sorte dragt; den passer bedst til denne brudefærd! Og så – mit skarpeste sværd. Hvis det lyster jer, så skal I begge være mit følge!"

– – Et par timer efter red de afsted, og allerede travede hestene ind på sandvejen gennem den mørke skov. En let vind havde rejst sig, og lette skyer trak i lystig dans forbi måneskiven; ovenover rytterne susede det i træernes toppe. Rolf Lembeck, som red foran, havde ikke på hele vejen ladet et ord falde; men da de nærmede sig slottet, pressede han den venstre hånd tæt ind mod sit bryst, som ville han hindre blodet fra at sprænge det. Også Kaspar havde nok af bekymringer og betragtninger og lod sin tunge hvile. Kun junker Geert jog af og til sporerne ind i siderne på sin hest, så den stejlede vildt; han måtte give sin indre glæde luft; for han tænkte på den dans, han red i møde, med skønne, smykkede møer.

"Kaspar," råbte han; "det tykkes mig – kan I høre fløjterne og gigerne deroppe fra slottet?"

Men Kaspar svarede fortrædelig: "Ja, ungdommen bilder sig alting ind; jeg hører kun vejrhanerne pibe deroppe på de små tårne."

"Nå, I har fine øren, må jeg lade!"

Men han fik intet svar. Da drejede hestene ind i den mørke allé, som førte lige op til slottet. Et klart lysskær slog dem i møde igennem de åbne portfløje og ud over ringmuren. "Josef Maria," råbte junkeren; "der brænder jo en hel sommers vokshøst."

"Ja, junker," sagde Kaspar, "jer ungdom vil ikke kunne dølges."

Så red de da frem over broer, gennem porthvælvingen ind i den indre gård, hvor den mægtige bygning knejsede i vejret lige foran dem; ud af dens mange små vinduesåbninger skød der lysstrømme fra kerter ned over dem, kun yderst til venstre

ragede det store flade tårns mørke masse op mod den stjernebesåede himmel.

For deres blændede øjne viste gården sig nu fuld af mennesker lige hen til murene; men til bryllupslystighed mærkede man intet; det var, som om de kun vendte hovedet og hviskede sagte til hinanden.

Da rytterne var sprunget ned af deres heste, og tjenerskabet var trådt dem i møde for at føre dyrene bort, stod med ét en kæmpestor mand med dødblegt ansigt under et svært, gråt hår foran ridderen; to tjenere med begfakler, hvis flammer viftede i aftenhimlen, stod ved hans side. Da de to mænd så hinanden i fakkelskæret, studsede de et øjeblik, idet hver af dem fik øje på den andens sorte dragt; da sagde den gråhårede mand: "Hav tak, hr. ridder, fra mig og for mit barn! I dag kunne vi ej heller være Eder foruden."

"Så tænkte også jeg," svarede den anden beklemt. "Dog beder jeg Eder, hr. slotshøvding, om at føre mig til bruden, at jeg kan nedlægge mine ærbødige lykønskninger for hendes fod."

Den gamle ridder, der med stive øjne havde mønstret sin gæst, bøjede hovedet og tog hans hånd; tjenerne med faklerne gik foran ham gennem den tavse menneskemængde op mod tårntrappen i hovedbygningen. Idet de trådte ind, så Kaspar, der fulgte efter tilligemed junkeren, igennem en åben dør, der til den ene side førte ind i hallen forneden; der brændte en mængde kerter derinde, men ellers var der tomt. Kun lå der midt på fliserne en stor hund og sov.

Men husherren førte dem ad vindeltrappen op til det øvre stokværk. Da sagde Rolf Lembeck, idet han gik op ad trappen:

"Gården er fuld af mennesker, herre; men hvorfor er her da så dødsstille?"

Men slotsmanden bøjede sit hoved tilbage og sagde: "Mit barn har lidt meget, og stilhed er bedst for hende."

De var trådt ind i en stor hal, langs hvis sider der var flere døre og i baggrunden en lukket fløjdør; foran denne stod der en lille forhøjning, betrukket med hvidt fløjl; ved begge sider stod mænd og kvinder, alle højtidelige, tavse og i sorte klæder; kun ved fløjdøren stod der en præst i hvid messeskjorte.

Den unge ridder så sig om, og hans åndedræt blev tungt. "Hr. slotshøvding," sagde han igen, "hvad er dette? Aldrig så jeg et bryllup med så mørke gæster."

Men roligt lød svaret: "For tre dage siden antog min datter sort som yndlingsfarve; et forunderligt indfald for resten; men det er mit sidste barn, så jeg må føje hendes vilje. Vent kun, bruden kommer snart."

Rolf Lembeck tav, og rundt om i skaren blev der atter lydløs stilhed.

Da nærmede der sig en susen bag den lukkede dør, et tog af langsomme skridt lod sig høre, og idet dørfløjene skødes til side, lød der med ét en sang båret af unge kvindestemmer. Det var den gamle ligsalme *De Profundis*.

En gysen greb Rolf Lembeck og fik hans lemmer til at sitre; men de unge jomfruers tog havde allerede overskredet dørtærsklen. Han hævede sig så højt han kunne og løftede hovedet; således stod han som forstenet, mens hans øjne spejdede som en falks. Han så de bageste rækker af de syngende løfte en kiste ned fra deres skuldre. Kisten var åben, og idet de satte den ned på den fløjlsbetrukne forhøjning, så

han et lig i hvide klæder. Det var en kvinde – dog nej, det var et blegt barneansigt, tæt omsluttet af det hvide dødningelin. Da forlod lamheden ham, og et frygteligt skrig lød igennem salen. Sangen blev afbrudt, og med løftede arme trængte Rolf Lembeck sig frem gennem stimlen. Han styrtede sig over kisten og trykkede sine læber mod den elskedes blege mund, idet han klagende råbte: "Å, Dagmar, nu er det vort bryllup!"

Der gik en brusen gennem mængden, sværdene fløj ud af skederne, og skrig og råb lød imellem hinanden: "Hvem er det? Er det den unge Lembeck? Grib den afsindige, ligskænderen! Hug ham ned!" Og præsten strakte sine arme ud imod den dumdristige og råbte: "Anathema!" Kun en af de unge jomfruer, som havde opfanget et blik fra hans blå øjne, sank på knæ og bad: "Alkærlighedens Gud, forbarm dig over begge!"

Rolf Lembeck rørte sig ikke, hans skarpe klinge sad rolig i sin skede. Men med et trængte Kaspars stemme til hans øre: "Fly, herre, fly; junkeren og jeg skal spærre vejen!"

Han så i vejret og så sværdene blinke, og som genfærd trængte de sorte skikkelser ind på ham; Kaspar sank allerede til jorden ved hans side. Da fo'r det som et lyn igennem hans fortumlede hjerne: endnu et glimt af tid, så greb han med et lynsnart tag det døde legeme og fløj afsted.

Gennem den rasende larm, som hævede sig, klang slotshøvdingens mægtige røst: "Tilbage alle sammen! Den mand er min!"

Men Rolf Lembeck var allerede ude af hallen. Knugende den døde ind til sig og fæstende sine øjne som i vanvid på de kære, stivnede træk, var han ilet gennem salen bagved. Døren havde han slået i efter sig.

Salen var tom: kerterne flimrede i trækvinden, men Rolf blev ved at flygte; han vidste ikke hvorhen, kun et eller andet sted, hvor han kunne komme i sikkerhed med sin byrde. Blot en eneste stille time sammen med den døde! Om han blev forfulgt, derpå tænkte han næppe. Han kom gennem en række mørke kamre, hvor kun en månestråle hist og her skinnede ind på ligets hvide dragt; en trappe længere nede åbnede han en mægtig dør; da slog kertelyset fra en stor sal ham i møde. Midt på gulvet rejste der sig knurrende en vældig hund og styrtede hen imod ham. Rolf trykkede den døde fastere ind til sig og havde allerede hånden på sværdet. Da sprang det store dyr logrende og pibende op ad ham. "Thor, er det dig, du gamle hund!" råbte han og stod et øjeblik, mens hans hånd kærtegnende strøg hen over hundens hoved.

Men derovre fra døren til tårnet styrtede slotshøvdingens frygtelige skikkelse frem, og et rasende skrig lød ham i møde. Smidig som en kat, trods sin byrde, bøjede Rolf udenom ham, fo'r igennem samme dør og slog den i lås efter sig. Atter et mørkt rum, da rørte hans fod en trappes trin; han klavrede op – der kom nogen efter ham – nej, det var kun hunden. Trappen snoede sig højere op, kun hist og her en glug, hvorigennem der kom et pust af nattevinden; øverst oppe var der en åben lem. Han steg op igennem den og slog den i efter sig.

Det var den øverste del af det flade tårn, til hvilket han med overmenneskelige kræfter var kravlet op; dernede fra gården trængte knap en lyd op til ham; alt syntes tomt og øde; sagte susede toppene af lindetræerne dernede i dybet, for aftenvinden var næsten stilnet af, og over ham lyste himlen med

sine millioner af stjerner; længst ude blinkede Lillebæltets bølger, hen over hvilke månen kastede sin lysbro.

Rolf lå på knæ med sin elskede i favnen; "Bort med dødningebindet," hviskede hun sagte og løste de brede, hvide bånd, som omsluttede det fine hoved; et glimt af vemodig glæde fløj over hans ansigt, da det sorte, silkebløde hår nu frit skød ud i brede bølger. "Ja, dig er det, du min tilbedte Dagmar!"

Da lød der trin op fra vindeltrappen; hastige og vrede kom de nærmere og nærmere. Han sprang op, løb hen til brystværnet og holdt på begge arme den døde frem i det vide himmelrum. *Der* var endnu plads for ham og hende; på jorden var der ikke mere! – Pludselig vendte han hovedet om, lemmen blev slået tilbage, og slotsmandens skikkelse ragede allerede frem med det halve af sin krop. Men han steg ikke højere op; med forvildede blikke strakte han armene frem og råbte angstfuldt og bønligt: "Rolf, Rolf Lembeck, giv mig mit barn tilbage! Hvad vil du med det døde legeme?"

Men Rolf vendte atter sit blik ned mod det blege ansigt: "Min Dagmar!" råbte han; "du livsalige engel, bred nu dine vinger ud og tag mig med dig!" Han slyngede atter armene fast om hendes slanke liv. Da var den gråhårede kæmpe med et spring deroppe og styrtede sig frem med udstrakt greb. Men hans hånd ramte kun den tomme luft; det bares ham for, som fløj en skygge ham forbi, og hinsides brystværnet nede i dybet så han sit barns ligklæder vifte. Da så han ikke mere, men kort efter nåede lyden af et tungt fald op til hans øre. Aftenvindens pust strøg hen over den øde tårnflade, og hunden med forpoterne på murtinden så pibende ned i dybet.

Da var al hans forbitrelse vejret bort som en røg; han faldt på knæ og foldede sine hænder: "Herre i Himlen, så annam dem begge i nåde i dit rige!" Og over hans hoved flimrede stjernerne i deres tavse, evige ro.

– – Således endte da to skønne menneskeliv, og således ender dette sagn; det var, som det hedder i den gamle sang, at "Elskovslyst så blid og sød til sidst bli'r idel kval og nød."

"Og de andre?" spørger læseren måske, "hvad blev der af dem?"

– De andre? – Ja, om dem har jeg ikke kunnet bringe mere i erfaring; der gaves jo klostre nok i hin tid, til hvilke man kunne bjerge stumperne af et ensomt, forfejlet liv. Men hvad vægt ligger der på det? Deres trin er for århundreder siden hørt op at genlyde og vil ingensinde mere nå noget levende øre.

Note 2: **Fælles blodsdråbe … for at løse ægteskabsbåndet:** Den katolske kirke forbyder ethvert ægteskab mellem beslægtede, hvorfor ofte fordum en mand kunne forskyde sin hustru under påskud af et fjernt slægtskab mellem dem

Om "Renate og andre krøniker"

Forfatter: Theodor Storm (1817-1888).
Org.udgaver mm:

Aquis Submersus. Orig.udg. i *Deutsche Rundschau*, Berlin, oktober 1876.). Denne udgave efter *Aquis Submersus.* Novelle af Theodor Storm. Oversat af Viggo Petersen (1849-1924). Her efter *Ude og Hjemme* 1877-78 (årgangens nr. 44-52).

Renate. Orig.udg. i *Deutsche Rundschau*, Berlin, april 1878. Denne udgave efter *Renate*, i Theodor Storm: *Fire Noveller.* Oversat af Johannes Magnussen (1848-1906). Andr. Schous Forlag, København 1883.

Egegård. Orig.udg. *Eekenhof* i *Deutsche Rundschau*, Berlin, oktober 1879. Denne udgave efter *Egegaard*, i Theodor Storm: *Fire Noveller*. Oversat af Johannes Magnussen (1848-1906). Andr. Schous Forlag, København 1883.

To brødre. Orig.udg. *Zur Chronik von Grieshuus* i *Westermann's Monatshefte*, Braunschweig, oktober/november 1884. Denne udgave efter *To Brødre*, i *Nordstjernen, Illustreret Ugeblad*, 1887-88 (årgangens nr. 1-13). Oversætter antagelig Julius Schiøtt (1856-1910).

Festen på Haderslevhus. Orig.udg. *Ein Fest auf Haderslevhuus*, første gang udgivet med titel *Noch ein Lembeck* i *Westermann's Monatshefte*, Braunschweig, oktober 1884. Denne udgave efter *Festen paa*

Haderslevhus, i *Nordstjernen, Illustreret Ugeblad*, 1884-85 (årgangens nr. 17-27). Oversætter antagelig Julius Schiøtt (1856-1910).

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Oluf Braren (1787-1839): *Porträt von Meta Braren, der Frau des Künstlers* (ca. 1810).

ISBN 978-87-7628-031-4

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-251-7 (Ølstykke 2012).

© 2024 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

Indhold

Forside
Ophavsret og brugsbetingelser
Aquis submersus
Renate
Egegård
To brødre
    Første bog
    Anden bog
Festen på Haderslevhus
Om "Renate og andre krøniker"